

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Liviu Rebreanu

MAIERUL

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU

ANUL II NA. 1 (8) ■ IANUARIE 1997 ■ 8 PAGINI ■ 1000 LEI

Urare

Cu firească emoție, care pe toți ne învăluie la început de an nou, în numele tinerei noastre redacții vă mulțumim frumos Dumneavoastră care ne citiți, ne susțineți, ne încurjați...

Noi toți avem nevoie de speranță, de încredere și de certitudini, acum, la ceas de cumpănă a anilor și, încă, de îndoieli și neașezare temeinică a vremurilor. Dar, vorba lui badea Ion, vecinul: De-ar fi sănătate și pace, că toate s-or face ... Să ne crească pruncii cei mulți și faini, Să învețe bine, că noi de mult zicem: Sărace bine, cât de mult rău aștepti! Și să facem bine, ca bunul Dumnezeu să nu ne părăsească. Să ni se coacă mălaiul, mîntea și cartofii, ceapa și fânul ca să nu fim siliți a le lua de la gura orașanului ... Doamne ajută!"

Ne bucurăm că revista măierenilor vă place și vă poate aduce, din când în când, stropul ei de lumină în desișul zilelor și ostenețelor. **Cuibul visurilor** este o apariție, o emanație a libertății cuvântului scris și se vrea un loc de întâlnire, prin condei, a fiilor satului, risipiți în cele patru vânturi, care, fizic, nu se pot întâlni decât rar. „Cuibul” îi adună astfel, prin minunea cuvântului scris și al dialogului de la mari distanțe. Iar „visurile”, fără de care nu am putea viețui, se deapănă în ghemul devenirii unui sat al dârzeniei și hărniciei, sub steaua norocoasă a unui mare scriitor, care ne-a dăruit până și luminoasa vocabulă, preluată în titlu, ca să-i ispitim prin ea și pe alți oameni de bine, cărturari din țară și din lume, care nu consideră că se umilesc „coborînd” într-o biată foaie de sat. Din contră, cu scrierile și cu onorabilele lor semnături ne sporesc semănătura și devin părtași la recoltă ... Fiindcă formula succeselor ei, câte or fi, include neapărat zecile de opinii și sugestii ale dumneavoastră, care, prin prestigiul numelor pe care vi le-ați cucerit, ne ajutați să veghem spre a nu deveni nici prea provinciali, nici pasciști bolnavi de atîta trecut, nici colportori de polemici partizanale, ori cu ifose de mari gazetari, nici imitatori de duzină, nici băntuiți de nostalgii folclorizante exagerate. Asemenea maniere au adus multe pagube și vor prejudicia mereu cultura noastră autohtonă. Ne dorim mai departe știința și simțul măsurii, spre a putea să dăm o publicație utilă și suplă pentru diverse categorii de cititori. Meru începători în ale scrisului, alături cu cei mai tineri și foarte tineri, dar dăruți cu harul cugetării, dăm revistei vârstele noastre, țelurile, imaginea noastră. Au dreptate confrății din Nort sur Erdre să ne amintească zicala lui Corneille: „La valeur n'attend point le nombre des années” (Valoarea nu așteaptă numărul anilor).

Avem nevoie, ca de respirație, de această nouă fereastră deschisă spre freamătul lumii, iar cuvintele calde ale celor care ne așteaptă apariția ne sunt răsplata curajului și visului, conștient asumate.

Vă așteptăm mereu și să trăiți la mulți ani!

SEVER URSA

Vine „Cununa Maierului” ...

Xenofobie și șovinism

Este un lucru bine știut că naționalismul extremist duce la șovinism. De fapt, ce este șovinismul? Dictionarul arată că etimologia acestui cuvânt este legată de numele unui soldat francez, Nicolas Chauvin, din vremea primului imperiu, devenit celebru prin sentimentele sale naționale exaltate și fanatice. Iată cum un nume propriu s-a transformat în substantiv comun, termenul extinzându-se la toți aceia pentru care naționalismul a devenit un mod înfruntător al pericolului și al exclusivismului atunci când să întretină ura și neîncrederea între oameni. Intoleranța reciprocă este, din păcate, o țară esențială a acelor care nu acceptă dialogul, nu doresc să fie indulgenți cu aproapele. Nu cred că trebuie să ai o cultură deosebită pentru a fi îngăduitor, pentru a-ți respecta semenul, chiar dacă nu în spiritul moralei creștine, dar cel puțin al unui bun simț, de care ar trebui să dăm dovadă în perioadele cele mai critice ale existenței noastre. Cum putem învăța a muri stăpâniți de prejudecăți specifice celor care se conduc după legea talionului? Ne întoarcem la peșteri, la spiritele gregare sau animalice? Nu le putem zăvorî? Merită oare viața aceasta s-o trăim asmuțindu-ne unii împotriva altora? Vom trăi veșnic, ori, ia, acolo ... o clipă, fiecare din noi „o mână de humă”, cândva cu suflet capricios ori susceptibil, dar mai ales plini de orgolii nemăsurate?!

Vrajbă națională și ura între popoare sau între naționalități conlocuitoare a fost una dintre metodele underground caracteristice comunismului. Dezbină și stăpânește! îndemna Machiavelli cu câteva sute de ani în urmă. Ce se întâmplă acum? Se pare că unii oameni se tem că își vor pierde privilegiile, pozițiile câștigate (prin ce fel de mijloace, ei știu!) în cei 50 de ani de totalitarism, desigur, nu toată lumea! Cei mai mulți scrășnesc din dinți pe la colțuri, alții, care dețin încă funcții în sau pe lângă conducere, încetinesc cum pot sărmana noastră democrație, trăind cu iluzia că, măcar atîta timp cât trăiesc, să nu li se ia osul cel mare. Metaforic vorbind, astăzi, în fiecare întreprindere sau instituție există câte un „Gică-Frîna”.

Oare justiția are aceeași mentalitate de dinainte de Revoluție (sau ce o fi fost!), ori și-a regăsit albia adevărată? Sunt întrebări pe care și le pune omul de rând în orice moment. Răspunsurile trebuie să vină. Suntem sătui de trăit cu jumătăți de adevăr, cu jumătăți de măsură. Ar fi cazul ca gustul amar al incertitudinii, al neîncrederii în ziua de mâine să nu-l mai aibă nici măcar copiii noștri.

Mă gândesc că trebuie să-i acordăm Justiției șansa unei reabilitări imediate, altfel vom fi nevoiți să scoatem din dictionare cuvântul „speranță” și ne vom conduce după procedeul judecătorului american Lynch care, ca soldatul Chauvin, a îmbogățit lexicul omenirii cu noi elemente ale vorbirii: *a linșare* - *linșare*, și atunci anarhia sau radicalismul vor băntui în voce pământurile acestea.

ICU CRĂCIUN

Dor de Maieru

Aurel Cleja

Bolnav

E groaznic să fii bolnav,
de propriu-ți trecut ...
să te simți epigonul
secundelor tale,
ca un nenăscut!

Experiment ratat,
ceas neînturnat ...

Există oare un cod
al ceasurilor ce nu mai au
arătaoare?

Sau fac și ele școală
de handicapați,
de măsurătoare?

Tăcut, stai tăcut
și nițel „făcut” ...

E groaznic să fii bolnav
de propriu-ți trecut!

Slogane

Infinitul și cu mine,
megieși-n același târg ...

cum e hârbu-ntr-un întreg
și întregul într-un hârb!
-n balanța altor galaxii,
dau când iau și iau când dau ...
și-mi cerșesc propria-mi soartă;
stau mergând și merg când stau!

Sens interzis

Prin noapte, dar ce densă noapte,
Am mers, ca și-n povești, am mers ...
călăuziți de străambe șoapte, -n
pas de ocaș și gând pervers!

Ca-n scoica uscată a mării
în noi s-auzeau utopii ...
căci în speranța disperării
credeam în false efigii!

M-am închinat la false denii,
juma de veac și nu un an ...
având chiar tomahawckul vremii
-ntr-o seceră și un ciocan!

În noapte m-am trezit de-odată,
când ne-am văzut într-un abis ...
-ntr-o fundătură scelerată;
Mergeam în sensul interzis!

Poezii noastre

Lazăr Avram

Căutare

Când seara îngenunchează
vin îngerii
să scrie versuri
de taină
pe frunte.

Unde e sensul?

Ochii noștri ruginiți de singurărate,
inima - năvalnică -
ce bate în sânge.
Liniște răsfoind aripi
(Zborul nu are nimic dintr-o pasăre).

Doar această tăcere
ce ne mai măsoară
cu rana
vorbele
spovedaniei.

Scârțâie a coasă...

Țin de marginile lumii
Cu un deal ce mă răsfrânge
Într-un spic mirean ce ninge
Duhul bunului și-a bunii...

Trag aducerile-aminte
Spre îngenuncheri de rai:
Cui să-i spun că-n loc de cai
Pun căpăstrul la cuvinte?

Scârțâie a coasă gândul
Luceio de timp și roata.
Gestul veșnicit în vatră
Cară sufletul, cu rândul...

Iacob Gușă

Despletite ramuri

Despletite ramuri m-au încins
Cântul să-mi ascundă
La neștiuta vamă
Cuiburile de nori încenușați
Pe colina zilei se destramă

Porumbii noptilor-rătăcitorii fii
Am cules toate zările
Cu ierburi materne crescute pe gând
Ascult cum în toamnă depărtările...

De atunci un vuiet îmi răspunde
Pogorât prin liniștea de vină
În oglindă să mai pot pătrunde
Când peste mine cumpăna se-nclină.

Țărutul luminii

Nu te opri
E o chemare
Spre flori de umbre
Argintii
Nu mai privi
Lumina doare
Când roua ninge
Pe zări târzii
Aproape sunt
Ca niciodată
Dar clipa e mereu
Fără-nceput
Orice cuvânt
Și-a luat răsplată
Zâmbet și nopti
Și viu pământ
Nu te opri
Încep să cânte
Oștirile
De veșnicii.

- Stiri - Stiri - Stiri -

Sărbătoare culturală la Sângeorz-Băi

Duminică 15 decembrie 1996, la Sângeorz-Băi a avut loc o sărbătoare deosebită - ANIVERSAREA A 25 DE ANI DE EXISTENȚA Ansamblului FOLCLORIC „PAUNIȚA” al Casei orașenești de cultură din orașul-stațiune Sângeorz-Băi.

La manifestare care au avut loc cu această ocazie au fost prezenți și au luat cuvântul în fața unui numeros public, într-un cadru festiv deosebit: LIVIU MIHAI RUSU, primarul orașului Sângeorz-Băi, TRAIAN ȘORECAU, viceprimar, IOAN LAZAR, consilier șef al Inspectoratului pentru cultură Bistrița-Năsăud, PETRE PETRUȘE, directorul Centrului de creație al jud. Bistrița-Năsăud, CORNELIU OCTAVIAN BOTOȘ, coregraful Ansamblului folcloric „CUNUNA DE PE SOMEȘ” al Casei municipale de cultură „George Coșbuc” din Bistrița, primul coregraf și membru fondator al Ansamblului folcloric „Păunița”, IOAN SIMIONCA, coregraful Ansamblului folcloric „Balada” din Bistrița, LARION TODICA, conducătorul muzical și membru fondator al Ansamblului folcloric „Păunița”. Manifestările au fost deschise de GHEORGHE CEUCA, directorul Casei de cultură al orașului Sângeorz-Băi.

prof. TEO VRĂȘMAȘ, Sângeorz-Băi

Comemorare - Grigore Silași

În ziua de vineri, 17 ianuarie, când se împlineau 100 de ani de la moartea lui Grigore Silași, orașul Beclean, unde s-a născut acum 161 de ani, marele învățat, ne-a întâmpinat într-o atmosferă sărbătorească.

Distinși reprezentanți ai Academiei Române, ai ASTREI, universitari, scriitori, demnitari județeni, jurnaliști, intelectuali locali - au oferit oaspeților un bogat evantai de manifestări închinată memoriei acestui mare fiu al plăurilor noastre - primul profesor universitar de limbă și literatură română la universitatea clujeană.

De remarcat efortul gazdelor, al primăriei orașului în frunte cu dl. primar Viorel Luca, apoi acela al zeilor și cunoscuților cărturari locali: Aurel Podaru, Cornel Cotuțiu, Andrei Moldovan, Al. Bolog, Sorin Gârjan, George Harosa, Ion Radu Zăgreanu, Flavia Poenar, Elena Roman, care au asigurat succesul deosebit al manifestărilor. Reținem dintre acestea: sfințirea bustului, sesiunea de comunicări, lansarea cărții „Călăciul lui Delacroix” de Mircea Muthu, expoziția memorială și atribuirea numelui Grigore Silași - Școlii generale nr. 1.

Menționăm, cu recunoștință, că gazdele evenimentului nu ne-au ocolit, fiind prezenți din partea redacției noastre, dl. Icu Crăciun și semnatarul acestor rânduri. (S.U.)

Conducere nouă

În urma concursului din data de 24.12.1996, noul director al Căminului Cultural „Gregoriu Hangea” este d-na Aneta Rațiu. Îi dorim succes și așteptăm lucrul care să o onoreze. (I.C.)

Apariție editorială

La editura ANDO TOURS din Timișoara a apărut cartea „Rodna - Pagini de monografie”. Autori, vecinii noștri rodneni: prof. Rodica și Emil Bălăi, precum și prof. Mircea și Silvestru Mureșianu. Sperăm să v-o prezentăm în numerele viitoare. (I.C.)

Câteva promisiuni onorate

Datorită d-lor primar și viceprimar s-a reușit introducerea iluminatului public și în comuna noastră; de asemenea, s-au consolidat cele două poduri peste Someș și s-au reparat străzi în proporție de 15%. (Al.R.)

Dana Boufan

Este absolventă a Liceului „Solomon Haliță” din Sângeorz-Băi, promoția 1996. S-a născut la 13 iulie 1978 în orașul

Sângeorz-Băi. A mai publicat versuri în cotidianul „Răsunetul” de la Bistrița și în periodicul năsăudean „Tribuna Ideilor”. În paralel cu o febrilă pregătire pentru intrarea în facultate (aspiră spre cariera de ziaristă), scrie și rescrie versuri și proză scurtă în care se descoperă semne certe ale unui talent în drum spre împlinire: „...din poezie mi-am făcut un mijloc indispensabil de exprimare și mă slujesc de ea ca de ceva sfânt”, spune dânsa într-o scrisoare însoțitoare a unui număr de peste 30 de poeme, din care, deocamdată, am ales trei, din care se poate vedea că fiorii despărțirii de copilărie se pot preface în sensibilități de vers, înaripate cu visuri suave. (S.U.)

și trup de candoare.
Cred că azi
îmi vor crește aripi.
Și poate mâine...
voi învăța să zbor.

A fost odată...

În ce limbă
aș putea să-i cer timpului
să se oprească aici
și acum
când îmi ești aproape?
Încă un pas
mă va târi
acolo
unde totul începe
cu
„A fost odată...”

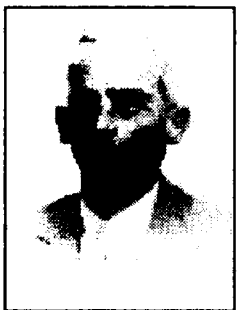
Renunțare

Am luat imposibilul
și, cu mâna unei stele,
i-am prins în păr fericirea.
Mă-nfiorase gândul
că, dacă ai atinge-o
cândva,
s-ar fărâmița sub
vârful degetelor mele...

Poate mâine

Ninge
cu îngeri
peste copilăria mea
cu chip de fericire

Vecinii noștri

Iustin Sohorca

Povestea comunei Sângeorz-Băi

- Jurnal de front -

M-am decis să prezint acest volum în revista **Cuibul Visurilor**, întrucât nu a fost tipărit decât xerografiat, în câteva exemplare, și nu a ajuns în mâna publicului doritor de astfel de literatură, decât prin unele biblioteci cum sunt: Biblioteca Universității din Cluj-Napoca, Biblioteca Academiei, filiala Năsăud, Arhivele Statului din Bistrița, Biblioteca Stațiunii Hebe din Sângeorz (unde autorul a fost, în anii de pensie, director).

În 1986 prof. Clemente Plăianu și prof. Ironim Mațian, din Cluj-Napoca, au îngrijit publicarea xerografiată, a manuscrisului lui Iustin Sohorca, păstrat de nepotul său dr. George Uza, cu titlul de mai sus. Volumul apare în cadrul **Cercului Plaiuri Năsădene și Bistrițene** din Cluj-Napoca. Este al 14-lea volum editat sub această formă a societății de mai sus.

Prezentarea materialului, lăsat de autor, este precedată de două articole, scrise de prof. Teodor Tanco. Primul articol a fost publicat și în volumul VI din **Virtus Romana Rediviva**, de același autor, sub titlul **Numele lui Iustin Sohorca amenințat de uitare**. Pe măsură ce anii trec, numele oamenilor se pierde, tot mai mult. Vie în amintirea oamenilor îl menține pe Iustin Sohorca activitatea sa de dascăl și de om de cultură, pe care a știut să le îmbine în mod minunat. El lasă opera sa moștenire generațiilor viitoare, în special tineretului, prin care deschide o fereastră în trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat al comunei. La început, autorul articolului face o scurtă biografie a lui Iustin Sohorca. El trece în neființă în iarna geroasă a anului 1966, 16 februarie. Este regretat de toată lumea, intelectuali și țărani. Ecolul morții sale a ajuns departe. Într-o telegramă adresată soției sale Cătălina Sohorca, de către Puia Rebreanu, fiica scriitorului Liviu Rebreanu, se spune: *Am aflat cu adâncă durere vestea atât de tristă pentru care Vă trimitem toate mângâierile noastre*. Autorul trece apoi în revistă contribuțiile aduse de Iustin Sohorca la dezvoltarea învățământului în comuna natală și împrejurimi, îmbogățirea înzestrării Muzeului Național din Năsăud, înființarea unor societăți de înțeles, etc. În cele din urmă, se ocupă, în câteva cuvinte, de manuscrisul lui Iustin Sohorca, cu titlul de mai sus, deșis, în prezent, la Arhivele Statului din Bistrița, împreună cu alte documente, prof. T. Tanco, care remarcă stilul frumos și limpezimea gândurilor exprimate.

În al doilea articol cu titlul **Cuvânt de întâmpinare**, mult mai scurt, se subliniază meritul lui Clemente Plăianu și

Ironim Mațian care au îmbrățișat ideea valorificării manuscrisului, îngălbenit de vremuri, și a lui Iustin Sohorca, dascăl de țară, intelectual și patriot român cu sufletul băntuit de neliniștea căutării progresului neamului românesc după Marea Unire. Autorul articolului, când se referă la **Jurnalul de front**, arată că cele cinci pagini care descriu executarea unui spion, *parcă sunt decupate din romanul Pădurea Spânzuraților sau invers, incluse în carte*. De aceeași părere a fost și regretatul prof. Gavrilă Scridon, fără să știe de cele scrise de T. Tanco.

În prefața autorului se motivează de ce a dat titlul lucrării **Povestea Comunei Sângeorz-Băi** și nu **Monografia comunei Sângeorz-Băi**. El arată că: *Cercetarea diferitelor arhive vechi, precum și consultarea unei bibliografii cât mai vaste, cer multă răbdare, multe deplasări oboșitoare, chiar multe jefuri de tot felul; cer stăpânirea mai multor limbi, moarte sau moderne, mai ales ale popoarelor din vecinătate, care au avut vreo influență asupra comunei Sângeorz-Băi*. Autorul spune că se limitează la expunerea cronologică a unor fapte, evenimente, care se referă direct sau indirect la comuna Sângeorz-Băi.

Cele mai multe date istorice sunt culese din revista **Arhiva Someșană**, dar sunt și amintiri proprii, sau povestite de oameni în vârstă din sat, ce se întind pe o perioadă de aproximativ 200 de ani.

Primul capitol (patru pagini) se referă la **Începuturile Comunei Sângeorz-Băi**. În introducerea delimitază, foarte sugestiv, localizarea comunei Sângeorz-Băi, pe valea Someșului Mare. Primele așezări omenești au fost în partea de Est a comunei în așa zisa „Pe sub Coasta”, apoi la Nord, pe Rogină, și mai puțin pe Valea Borcutei. Trei categorii de oameni au contribuit la formarea comunei: băștinașii, despre care se știe foarte puțin, imigrații, care au venit de la șes în căutarea pășunilor. A făcut mare valvă - spune autorul - sosirea din răsarit a unei cete de oameni, posibil, vânători, sub conducerea numitului Dan. Ei s-au așezat la poalele Pleșii, pe malurile văii ce-i poartă numele. Valea lui Dan. Locuitorii comunei erau conduși de un Staroste, ales împreună cu câțiva sfetnici. Legăturile cu comunele învecinate se făceau pe drumul construit după începutul exploatarea minelor din Rodna (vechiul Ruconium), și care era diferit de cel de astăzi.

(va urma)

Dr. GEORGE UZA

Culte

Faceți-vă timp!

Faceți-vă timp să vă rugați - vă unește cu Dumnezeu!
Faceți-vă timp să iubiți - este un prilej dat de Dumnezeu!

Faceți-vă timp pentru prietenie - este drumul spre fericire!

Faceți-vă timp să râdeți - este muzica sufletului!

Faceți-vă timp să citiți - este fântâna înțelepciunii!

Faceți-vă timp să gândiți - este secretul puterii!

Faceți-vă timp să munciți - este secretul succesului!

Faceți-vă timp să vă bucurați de viață - este darul lui Dumnezeu!

Faceți-vă timp pentru a cânta - acest lucru vă va înălța!

Preot paroh
GAVRIL FLOȘUI

DECALOGUL sau CELE ZECE PORUNCI (3)

- o introducere în învățatura creștină -

Nu lipsit de o oarecare mândrie locală, aduc aminte celor care vor să se convingă de adevărul acestor spuse, că, în zilele de hram sau sărbătoare, în amiază, când clopotele bisericilor noastre anunță sfârșirea Sf. Liturghii, apoi ieșirea din biserică, într-o liniște protectoare și cu o altă lumină pe fața crdincioșilor, să vadă numărul celor care aduc ofrandă Domnului în ziua a șaptea a săptămânii. După N. Mladin, fost Mitropolit al Ardealului, în „Studii teologice” - Sibiu 1969, pag. 12, unde vorbește despre credință și viața pământească, admitând că unii crștini trebuie să se dezintereseze de tot ce este pământesc spre a vieții numai în D-zeu, alții, considerând că între credință și viața zilnică nu e nici o legătură. Ei frecventează biserica, dar în viața lor se conduc după alte reguli decât cele ale credinței. Aceștia ar trebui să-și amintească cuvintele Sf. Apostol Iacob, din (2,22-26): „Credința fără fapte este moartă”. Se știe că scopul suprem al omului este cel care

dă integral fericirea pentru care ne-am născut. Pe umerii omului stă povara eternității, pentru că nu există morală adevărată numai prin credință și legătura cu D-zeu, „dreptul din credință va fi viu” (Galateni, 3). Ori ce fel de morală presupune un sacrificiu. Acesta implică credința în libertatea de voință. După M. Boilă în „Introducere în viața creștină” - Ed. Viața Creștină, Cluj 1994: „Nu știința, ci credința liberă îl înalță pe om și-l îndumnezeiește”. Eșența dumnezeieștii deci, este de a folosi sintagma Cel ce este”, pentru că El însuși îi spune lui Moise: „Eu sânt Cel ce sunt”. În această idee trebuie amintit că primele trei porunci se referă la raporturile noastre cu D-zeu.

Prima poruncă și a doua stabilesc implicit raporturile care trebuie să le avem cu valoarea umană. A treia poruncă ne dă prilejul să insistăm asupra unui mod nou de înțelegere. Ea se traduce în fapte precise, clare, fără umbre de tăgădă sau alunecături metaforice; prin ea, D-zeu din ceruri glăsuiește astfel: „ADUCEȚI AMINTE DE ZIUA ODIHNEI CA SA O SFINTEȘTI. LUCREAZA ȘASE ZILE ȘI-ȚI FA IN ACELEA TOATE TREBURILE TALE. ÎN ZIUA A ȘAPTEA ESTE ODIHNA DOMNULUI DUMNEZEULUI TAU”.

Cum spunem, această poruncă se traduce în fapte precise. Evreii au stabilit lucruri clare, spre exemplu: în ziua de sabbat, nu aveau voie să aprindă focul sau să facă mai mult de una sută de pași. Acest obicei s-a sedimentat în ei în decurs de secole. Legile date de Moise erau respectate și temute. Legea trebuia respectată, deci, în spiritul ei. Sensul acestei interdicții, este ca ziua a șaptea s-o dedici în totalitate Lui D-zeu; căci Sf. Ap. Pavel în (*0-31) spune corintenilor: „De aceea, ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți”. Toate, deci, trebuie să le facem în ideea unui scop suprem: unirea cu D-zeu. Pentru a putea exista în DUMNEZEU, (cel care ne-a creat după chipul și asemănarea Sa) trebuie să facem totul conștienți și permanent, cum este spre exemplu rugăciunea. Ea, rugăciunea, trebuie să se cuprindă în întreaga viață. După prof. Lucian Grozea, aceasta trebuie să fie o permanentă”.

Adevărat este că activitatea productivă a omului este munca. Ea, adică munca, devine rea când devine idolatră, când devenim sclavii ei. Trebuie să ne amintim mereu că nu suntem sclavii activității noastre, ci, trebuie să odihnă. Aceasta se realizează prin destinderea trepezască, sufletească și rugăciune. Desigur că dileme sunt multe; dar adevărul îl găsim tot în cuvintele Mântuitorului, atunci când a fost acuzat că vindecă în ziua Sabatului: „Vă întreb pe voi, ce se cade sămbăta, a face bine sau rău? A vindeca un suflet sau a-l pierde?” (Luca 6,9)

Activitatea lui Sever Pop la Năsăud și Cluj

În galeria filologilor și lingviștilor ridicată de pe meleagurile năsădene și bistrițene (Nicolae Drăganu, Grigore Silași, Romulus Ionașcu, Vasile Scurtu, Gavril Istrate, Vasile Tăra, completată recent și cu Viorel Văsăieșu), Sever Pop deține un loc aparte prin studiile sale de dialectologie română și universală, de geografie lingvistică, fiind la noi, în fapt, adevăratul fondator al acestor metode de cercetare pe teren a dialectelor și graiurilor¹⁾, în care fenomenele de limbă înregistrate sunt cartografiate.

Născut în Poiana Ilvei la 27 iulie 1901, într-o familie numeroasă (10 băieți și 2 fete; tatăl - Carol Leon, fiu de învățător; mama - Rafla Agripina n. Bodiu, la Rebrîșoara), parcurge primele trei clase de instrucție școlară aici și a IV-a la „norma” din Năsăud, după care trece pe băncile Gimnaziului superior fundațional grăniceresc (1911-1919), unde-i are ca profesori, printre alții, pe Ioan Păcurariu (diriginte în tot cursul superior - lb. română), Nicolae Drăganu (lb. greacă), Vasile Bichigean (lb. franceză), Ștefan Scridon (lb. latină), Olimpiu Ghiția, Cornel Sănoanu și Emil Precup (lb. germană și lb. maghiară), Emil Domide (matematică), Victor Motogna (Istoria românilor) Alexandru Ciplea (religie gr. -cat.). Sub președenția „profesorului în retragere” Virgil Șotropa, în calitate de comisar al Consiliului Dirigent la Resortul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Sever Pop își va promova examenul de maturitate cu calificativul „matur cu eminență”, cum „eminent” fusese în toate clasele (același calificativ îl obține și „eleva particulară” Lucia Pletosu, fiica vestitului profesor Grigore Pletosu, dascălul lui George Coșbuc în ale esteticii literare)²⁾. Să mai adăugăm că în cursul inferior a fost coleg de clasă cu al său consătean Ieronim Candale, iar până în cls. a VI-a (1916/17) cu Iustin Ilieșiu, al cărui „progres în studii” nu ni-l prea recomandă pe tânărul poet din Maieru, autor al volumului „Munții noștri aur poartă”, Budapesta 1917.

Oricine, cât de cât avizat, poate să presupună că prestigioasa pleiadă a profesorilor de la liceul năsăudean și-a lăsat adânc amprenta asupra destinului lui Sever Pop. Așa este, căci și-a însușit cu sârguință vasele cunoștințe transmise, obținând un bagaj cultural remarcabil, stărnindu-i-se dorința de pătrundere a disponibilităților poporului român și de a-l face cunoscut în concertul popoarelor lumii. Însă dragostea nemărginită pentru categoria socială căreia îi aparțineau părinții, aceea de „mici proprietari” - precum era menționat în anuare, a izvorât, totuși, din cunoașterea realităților localității natale. Mama sa îl îndruma-se spre medicină, dar nu trebuie eludat faptul că avea în Poiana Ilvei un prețios exemplu de urmat, care s-a dovedit a fi de un real sprijin și inspirat îndemn. L-am numit pe vrednicul preot Ștefan Buzilă (1865-1944), originar și el din Rebrîșoara, viitorul vicar foraneu episcopal al Rodnei și paroh al Năsăudului (1934-1941), preocupat în permanență de problemele limbii și ale literaturii române, de folclor și datini populare. Astfel, colaborează cu lingvistul și filologul Bogdan P. Hașdeu la alcătuirea monumentalei lucrări „Etymologicum Magnum Romaniae” (Dicționarul limbii istorice și populare a românilor), apărută în patru volume (1887-1898), aducându-și o valoroasă contribuție răspunzând la „ancheta dialectală prin corespondență” cu descrierea graiului de pe Valea Superioară a Someșului Mare. Acest dicționar, continuat de Alexandru Philippide, este preluat din însărcinarea Academiei Române de către Sextil Pușcariu. În „laboratorul” Muzeului Limbii Române al Universității Daciei Superioare din Cluj, înființat în anul 1920, primul ei rector va conduce redactarea „Dicționarului limbii române” (literele C-L până la cuvântul „lojnită”, Tom. 1-2, București 1927-1933-1940, 640+955 pag.), travaliu în care preotul Ștefan Buzilă este angajat de această dată cu ample definiții la chestionarele „calul”, „casa”, și „firul”³⁾, asupra lor zăbovind în mod deosebit atât Sextil Pușcariu⁴⁾, cât și Sever Pop. Apoi, să nu-i uităm valoroasa lucrare cu caracter istorico-demografic „Monografia comunei Sâmbăta sau Poiana”, Tip. „G. Mathei”, Bistrița, 1910, unică în peisajul cultural al ținutului și mult apreciată în întregul spațiu românesc, desigur cunoscută și gimnazistului.

(va urma)

Prof. univ. dr. IRONIM MAȚIAN

Dar să nu uităm că, tot Fiul omului, Dumnezeu lumii și al Sfintei Treimi, tot din veșnica Lui dragoste pentru om, cu dumnezeiasca-I claritate ne-o spune: „Fiul Omului este Domn și peste sămbăta, și sămbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sămbăta”.

Așadar, cu pace și sfințenie, dezgoliți de solzii păcatelor, aducând în același timp ofrandă Domnului, porunca a treia a Decalogului să o petrecem în rugăciune, în împăcare cu Dumnezeu, în semnul Sfintei Treimi, adevărata noastră biserică și dumnezeire.

ALEXANDRU RAȚIU

Anunț

Din cauza altor priorități și din lipsă de spațiu tipografic, continuările la: „Maieru - file de monografie” și „De la Maieru - la Ghimeș Palanca” vor apare în numerele următoare.

Redacția

Esseu

Lumea pe dos și umorul negru (1)

Până să se ajungă la nivelul de civilizație de astăzi, au existat, de-a lungul istoriei, oameni cu obiceiuri care, privite de ochii contemporanilor noștri, ar putea să pară ciudate, dacă nu de-a dreptul absurde, deși la vremea lor păreau a fi cât se poate de firești, de naturale. Astfel, se zice că în Fidji membrii unui trib, departe de a se feri de starea lor de sclavie, se ofereau șefilor ca robi și se lăseau uciși de bună voie servind drept hrană; locuitorii Belucistanului aveau un proverb care spunea că omul care fură și ucide câștigă raiul pentru șapte generații; în Blantya, din Africa, cea mai mare laudă era a-i spune cuiva mincinos; în Mongolia cei mai respectați cetățeni erau hoții; în Polinezia, furtul era o virtute, iar în vechiul Dahomey, o zicală suna așa: „de vezi pe vreo unul că suferă, uită-te la el ca la o bucată de lemn”; tot acolo, un locuitor, bolnav sau bătrân era scos din colibă și c-o lovitură dată în cap era ajutat să moară, iar în Dakota cetățenii nu cunoșteau sentimentul de respect pentru părinți, copiii își loveau părinții, iar tatăl lovit se lăuda la vecini, plin de mulțumire, că are un băiat curajos. Ce să mai zici de cei unde trupul mortului era fiert, apoi zdrobit până se făcea aluat pe care îl mestecau în vinul lor și-l beau, ori de aceea, unde înmormântarea cea mai de dorit era să fi mâncat de câini! Cu două mii de ani în urmă Herodot arăta că „printre traci este obiceiul ca bărbatul să aibă mai multe soții și când unul moare, este rivalitate mare între soțiile sale, care a fost cea mai iubită de soț; cea care este găsită mai merituosă de această cinste, este lăudată mult și apoi omorâtă peste mormântul soțului și îngropată cu el; celelalte soții suferă că nu sunt ele în locul ei”. De asemenea, fenicienii, râdeau jertfindu-și copiii pe altare.

Mult mai târziu, autorii de epigrame și cuplete din timpul lui Ludovic al XV-lea socoteau o cinste deosebită faptul de a fi prizonieri pentru o vorbă de haz. În Anglia secolului al XVIII-lea în Clubul Duelgiilor nu era primit nimeni care să nu se fi bătut cu cineva în duel, iar membrii se așezau la masă în ordinea ierarhică pe care le-o conferea numărul de adversari uciși; cei care nu făcuseră decât să-și rănească adversarii stăteau la o masă laterală. Informația o găsim și în lucrarea lui Thomas de Quincey „Despre omor considerat ca una

dintre artele frumoase” preluată, mai apoi, de Joseph Addison în *Esseul nr. 9*. Astăzi, în Londra, ființează o „Societate pentru drepturi la o moarte demnă” exact ca în romanele lui Sade, hotărâtă să publice un ghid al sinucigașului care interzice, pur și simplu, omului, dreptul la speranță.

Dacă astfel de practici au existat sau există în realitate, nu ar trebui să ne mirăm că autorii de utopii și-au imaginat așa-zisele lumi întoarse pe dos (motivul este cunoscut în lumea specialiștilor cu această denumire!). De la Lucian din Samasota (în „Dialogurile morților” întâlnim un gen de ironie a soartei: regele Corienilor, Mansolor, vestit prin mormântul său pe pământ, ajuns în infern trebuie să se mulțumească să stea chircit pentru „a fi pe măsura locului ce i s-a dat de Eac”) și până la utopiile Renașterii ale lui Campanella („Cetatea soarelui”), Thomas Morus („Utopia”), Francisc Bacon („Noua Atlantidă”) motivul „întoarcerii lumii pe dos” a incitat fantezia autorilor, dar și a cititorilor. Mai târziu, în romanele utopice ale lui Samuel Butler „oamenii sunt judecați, sancționați pentru vina de a fi bolnavi și spitalizați pentru delictul penale”, iar la Huxley („Brave New World”-1934) noțiunea de mamă este odioasă și la pronunțarea cuvintelor „mamă” sau „copil” oamenii roșesc. (Suntem în plin suprarealism, când sentimentele sunt denaturate!). Tudor Arghezi în „Tablete în țara de Kutu” notează că „în Kutu există o contabilitate pentru nașteri și decese; nu se naște nici un cetățean până nu s-a eliberat un loc prin deces. De aceea, când moare un om, moartea constituie o sărbătoare națională și în ziua aceea încasările la ghișeele statului se cvaduplează”. Matematicianul Lewis Carroll în „Alice în Țara minunilor” pune un osândit să zacă la închisoare, dar procesul va avea loc în viitor și, bineînțeles, crima încă nu a fost făcută. Eroul lui Dickens, Martin Chuzzlewit, află de la directorul ziarului „New York Rody Jurnal” că în America, a comite un fals înseamnă a avea spirit întreprinzător și că este ceva firesc. Cine nu-și aduce aminte de Micawber, personajul pitoresc al aceluiași autor, cu un fond sufletesc pur, gata să plângă în hohote pentru ca spre sfârșit să cânte romanțe, mereu în așteptarea surâderii norocului? Asemănător este și Mark Tapley:

singura bucurie a acestuia era să rămână vesel în împrejurările cele mai grele.

Don Quijote și toți urmașii săi sunt niște ridicoli tragici care, refuzând compromisul, își urmează logica, indiferent de rezultatul ei. Pentru ei viața nu are decât o singură alternativă: una superioară, cu principii umanitare, universale, altruiste chiar dacă este de scurtă durată. Lumea în care se mișcă nu este utopică, personajele ei sunt aspațiale și atemporale. După ei, cel mai periculos flagel pentru omenire este mediocritatea. Hyperion al lui Eminescu, emirul lui Macedonski, baciul moldovean își cunosc destinul, dar încearcă să dea lumii un exemplu de conștiință înaltă jertfindu-se pe altarul condiției umane.

Modelul lui Lucian din Samasota este întrebuițat și de Rabelais atunci când Epistemon, educatorul lui Pantagruel, decapitat în lupta cu Dipsozii, povestește (după ce este readus la viață) ce a văzut în infern; printre alți mari regi, Alexandru cel Mare cărpește nădrăgi „pentru a-și putea întreține traiul”. În „Țiganiada” lui Budai Deleanu, Parpanghel pătrunde în Iad și vede cum dracii pun la cazne pe marii boieri „hrănindu-i cu catran și, în loc de apă/ Cu fiere multă îi adapă”. Desființarea valorilor istorice din utopiile burlești ale lui Rabelais o întâlnim în piesa „Romulus cel Mare” a lui Fr. Dürrenmat. Aici, marii împărați August, Tiberius, Domitian, Marc-Aurelius sau Odoacru sunt metamorfozați în găini. Romulus discută cu lacheul său Pyram despre aceste „găini” întrebând dacă s-au ouat sau nu. El rămâne încântat că găina Marc-Aurelius se ouă zilnic câte un ou. Pyram îl anunță că Odoacru nu a ouat un ou, ci două. Involuntar, în onomastica câinilor sau cailor, întâlnim nume ca: Brutus, Cezar, Nero, Cleopatra, etc. Și unui măgar putem să-i spunem Napoleon. Tudor Mușatescu l-a folosit în „Titanic vals” și în „Escu”. Specialiștii susțin că reacțiile omenești cele mai obișnuite pot fi absurde, dar este nevoie de un dram de nebulie pentru a stabili un adevăr pe care uzura l-a denaturat.

(Va urma)

ICU CRĂCIUN

Măiereni de seamă

Emanoil Cobzalău

Născut în Maieru, iunie 1913, Emanoil Cobzalău a poposit cu inima și sufletul lângă vatra străbunilor săi, oriunde s-a aflat, evocând frumusețile peisajului autohton în poeme de o personală expresie.

Încă din timpul liceului a manifestat pronunțate înclinații spre poezie. A fost descoperit și remarcat de criticii literari ai vremii încă din anul 1939 în paginile revistei „România literară”, condusă pe atunci de Cezar Petrescu. Printre cei al căror cântec sângera pentru Ardealul cel greu încercat, s-a numărat și Emanoil Cobzalău.

Un merit demn de remarcat al celui despre care vorbim este și acela că a fost unul dintre membrii fondatori ai Societății Culturale Studentești „Liviu Rebreanu”, care a ființat la Maieru între 1927-1935.

A fost redactor la ziarul „Tribuna tineretului”, „Plaiuri născădune”, „Curierul”, „Universul”, „Gazeta tehnicianului” și a colaborat la multe altele, ca șef al birourilor de presă la Comisariatul general al refugiaților ardeleni, membru al Asociației generale a tehnicienilor. A desfășurat o bogată activitate la Institutul Central de Chimie, unde se ocupa de unele publicații de specialitate.

Deși a avut o profesiune cu caracter tehnic, Emanoil Cobzalău și-a întemeiat o impresionantă cultură literară prin lectură, dovadă fiind evoluția calității poeziilor sale de la un volum la altul, dar și activitatea pe tărâm literar desfășurată în cadrul cenaclului literar-artistic „Fântâna Mioriței”, al Uzinelor de Mecanică Fină, și al cenaclului „George Călinescu” al Academiei din București, al cărui membru era.

Cu toate că a locuit cu familia în capitala țării, unde de altfel s-a stins din viață, poetul a păstrat întotdeauna într-un colț al inimii satul natal cu oamenii și datinile lui.

În 1943 îi apare la București volumul de debut conținând poeme și intitulat *Țara de cetini*, volum din care se degajă dragostea, dar și dorul de locul de baștină. Firul de izvor al poemelor lui Emanoil Cobzalău a tot călătorit pe sub umerii măgurilor măierene și pe sub blănușile pământului, pentru a reveni la suprafață prin volumul *Zestrea viselor*, publicat în 1973, în care întâlnim poezii cuprinzând aspecte topografice uneori de prea particulară localizare în spațiu. Oare nu ne sunt nouă, tuturor, familiare imaginile sugerate de poezia „Linște albă”, din care îmi permit să vă citez câteva versuri:

„Măgurile satului s-au îmbrăcat
de mult în șube de mit uitat
Pe cap și-au tras căciuli de lumină
în mâini mănuși de brad cu rășină,
în picioare colțuri de mușchi înfrățiți
de veacuri ce pământul împietrit

.....
Satul-moșneagul chipeș, vânos-
seara scoate din pipe-voios,
crizanteme albe de fum, ce par
zvelte vestale-ntr-un sanctuar.

.....
Ce liniște albă-i pe rășinari, pe ape”

La fel de familiar ne este și titlul volumului din 1982, inspirat de un nume de fată des întâlnit la Maieru - *Olița*. Poezia care poartă numele volumului conține un veritabil portret al tinerei măierene:

„Coboară parcă dintr-un vis de Grigorescu,
Păru-i castaniu, are sclipiri de soare
Gingașă, mlădie printre flori când trece
Florile-o cuprind tot mai măgulitoare

.....
Cu mersu-i grațios și pași melodioși,
Cu sânu-i alb ca și un proaspăt trandafir,
Pe frunte răsăfășându-și bucle jucăușe,
Olița pare-o doină din naiul lui Zamfir”

Legătura lui Emanoil Cobzalău cu Maieru a fost constantă și de lungă durată, atât prin vizitele făcute prietenilor și neamurilor (în special familiei lui badea Grigore Creț, cu care era verișor), cât și prin corespondența permanent întreținută cu persoane din Maieru, care-l țineau la curent cu noutățile satului.

Unele dintre documentele despre viața lui, manuscrise, fotografii, cărți se află în muzeul „Cuibul Visurilor” din Maieru, cu care poetul a întreținut până în ultimul an al vieții relații de strânsă colaborare.

În scrisorile trimise d-lui prof. Sever Ursa, pe care cu profundă admirație îl numea „animator cu suflet de aur al vieții culturale măierene”, se resimte bucuria pe care o încearcă în urma unei vizite la Maieru, sau tristețea când ceva îl împiedica să participe la vreo acțiune importantă organizată aici. Vă citez dintr-o astfel de scrisoare: „M-ar bucura mult faptul să fiu în mijlocul dumneavoastră, printre acei tineri minunați ai Maierului, care se străduiesc să-l ridice tot mai mult pe culmi de frumuseți, păstrându-i nealterate nestematele comori ale folclorului românesc, ale datinilor și graiului străbun.”

Amintirea lui Emanoil Cobzalău apare întotdeauna în culori luminoase în memoria colegilor de generație și a sătenilor care l-au cunoscut: un caracter nobil, de o mare onestitate.

Având în vedere meritele deosebite puse în evidență mai sus, precum și adevărul că majoritatea poemelor sale lirice își au ca pretext miezul fierbinte al datinilor și credințelor leagănelui natal, dragostea față de oamenii acestor locuri și de viața lor aspră și frământată, numele lui Emanoil Cobzalău se ridică între acei fii ai satului care și-au meritat această mare distincție a cetățeniei de onoare.

Prof. ELENA URSA

Europeanul EUGEN IONESCU

În anul 1984 apărea la „Editions Gallimard” cartea de interviuri, „L'Europe et les intellectuels”, semnată de Alison Browning, reprezentant al Centrului European al Culturii, cu sediul la Geneva.

Interviurile prezentate sunt, așa cum o mărturisește autorul, rezultatul unei anchete efectuate de către acesta în diferite țări europene, anchetă ce își propunea intervierea unor intelectuali, care, astfel, să-și exprime percepția asupra Europei, mai puțin din punctul de vedere instituțional, ci mai ales din cel mult mai vast, cel cultural.

Printre cei socotiți a fi demni și pertinenti unei atât de pretențioase tematici s-a dovedit a fi și Eugen Ionescu, intelectual de seamă, nu al României și nici al Franței, ci al Europei și de ce nu?, al lumii. Îl întâlnim în acest volum alături de alte personalități marcante ale culturii europene contemporane: Denis de Rougement, Michel Tournier, Jaques Freymond, Jean Servier etc....

Datorită spațiului relativ restrâns al unui periodic, fie el chiar de cultură (interviul se întinde pe 15 pagini), ne vom mulțumi, cu voia și înțelegera D-voastră, să traducem și publicăm doar fragmentele pe care le vom socoti mai relevante și care, într-un fel sau altul, anticipează evoluția ulterioară a culturii în Europa, astăzi, după trecerea a mai bine de un deceniu de la apariția cărții.

Alison Browning: În urma lecturării diverselor D-voastră scrieri, am sentimentul, D-le Eugen Ionescu, că D-voastră considerați Europa drept proprie patrie. De ce? Ce vă spune cuvântul Europa?

Eugen Ionescu: Europa era o unitate de civilizație, o unitate de cultură. Nu mai știu însă ce este actualmente Europa, pentru că, invadată de americanism, de ideologiile sociale din Est, de tehnologie, ea a devenit altceva, s-ar părea, o parte dependentă a lumii. Mă întreb dacă ea a reușit să conserve cu succes originalitatea și personalitatea; Europa era una în momentul în care toate țările occidentale aveau drept limbă comună latina. Latina nu mai există. Franceza a asigurat pentru câțiva vreme unitatea Europei, asta pentru că europenii vorbeau limba franceză, franceza fiind limba culturală a esteuropenilor: iată condițiile în care a existat această unitate despre care tocmai vorbeam.

Există astăzi în școli un fel de talmeș-balmeș, iar dacă umanismul va dispărea în întregime, așa cum de altfel se încearcă, atunci într-adevăr că nu va mai exista Europa, pentru că Europa înseamnă umanism. Unul spiritual. Va fi oare umanismul preluat într-o altă manieră de alte țări precum cele din America de Sud sau America de Nord? Este un lucru de care mă îndoiesc. Eu cred că Europa este foarte amenințată de a nu mai fi ea însăși. Este adevărat că, ceea ce altă dată constituia cultura în Europa, venea de altundeva, venea din Asia, împreună cu creștinismul. Acesta este acum integrat în Europa, însă eu nu îmi pot imagina destinul și viitorul acestui creștinism umanist.

Trebuie spus că Europa s-a răspândit în multe alte părți ale lumii: ea s-a extins în Rusia, pe care eu nu o consider europeană, în China, prin marxism. Europa s-a extins și în țările colonizate din Africa. Ea s-a răspândit, dar marxismul venea tot din Europa; acesta s-a transformat într-atât în Rusia și în China, încât a îmbrăcat forme extraeuropene. Am avut totuși o vreme impresia că am cucerit China sau alte părți ale lumii. Cu marxismul însă s-a petrecut același lucru precum cu creștinismul. Multe elemente de sorginte păgână au pătruns în creștinism, iar marxismul a fost, la rândul lui, într-o anumită măsură, corupt, deviat prin obiceiurile și formele de gândire ale țărilor respective. Când se afirmă că Europa este creștină se spune un adevăr, dar și noi am transformat creștinismul, am făcut din biserici instituții care nu mai reprezintă așa cum ar trebui creștinismul.

A.B.: Și D-voastră credeți că singurul element unificator al acestei culturi este, totuși, creștinismul?

E.I.: Da, cred că, venit din altă parte, creștinismul s-a implantat în Europa și a devenit umanist. Maritanz vorbea despre un umanism creștin; acest umanism creștin este însă pe cale de dispariție. Se spune că Europa vine din Grecia, ce a rămas însă din Grecia în țările noastre? Foarte puțin...

(va urma)

Note 1: Centrul European al culturii: **EUROPA ȘI INTELECTUALII**, Editura Gallimard, Colecția IDEI-1984

DAMASCHIN POP-BUIA
Ostfildern, 11 ianuarie 1997

Nume proprii în opera lui L. Rebreanu (6)

Jarda - nume autentic al altui dascăl măierean înfățișat astfel: „cu chipul albastru închis, cu o mustață groasă, jilvă, prelinsă. Atâta-i de timid, delăsător, încât e subiectul tuturor glumelor de la Armeanul, unde se joacă domino sau cărți spre necazul nevestelor și se comentează întâmplările zilei”. În *Caiete*, p.326, apare cu același titlu în cadrul *Amintirilor din Maieru*, ca proiect separat.

Lucreția - nume real din Maieru al unei fete frumoase preluat în romanul *Ion* - Lucreția Dragu, numele de familie

Alexandru Flămând, decedat la 95 de ani,
unul din măierenii care l-au cunoscut pe
Liviu Rebreanu

fiind creat de Rebreanu. Prototipul măierean transmise în roman esențialul, Lucreția fiind fata profesorului de matematici în Armadia: „micuță, oacheșă cu ochii verzi, visătoare”. Între prenumele feminine din Maieru, Lucreția ocupă locul al doilea, apare de 150 de ori (3,90 %) urmată de Floarea, Ioana, Elena, Ana și Virginia.

Mădălina - respectiv Madeleine, eroina romanului *Ciuleandra*, sârmana cu trupul svelt, sănătos și fraged ca de fecioară, brațele goale, decoltajul tulburător - este, după cum specifică însuși Rebreanu, un nume de acasă. El a fost găsit și sugerat scriitorului dintr-un registru matricol de către soția lui, chiar la Maieru. Cu toate că aveau nenumărate liste la îndemână, găsirea unor nume cât mai potrivite pentru personajele sale reține îndelung atenția și preocupările lui Rebreanu. Astfel, inițial Mădălina a fost numită Sabina. Semnificativ în acest sens este mărturisirea Floricăi Puia Rebreanu și a soției scriitorului privind alegerea acestui nume. În împrejurările transcrierii romanului *Ciuleandra* la Maieru, Fanny Liviu Rebreanu notează următoarele: „... în cursul acestei munci, Rebreanu oscila asupra cărui nume să se fixeze în privința eroinei sale. Romanul fusese scris într-o primă versiune la Orlat, lângă Sibiu și în iulie, într-una din clasele școlii de pe malul Someșului Mare, unde și el terminase cursul primar. Se făcea transcrierea lui. Scriitorului îi trebuia un nume care, deși cu rezonanță pur autohtonă, să se preteze, fără să piardă din farmec, și la adaptarea lui în alte limbi. Cum ne petrecam cu toții vacanța la Maieru, m-am decis să îi fac o surpriză, încercând să-l aflu, poate, numele de care avea atâta nevoie.

Pentru aceasta, m-am adresat de îndată preotului din comună, Iulian Cioarba rugându-l să-mi dea posibilitatea de a cerceta toate registrele de botezați ale bisericii. Am citit două zile și mai bine cu toată luarea-aminte multe, foarte multe nume. Nu găseam nici unul potrivit care să-mi sugereze pe cel așteptat, căutat de creator. Deodată, ochii mi se opriră pe Mădălina. Am luat o bucată de hârtie, am scris trei cuvinte și, într-un suflor, am alergat, oprindu-mă numai lângă masa unde Liviu scria neîntrerupt. I-am pus sub priviri hârtia pe care el a descifrat din ce în ce mai satisfăcut, mai mulțumit, mai fericit, Mădălina, Madelaine, Madlen... Romancierul se bucura ca un copil în fața jucăriei mult dorite. Acum Ciuleandra se întregise... La sfârșitul lui august, transcrierea era terminată. Ceea ce înseamnă că romanul putea fi încredințat editurii

Singur, delicatul critic impresionist Perpessicius, a căutat a da o justificare estetică romanului dezvoltând subtile variații în jurul magiei ce s-ar desprinde din numele Mădălinei, subliniind că: „numele-i foarte potrivit, nici un alt nume n-ar fi putut exprima tot fondul acela de poezie interastrală pe care-l iradiază mica prințesă rustică”. În însemnările lui Rebreanu apare și forma Madelene. Numele de Mădălina a căpătat astfel o mare popularitate, încât fata Letiției Miron, născută Slăvoacă, a fost botezată de familia Rebreanu după eroina *Ciuleandrei*. În onomastica măiereană, Mădălina apare în anul 1876 de două ori și în anul 1916, de cinci ori.

Mihoc - din nuvela *Cuibul visurilor* - nume păstrat

întocmai ca în realitate, aparținând unui țăran sărac, prieten de joacă și de copilărie al lui Rebreanu. În nuvelă apare atât copil: „Mihoc își sugă degetul uitându-se după Sânjoan și mai ales la ghețele băiatului cu botul de aramă. Bietul Mihoc n-a avut parte de când l-a făcut mă-sa nici măcar de opinci; Tatăl său e cel mai mare bețivan din Vărarea noastră”, cât și matur: „un țăran desculț și roșcovan” - care-l întâmpină pe Rebreanu cu neîncredere după atâția ani. Numele a dispărut azi.

Oproaia - nume feminin format prin derivare de la Oprea, folosit de Rebreanu în *Idilă de la țară*. Amintim replica unei țărăni amărâte, dată arendașului în drama *Răscoala*, care e spusă parcă de o asemenea lele Oproaia: „că leneș nu suntem, slavă Domnului. Muncim și ne chinuim, vai de păcatele noastre... da' amu nu mai e de trăit... Uite, ne-am sleit de tot, ne-a pierit toată vloga. Bărbatu-meu a căzut la pat...”

IACOB NAROȘ

1. Fanny Liviu Rebreanu, *Cu soțul meu*, Buc. Ed.pt.Lit. 1963, p.162-163
2. Perpessicius, *Mențiuni critice*, Seria I, 1928, Buc.
3. Puia Rebreanu și Niculac Gheran, *La lumina lămpii*, Ed. Minerva, Buc. 1981, p.264.

Debut

AUGUSTINA
HOZA

Născută la 16 octombrie 1968
în Maieru, Augustina Hoza s-a
numărat printre premiantele

profesoarei de română Varvara Paneș, care a încurajat-o la primele compuneri promițătoare, în școala generală.

A urmat Liceul Sanitar la Bistrița, pe care l-a absolvit în 1988. În prezent, asistentă medicală de obstetrică-ginecologie (moașă) la Dispensarul Medical din Maieru. Este căsătorită și are doi copii. Exersează mult în proza scurtă, în care se interferează stări de melancolie cu meditații mistice. Fie ca debutul în revista noastră să-i fie norocos. (S.U.)

Versete intime

I

De ce ai lăsat, Doamne, ca și între spini să aibă deflorit câte o floare? De ce ai lăsat ca unora dintre flori să le fie dat să-nflorească între spini? Cât de mare poate să le fie tristetea și cât de mare trebuie să le fie durerea tocmai în momentul formării corolei lor; când încep să strălucească, când încep să arate lumii gingășia și rostul lor pe acest pământ, când se trezesc înconjurate de spini și înțepate de ei la fiecare adiere de vânt, la fiecare legănare de soare?!

Ce-și mai poate dori, oare, o floare aflată între spini? Poate chiar și visele îi sunt tulburate de înveninatele lor înțepături!

Da, este adevărat că și spini înfloresc, numai că propriile lor flori n-au cum să și le distrugă. Ei caută flori frumoase, fragede și firave pentru a-și satisface această plăcere sadică, pentru ca apoi să le poată vedea ofilite de atâta tristete și supărare, neregretând nimic, păstrându-și onoarea și demnitatea lor... de spin.

Te rog, Doamne, nu le mai lăsa spinilor norocul de a avea flori printre ei; una de va fi între ei, tocmește-le, Doamne, vârfurile pentru a le salva de la dispariție. Doar așa florile dintre spini vor reuși să-i păstreze în continuare frumusețea și rostul lor pe pământ.

II

Doamne, iartă-mă că-ndrăznesc să-Ți mai spun DOAMNE! Mă simt atât de nevrednică de darurile tale, încât, uneori, mi-i frică chiar și să te ating cu cuvântul sau cu rugăciunea mea. Mi-i sufletul atât de-mpovărat de neîmpliniri, încât am mereu nevoie de mângâierea și alinarea Ta... Mai ales când mi-i dat să trec prin clipe în care toți cei ce mă-nconjoară nu au pentru mine decât clevetiri, ironii și vorbe de ocară; în acele clipe grele, în care însuși demonul cred că Je împietrește inimile celor dragi ai mei, să nu mă poată iubi. În acele momente doar tu îmi ești singurul refugiu fidel.

Te rog, Doamne, iartă-mă că uneori mă-ndepărtez de Tine, iartă-mă că uneori mai uit de Tine, că nu țin seamă de Tine, pentru că de fiecare dată sfârșesc prin a mă întoarce îngenuncheată înaintea Ta, implorându-te să mă primești din nou la Tine.

AUGUSTINA HOZA

„Zilele Ilvene”, ed. a III-a

A doua și a treia zi de Crăciun - 1996, sub grija Inspectoratului Școlar Județean, al Despărțământului năsăudean și Cercului ilvean al ASTREI, Primăriei Măgura Ilvei, au avut loc emoționante manifestări legate de a 95-a aniversare și a 35-a comemorare a savantului Sever Pop, fiu al Poienii.

Manifestările au debutat cu dezvelirea unei plăci pe fațada școlii, cu inscripția: **Sever Pop, 1901-1961, lingvist de renume european, fiu al satului.** Au oficiat slujba de sfințire preoții Ioan Pugna din Poiana Ilvei, Emil Dănilă din Ilva Mică, Leon Pop din Năsăud și preotul greco-catolic Ioan Vranău din Maieru. Au rostit alocuțiuni profesorii Livia Guzu din Poiana, Maria Ruști din Măgura Ilvei, Sever Ursă din Maieru și prof. Leonida Ștefănescu, inspector școlar general.

Din bogatul evantai al manifestărilor, asupra cărora vom reveni, menționăm simpozionul aferent, desprinzând, deocamdată, două din comunicările susținute de distinse personalități universitare: prof. univ. dr. Ioan Barbu Bălan și prof. univ. dr. Ironim Marțian (S.U.)

**„Zilele Ilvene”
(văzute de un inginer)**

Cu toate că profesia mea de inginer T.C.M. și profesor universitar de Mecanică Technică, mă ține departe de domeniul cultural-artistic, nu pot spune că sunt chiar agiamiu în materie. Am făcut și eu parte din formații artistice de amatori și am condus chiar (timp de zece ani) o asemenea formație, numită „MECARTIS”, care a câștigat în acea perioadă patru titluri de laureată cu Premul I în finalele Festivalului Național al Artei și Creației Studentești (F.A.C.S.). Cu toate acestea, rareori mi-a fost dat să văd atâta dăruire benevolă și strădanie fără câștig material, atâta respect pentru tradiție (în vorbă și în port) ca la manifestările „Zilele Ilvene” (ediția a III-a) desfășurate în perioada 26-27 decembrie 1996, la Poiana Ilvei și Măgura Ilvei, sub egida Inspectoratului Școlar al Județului Bistrița - Năsăud, al „ASTREI” (Despărțământul Năsăud) și al Primăriei din Măgura Ilvei.

Am fost profund impresionat de cetele de colindători, alcătuite numai din băieți sau numai din fete, dar și de corul bisericesc mixt din Măgura Ilvei. Au fost deosebit de pitorești și pline de vervă formațiunile de „căprițe” sau „irozii” între care au strălucit cei din Poiana Ilvei beneficiind de aportul unui recitator ca Guzu Grigore. Dintre soliști m-a impresionat lelea Reghina Tăpălagă, la vârsta senectuții, și acompaniatorul la fluiet al acesteia, Larion Marica din Leșu, cărora le urez din toată inima multă sănătate, fericire și prosperitate, pentru a putea transmite în continuare din tezaurul de folclor pe care l-au adunat într-o viață de om dăruită activității artistice de amatori.

Cele mai calde felicitări tuturor artiștilor pentru costumele populare, EXCEPȚIONALE, purtate pe toată perioada manifestărilor și nu numai. Oamenii acestei vâi, a Ilvei, sunt un exemplu demn de urmat pentru acele zone ale țării în care tradiția portului popular este uitată.

Mai particulară, dar profund semnificativă pentru complexitatea și valoarea manifestărilor culturale locale, a fost prezentarea cărții DINCOLO DE OGLINDĂ, al cărei autor, tânărul poet DINU VIRGIL (Dinu Niculai Ureche), este fiu al satului Poiana Ilvei. Din prefața acestui volum, scrisă de regretatul poet Teohar Mihadaș, este semnificativă următoarea apreciere: << Este - și nu exagerăm - un tânăr Blaga redivivus, textele din acest volum constituind adevărate „Pietre pentru templul”... său. Îi urăm din toată inima să ajungă și un Ion Barbu redivivus, atât în lumea matematicii, cât și în cea a poeziei. >>

La frumoasele și bogatele aprecieri făcute de prof. univ. dr. Alexandru Husar, mi-am permis să adaug și eu propria-mi părere, exprimată în următoarele catrene:

„Dincolo de oglindă” se arată
Talent promițător și necaduc,
Ce a crescut pe strămoșeasca vatră
Slăvită de Rebreanu și Coșbuc.
Ca fiu de grănicer, după strămoși,
Mă bucur astăzi, pentru Tine, Dine,
Și-aș vrea, ca peste câțiva ani frumoși,
S-ajungi artist desvârșit... în rime!

Cred că cea mai importantă acțiune a „Zilelor Ilvene” a fost comemorarea a 95 de ani de la nașterea și a 35 de ani de la moartea marelui lingvist român, Prof. Dr. SEVER POP, savant de talie mondială. Acțiunea a început cu dezvelirea și sfințirea unei plăci comemorative pe peretele Școlii generale din Poiana Ilvei, și cu atribuirea numelui marelui înaintaș al acestei școli din satul său natal. La Căminul cultural din Poiana Ilvei s-a desfășurat, în continuare, într-o sală arhiplină și însetată de cunoaștere, un simpozion la care au luat cuvântul învățătoarea (pensionară) Măriuca Candale, care a depănat „Amintiri despre fratele meu”, apoi prof. univ. dr. Alexandru Husar, de la Iași, „Sever Pop - academician”, prof. dr. Ironim Marțian de la Cluj: „Activitatea lingvistului Sever Pop la Cluj”, dna. prof. univ. dr. Ana Cristurean s-a referit la munca de cercetare la „Atlasul lingvistic român”. Au mai susținut comunicări d-na cercetător Elena Coșulea de la Institutul de lingvistică clujean: „Muzeul limbii române”, d-na. prof. univ. dr. Ana Cristurean: „Sever Pop, profesor și îndrumător științific”, dl. prof. univ. dr. Alexandru Cristurean: „Sever Pop

și Atlasul Lingvistic Român”, d-na prof. Maria Rusti din Măgura Ilvei, Ioan Seni, președintele Departamentului năsăudean al ASTREI și prof. Sever Ursă de la Maieru: „Graul ilvean - substratul operei lui Sever Pop”. Au mai fost și mulți alți vorbitori care au încântat asistența cu discursurile lor captivante și pline de învățăminte, timp de patru ore în care asistența a fost numai ochi și urechi. La acest Simpozion s-a emis și a fost susținută fără rezerve propunerea ca Academia Română să facă reparația cuvenită și să acorde lui SEVER POP (post-mortem) titlul de MEMBRU DE ONOARE AL ACADEMIEI ROMÂNE.

Ca fiu iubitor al meleagurilor natale, cu respect și dragoste față de înaintași, am dedicat și eu acestor evenimente următoarele versuri:

**CINSTIND, PRIN VREMI,
STRĂMOȘII...**

Motto: „Nu pot renunța la țara mea, unde am văzut lumina zilei, unde odihnesc țărani mei, al căror sânge îl port în venele mele.” (text care aparține lui SEVER POP).

Strămoșii: ne sunt stirpe străbună de țărani,
Statorniciți pe ILVA, din Daci și din Romani,
Ce au urmat pe Domnul și n-au pierit pe cale,
Ce-au fost mereu, copiii Bunăvoinței Sale.

Și-au fost fideli credinței, primită din părinți,
Purtat-au cu mândrie nume de flori și sfinți
Și-oricâte au trecut, puhoai, peste ei,
Ei nu s-au convertit străinilor mișei...

Din trunchiul lor crescut-au mlădițe, an de an,
Și multe din acestea sunt azi tulpini de neam,
Din care ni se trag mai mulți oameni de seamă,
Care-au cinstit, prin veacuri, această Țară dragă!

La crezul strămoșilor ne-ntoarcem, însetați,
La apa din izvorul ce ne-a unit, ca frați,
Și le aducem Slavă, topindu-ne aleanu,
În stihul lui Coșbuc sau slova lui Rebreanu.

Cinstind, prin vremi, strămoșii, întâii stătători,
Bunicii și părinții, ce-au fost pomi roditori,
Prin fiii și nepoții - ce nouă ne urmează -
Româna Națiune, în veci, PERPETUEAZĂ!

La „Zilele Ilvene” am avut senzația unei renașteri și împliniri sufletești!

Prof. dr. ing. IOAN BARBU BĂLAN
(fiu al satului Poiana Ilvei)

**Păsările în timpul
iernii
(partea I)**

„Omul puternic este blând și milos
Cruzimea este dovada slăbiciunii”

Seneca

Cel mai îngust pervaz de geam, cea mai modestă terasă ori grădină vor primi într-o zi sau alta vizita unor oaspeți zburători ce rămân la noi și în timpul iernii sau din ținuturile nordice pentru a petrece aici zilele lungi și friguroase: pițigoii, cintezoii de iarnă, măcăleandrii, țicleni, găițe și ciocânituri. Iarna care se apropie este tot atât de aspră cu păsările ca și cu oamenii. Hrana se găsește mai greu. Insectele, fructele, semințele sunt acoperite cu zăpadă. Păsările își astâmpără foamea cu ouă și larve de insecte ascunse în mușchi și în crăpăturile scoarței copacilor. Altele mai găesc semințe de buruieni și fructe. Când însă este polei și ninsoarea ține multe zile neîntrerupt, multe păsările mor de foame. Cele mici, cântătoare, nu pot răbda foame mai mult de 16 ore. Omul nu rămâne nepăsător în fața suferințelor și foamei altor vietăți. Este foarte ușor să le ajutăm și nici nu costă mult. Cantina cea mai simplă este o scândurică întărită pe margini cu câteva șipci. Din păcate, ploaia ori zăpada acoperă hrana, iar vântul o suflă. Se pot face cantine acoperite. Există și cantine care se pot fixa pe pervaz. Oricum ar fi, cantina trebuie să fie apărată de ploaie ori de zăpadă și să nu fie așezată în calea vântului. Dacă în fața casei, în dreptul ferestrei se găsește un pom, cantina poate fi agățată și acolo. Trebuie în același timp să nu fie aproape de cărări și drumuri umblate. O cantină simplă este butuniga; de fapt este o creangă groasă de 10-15 cm, lungă de 30-50 cm, în care, cu un burghiu mai mare, se fac mai multe găuri adânci de 3-5 cm ce se umplu cu seu amestecat cu semințe de plante oleaginoase, uleioase: cânepă, floarea soarelui, dovleac, rapiță, pepene galben, castraveți, alune, nuci, mei etc. Pițigoii vin să mănânce bucăți de slănină nesărată agățate de un cui sau de o sârmă, brânză nesărată sau margarină. Păsările se hrănesc tot timpul, neîntrerupt. În caz că hrana nu este dată tot timpul, multe păsările, părăsesc cantina și nu mai revin. Când cade multă zăpadă sau este ger, porțiile de hrană trebuie mărite. Iarna, hrănirea păsărilor nu numai că le salvează de la moarte, ci le obișnuiește, le leagă de locul unde sunt cantinele. Ele revin acolo unde au fost hrănite, lucru dovedit prin inelarea lor. Multe din ele au scos pui în grădina în care au fost hrănite iarna și toamna sunt primele care se prezintă aici. Ar trebui ca fiecare din noi să le ajute și să le ofere aceste mici „restaurante”. Cele câteva sfaturi care urmează vă vor permite să cunoașteți regulile elementare de prudență dacă nu doriți ca mica voastră cantină să se transforme într-o capcană mortală.

(va urma)

ILIE HOZA

ECOURI LA CUIBUL VISURILOR (4)

Din Poiana Ilvei, D-l Virgil Ureche, vicepreședintele Astrei ilvene, ne adresează o emoționantă scrisoare, la 1 august 1996 din care spicuim:

„Lăudabilă inițiativă a vecinilor noștri măiereni (aceia de a realiza o revistă a satului pentru sat, a țăranelui și învățătorului depotrăv, a celor ce sânt sarea și piperul acestui pământ pe care cu toții îl împărțim) nu trebuie să treacă neobservată... Celor ce o realizează, succese și împliniri; celor ce o citesc, înțelegere și uneori îngăduință, iar celor ce o sponsorizează, mulțumire sufletească. Fie ca această îndrăzneală realizare editorială să sfideze timpul și nevoile financiare, iar numărul cititorilor Cuibul visurilor să crească dela număr la număr.”

Doamna Marie Jo Riou, o bună prietenă a Maierului, din Nort sur Erdre, Franța, iubitoare a limbii române, abonată deja la revista noastră, ne scrie: „Nici nu știți ce mare bucurie mi-ați făcut, trimițându-mi ziarul Cuibul visurilor. Vă mulțumesc de mii de ori. Am început să traduc câteva articole... Voi învăța poezia „Sat” de Lazăr Avram...”

D-l Sumiya Haruya, scriitor japonez, traducătorul lui Rebreanu în limba niponă, ne scrie: „... Am primit cu bucurie și Nr. 3 al revistei în care se publică interviul nostru. Mai aflui articole interesante privitoare la Liviu Rebreanu. Vă mulțumesc și mi-aș exprima sincerul sentiment de respect tuturor care muncesc pentru revistă, pentru că știți și eu foarte bine cât de greu o fi să continui astfel de publicație, mai ales sub dificultăți economice într-o perioadă de tranziție...”

D-l profesor pensionar Dumitru Săvulescu, fost inspector general în Ministerul Învățământului, ne scrie (31 august 1996): „... Ce să vă spun despre publicație? Este de nivel național prin tot: ținută intelectuală și artistică, varietate, nivel de comunicare cu cititorii, adecvarea conținutului la istoria trecută și prezentă a Maierului, valorificarea tradițiilor și nu în ultimul rând, grafica, design-ul. Și peste tot și toate parcă veghează spiritul lui Liviu Rebreanu și cultul oamenilor alesi ai Maierului pentru marele scriitor și patriot. Voi fi onorat să primiți, în viitor, unele articole și de la mine, pentru a fi publicate în revista Dv, ca o expresie a admirației mele pentru Maieru, Cuibul visurilor...”

Dintr-o lungă și densă epistolă a d-lui prof. univ. dr. Aurel Cleja l.X.1996 cităm: „... Am fost surprins și plăcut impresionat de înaltul profesionalism al publicației Cuibul visurilor. Ca fost ziarist imi dau seama cu ce preț, sacrificii și

abnegații se pot obține asemenea rezultate. Felicităm Comitetul de redacție și condeierii sufletiști care reușesc asemenea performanțe. Eu, ca fost „măierean” lăturean, am cunoscut pe mulți din cei ce sunt reușiți din uitare de către Cuibul visurilor, ridicându-li-se în revistă adevărate troie de recunoștință. Mă aplec și eu în fața memoriei lor, mulțumindu-le, că am învățat și eu multe de la ei. Un gest nu numai frumos, dar și necesar, de a-i aduce în actualitate pentru a învăța toți din viețile lor de luptă cu vitregiile vremurilor. Felicitări tuturor!”

În scrisoarea sa din 3 oct. 1996, D-l Banu Rădulescu, director al Fundației Culturale „Memoria”, din București, sublinează:

„... am primit și revista Cuibul visurilor, publicație pe care o scoate comuna Maieru. Ne-a impresionat faptul că într-o comună din acea zonă, îndepărtată de capitală, poate să apară o astfel de publicație de o asemenea ținută. Sperăm să putem stabili între noi o legătură trainică, în sensul ca, tot ce veți găsi interesant în Memoria, să puteți publica și dvs... De asemenea, v-am ruga să avem în noi acceptul dvs. ca tot ce vom găsi interesant în publicația dvs. (pe care sperăm s-o avem în mod regulat), să putem și noi publica”.

D-l Ioan Seni, președintele ASTREI năsăudene, în periodicul Plaiuri năsăudene, nr. 27/1996, consemnează în articolul „Omul sfințește locul”: „Surprinzător este să zăbovești cât mai mult asupra rândurilor celor opt pagini ale revistei Cuibul visurilor girată de Consiliul local Maieru. Surprinde mai întâi calitatea materialelor publicate, bogăția și varietatea acestora, dar mai cu seamă valoarea autorilor acestor rânduri. Surprinde plăcut faptul că un consiliu local își realizează resurse de finanțare pentru un periodic propriu în care își popularizează activitatea și-și informează localnicii cu bunele intenții, realizările și hotărârile luate, înfăptuind prin aceasta o bună legătură cu oamenii satului pe care-i consultă în legătură cu numeroasele și variatele probleme de mare interes. Surprinde plăcut colectivul de redacție care își asumă cu mare responsabilitate transparența și sinceritatea față de cititori și țin să-i felicit pe toți membrii ASTREI măiereeni angajați în această trudă atât de responsabilă. Încheind, puțin invidios dar mult mai mult bucuros de reușita colegilor din Maieru, urez succese cât mai mari și viață lungă acestui periodic, fiind convins că o revistă, cu o redacție ca cea din Maieru, rămâne trainică”.

(va urma)

a selectat SEVER URSA

Veterinaria

**Antidoturi și
antidotism**

Antidotul reprezintă mijlocul chimic specific sau nespecific prin care se anihilează chimic sau farmacodinamic efectul unei substanțe toxice. Antidotismul reprezintă totalitatea mijloacelor prin care se încearcă anihilarea acțiunii toxicului pătruns în organism. Intoxicațiile la animale, produse cu plante toxice, insecticide, medicamente și alte substanțe chimice sunt frecvente, iar combaterea acestora ridică probleme de cunoaștere a farmacodinamiei substanțelor în cauză și de antidotism.

Principalele acțiuni care trebuie întreprinse în caz de intoxicații la animale; fără a intra în detalii tehnice, sunt următoarele:

-evacuarea toxicului din tubul digestiv
-administrarea de antidoturi specifice și nespecifice.

1. **Evacuarea toxicului din tubul digestiv.** Aceasta se realizează prin: spălături gastrice, provocarea vomiei sau administrarea de purgative. Spălăturile stomacale se fac cu apă simplă sau cu antidot specific sau nespecific. Se administrează vomitive (la speciile care prezintă posibilitatea vomiei)

2. **Administrarea de antidoturi specifice și nespecifice.** Antidot pentru sărurile metalelor: se dizolvă sulfat feros, 30 g în 200ml de apă. Se prepară o suspensie de 80 g de oxid de magneziu și 40 g de cărbune activ. În momentul utilizării, se amestecă soluția de sulfat feros cu suspensia de magneziu și cărbune.

-Apa albuminată: se amestecă opt albușuri de ouă la 1000 ml de apă. Apa albuminată formează cu unele toxice albuminați și totodată micșorează efectul substanțelor caustice.

-Apa saponată: 7,5 g de săpun se dizolvă în 1000 ml apă. Aceasta precipită sărurile metalelor și neutralizează acizii. Se utilizează deosebi în intoxicațiile acute cu sulfat de cupru.

-Cărbunele activat: 10 g de cărbune și 32 g de sulfat de sodiu se adaugă la 1000 ml de apă.

- Soluția apoasă de iod iodurat: se dizolvă 1 g de iodură de potasiu și 0,5 g iod în 1000 ml de apă. Această soluție precipită alcaolozii.

-Oxid de magneziu: se suspendă 30 g oxid de magneziu în 1000 ml de apă. Aceasta neutralizează acizii și precipită unele săruri de arsen.

Începând din numărul viitor o să încercăm prezentarea celor mai frecvente cazuri de intoxicații la animale, cu simptome și tratament.

Dr. LOGIN T. BERENDE

Interviu cu Claudia Rebrîșorean - componentă a Lotului Național de junioare - Schi-fond.

Rep: Claudia, ești una dintre cele mai cunoscute schioare fondiste ale țării, dar măiereni, sunt sigur, nu-ți cunosc întreaga activitate. Revista noastră îi poate ajuta, deci, ai amabilitatea de a răspunde la câteva întrebări:

C.R.: Cu plăcere.

Rep: Spune-ne ceva despre începuturile tale sportive.

C.R.: Am început schiul fond în 1984 la Maieru, cu profesorul Liviu Ursa. Eram în clasa a III-a la învățătorul Candale Nicolae, când am fost selecționată în prima grupă de schi-fond ce se înființa la noi la școală.

Primele rezultate s-au văzut din primul an, când am reușit să mă apropiez de colegele mele de pe Valea Bărgăului și Rodna. În 1985, am luat locul II, iar în 1986-1987 am fost campioană județeană. Prima confirmare națională a fost la Campionatul Național al Copiilor - 1986-1987, când am luat locul III la individual și locul III la ștafetă, medalii ce au făcut mândria, ani de zile, în mica vitrină din holul școlii din Maieru.

Aceste rezultate au contribuit la selecționarea mea în lotul de copii al Clubului Sportiv Bistrița, în anul 1987, unde mi-am continuat școala și activitatea sportivă sub aripa deosebitei antrenore Vodă Livia.

Rep: Au trecut, iată, 13 ani de când te afli printre primele în acest sport. Îți cunosc rezultatele, dar te rog să le detaliezi, pentru știința, cititorilor noștri.

C.R.: Deci, iată-le:

1987: Campionatul Național, Locul III clasic 3 km; Locul III ștafetă 5 km;

1988: Campionatul Național, Locul V patinaj 5 km; Locul III clasic 5 km;

1989: Campionatul Național - Vicecampioană națională, 5 km clasic;

1990: Campionatul Național, Locul III clasic 5 km; Locul I ștafetă 5 km;

1991: Vicecampioană națională - Camp. Național Școlar; Campionatul Național Școlar, Locul II ștafetă; Memorialul „Rodica Pall”, Locul I;

1992: Campioană Națională la categoria juniori II, III 5 km clasic; Vicecampioană națională (II, III) 5 km clasic;

1993: Campioană Națională, 5 km clasic; Vicecampioană națională 7,5 km liber; Campionatul Național al CSS-urilor Loc I clasic

Loc II liber

Cupa ASA Brașov, Locul I (gr. I, II, III);

Cupa „Harghita” Locul II 7,5 km liber;

Cupa „Dinamo”, Locul I;

Campionatul Național, Locul I ștafetă;

Cupa „ULUDAG” - Turcia, Locul II ștafetă, IV individual;

1994: Campioană și vicecampioană națională (clasic, liber) de juniori I și locul II seniori; Campionatul Național Școlar, Locul I ștafetă;

Sportivi măiereni de excepție

Campionatul Național al CSS-urilor, Locul I, 5 km clasic;
Campionatul Național de Seniori, Locul I, 5 km clasic;
1995: Campionatul Național pe role, Locul III;
Campionatul Național pe uscat (alergare), Locul I clasic; Locul II liber;
Campionatul Național al CSS-urilor, Locul II;
Campionatul Național de Seniori, Locul III ștafetă;
Cupa orașelor, Locul II;
Cupa „Harghita”, Locul I individual; Locul III ștafetă;
Cupa ASA, Locul II;
Campionatul Național de Seniori, Locul II 10 km;
1996: Cupa ASA, Locul II individual; Locul III ștafetă;
Cupa „Dinamo”, Locul III individual; Locul III ștafetă;

Campionatul Național de Seniori, Locul III 15 clasic;
Cupa „Tisonet” Ucraina, Locul VIII (93) 25 km clasic;
Campionatul Național de Seniori, Locul I ștafetă;

Rep: Este un palmares care ne impresionează, dar totuși ai uitat ceva.

C.R.: Nu am uitat și știu despre ce vrei să-mi amintim. Este vorba de anul 1991, când am fost selecționată pentru Campionatul Mondial de copii din Austria. A fost o experiență unică pentru mine atunci când știam că voi reprezenta țara într-un Campionat Mondial, deși știam exact posibilitățile noastre, în comparație cu cele ale altor țări în acest nobil sport.

Rep: Câteva gânduri de actualitate?

C.R.: Da, țin în mod deosebit și mulțumesc din suflet antrenorilor mei, care, prin eforturi deosebite, au reușit să mă determine să iubesc acest sport și să reprezint cu cinste județul Bistrița-Năsăud în concursurile naționale și internaționale.

Le rostesc numele cu deosebită grațitudine și iubire: Liviu Ursa, Livia Vodă, Alexandru Pop. Și le mulțumesc din inimă.

Rep: Fratele tău, Grigoraș, îți calcă pe urme; tineri schiori se străduiesc să bată la poarta succeselor, ca și tine, acum 13 ani, ori ca Ionică Ureche, ce le poți spune în aceste momente?

C.R.: Tuturor le doresc cele mai mari succese, dar să nu uite niciodată că acest frumos sport, schiul fond, este unul dintre cele mai grele în același timp și fără trudă și sacrificiu nu vor putea niciodată gusta din prețul succesului. Mulțumesc părinților mei, care au înțeles întotdeauna ce înseamnă sportul și sacrificiul pentru a-l face bine și temeinic.

Rep: Îți mulțumim în numele lor și te întreb ce faci acum?

C.R.: Acum sunt componentă a lotului național de seniori, reprezint puternicul club „ASTRA” Brașov și sunt în același timp studentă la I.E.F.S. Brașov.

Rep: Îți doresc din toată inima succesul pe care-l meriți pe deplin.

C.R.: Vă mulțumesc din suflet.

A consemnat prof. LIVIU URSA

Dura, lex sed lex**Atribuțiile consiliilor locale**

Consiliile locale au următoarele atribuții, stipulate în Legea nr. 69/1991 - Legea administrației publice locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 238 din 28 noiembrie 1991: • alege viceprimarii; • aprobă statutul comunei sau orașului și regulamentul de funcționare a consiliului pe baza statutului și regulamentul - cadru orientative, elaborate de Guvern; • aprobă studii, prognoze orientative și programe de dezvoltare economico-socială; • stabilește statutul personalului, organismele și numărul de personal, la propunerea primarului; • aprobă bugetul local, formarea, administrarea, întrebuintarea și executarea acestuia; • aprobă virările de credite și modul de utilizare a rezervei bugetare; • aprobă împrumuturile și contul de încheiere a exercițiului bugetar; • stabilește impozite și taxe locale, precum și taxe speciale, pe timp limitat, în condițiile legii; • administrează domeniul public și privat al comunei ori orașului și exercită drepturile prevăzute de lege cu privire la regiile autonome pe care le-a înființat; • poate înființa instituții și agenți economici de interes local • hotărăște asupra concesiunii sau închirierii de servicii publice, participării la societăți comerciale, locației de activități sau servicii ale administrației publice • numește și eliberează din funcție membrii consiliului de administrație ale regiilor autonome și membrii consiliilor înputerniciților statului de la societățile comerciale cu capital integral de stat, de interes local • urmărește și controlează activitatea consiliilor

înputerniciților statului de la societățile comerciale de interes local pe perioada existenței lor, primind trimestrial rapoartele

In așteptarea reformei • • foto: Login T. Berende

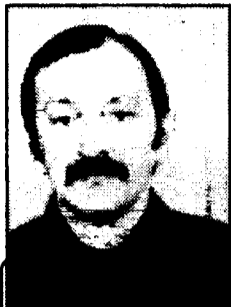
acestora • instituie norme orientative pentru regiile autonome sau societățile comerciale pe care le înființează • asigură buna funcționare a serviciilor de gospodărie comunală, transport local și rețele edilitare • aprobă și asigură realizarea programelor de organizare și dezvoltare urbanistică a

localităților, precum și de amenajarea teritoriului, cu respectarea tradiției locale și a prevederilor legale; • asigură realizarea lucrărilor publice; • asigură condițiile necesare bunei funcționări a instituțiilor locale de învățământ, sanitare, cultură și de tineret, de sub autoritatea sa; • organizează serviciile publice în condiții de operativitate și eficiență; • ia măsuri pentru crearea condițiilor necesare petrecerii timpului liber al cetățenilor și asigură desfășurarea activităților științifice, culturale, artistice, sportive și de agrement; • acționează pentru refacerea și protecția mediului înconjurător în scopul creșterii calității vieții; • contribuie la protecția și conservarea monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor și rezervațiilor naturale; • contribuie la realizarea măsurilor de protecție socială; • asigură libertatea comerțului și a concurenței locale și încurajează libera inițiativă, în condițiile legii; • înființează și asigură funcționarea unor instituții de binefacere de interes local; • asigură apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor; • conferă persoanelor fizice române sau străine, cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al comunei sau orașului; • hotărăște asocierea cu alte consilii locale, precum și cu agenți economici din țară și din străinătate, în scopul realizării și exploatarei unor lucrări de interes comun; • hotărăște stabilirea legăturilor de înfrățire, colaborare și cooperare cu localități din străinătate

„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” (Constituția României)

Atribuțiile primarului

Potrivit Legii nr. 69/1991 privind administrația publică locală, publicată în Monitorul Oficial nr. 238 din 28 noiembrie 1991, articolul 33, „primarul îndeplinește următoarele atribuții: • asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției și ale legilor țării, ale decretelor Președintelui României, ale hotărârilor Guvernului, ale actelor emise de ministere și alte autorități ale administrației centrale, ale hotărârilor consiliului județean; • asigură executarea hotărârilor consiliului local. În cazul în care apreciază că o hotărâre a acestuia este ilegală, în termen de trei zile de la data luării la cunoștință sesizează pe prefect; • poate propune consiliului local consultarea populației, prin referendum, cu privire la problemele locale de interes deosebit și, pe baza hotărârii consiliului, să ia măsuri pentru organizarea acestei consultări; • prezintă consiliului, anual sau ori de câte ori este necesar, rapoarte privind starea economică și socială a comunei sau orașului; • întocmește proiectul bugetului local și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune aprobării consiliului; • exercită drepturile și asigură îndeplinirea obligațiilor ce revin comunei sau orașului în calitate de persoană juridică civilă; • exercită funcția de ordonator principal de credite; • verifică, din oficiu sau la cerere, încasarea cheltuielilor sumelor din bugetul local și comunică de îndată consiliului cele constatate; • ia măsuri pentru prevenirea și limitarea urmărilor calamităților, catastrofelor, incendiilor, epidemiilor sau epizootiilor, împreună cu organele specializate ale statului. În acest scop poate mobiliza și populația; • asigură ordinea publică și liniștea locuitorilor cu ajutorul poliției; • îndrumă și supraveghează activitatea gardienilor publici; • ia măsurile prevăzute de lege cu privire la desfășurarea adunărilor publice; • ia măsuri de interdicție sau suspendare a spectacolelor, reprezentărilor sau a altor manifestări publice care contravin ordinii de drept ori atentează la bunele moravuri, la ordinea și liniștea publică; • controlează igiena și salubritatea localurilor publice și a produselor alimentare puse în vânzare pentru populație; • ia măsuri pentru prevenirea și combaterea pericolilor provocate de animale; • asigură elaborarea regulamentului local de urbanism și a documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului și le supune aprobării consiliului local, cu respectarea legii; • asigură întreținerea drumurilor publice din comună sau oraș, în implantarea semnelor de circulație, desfășurarea normală a traficului rutier și pietonal; • supraveghează târgurile, piețele, oboarele, locurile și parcurile de distracție și ia măsuri operative pentru buna funcționare a acestora; • conduce serviciile publice locale; • asigură funcționarea serviciilor de stare civilă și de autoritate tutelară; • îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă; • emite avizele, acordurile și autorizațiile prevăzute de lege; • numește și eliberează din funcție personalul serviciilor administrației publice locale, cu excepția secretarului; • controlează activitatea angajaților serviciilor consiliului. Primarul îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege sau încredințate de către consiliul local”.

„Este nevoie de inghienizarea localității noastre”
Interviu cu dl. FLORENTIN MANU,
președintele Comisiei pentru administrație pu-
blică locală, amenajarea teritoriului, urbanism,
drepturile omului, juridice și culte

Dl. dr. Florentin Manu este șeful Comisiei pentru administrație publică locală, amenajarea teritoriului, urbanism, drepturile omului, juridice și culte. Născut la Cluj-Napoca, în 11 aprilie 1952. A făcut Facultatea de Medicină din Cluj-Napoca, absolvită în 1978, cu specialitatea medicină generală. A fost repartizat ca medic la Maieru în 1981, unde a funcționat până în 1987, când s-a specializat în radiologie. Acum funcționează ca medic radiolog la Complexul balnear „Hebe” din Sângeorz-Băi. Și-a întemeiat familie și casă la Maieru. Are doi copii.

Rep: *Vă rugăm, d-le Manu, să ne dezvăluți câteva din proiectele acestei comisii cu nume atât de stufoș și care, desigur, acoperă o multitudine de probleme ale localității noastre.*

F.M.: *Având în vedere numărul și densitatea populației, a copiilor, m-am gândit în primul rând la câteva măsuri de salubritate. Intenționăm să instituim un serviciu local de salubritate care să găsească soluții pentru transportul gunoaielor menajere în locuri de stocaj anume alese. Urmează să se procure pubelele necesare. O parte din aceste mijloace ar trebui procurate de către instituții și societățile comerciale din comună, care își vor prevedea și cheltuielile aferente. În paralel cu aceste demersuri ne gândim la continuarea, în diferite modalități, a educației cetățenilor privind menținerea ordinii și curățeniei.*

Avem în vedere, cum s-a mai arătat, o mai bună amenajare și întreținere a drumurilor cu circulație intensă: Ulița Gării și

alte, care să aibă măcar un trotuar asfaltat. Cu utilaje închiriate și cu muncă obștească vom reuși să reparăm măcar 1-2 km drum pe Valea Anieșului. Amenajarea trotuarelor se va face și în funcție de săpăturile necesare pentru canalizarea pentru apă potabilă.

De asemenea, am discutat în Consiliul Local și măsuri de amenajare a teritoriului, constând în regularizarea cursurilor râurilor pe anumite porțiuni, precum și o mai atentă supraveghere a amplasării unor construcții de utilitate publică sau particulare.

Rep: *Dintre toate compartimentele de responsabilitate ale comisiei pe care o conduceți, vă rugăm să vă referiți încă la unul, pe care Dvs. îl socotiți ca fiind prioritar*

F.M.: *Mă gândesc la problema juridică. Deși nu ne numărăm printre localitățile în care fenomenul infracțional să îngrijoreze în mod deosebit, totuși, având o populație mare,*

comuna ar putea avea un for local, dacă ar fi posibil, condus de un jurist, care să soluționeze măcar o parte din litigiile cetățenilor. Pe de o parte, în condițiile actuale, e tot mai dificil pentru oameni să suporte costurile unui proces la judecătoria teritorială, pe de altă parte, ar spori prestigiul conducerii locale. Se știe că în multe din aceste litigii, prețul daunelor materiale, să zicem, este mai mic decât cheltuielile de judecată. Pe de altă parte, imposibilitatea unor oameni de a-și rezolva aceste litigii din lipsa banilor creează atât o stare de frustrare morală ce-i conduce la gândul că „pot muri cu dreptatea în mână”, cât și la o proliferare a stării de infracționalitate. Desigur, ar fi nevoie ca o astfel de comisie să se bucure de autoritate morală și juridică în fața cetățenilor.

Rep. Vă mulțumesc.

A consemnat Sever URSA

În luna decembrie 1996

S-au născut:

Ometița Andreea • Cornelia • Buha Gabriel - Vasiliu • Hădărău Rauca - Vasiliu • Hădărău Renata • Estera • Hoha Ioan • Hoha Paraschiva • Florica • Flămând Silviu - Dumitru

Să crească mari, frumoși și sănătoși!

Balotă Ioan - Deta
Crețu Grigore - Maieru
Ion Pațiu - Cluj-Napoca

Noii abonați:

Ion Deac - București
Maria Ruști - Măgura Ilvei
Moșil Dorina - Bistrița

Partene Tiberiu - Bistrița
Vasile Latiș - Baia Mare

Cititorii din țară pot face abonamente expediind banii în contul : 4072996061187, (lei) Banca Română de Dezvoltare, Agenția Sângeorz - Băi, strada Izvoarelor nr. 92, jud. Bistrița - Năsăud, sau pe adresa redacției.

Costul unui abonament pe trei luni: 5000 lei (în țară) și 7000 lei (în străinătate).

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor”, comuna Maieru, Județul Bistrița - Năsăud.

Primăria comunei Maieru

scoate la concurs

1 post de funcționar public

Concursul va avea loc în data de 10 februarie 1997, ora 10, la sediul Primăriei Maieru.

Informații suplimentare privind concursul, la secretariatul Primăriei sau telefon 9

(3)

Cuibul visurilor

Informații

Învățământ

Cultură

Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursu

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (S.U.A.)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor” Maieru, județul BISTRIȚA - NĂSAUD

Machetare: Aurel Podaru

Tehnoredactarea computerizată: A.F. „Nagy Marius - Zsolt” Beclean

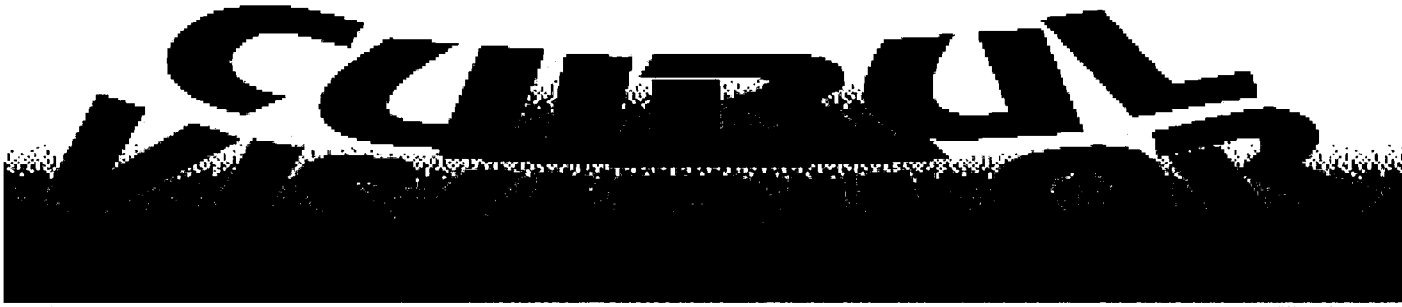
Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Consiliului Local Maieru

ISSN: 1224-6743

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Liviu Rebreanu

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU

ANUL II NR. 2 (9) ■ FEBRUARIE 1997 ■ 8 PAGINI ■ 1000 LEI

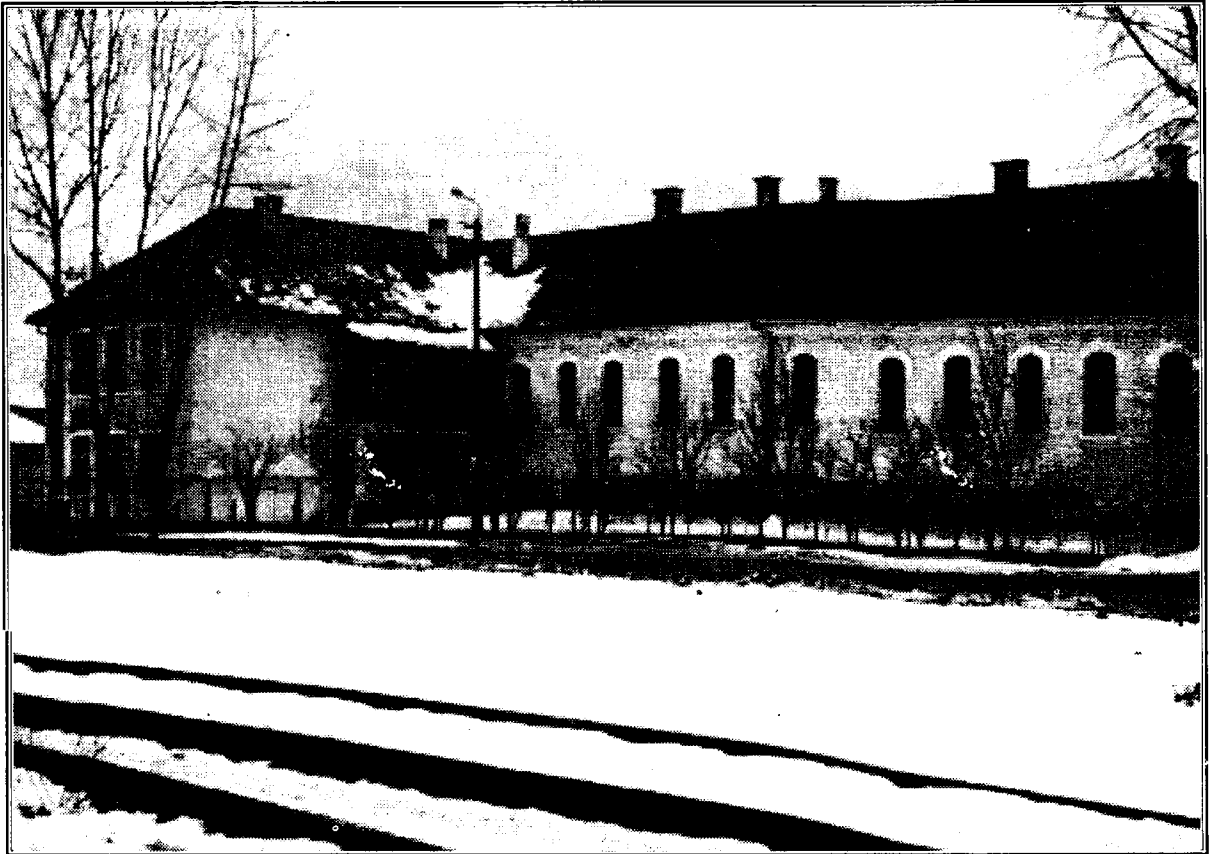
DIN CULISELE SECURITĂȚII

Stimați cititori, vă punem la dispoziție un document strict secret al K.G.B.-ului sovietic (așa-zisul Comitet de stat pentru securitate), care conține 45 de directive ce au fost preluate și puse în aplicare și de nefasta Securitate comunistă română. Documentul a fost publicat pentru prima dată în limba poloneză în ziarul **Novi Dziennic**. Noi îl reproducem din cartea d-lui Gh. Buzatu **Războiul mondial al spionilor (1939-1989)**, Iași, Ed.B.A.I., pp. 211-217. Confruntarea câtorva directive cu realitatea de ieri are menirea de a vedea modul diabolic în care au lucrat aceste imperii clandestine în fostele țări comuniste.

REDACTIA

Moscova, 2.6.1947
(Strict secret)
KAA/CC113
Indicație NK/003/47

1. Se va acorda o atenție deosebită persoanelor cu capacități organizatorice și cu șanse sigure de popularitate. Acești oameni trebuie cooptați, iar, în cazul în care se opun, nu li se dau posturi ierarhic superioare.
2. Se va urmări ca funcționarii de stat (exclusiv organele de securitate și din industria minelor) să aibă retribuții mici. Aceasta se referă îndeosebi la sfera sănătății, justiție, culturii, respectiv la cei care dețin funcții de conducere.
3. În toate organele de guvernământ, respectiv în majoritatea uzinelor trebuie să avem oameni care conlucrează cu serviciile noastre speciale (fără știrea organelor administrative locale).
4. Se vor exercita presiuni asupra serviciilor în sensul neacordării de acte doveditoare a proprietății asupra pământului; actele vor arăta calitatea de lot dat în folosință, dar nu de proprietate a deținătorului.
5. Politica față de mica gospodărie țărănească urmează acest curs pentru a face gospodăria particulară nerentabilă. După aceea trebuie începută colectivizarea. În cazul în care ar interveni o rezistență mai mare, trebuie redusă împărțirea mijloacelor de producție, concomitent cu creșterea obligațiilor de predare a cotelor. Dacă nu se ajunge la rezultatul scontat, trebuie organizat ca agricultura să nu poată asigura aprovizionarea cu alimente a țării, astfel ca necesarul să trebuiască acoperit prin import.
6. Trebuie făcut totul ca hotărârile și ordinele-fie acestea cu caracter juridic, economic sau organizatoric-să fie nepunctuale.
7. Trebuie făcut totul ca anumite cazuri să fie discutate concomitent de mai multe comisii, oficii și instituții, însă nici una dintre ele să nu aibă drept de decizie înainte de a se consulta cu celelalte (fac excepție cazurile ce vizează industria minelor).
8. Sindicatele nu au dreptul de a se împotrivi conducerii. Sindicatele trebuie să fie ocupate cu alte probleme, ca de exemplu: organizarea odihnei în concediu, discutarea cererilor de pensii și împrumuturi, programe culturale și distractive, organizarea de excursii, repartizarea mărfurilor deficitare, justificarea unor puncte de vedere și decizii ale conducerii politice.
9. Trebuie organizat ca numai acei conducători să fie avansați care execută impecabil problemele cu care au fost însărcinați și care nu le analizează depășind cadrul activității lor.
10. Cadrelor militare autohtone li se pot încredința poziții de răspundere în locuri unde deja sânt plasați oamenii serviciului special.
11. Trebuie ținut sub observație fiecare institut de cercetare și laborator.
12. Punctualitatea transporturilor trebuie perturbată (mai puțin cele cuprinse în îndrumările din NK 552-46).

Școala Generală „Iustin Ilieșiu” - Anieș

13. Trebuie popularizate discuțiile cu muncitorii care se ocupă de probleme actuale legate de producție, respectiv cele care critică trecutul și problemele locale. Nu se vor înlătura cauzele problemelor aflate în discuție.
14. Trebuie acordată o mare atenție ca nu cumva să existe rețele de apă nelegate la rețeaua principală în cartierele în curs de reconstrucție sau nou construite. Canalizările vechi neracordate și fântânile trebuie lichidate sistematic pe parcurs.
15. Reconstrucția obiectivelor industriale și construcția celor noi se va face având în vedere ca materialele reziduale să fie dirijate în depozitele de apă ce ar putea folosi drept rezerve de apă potabilă.
16. Întreprinderile proprietate personală și industriașii să primească doar astfel de materii prime și utilaje care să împiedice producția de calitate. Prețul acestor mărfuri să fie mai mare decât prețul produselor similare ale întreprinderilor de stat.
17. Trebuie facilitată extinderea de stat la cel mai înalt grad în toate domeniile. Este admisă critica activității organelor administrative, însă nu se admite nicidecum scăderea numerică a personalului și nici funcționarea lor normală.
18. Trebuie avut o mare grijă de toate proiectele de fabricație în industria minieră, respectiv la întreprinderile indicate în mod special. A se împiedica aprovizionarea bună a pieții interne.
19. Trebuie acordată o atenție deosebită bisericilor. Activitatea cultural-educativă trebuie astfel dirijată ca să rezulte o antipatie generală împotriva acestora. E necesar să fie puse sub observație tipografiile bisericesti, arhivele, conținutul predicilor, cântecelor, și educației religioase, dar și cel al ceremoniilor de înmormântare.
20. Din școlile elementare, de specialitate, dar mai ales din licee și facultăți trebuie să fie înlăturați profesorii care se bucură de popularitate. Locurile lor trebuie să fie ocupate de oameni numiți. Să se analizeze diferențele dintre materii, să fie redusă cantitatea de material documentar, iar la licee să se oprească predarea limbilor latină și greaca veche, a filozofiei generale, a logicii și geneticii. Cu ocazia predării istoriei nu trebuie amintit

- care dintre domnitori a servit sau a vrut să servească binele țării, ci trebuie arătată mișelia regilor și lupta poporului asupra lor. În școlile de specialitate trebuie introdusă specialitatea îngustă.
21. Trebuie să fie inițiată organizarea unor acțiuni cu caracter artistic sau sportiv care să sărbătorească lupta băștinașilor împotriva cotropitorilor (exclusiv rușii, îndeosebi nemții) și care să popularizeze lupta pentru socialism.
22. Se va avea grijă de construcția și reconstrucția drumurilor, podurilor, a drumurilor și rețelelor de legătură, ca, în cazul în care este nevoie de o intervenție armată, locul rezistenței sau al concentrării forțelor reacționare să fie accesibil din toate părțile.
23. Atenție ca reprezentanții opoziției să fie închiși. Să se prelucereze acei opozanți care se bucură de stima populației băștinașe. Înainte ca ei să se întipărească în conștiința maselor, trebuie lichidați prin așa-numite „ întâmplări neprevăzute ” sau închiși sub acuzația de crimă de drept comun.
24. Trebuie împiedicată reabilitarea celor condamnați în procese politice. Dacă această reabilitare devine inevitabilă, se admite doar cu condiția ca acel caz să fie considerat ca o greșeală judecătorească; nu va avea loc reluarea procesului, respectiv pricinuirii judecării greșite nu vor fi convocati.
25. Acei conducători numiți de către partid, care prin activitatea lor au produs pierderi sau au trezit nemulțumirea angajaților să nu fie chemați în judecată. În cazuri drastice se recheamă din funcție, fiind numiți în poziții similare sau superioare. La sfârșit trebuie puși în funcții de conducere și ținuti în evidență ca și cadre de rezervă pentru perioada schimbărilor ulterioare.
26. Cei care lucrează în diferite funcții trebuie să fie schimbați și înlocuiți cu muncitori cu cea mai mică pregătire profesională, necalificați.
27. Trebuie ca la facultăți să ajungă cu prioritate cei ce provin din cele mai joase categorii sociale, cei care nu sunt interesați să se perfecționeze la nivel înalt, ci doar să obțină o diplomă.

(va urma)

Prieteni ai Maierului

Floare de dor, Basarabie

Prietenie fără frontiere

**Ecouri la „Cuibul Visurilor”
Scrisori (4)**

În scrisorile Dvs., stimați cititori-colaboratori, găsim întotdeauna îndemn și noi surse de fertilizare a mesajului revistei. Știm să dăm la o parte „invelişul” de complezență, firească oricărui corespondent de bun simț, și să păstrăm cu luciditate „miezul” tonifiant și răsplătitor al dialogului atât de folositor. În fond, dacă ne lăudați pentru unele reușite, nu e doar meritul unei redacții ambițioase și paupere, ci și al vredniciei unei colectivități umane din preajmă, pe care o reprezentăm într-o perioadă împovărată de tot felul de dificultăți.

Vă mulțumim din inimă.

D-l inginer Longin Coruțiu, din Timișoara, un distins intelectual, fiu al Maierului, prezent și la festivitățile „Zilele măierene” din oct. 1995, cu o excepțională comunicare despre înaintași, ne-a trimis mai multe scrisori încântate, de bunăvoință împărțite scrierii bogate experiențe în domeniul zootehnic și nu numai. Domnia sa subliniază printre altele: „Ca și în precedentele ocazii, citind cu multă plăcere și interes nr.6-7 ale revistei, am gustat deosebit de plăcut surpriză de a gusta și cele două pagini ale elevilor... Era tocmai ce-mi dorisem și sugeraseram într-o scrisoare anterioară... Socotesc rezultatele de până acum ale redacției ca fiind fundamentale temeinică a unui edificiu cultural care aduce cinste comunei Maieru, un model pentru alte comune...” Vom reveni cu un portret al D-sale și cu incitante sugestii de colaborare cu medicul veterinar Login T. Berende, redactorul nostru.

În săptămânalul brașovean „Cuget românesc”, nr. 185/13 oct. 1996, D-l Petru Istrate, unul dintre redactorii prestigioasei reviste „ASTRA”, scrie un dens articol intitulat „Realizări astriste”, dedicat revistei noastre. Spicuim: „Împreună cu primăria locală (primar dl. Ioan Cărbune), în localitatea Maieru, județul Bistrița-Năsăud, un grup de intelectuali au întemeiat o revistă (directorie prof. Sever Ursă), poate singura publicație rurală, din câte cunoaștem, având un titlu atât de sugestiv... Reține în mod plăcut atenția un interviu cu d-l Ieronim Andronesi, întors din SUA, să construiască!... Să-i urăm noii reviste o viață cât mai lungă și să amintim cititorilor ziarului nostru că în această localitate cu aproape 8000 de locuitori a existat un cerc astrist încă din 1870.”

D-na prof. dr. Clementina Timuș din București, a plecat Maierului prin obârșia dinspre tată (este fiica distinsului inginer timișorean Longin Coruțiu), dar și prin comunicarea de sensibil ecou, expusă cu prilejul „Zilelor măierene”, octombrie, 1995, care trebuie să-și găsească loc în paginile publicației noastre. Deocamdată, reținem din scrisoarea D-sale, din 14 oct. 1996: „Cu mare bucurie aștern aceste rânduri, primind al patrulea număr din Cuibul visurilor, pentru a vă mulțumi de grija de a mi-l trimite, dar și cu seamă pentru a vă face cunoscută întreaga mea admirație pentru osârdia ce ați pus în împlinirea acestei nobile inițiative.

Le-am citit din scoarță-n scoarță toate numerele, cu curiozitate de a descoperi atâtea lucruri noi, necunoscute mie, de a afla, cu nedismulată mândrie, despre audiența internațională a revistei și a acestei comune de vază”.

A selectat SEVER URSA

**Alexei Mateevici,
109 ani de la naștere**

La 16 martie se împlinesc 109 ani de la nașterea lui Alexei Mateevici, poetul - preot care a compus cel mai frumos imn Limbii Române.

Moartea prematură, la abia 29 de ani, a curmat dureros de timpuriu viața acestui poet de mare talent și profund sensibil. Triștul eveniment a fost atât de neașteptat, încât nici nu a avut răgazul necesar adunării poeziilor sale într-un volum. Lucrul acesta făcându-se postum, la un deceniu după retragerea sa întru mormânt.

Opera lui, deși aparent redzsa cantitativ, este diversificată, cuprinzând un adevărat evantai de genuri: poezie, etnografie, arheologie, istorie și filozofie.

Ancorat în realitatea vremii sale, vibrând din toată ființa sa, se angajează în lupta pentru dreptate socială și națională, scriind în ziarul „Basarabia”, încă în anul 1906 articolele „Lupta moldovenilor pentru dreptate” și „Ce ne trebuie nouă?” din care reproducem un mic fragment: „Am spus de multe ori că moldovenii trebuie să se deștepte, să muncească mult la învierea lor națională... Drepturile care vor fi cerute se despărțesc în două: drepturi naționale și drepturi cetățenești.”

În poeziile sale poetul basarabean apare ca un vizionar dotat cu o surprinzătoare clarviziune politică, anunțându-se ca un Goga al Basarabiei, mereu preocupat de soarta țării sale. Nu se limitează doar la a pacă stări de fapt, ci vine cu soluții adresându-se direct și răspicat: „Să știți, de nu veți ridica/ Din sânul vostru vre-un prooroc/ În voi viața va seca/ Zadarnic soarta veți ruga/ Căci scoși veți fi din joc/ Și-ți rămânea fără de noroc” (Basarabianic).

Basarabianic a „proorocului” este mai mult decât evidentă; el trebuie să înțeleagă și să se identifice cu drama moldovenilor, dar în același timp să cuprindă și să exprime toată mânia și nădejdea, frământările și năzuințele neamului său; să-l conducă spre un nou mântuitor din zănuț. „De chiamă de lacrimi, de dureri/ Din trăznet de mânie sfântă/ Și din nădejdi și zbuciumări/ Din năzuinți și frământări/ El trebui facla să-și aprindă/ Și-n suflet neamul să-l cuprindă” (Basarabianic).

Ridicând din sânul lor un astfel de „prooroc” și urmându-l, moldovenii vor ajunge la limanul mult dorit; la unitatea de neam; „Și toți veți fi un gând și-un nume/ Și înfrățiți veți făuri/ Un viitor mai bun în lume.”

El vede pe adevărat Mesia basarabean ridicându-se dintre cei ce formează fundamentul societății, „talpa țării”, din rândurile țărănimii: „Un glas de flăcă din țărani se desparte/ Puternic - se duce departe/ Deșteaptă câmpiile, văile mute/ Și cântecul sună-n ogoare/ Și mândru vorbește de drepturi și voe/ Și-ți pare aprinsă a țării nevoe/ De versuri de foc arzătoare” (Țăranii).

Fiu al unui preot de țară, el însuși preot, pregătit a se reîntoarce la obârșie, în mod firesc a îndrăgit țărănul, i-a cunoscut necazurile, durerile, năzuințele, i-a cunoscut, ca nimeni altul, intensă lui viață spirituală, de aceea spune; „Eu cânt pe-acei ce-n jug și chin/ Pe-a lor spinare țara țin” (Eu cânt).

În tumultul apocaliptic al înțeleșării de la Mărășești, unde a participat ca preot militar, în puținele clipe de răgaz, așterne în versuri intuiția sa cu privire la prăbușirea țarismului, astfel: „Văd prăbușirea. Neveșteste/ Al noptii mândrului luceafăr” (Văd prăbușirea). Eveneste această prăbușire în flăcările nimicitoare ale convulsilor sociale fără precedent; „În zarea anilor treceți/ Eu văd în flăcări asfințitul” (În zarea anilor).

În această privizime, el vede liberă zorile și libertatea pentru neamul său. Simte aproape vedea răstăind zori de vestește încrezător; „Vezi? În zarea depărtării/ Zorile s-aprind/ Sfânta zi a libertății/ Vine strălucind” (Cântecul zorilor).

Ziua de 17 iunie 1917 a rămâne înscrisă în memoria literaturii române ca ziua când cântecul, poezia și rugăciunea numită „Limba noastră” a fost lansată în public, fiind citită de către autorul ei la Congresul învățătorilor basarabeni din Chișinău.

Problema limbii, a purificării ei, atât de latinismele exagerate, cât și de slavismele introduse în graiul basarabenilor, ambele influențe profunde și deopotrivă dăunătoare; l-a preocupat pe Alexei Mateevici în cealalt înalt grad, ajungând la concluzia că; „... din sine limba crește/ Nevoie ea nu are de ajutor străin/ Din sine prinde floare, din sine se-nnoiește/ Când nu-i ating temeiul puternic și bătrân” (Unora).

Prea puțin, mult prea puțin, nedrept de puțin cunoscut, Alexei Mateevici este un autor cu operă, modestă cantitativ, dar măreață în conținut.

Mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală, basarabean de origine, scria în „Telegraful Român” de la Sibiu; „A murit prea devreme omul? Întrebarea e pur și simplu fără rost. Sigur că a murit prea devreme. A murit prea devreme poetul? Da! Și de trei ori da. Dar a murit după ce și-a dobândit nemurirea. După ce și-a înveșnicit numele. După ce nimeni nu ne mai dăduse ceea ce ne-a dat el și cine știe, dacă ne va mai da, ce ne-a dat el rămâne de neîntrecut. A murit după ce la sfârșitul unei sfere de viață ne-a lăsat ceva ce căntărește cât o eternitate. El e, așadar, dintre aceia despre care nu trebuie să ne punem întrebări în legătură cu moartea. Cei ca dânsul nu mor!”

Pr. OCTAVIAN BĂIEȘ

**Înfrățirea a două localități -
act de voință a celor două
comunități umane**

Înfrățirile, de la data creării lor, au precedat și au susținut marile curente ale politicii internaționale, fiind făcute de oamenii fiecărei comunități, - cu și pentru oameni - ajungând să participe efectiv la politica externă, deci, la marile curente internaționale, permițând fiecărui individ să înțeleagă „miza” și să-și aducă aportul în mod concret la evoluția lumii.

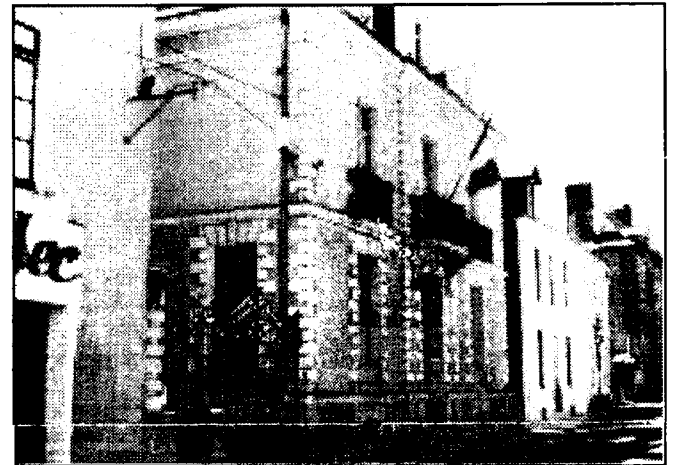
„Azi, cunoaștem peste 10.000 de înfrățiri oficializate, în cadrul cărora oamenii se întâlnesc, încearcă să se cunoască reciproc; își îmbogățesc permanent cultura; împart experiențele lor și inițiativele; au încredere reciprocă în tinerii lor, concep și realizează proiecte comune” - a afirmat D-na Nicole Fontaine, vicepreședinta Parlamentului European.

Înfrățirile joacă un rol determinant în progresul democratic din Europa centrală și orientală, ele sunt sursa unui sprijin de neînlocuit pentru dezvoltarea localităților în care au luat naștere, pentru țara lor și, per ansamblu, pentru Europa.

Definiția dată de Federația Mondială a Orașelor Înfrățite subliniază esența acestei relații:

„Înfrățirea este un pact, o alianță între două sau mai multe localități din țări diferite, care are ca scop promovarea prieteniei și înțelegerii între locuitorii lor. Aceste legături dau naștere la multiple schimburi de idei, persoane și obiecte. Realizarea înfrățirii este în ultima instanță punerea la dispoziția cetățenilor, localităților componente a unui serviciu public-nou și deosebit-cel al schimburilor internaționale”

Înfrățirea reprezintă - de fapt - un act „politic” care poate fi de natură economică, culturală, sportivă, turistică, având drept scop apropierea și cunoașterea oamenilor la diferite colțuri ale lumii.

Primăria din Nort-sur-Erdre

Rațiunile care conduc un Consiliu local (comunal, orașenesc, municipal) la luarea unei hotărâri de a se înfrăți cu o altă localitate sunt economice, culturale, de ajutor în dezvoltarea unor sectoare, cunoaștere și prietenii între familii, fiecare având un loc bine definit în ansamblul acestor relații: oamenii regăsindu-se, până la urmă în realizarea acțiunii de amploare, acțiune ce conduce spre un curent, spre o idee istorică, care schimbă starea economică, politică și culturală a unei mari comunități umane.

În acest context, în comuna noastră, au avut și au loc, neîncetat, activități specifice unei înfrățiri. Din anul 1990 - contactați fiind de reprezentanții localității Nort-sur-Erdre (Bretania) - au fost înțelese și acceptate principiile înfrățirii de către o parte din comunitatea Maieru. În decursul celor șase ani care au trecut până azi, tot mai mulți și mai mulți au legat prietenii, au participat la activități comune în spiritul acestei înfrățiri. Legăturile intense, durabile, între familiile celor două localități, între tinerii lor și între reprezentanții instituțiilor de pe raza comunei Maieru și a localității mai favorabile, s-au fondat și se dezvoltă în continuare sub auspiciile celei mai favorabile, întocmirii, în sfârșit, a documentațiilor oficiale de înfrățire.

Comitetele de înfrățire româno-franceze au conclucrat în spiritul cel mai amical posibil conducând la premizele întocmirii unui plan comun de acțiune pentru oficializarea legăturilor noastre.

Cei doi primari, Dl. Cărbune Ioan, primar de Maieru și dl. Xavier Amosé, primar de Nort-sur-Erdre, au convenit asupra unui desfășurător al evenimentelor ce trebuie să aibă loc și pe care-l redăm în continuare.

- 1. În ianuarie - februarie 1997 - întruniri între comitete și comisiile de specialitate ale consiliilor locale;
- 2. În februarie - martie 1997 - înființarea comisiei de animare a înfrățirii;
- adoptarea hotărârii de înfrățire de consiliile locale;
- 3. În martie 1997 - întâlniri de lucru - comisia de animarea înfrățirii și comitete de înfrățire în vederea definirii scopului și întocmirea statutului comitetului de înfrățire;
- 4. În aprilie 1997 - întâlnire în Maieru a delegațiilor celor două localități în vederea analizării documentelor pentru conceperea CARTEI ÎNFRĂȚIRII;
- 5. În luna mai sau iunie 1997 - adoptarea în proiect a CARTEI ÎNFRĂȚIRII de către cele două consilii locale;
- 6. Din luna mai până în septembrie 1997 - pregătiri privind ceremonia semnării oficiale a CARTEI ÎNFRĂȚIRII;
- 7. În octombrie 1997 sau aprilie 1998 - semnarea oficială a CARTEI.

Această activitate se va desfășura concomitent în ambele localități, semnarea fiind într-una din cele două.

VOM REVENI !

Traducere și adaptare: CLARA-EDIT RAȚIU

Vecinii noştri

Povestea comunei Sângeorz-Băi

- Jurnal de front (2) -

În capitolul al II-lea, autorul se referă la comuna „Sângeorz-Băi în timpul sclavagismului” (35 pagini). După o scurtă incursiune în istoria Ardealului, arată că în comună au apărut coloniști străini, odată cu colonizarea opidului Rodna. Între coloniștii străini au fost și cavalerii teutoni, călugări benedictini, așezați la Abația Rodna. Numele comunei a izvorât din cultul ce-l aveau locuitorii pentru mucenicul Sf. Gheorghe. Un capitol deosebit din această parte este cel referitor la năvălirea tătarilor pe valea Someșului Mare, în 1241. Frumusețea acestui capitol nu poate fi gustată, decât citindu-l în original. „Vin tătarilor!” era strigătul de groază auzit peste tot. Și astăzi se văd ruinele vechii biserici din Rodna, dărâmate de tătari. În legătură cu năvălirea tătarilor și comuna Sângeorz-Băi, autorul povestește, fără să prezinte documente, despre rezistența sângeorzenilor pe Valea Tătarilor, unde s-au dat luptele cu aceștia. Urmează apoi o serie de date legate mai mult de relațiile dintre orașul Bistrița, sășesc, și comunele de pe Valea Rodnei, sub regele Matei și alți regi ai Ungariei. Valca Someșului Mare a intrat, o perioadă, sub stăpânirea lui Petru Rareș, domn al Moldovei, care tindea să cucerească orașul Bistrița. În 1636 sosește în comună un diac cu numele Miron, care, se spune, a clădit mănăstirea Pocrov, din Poiana Mărului de pe Valea Pleșii. O altă versiune spune că mănăstirea a fost construită de vlădica Misail, împreună cu popa Tinău (?). Ulterior, mănăstirea a fost demolată și transportată pe moșia Mălinenilor (sub Pleșa). După 100 de ani a fost mutată pe locul, aproximativ, unde este astăzi. În 1861 se constată că în Sângeorz-Băi erau 352 de familii cu 6 preoți. Toți se declarau uniți. În 1860-1862, în timpul domniei Mariei Tereza și a fiului său, Iosif al II-lea, s-a înființat regimentul de graniță, compus din locuitorii celor 44 de comune românești. Autorul descrie, pe larg, viața grănicerilor și întâmplărilor petrecute în diferite perioade. Descrie revolta lui Tânase Tudoran, din Bichigi. Autorul spune că acesta era plătit de sași, care erau împotriva unirii cu Roma. Părerile, astăzi, sunt împărțite privind originea răscolului. În 1773-1783 și 1786 împăratul Iosif al II-lea a inspectat comunele grănicerești. Încântat de cele văzute a exclamat: *Salve parva Romuli nepos!* De atunci, patru comune din județul Năsăud au primit numele de Salva, Parva, Romuli și Nepos. Urmează apoi o serie de date referitoare la școala din Sângeorz-Băi. De altfel, Iustin Sohorca a scris un frumos articol, în revista *Arhiva Someșană*, despre învățământul din Sângeorz-Băi. Amintește, apoi, despre regimentul rusesc care a venit în comuna noastră, încartiruit pe Lazuri, pentru a reprimă revoluția maghiară din 1848. În același an, groful episcop Zichi, filoromân, se refugiază, din cauza revoluției, în Anieș. El a construit biserica din Ilva Mică și, în parte, cea din Maieru. A donat bisericii din Sângeorz-Băi iconostasul și altarul construite la Viena. El a deschis primul spital în regiune. Într-un stil brebrenian, autorul descrie moartea lui Anhidim Pop, vicarul Năsăudului. În celelalte 14 pagini se ocupă de desființarea regimentului de graniță, înființarea Liceului Grăniceresc din Năsăud, etc. Încheie acest capitol cu activitatea sângeorzanului Solomon Haliță, unul din ctitorii învățământului modern din România, urmate de evenimentele din 1940-1944.

În capitolul al treilea, „România sub regim democrat popular” (26 pagini) se ocupă de evenimentele din 1944, și urmările acestora în școală și biserică, pe care le-am trăit și noi. Menționăm descrierea foarte amănunțită cu ajutorul unor țărani din comună, a hotarelor, apelor, tuturor văilor, dealurilor și munților ce aparțin comunei Sângeorz-Băi.

(va urma)
Prelucrare, Dr. GEORGE UZA

Școala din cătun (1) (date istorice)

I Locuri și oameni

Cătunul Maieru-Poiana cuprindea partea din sus a depresiunii și localității Poiana-Ilvei, de la Valea Popii și Pântița în sud-vest, Maieru spre nord-est, Măgura (Săcături) spre est, scldat de râul Ilva. Această delimitare marchează și azi circumscripția Școlii Generale Nr. 2 Poiana-Ilvei, despre care dăm unele date.

Primele așezări statornice din Poiana-Ilvei au apărut în acest perimetru, apo: în toate direcțiile amintite de Ștefan Buzilă în a sa *Istorie*.

Din punct de vedere administrativ, social-cultural și religios cătunul a fost din vechime parte componentă a comunei mamă Maieru, până în anul 1956. Atunci a trecut la Poiana-Ilvei și în mod unitar în componența comunei Măgura-Ilvei până în prezent, purtând denumirea de Cătunul Tunel, nume care se dă marelui grup de case din zona tunelului și a carierelor de piatră.

II Începuturile

Locuitorii mai răsăriți, cu mulți copii, au cerut mereu autorităților din Maieru înființarea unui post de învățător și la cătun, întrucât Pr. Ștefan Buzilă interzicea categoric înscrierea copiilor de la „măiereni” la școala profesională din Poiana-Ilvei, precum și distanța și drumul extrem de greu și anevoios peste Dealul Poienii.

Numele lui Pavel Șotropa, Pop Buia Ioan, Croitor Lazor, Bumbu Valer și mai târziu Pop Buia Grigore sunt legate de multiple intervenții și demersuri la cei mai mari pentru înființarea școlii. Mai ales Pavel Șotropa, cel mai activ dintre localnici, a profitat de numele său intervenind adesea la marele cărturar Virgil Șotropa, căruia îi demonstra că sunt „neamuri

îndepărtate” ...

Mai multe evenimente istorice și factori economici prielnici ca Marea Unire din 1918, proiectarea și primele lucrări la calea ferată Ilva-Mică Vatra-Dornei, ieșirea din criza economică din 1933 au înlesnit aprobarea și înființarea școlii cu un singur post de învățător numai în anul bugetar 1934.

La 4 martie 1934, inv. Anton Urso, fiu al satului Poiana-Ilvei, vine prin detașare de la Târpiu și deschide cursurile cu 21 de elevi în cls. I, între 7-14 ani și numai o elevă în cls. a II-a, Pop Buia Mărioara, venită de la Maieru; în total 22 elevi.

Ca sală de clasă era camera mare dinspre drum a lui Pop Buia I, cu dimensiunile 5-4,5 m, având două uși și patru geamuri spre sud și vest, iar mobilierul de început era compus din două lavițe, trei scaunele, o sobă mare de tuci și o ușă veche de dulap care serveau de tablă ... harta României Mari și o iconă.

Deschiderea cursurilor s-a făcut cu aprobarea specială a Prefecturii și a fostului revizor-școlar șef, Petru Rogneanu, întrucât autoritățile și directorul școlii de la Maieru se opuneau categoric, din lipsă de fonduri și alte considerente mărunte și egoiste ... (Din respect pentru memoria celor de atunci, nu le dăm numele).

La sfârșitul anului școlar 1933/34, numai după trei luni de cursuri, au promovat 11 elevi din clasa I și eleva din clasa a II-a, în total 12 elevi. Catalogul liniat pe coale albe, într-o caligrafie impecabilă, precum și inventarul sus menționat, sunt documentele oficiale ale începutului acestei unități de învățământ, care purta numele de: „Școala Primară de stat Maieru-Poiana”.

III Dascăli și elevi:

1. Urso Anton, primul învățător, a funcționat din 1 martie-31 august 1934. Acest inimos dascăl, fiu al satului, a lăsat impresii de neuit, cu toate că n-a funcționat nici o jumătate de an. Cei bătrâni, încă în viață, care l-au avut învățător, își amintesc cu respect de înțelegerea și atmosfera caldă în care lucra cu elevii. Deci valoarea unui pedagog se măsoară în fapte, nu în numărul de ani trecuți în Cartea de Muncă...

2. Ciobanu Vasile, moldovean de origine, funcționează din septembrie 1934 - august 1935.

3. Dionisie Stuchirean, absolvent al Școlii Normale din Avrig-Sibiu, vine prin detașare de la Cristuru-Secuiesc în octombrie 1935 până în 14 mai 1936.

4. Telceanu Ioan, învățător calificat, funcționează din septembrie 1936, până în toamna lui 1939. De numele lui se leagă mai buna dotare a școlii cu mobilier și închirierea unei săli spațioase pentru școală în casa nouă a proprietarului Bumbu Grigore.

Lucrează cu 5 și 6 clase, în condiții simultane. Impune ordine și disciplină în muncă, este exigent dar drept în relațiile cu elevii. Tot în această perioadă s-au luat unele măsuri pentru construcția localului de școală, datorită efectivului de elevi în creștere. Primăria din comuna Maieru a pus la dispoziție terenul din Fața Poienii (locul unde își are gospodăria Scridonesi Alexei) făcând schimb cu Bumbu Valer la Pântița, a cumpărat 2500 țigle de Jimbolia, iar învățătorul a mobilizat oamenii să aducă piatră pentru fundație din apropiere.

Transferul lui Telceanu la Maieru, începuturile războiului și cedarea Ardealului în 1940 au întrerupt lucrările de construcție, iar școala a rămas în continuare, mulți ani, în casa părinților mei.

5. Todoran Nicolae, învățător calificat, absolvent de Năsăud, funcționează efectiv numai din ianuarie 1940 până în iunie, la Ispas 1942, când se refugiază în România.

6. Kyraly Sandor, învățător de origine maghiară venit din Reghin, funcționează din septembrie 1942, până în august 1944.

(va urma)
Inv. dir. LEONIDA BUMBU

Activitatea lui Sever Pop la Năsăud și Cluj (2)

Așadar, sunt acestea suficiente motive să nu ne surprindă dacă, la sugestia lui Ștefan Buzilă¹⁾, Sever Pop urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie la Universitatea Daciei Superioare din Cluj, inaugurată după Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, făcând parte din prima serie de studenți (1919-1923). Are privilegiul să-i audieze acum pe celebrii profesori cu care s-a deschis universitatea: la Limba și literatura română - Sextil Pușcariu (rector) și Nicolae Drăganu (profector), la Istoria literaturii române moderne - Gh. Bogdan-Duică (decan), la Filologie clasică (latină și elină) - Vasile Bogrea, respectiv Ștefan Bezdechi, la Filologie romanică - Gheorghe Giuglea, la Dialecte române transdanubiene - Theodor Capidan, la Bizantinologie - Nicolae Bănescu (prodecan), la Slavistică - Iosif Popovici, la Estetică literară - Ioan Paul, posibil la Istoria românismului pe Vasile Pârvan, căci la Arheologie îl avusese pe Dimitrie M. Teodorescu.

La Năsăud îl identificase Nicolae Drăgan, iar aici se făcuse remarcat de către Sextil Pușcariu, încât din primul an de studenție este atras în activitatea de cercetare demarată la Muzeul Limbii Române (director - Sextil Pușcariu, secretar - Nicolae Bănescu), în cadrul căruia var fi efectuate investigații lexicografice, lingvistice, filologice și literare, în scopul propășirii limbii și literaturii române, a culturii noastre în general²⁾. Îi va fi fost de bun augur și proaspătului student mesajul Universității Catolice din Louvain (Belgia), unde Sever Pop va deveni profesor în perioada 1948-1961, adresat tinerei universități clujene: „Exprimăm simpatia față de poporul transilvănean liberat de sub jugul odios și transmițăm calde urări de prosperitate noii Universități a Daciei Superioare³⁾”, dar mai ales inițierea sa în aceste probleme la liceul năsăudean, dacă ar fi să amintim numai că la examenul de maturitate proba scrisă la Limba și literatura română a constat din tratarea temei „Bogdan P. Hașdeu, schiță istorico-literară”, iar în cls. a VII-a (1917/1918) avusese de susținut 4 lucrări cu tematică semnificativă, dintre care menționăm doar 4 titluri: „Însemnătatea literaturii naționale”, „Factorii care promovează cultura unui popor”, „Originea poporului român la cronicari” și „Analiza unui text dialectal”⁴⁾.

După trecerea licenței în Filologie modernă, este reținut ca asistent la Muzeul Limbii Române; în 23 mai 1925, promovându-și

pe malurile Senei, „magna cum laude”, doctoratul cu lucrarea *Lingua et Literatura Romanorum* - devine membru al Școlii Române din Paris (1925-1927), unde se va specializa sub îndrumarea unor somități în materie, ca Antoine Meillet, consacrat lingvistic general și istoric, dialectolog și comparatist al limbilor indoeuropene, Jules Gillieron, creatorul geografiei lingvistice, unul dintre coautorii „Atlasului lingvistic al Franței” (1902-1910), și Mario Roques, lingvist și filolog, prieten apropiat al românilor, conducătorul revistei „Romania” și fondatorul „Institutului de filologie română” din Paris, care, în anul 1924/1925, și ținușe la Universitatea Daciei Superioare cursuri de „Geografie lingvistică”. Sever Pop are aici prilejul să aprecieze valoarea graiurilor populare și să se inițieze în metoda de lucru și organizarea anchetelor de teren, întreprinse în Franța, Spania și Italia⁵⁾. Deși în articolul 3 al statutului de funcționare era prevăzut dreptul „să delege, pentru studii științifice în bibliotecile, arhivele, muzeele sau colecțiile din țară și străinătate, cercetători pregătiți, cărora le dă mijloacele materiale pentru aceste cercetări”⁶⁾, Muzeul Limbii Române nu-i acordă subvențiile necesare unor astfel de investigații, tânărul cercetător recurând la ajutorul Băncii „Aurora” din Năsăud, prin mijlocirea lui Nicolae Drăganu. Poate să fi fost vorba de scepticismul specialiștilor români față de ideea încolțită în mintea lui Sever Pop, cu totul inedită, de a se elabora și un atlas lingvistic al limbii noastre naționale, în care scop va și efectua, pe baza experienței dobândite în Franța, anchete dialectale în răstimpul 1930-1938. Obiectivul propus și metoda de cercetare ce urma să fie utilizată în geografia lingvistică, precum și rezultatele preliminare obținute vor fi publicate în buletinul Muzeului Limbii Române, revista „Dacoromania”, de asemenea în alte reviste de specialitate românești sau străine. Numărul lor se ridică la 20⁷⁾.

1) *Diferite etimologii*, „Dacoromania”, Vol. IV, Part. I, Cluj 1924-1926, pag. 1557-1558;

2) *Buts et méthodes des enquêtes dialectales*, „Mélanges d'École Roumaine en France”, 2, Paris 1926, pag. 5-216;

3) *Casa. Chestionarul II Al Muzeului Limbii Române*, Tip. „Dacia Traiană”, Sibiu 1926, 24 pag. (în colab. cu Sextil Pușcariu);

4) *Câteva capitole din terminologia calului*, „Dacoromania”, Vol. V, Cluj 1927-1928, pag. 51-271;

5) *Firul. Chestionarul III (pentru un Atlas lingvistic al limbii române)*, Tip. „Ardealul”, Cluj 1929, 16 pag. (în colaborare cu Sextil Pușcariu);

6) *Contribuții la rotacism. I. în Munții Apuseni*, „Dacoromania”, Vol. VII, Cluj 1931-1933, pag. 181-184;

7) *Din Atlasul lingvistic al României. Considerații asupra metodei. Cum dispar termenii vechi administrativi și cum se încetățenesc cei noi. Fărămă, frământă, soage și alte sinonime*, „Dacoromania”, Vol. VII, Cluj 1931-1933, pag. 53-95;

8) *Din Atlasul lingvistic al României. „Măna”-102 pluralul*, „Dacoromania”, Vol. VII, Cluj 1931-1933, pag. 96-102 (în colab. cu Emil Petrovici);

9) *Bibliografia lucrărilor de Geografie lingvistică din România*, în Vol. „Joseph Schrijnen, Essai de la bibliographie de géographie linguistique générale”, Nimègue (Olanda) 1932;

10) *L'Atlas Linguistique de la Roumanie*, „Revue de Linguistique Romane”, An IX, Nr. 33-34, Paris 1933, pag. 86-120;

11) *O hartă a graiului*, „Țara Bârsei”, An V, Nr. 3, Brașov 1933, pag. 258-166 (în colab. cu Emil Petrovici);

12) *Cu prilejul Buletinului Atlasului Lingvistic Italian*, „Dacoromania”, Vol. VIII, Cluj 1934-1935, pag. 163-174;

13) *Le Musée de la langue roumaine*, „Revue de Transylvanie”, An I, Nr. 4, Cluj 1935, pag. 516-519;

14) *Sextil Pușcariu. Cu prilejul sărbătorii sale (la 60 de ani)*, „Țara Bârsei”, An IX, Nr. 2, Brașov, 1937, pag. 102-108;

15) *L'Atlas et dictionnaire des parlers méditerranéens*, „Vox Romanica”, An III, Nr. 2, (Zürich, Leipzig) 1938, pag. 315-320;

16) *Idem. Ibid. în lb. italiană: La Atlante e dizionario etimologica delle voci mediterranee*;

17) *L'Atlas linguistique de la Roumanie*, „Balcania”, 1, București 1938, pag. 70-82;

18) *Problèmes de géographie linguistique: quelques termes de la vie pastorale. d'après l'Atlas linguistique Roumain*, „Revue des Etudes Indo-Européennes”, An I, Nr. 1, București 1938, pag. 61-84.

19) *Sinonimele cuvântului „târg” în lumina geografiei lingvistice*, „Revista Geografică Română”, An I, Nr. 1, București 1938, pag. 45-61;

20) *Le più importanti feste presso i Romeni*, „Revue des Etudes Indo-Européennes”, An II, București 1939, 38 pag. + 17 hărți(13).

Note bibliografice și comentarii

1) Precursor se poate considera romanistul Gustav Weigand de la Institutul de Limba română de pe lângă Universitatea din Leipzig, ajutat la adunarea de material dialectal românesc de către studentul pe atunci Sextil Pușcariu (1895-1899). Vezi lucrările sale elaborate între anii 1892 și 1902 la Vasile Scurtu. Termenii de înrudit în limba română, Edit. Academiei R.S.R., București 1966, pag. 359.

2) Vezi Anuarul Liceului român grăniceresc din Năsăud. Anul școlar 1918-1919, publicat de Emil Domde (dir. substituit), Tip. Națională „G. Matheiu”, Bistrița 1919, pag. 46-47. Lucia Plețosu (1897-1924), mezină protopopului ortodox al Bistriței, își încercase talentul în pictură și în literatură. A decedat la New York unde emigrase pentru a se perfecționa în pictură. Cf. Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva*, Vol. VII, Cluj-Napoca 1993, pag. 301-305.

3) Cf. Ironim Martian, *Vicarul Ștefan Buzilă (1865-1944)*, fiu al Rebrisoarei, „Răsunetul” (Bistrița), An VI, Nr. 1053/12 februarie 1994, pag. 3; Nr. 1059/22 februarie 1994, pag. 3.

4) *Sextil Pușcariu, Calul. Chestionar I pentru un Atlas Lingvistic al Limbii Române*, Tip. „Ardealul”, Cluj 1922, 24 pag.

5) A se vedea *Autobiografia lui Ștefan Buzilă* (1865-1944) în două volume, scrisă la Poiana Ilvei începând cu data de 22 decembrie 1931 (manuscris).

6) Vezi Mircea Vaida, *Sextil Pușcariu - critic și istoric literar*, Edit. Dacia, Cluj 1972, pag. 15.

7) Apud Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică*, Vol. I, Edit. Dacia, Cluj-Napoca 1980, pag. 149.

8) Vezi *Raportul al LV-lea despre Gimnazial superior fundațional din Năsăud pentru anul școlar 1917/1918*, publicat de Direcțiunea gimnazială, Tip. „G. Matheiu”, Bistrița 1918, pag. 18.

9) Cf. Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva*, Vol. II, Bistrița 1974, pag. 302-304; Nicolae Trifoiu, *Profilul intelectual și moral unui savant român de renume mondial: Sever Pop (1901-1961)*, „adevăruț de Cluj”, An VII, Nr. 1764/ 5 septembrie 1996, pag. 5.

10) Vezi Gavril Istrate, *Studiul Limbii Române în concepția unor învățați năsăudeni*, „Studii și cercetări etniculturale”, Anuarul Muzeului Județean Bistrița Năsăud, Vol. I, Edit. Carpatica, Cluj-Napoca 1996, pag. 250.

11) Mircea Vaida, *Op. cit.*, pag. 74.

12) Cf. Sub redacția Acad. Ștefan Pascu, *Activitatea științifică a Universității din Cluj-Napoca (1919-1973)*, Vol. IV, Limbă și literatură. Arte, Cluj-Napoca 1974, pag. 225-227.

(va urma)
Prof. univ. dr. IRONIM! MARTIAN

Istorie

Esseu

Maieru

file de monografie (3)

Studiind documentele și lucrările monografice referitoare la istoria acestor locuri, dublate de bogate tradiții, toponimia specifică și de legendele țesute în jurul unor evenimente cumplite, se poate reconstitui epopeea frământată a așezărilor umane din preajma Rodnei.

Istoria Maierului nu se poate desprinde din contextul milenarei cetăți vecine. Avem marele noroc al păstrării neprețuitei reviste „Arhiva Someșană” și a unor lucrări monografice de căpătâi aparținând unor mari croniciari mărieni: Emil Boșca-Mălin, Iuliu Pop, Olimpiu Barna, ori ale altor cetățeni de recunoscută vocație istoriografică, cum au fost: Florian Porcius, Iuliu Martian, Nicolae Drăganu, Virgil Șotropa, Tiberiu Moraru, academicienii, apoi Ștefan Buzilă, Victor Motogna, Pavel Gălan, Pompiliu Grapini, Clemete Plăianu, Pompei Boca, Iustin Sohorca, Ștefan Dănilă, apoi cercetători actuali ca: Teodor Tanco, Gheorghe Marinescu, Lazăr Ureche, Ieronim Martian, Emil Bălăi, Silvestru Mureșianu, Mircea Mureșianu, Liviu Păiuș, Pavel Ciupe, Valeriu Șotropa, Iuliu Buta și alții. Spațiul revistei nu ne îngăduie deocamdată, redarea titlurilor de lucrări. Vom face acest lucru pe măsura continuării acestor file de monografie.

De asemenea, ar fi de neconceput o istorie a „Cuibului visurilor” fără inestimabilele mărturisiri a unor iluștri bărbați ca: Liviu Rebreanu sau Iustin Ilieșiu.

X

Săpăturile arheologice întreprinse între cele două războaie, deși netemeinice, pot înfățișa totuși că ținutul denumit în documente Districtus Rodnensis, Vallis Rodnensis, Valea Valahilor, a fost locuit încă din epoca pietrei cioplite (epoca neolitică).

Atât la Rodna, cât și în perimetrul actual al Maierului, s-au găsit topoare de piatră. Două dintre acestea, perforate - unul confecționat din mamă, altul din andezit cenușiu-roșcat se păstrează în colțul de arheologie din muzeul nostru. Apoi câteva vârfuri de „cuțite” din silix, șlefuite, descoperite pe Pod, într-o străveche vatră de foc aflată la peste un metru în pământ și două celuri de mărime mijlocie din epoca bronzului, unul găsit printre sfărâmurile zidurilor vechiului castru de la Anieș.

Academicianul Florian Porcius (1816 - 1906), originar din Rodna, afirma: „Este însă constatată că încă din timpul domniei Dacilor, posibil și a Agatârșilor, la Rodna se lucra la mine. Dacă Dacii aparținitori la antical populatraci-iliric - care a stat în legătură cu Grecii și vechii Itali - erau înaintași în cultură, dacă considerăm că la Rodna se află urme

Ce-ai făcut cu țaranul român? Foto: Login T. Berende

de străvechi lucrări metalurgice și spălătorii de aur anteromane și dacă în sfârșit numirea râului Someș (Samus, Samos) se poate aduce în analogie cu un Zamolxis, Salmoxis... Rodna fusese un oraș metalurgic al Dacilor și totodată oraș de rezidență^{1/2}. Afirmția este, evident, exagerată. Același învățat, deși era botanist, se încumetă, consultând numeroase documente, să afirme, cu dreptate, că în epoca daco-romană, minele rodnene existau deja: „Din faptul că la Rodna s-au descoperit galerii vechi cu semne pentru indicarea timpului în care s-au îndeplinit lucrările într-o anumită secțiune, întocmai cum era uzitat la Romani, și mai înainte la Daci; apoi că drumul roman descoperit în comuna Coci, unde se varsă Șieul în Someș, își are continuarea pe Valea Someșului în sus spre Rodna; se poate conchide că după ocuparea Daciei prin Romani, aceștia au continuat lucrările la minele rodnene.”^{3/3}

Un alt academician din valea noastră, Iulian Martian semnalează că pa culmea Măgurii Caselor „mai rezistă vremurilor urmele unei antice circumvalații, în interiorul cărora se ridică din iarbă unele resturi de zidiri, iar la poalele ei se văd mai multe movile, unele mai mari, altele mai mici cari la prima vedere ne fac impresia că nu sunt formațiuni naturale. Originea lor se pierde în întunericul vremurilor, când în Măgura Caselor se cultivau mine de aur și argint și aceste movile ne prezintă tot atâtea mormane de zgură, provenite din topitoriile care au existat în apropierea lor.”^{4/4} De fapt, toponimul local de la poalele mării, Poiana Zguri, adevăratele indubitabile spusele învățatului amintit și constituie miezul legendei plugului și boilor de aur, atât de cunoscută și măiereniilor.

Bibliografie:

- 1) Victor Motogna, *Articole și Documente*, Cluj, 1923, pag. 5;
- 2) Florian Porcius, *Istoricul Districtului Năsăudean*, în „Arhiva Someșană”, nr.9, 1928, p.1-64;
- 3) *Idem*, p.51;
- 4) Iulian Martian, *Castrul Rodna*, în „Arhiva Someșană”, nr.4, 1926, p.45-50.

(va urma)

SEVER URSA

Lumea pe dos și umorul negru (2)

Shakespeare sugerează această întoarcere a lumii pe dos din care contrastul esență-aparență este evident în solilocul Bufonului a cărui prorocire „odată și odată are să o facă Merlin”, vrăjitorul legendar din Evul Mediu (vezi W. Shakespeare - „The Tragedy of King Lear”, col. Penguin Books, London, 1964, p.80). Se pare că orice lucru de pe pământ își are antonimul său, înțelegând prin aceasta și ridicolul lui, confirmându-se astfel afirmația lui Jules Renard din 1890: „Căutați ridicolul în orice, și-l veți găsi!”. Raimond Queneau spunea că dacă pământul și-ar vedea mai des urâtenia picioarelor nu și-ar mai arăta frumoasa coadă; de altfel și un câine își mișcă coada ca o negație tocmai când este mai fericit. Bernard Shaw în „Man and Superman” spunea că „un om când vrea să ucidă un tigru numește acest fapt sport, iar când un tigru vrea să-l ucidă, numește acest lucru ferocitate”, concluzionând că deosebirea dintre crimă și justiție nu este mai mare.

Cu trei sute de ani în urmă, Swift îl trimite pe Gulliver în Țara Cailor și, când povestește despre europeni, află că oamenii nu suferă, sunt încântați că văd moartea, „iar ca să-i arăt vitejia scumpilor mei patrioți, l-am încredințat că mi-a fost dat să-i văd aruncând în aer o sută de dușmani dintr-o dată în timpul unui asediu și cam toți atâția marinari de pe bordul unei corăbii, și că am zărit trupurile sfărțecate căzând bucați-bucați din nori, spre marea încântare a privitorilor”.

Lucrurile anormale se povestesc cu cea mai mare seriozitate, cititorul având posibilitatea să încline spre una din cele două funcții ale creației: etică sau estetică. Până la romantici funcția etică a primat, a existat un mesaj, un scop, sau cu alte cuvinte o morală maniheistă care a vizat colectivitatea. Romanticii, avangardiștii (prin formă) și existențialiștii au dat frâu liber spiritului. Esteticul a devenit primordial.

Edgar Allan Poe ne prezintă o lume inversată în „Sistemul doctorului Catran și al profesorului Pană” desființând granițele dintre nebunie și rațiune cu mijloace verosimile. Anecdotică este cunoscută: scriitorul ajunge într-o casă de nebuni și ascultă atent explicațiile administratorului ghid care îi vorbește despre avantajele sistemelor. De-abia spre finalul povestirii ne dăm seama că, de fapt, ghidul este un pacient al sanatoriului.

*

Toate aceste chestiuni tratate literar pot intra în categoria estetică cuprinsă în sintagma de **umor negru** (în engleză „Black Humor”, în germană „Schwarzer Humor”), care, din nonconformism snobist, a fost înlocuită cu formule ca: umor de eșafod, umor macabru, umor sângeros, feroce sau atroce mai ales când s-a vorbit despre poezia lui F. Villon sau despre „Cântecele de spânzurate” ale lui Chr. Morgenstern (nu știu dacă la popoarele orientale formula își are valabilitatea întrucât la ele albul este culoarea care reprezintă funeralul). Cel care a introdus în terminologia estetică și literară această denumire a fost teoreticianul și exponentul suprarealismului André Breton. Apropierea paradoxală i-a fost la îndemână deoarece se vorbea înainte despre romanul „negru” a unui Horace Wolpole („Castelul din Udolpho”). O definiție plastică a acestei categorii estetice o dă și Freud atunci când pune în gura condamnatului ce trebuia să fie spânzurat într-o luni această frază: „iată o săptămână care începe bine!”, un alt condamnat îndreptându-se spre locul execuției cere un fular să-și acopere gâtul pentru a nu răci. Este evident aci că în favoarea absurdului realul se sacrifică. „Mila noastră dispare în întregime” - spune autorul „Psihoanalizei” când vorbește despre umorul negru al lui Mark Twain și comentează povestirea în care patronul accidentatului îi reține acestuia jumătate din salariu pe o zi pentru că și-a părăsit locul de muncă, accidentatul fiind aruncat de suflul unei explozii departe de șantierul său. În „Dicționarul de terminologie literară” se spune că „scriitorul de umor negru tinde să cruțe cheltuiala spirituală provocată de durere”. În România, o preocupare deosebită în această direcție a avut Marian Popa care, încă din 1972 publica în „Amfiteatru” un articol unde făcea și o clasificare argumentând cu celebrele citate din F. Villon¹⁾ și Alphonse Allais²⁾ care vor fi menționate și în cartea sa „Comicologia” (Ed. Univers, Buc., 1975, p.239): 1) umor negru pasiv sau masochist și 2) umor negru activ sau sadic. Deci, primul caz este rezultatul autopersiflării sau autoironiei, iar cel de-al doilea al insensibilității vădite prin acea refulare freudiană care ține la distanță tragicul și îi micșorează efectul fără a-l anula.

Ca de obicei, oricărei divizări i se pot aduce amendamente. Așadar ar mai putea fi: 1) umor negru ingenuu ce poate fi explicat prin Pirandello cu nuvela „Umbrela” unde micuța Mimi îi aduce surorii sale mai mari, Dinuccia, care murise și se duse în cer, umbrela, pentru că în ziua înmormântării ploaia cu găleata („Umbrela lui Didi... în cel... ploaia” spune candid fetița) sau prin Villiers de l'Isle Adam cu povestirea „Jocul grațiilor”, unde cele trei fete Eulalië, Bertrande și Cécile se joacă nebunește cu coroanele tatălui decedat. Și exemplele s-ar putea înmulți. Tot în acest sens am putea spune că senilitatea sau decreștitudinea duc la reproducerea ingenuă. Teatrul lui Eugen Ionescu este edificator: 2) umor negru grotesc ce poate fi ilustrat prin clasică „Modestă propunere” a lui J. Swift în care este pusă problema pauperismului și a cerșetoriei în Irlanda. Autorul propune guvernului o acțiune de îngrășare a copiilor irlandezi când pot fi transformați în conserve și exploatarea lor drept carne de export.

Pascal afirmă că binele și răul sunt niște chestiuni de latitudine. Deci crima poate fi privită act omeneș sau o faptă rea care trebuie condamnată. Realul rămâne în matca sa. Totul este posibil: propunerea lui Swift ar fi văzută de un canibal ca un bun simț. Eroina scriitoare K. A. Porter, Maria Conception, din nuvela „Arșiță”, face o crimă care este văzută normală de către săteni; Vondracek din povestirea „O crimă la farmă” a lui K. Capek își omoară socrul dar se simte nevinovat; satul îl aprobă, justiția nu. Și totuși la cele două variante de clasificare mai putem propune una: umor negru grotesc-fabulos întâlnit mai des în literatura americană. Schița „Musca din sicriu” a lui Erskine Caldwell poate fi considerată arhetipul noii sintagme. Pe nasul unui oarecare Dose Moffi, „mort precum curperii penenilor verzi în noiembrie, se plimba o muscă obraznică în sus și în jos”. „Fiind mort de o zi și o noapte - adaugă scriitorul - bietul Dose nu mai era în stare să sufle nici un cuvânt” ca și nenea Anghelache, spânzuratul lui Caragiale, care, la rândul său, „n-a vrut să răspundă” (Berlioz al lui Bulgacov n-a mai putut telefona fiindcă a fost tăiat de un tramvai!). Revenind la eroul lui Caldwell, cauza morții sale este banală: încercând să vâneze o muscă ce zbura deasupra circularului este tăiat în două după care „se prăpădise (...) foc supărat că musca îi scăpase vie și nevătămată”. Până aici totul pare a fi normal. În scena înmormântării, însă, realul este depășit. Intervine fabulația: Dose sare în picioare pentru a cere o lopătică să se poată apăra de muscă; după ce o primește „se întinse la loc în lada de brad negeluit și trase capacul după el”. Iată cum într-o pagină de umor negru faptul tragic este adus în situația de a fi ridiculizat. Aristotel susține că funcția râsului este aceea de eliberare întemeiată, desigur, pe o iluzie a lipsei de piedici. În cazul nostru iluzia este creată de comic deoarece el împiedică tragicul să-și reverse durerea, deși, oricum, moartea reprezintă o dispariție. Râsul aparține formei și esteticului în timp ce tragicul i se cuvine conținutul și eticului. Iată de ce se spune despre râs că poate fi amar, cenușiu, galben, strămb sau chiar urmuzian.

Așadar, scriitorul de umor negru demistifică raționalul astfel că un exemplu demonstrativ ar putea apărea un nonsens. Limericurile englezești au această nuanță lugubră, dar în ele primează absurdul, deși logicianul Eduard Lear (1812-1888) este inventatorul lor.

La prima citire, literatura umorului negru pare a fi o literatură de agrement menită a șoca mințile conformiste sau compromise prin curajul de a trata unele teme sau motive religioase (vom vedea acest lucru când vom discuta despre apocrife), de a vulgariza falsitatea sentimentelor și, mai cu seamă, moartea ca fenomen biologic. Din punct de vedere literar umorul negru este o revoltă împotriva melodramei. Râsul său este după cum scria și S. Becket un râs noetic pentru că îndepartează faptul tragic din atenția noastră.

Ironia amestecată cu cinismul dă umor negru. Cel care dă tonul este cinismul, care hiperbolizat, va deveni umor negru grotesc. Grotescul este întotdeauna o creație și râsul său are o seducție demonică în vreme ce râsul ingenuului este angelic. Copiii nu disimulează, sunt naivi. Maturii pot folosi masca inocenței pentru ca această contradicție dintre efectul umoristic și tragic să fie invizibilă și cât mai aproape de verosimil. Insensibilitatea aparentă este o caracteristică a viziunii pe care o urmărește umorul negru. Falsa sensibilitate aparține creatorului. Cititorul este suprasolicitat sufletește încercându-se o îmbolnăvire dementă a spiritului uman. Umorul negru poate justifica și diferența sentimentele omului, putând fi acceptat ca o posibilitate supraumană. Atunci când maturii se transformă în pudici o fac cu complicitatea autorului.

Studiul nostru se oprește aici. Despre reprezentanții altor literaturi precum și despre formele și procedeele scriitorului de umor negru într-un număr viitor.

ICU CRĂCIUN

- Note: 1. „Eu sunt Francois (ăsta-i cusurul) De la Paris, mai dimprejurul Acum va ști legat cu șnurul Grumazul meu cât trage...”
2. „Alaltăieri cupeul meu a trecut peste spatele unei doamne în vârstă și hurdăcutura mi-a produs o senzație foarte neplăcută”;

De la Maieru, la Ghimeș - Palanca (2)

Spuneam, în finalul episodului anterior al acestui articol, că Emil Rebreanu, în ultimele lui nopți de coșmar, își urzea în taină planul de dezertare și de trecere a frontierei spre România.

Credem că momentul punerii în aplicare al acestei hotărâri în extremis este și punctul de la care viața prototipului Emil Rebreanu se aseamănă tot mai mult cu aceea a personajului Apostol Bologa, o întruchipare absolut genială în țesătura romanului „Pădurea spânzuraților”.

Cu eforturi supraomenești, Emil se zbate să iasă din întunericul terifiant ce-l înconjură și, ispitit tot mai mult de fascinația luminii din zarea nădejdiei, se decide orbiș să ajungă dincolo de frontiera impusă vremelnice. În noaptea de 11-12 mai, 1917, încercând să-și înfăptuiască visul, este prins și arestat de o patrulă militară maghiară. După numai trei zile, la 14 mai, ora 10 seara, este condamnat și executat prin cunoscutul supliciu, la lumina torțelor... Sentința, a cărei copie se găsește și în muzeul din satul natal al eroului, este semnată de (ss) conte Karg, abia în 23 iulie 1917, la Budapesta. Numele ofițerului Varga și al generalului sunt păstrate ad-literam în roman, întocmai ca o altfel de veșnică sentință... împotriva unui război și a unor vremuri mașterse. Doar cu câteva zile înainte de groaznicul sfârșit, Emil apucase să-i scrie surorii Miți: „Poate să nu vă scriu mai multă vreme, dar să nu fiți îngrijorați de soarta mea. Am să mi-o fac cum voi ști mai bine...” Sau: „Dacă mi-e scris să mor și eu pe-aicea, crede-mă: nimenea, niciodată, nu va avea moarte mai urâtă decât a mea”. Din scrisorile către Liviu exultă patosul greu de stăvilit de a ajunge în Bucureștiul nădejdiei, să urmeze medicina, fie dreptul, fie să devină... scriitor.

Spațiul nu ne permite și citarea altor scrisori trimise familiei în ultimii săi doi ani de viață. Unele pasaje sunt zguduitoare prin realismul lor crud, învăluit de presimțirea și împăcarea cu gândul morții.

Nu i s-a respectat nici măcar ultima dorință, aceea de a fi înmormântat dincolo, la români, peste pârâiașul despărtitor... Familia, mama Ludovica, află târziu crudul adevăr, îl tot aștepta cu inima viscolită de negre vedenii. A doua zi va muri și fratele Virgil (Ghilu) într-un spital din Budapesta. În martie, după o boală necruțătoare, murise și fratele Sever, încă elev la liceu. Învățătorul Vasile, tatăl, murise în 1914, vara... Și inima soției și mamei eroine Ludovica sângera, sângera... Năpraznicile lovituri ale destinului se țineau lanț!

În mai, 1920, romancierul împreună cu soția sa, au vizitat prima oară Valea Ghimeșului. Locuitorii din Palanca, oameni de omenie, l-au ajutat pe Liviu Rebreanu în investigațiile sale. I-au arătat mormântul. După un an, sicriul lui Emil a fost mutat, în sfârșit, dincolo de acel pârâiaș... Fratele cel mare scrisese pe cruce un text care avea să fie doar provizoriu: „Eroul Emil Rebreanu, născut la 17 decembrie 1891, mort la 14 mai 1917”. A fost o ceremonie impresionantă, la care luau parte mii de țărani din împrejurimi. Monumentul proaspăt ridicat pe o colină spune lumii: „Sublocotenentul Emil Rebreanu spânzurat (...) la 14 mai 1917 pentru că a vrut să treacă în rândurile armatei române și să lupte pentru întregirea neamului. Patria recunoscătoare nu îl va uita”.

Explicând geneza romanului, scriitorul precizează că „Apostol Bologa însă n-are mai nimic din fratele meu”. Scris fără nici o umbră de șovinism, romanul n-ar fi căpătat niciodată consistența și dramatismul îndeobște recunoscute, fără tragedia fratelui său, așa cum însuși creatorul romanului o mărturisește: „Am început romanul de vreo patru ori... Simțeam însă că n-am găsit nici ritmul,

nici atmosfera. Mă înverșunam în fiecare noapte și lucrul era în zadar. În schimb, în vreme ce scriam, în liniștea apăsată, am început să percep niște bătaii ușoare în fereastra mea, delicate ca ale unor degete imateriale. Deschideam, cercetam întunericul. Nu era nimeni și nimic... Când însă bătaile acestea s-au repetat nopți de-a rândul, insistent - fiindcă sunt, repet, credincios și superstițios - mi-am zis că nu poate fi decât suflul fratelui meu, care cere îngrijirea creștinească ce nu i-a fost desigur acordată...” „...Subiectul **Pădurii spânzuraților** o construcție cerebrală la început, s-a umanizat numai când a intervenit contactul cu viața reală și cu pământul. Fără de tragedia fratelui meu, **Pădurea spânzuraților** sau n-ar fi ieșit deloc, sau ar fi avut o înfățișare anemică, livrescă, precum au toate cărțile ticluite din cap, la birou, lipsită de seva vie și înviorătoare pe care numai experiența vieții o zămislește în suflul creatorului...” /1

E greu să tragi hotare între realitate și lumea ficțiunii literare. Avea dreptate Perpessicius să afirme, încă în 1964, impresionat de cât s-a scris despre prototipul lui Apostol Bologa: „Emil Rebreanu, am impresia, are dreptul la o biografie a sa.”

Monumentul închinat memoriei eroului Emil Rebreanu

Cu adevărat, eroul de la Palanca a intrat deja în sfera mitologiei moderne și chipul îi este învăluit în aura legendei chiar dacă, prin absurd, să zicem, nu s-ar fi scris această mare carte românească. Dacă ai sta să aduni cât au scris cercetătorii, între care, la loc de merit, se plasează Tiberiu Rebreanu, fratele mai mic al romancierului, volumul ar fi cu mult mai mare decât însuși romanul.

Nu e nici locul și nu avem nici căderea să desfirăm acest complicat ghem al problemei. Socotim că Nicolae Gheran a dat unele clarificări privind raportările între prototip și personaj / 2.

x

Au trecut, iată, 80 de ani de la tragicul sfârșit al lui Emil Rebreanu, fiu nemuritor al „cuibului” nostru dintre măguri. An de an, la 14 mai, mormântul lui de pe colina Ghimeș-Palanca este împodobit de florile recunoștinței. Tradiția aceasta, valorificată magistral de oamenii luminați ai locurilor, a dat și dă substanță unei înfiripări culturale de prestigiu: Societatea Culturală „Emil Rebreanu”, fondată la 17 decembrie 1991.

În zilele de 23-24 mai 1996 a avut loc cea de a VI-a ediție a manifestării „Colocviile Rebreanu”, extinsă pe un itinerariu băcăuan memorabil: Palanca - Ghimeș - Făget - Moinești - Tescani. Pe lângă interesul forurilor județene, în frunte trebuie așezat meritul numitei Societăți, condusă cu rodnică pricepere și cu patos exemplar de către profesorul Dumitru Cojocaru, cu acea atât de distinsă familie a sa, împreună cu prof. Petre Colăcel și inv. Andrei Bârsan.

Sub diriguirea criticului, istoricului literar și editorului Nicolae Gheran, care n-ar mai avea nevoie de alte prezentări, cât și sub girul prezentei unor recunoscute personalități literare și culturale, mănunchiul bogat al acestor manifestări omagiale a căpătat pondere și ecou național. Semnatarul acestor rânduri, entuziasmat de onoarea participării, transmite încă o dată organizatorilor sincera prețuire și admirație colegială.

Vor trece anotimpurile... Troița înălțată în mijlocul satului în cinstea eroilor măiereni ni-l va aminti și pe Emil al nostru. Între troiță și monumentul de la Ghimeș-Palanca, ca între leagăn și mormânt, va dăinui, sub arcuirea timpului, pomenirea firului unei vieți jertfite, spre laudă și neuitare.

SEVER URSA

1) Liviu Rebreanu, *Opere* 5, ediție critică, de Nicolae Gheran, Ed. Minerva, București, 1972, paginile 669 - 670;

2) idcm, p. 663 - 808.

Nume proprii în opera lui L. Rebreanu (7)

Partene Constantin - din nuvela **Cuibul visurilor** - nume real al unui tovarăș de joacă și copilărie cu Rebreanu la Maieru. Ca nume de familie, Partene apare și în **Caiete**, pag. 15, în proiectul intitulat **Vâltoarea**.

Păscălău - din Măgură, nume singular care apare în piesa **Osânda**. El va fi preluat în aceeași manieră în romanul **Ion** sub numele de Ghicitorul din Măgură. Reluările de personaje din nuvelistică sau încercările dramatice, în romanul **Ion** se întâlnesc, deci, și în cazul unor personaje anonime episodice. În **Ion** este solicitat pentru a-l dezlega pe George de Ana.

Pop Dariu - nume real al persoanei cunoscute de Rebreanu la Năsăud, mai mare ca el cu un an cu care se împrietenește pentru totdeauna. Originar din Măgura Ilvei, acesta ajunge învățător în Maieru. El era pasionat de muzică, sculptură și pictură. În **Jurnal**, vol. I, p. 195, este înfățișat ca și compozitor și folclorist, prieten din copilărie, inspector școlar și avocat. Apare ca personaj literar în bucata **Dincolo**, sub numele de Iulian Moga, dascăl cu catedra la Sighet despre care scriitorul mărturisește următoarele: „Ne cunoaștem și eram ca frații... Mi-a fost tovarăș în toate din copilărie până la universitate. Înalt, subțirel, slăbuț cu părul foarte negru și o bărbuță de faun, cu niște ochi vii și foarte sfredelitori, părea o arătare mefistofelică”. Evocat și de Lucian Valea în **Oamenii pe care i-am iubit**, p. 155, aflăm că a fost coleg cu Liviu chiar și la Maieru în clasa lui Vasile Rebreanu care le cânta la vioară școlărilor. Pe acea laiță, în fața unei viori, alături de compozitor s-a format și Rebreanu ca scriitor.

Procopoia - nume măierean real folosit de Rebreanu în nuvela **Cuibul Visurilor**: „căsuța Procopoaii ascunsă între pomi ca un lăcaș de vrăjitoare”. Numele a fost folosit și în proiectele **Amintiri din Maieru**, din **Caiete**, p. 300 și în proiectul intitulat **Focul** (de la Procopoia). Numele s-a format de la masculinul Procope + sufixul „oaie” și e folosit și astăzi.

Prundaru, Paraschiva - din nuvela **Ofilire** apare numai în manuscrise. (**Opere**, vol. I, p. 333). În Maieru, Paraschiva ca prenume are o răspândire medie (1,8%).

Prundaru, Saveta - nume folosit în nuvela **Ofilire**: „Saveta Prundarului încă nu împlinise 17 ani. De abia în vara aceea începuse a merge la horă. Și-i ziceau oamenii frumoasa lui Ion Prundaru.” Numele e prefigurată și în **Caiete**, p. 103. Ca prototip al acestei eroine apare Virvoniu Prundarului din familia măiereană Vranău dar care în realitate n-a renunțat la viață: „Cele relatate în nuvela **Ofilire** publicată în „Lucașul” de la Sibiu, au fost reale. Schița locului întocmită de Rebreanu, corespunde și astăzi în Maieru. Eroina din nuvelă a existat. Prototipul Virvoniu nu s-a înecat ca Saveta ci a murit de bătrânețe mult mai târziu” (1). Saveta iubește, dar iubirea nu o face fericită, renunțarea din final având ca martoră tăcută, natura măiereană. De reținut că, acea cutremurare a eroinei în fața morții, a destinului apare simplificată la Ana din romanul **Ion**, precum ușurarea nevestei lui Ion Bolovanu din **Nevasta** la moartea acestuia, se transmite la Ion când îi moare Ana. Asemenea stări sunt așadar pregătite cu minuțiozitate, individual în nuvelistică spre a trece apoi în marile romane. În romanul **Ion**: „Ana se oprea în dreptul stăvilărilor și privea lung vâlmășagul apelor adânci ce parcă o chemau”. Prenumele Saveta e legat și de Saveta Pop „cea mai frumoasă fată din sat” pentru care scriitorul învățase învățirile prislovene de dragul ei. (2) Tot ca prototip al eroinei a servit pare-se și fata pădurarului din Maieru. În cuprinsul povestirii există chiar și o Florică a pădurarului pentru care Rebreanu, când era copil, nutrea o iubire aparte. (**Opere**, vol. I, p. 339).

(va urma)

IACOB NAROȘ

Cinstirea sfintei cruci

Sfânta Cruce e semnul jertfirii Domnului Hristos pentru mântuirea din păcat a neamului omenesc. După acest semn se pot cunoaște toți cei ce cred în El. Prin cuvântul **cruce**, Biserica înțelege atât patimile și suferințele Domnului, precum și puterea lor mântuitoare, sau jertfirea de sine a creștinismului, cât și crucea de lemn pe care a fost răstignit Mântuitorul. Dar, atât în vorbirea Mântuitorului, cât și în cea a Sf. Apostoli, Crucea ni se dezvăluie ca și simbol: ea nu este numai obiect material de tortură, ci și lucrare de mântuire împlinită de Domnul, prin puterea ei și creștinii o cinstesc ca semn material, ca simbol și ca semn al credinței.

Cf. Cruce a fost preînchipuită în **Vechiul Testament** ca semn al jertfei lui Hristos.

„Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustiu, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului” (In 3,14).

Din unealtă de tortură și osândă, prin jertfa Domnului, crucea rămâne pentru veșnicie unealta mântuirii: „Și ducându-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă al Căpătâniei, care evreiește se zice Golgota, unde L-au răstignit și împreună cu El pe alții doi de o parte și de alta iar în mijloc pe Iisus” (In. 19,17-18). Tot prefigurată trebuie să vedem Crucea Domnului în lemnele purtate în spate de Isac, fiul lui Avraam, pentru jertfirea lui (Fac. 22, 2-12). Ca, chip al Crucii și ca semn și mijloc de binecuvântare trebuie să vedem mâinile încrucișate ale patriarhului Iacov când binecuvântează pe Efraim și pe Manase, fiii lui Iosif. (Fac. 48,1-15). Crucea Domnului mai este prefigurată și în lemnul sau stâlpul pe care Moise a spânzurat șarpele de aramă în pustie, ca să scape de moarte pe cei mușcați de șarpe, alcătuind forma crucii (Num. 21,8-9). O formă a crucii și a puterii și tainei biruitoare o aflăm și în mâinile întinse ale lui Moise, prin care Israel a biruit pe Amalic (Ieș. 17,8-16).

În Noul Testament căpătând o nouă dimensiune, își descoperă crucea Domnului toate semnificațiile și lucrările ei arătate în parte și acoperit în simboluri și metafore în **Vechiul Testament**, unde ea apărea ca un „semn profetic, nedescifrat încă. Taina și lucrările Crucii fiind nedespărțite de Hristos, de viața, activitatea și lucrarea Lui, Crucea își descoperă în **Noul Testament** deplinul înțeles și toate semnificațiile ei: materială, spirituală și teologică.

Crucea devine de acum „hotarul” dintre păcat și virtute, dintre lumea de închinători, de cinstitori ai ei și cea de „vrășmași ai Crucii”. „Hotar avem Crucea Domnului cu care am îngrădit și înconjurat păcatele de mai înainte” spune Clement Alexandrinul.

Au fost și mai sunt până astăzi mulți care s-au declarat vrășmași ai Crucii; nu numai dintre iudei și elini, sau neamurile păgâne, despre care Apostolul Neamurilor spune că „cuvântul crucii era pentru iudei sminteală, iar pentru neamuri nebunie” (I Cor. 1,18-23), ci și unii așa-ziși creștini și toți eretici până astăzi. Despre aceștia toți, de atunci și de astăzi, Apostolul Neamurilor, îndemnând pe creștini să-i urmeze pilda în ce privește cinstirea Crucii, „drapelul” credinței scrie filipenilor: „Căci mulți despre care v-am vorbit adesea, iar acum mă spun și plângând, se poartă ca dușmani ai crucii, lui Hristos” (Fil. 3,18). Și tot despre asemenea propovăduitori zice același apostol: „Unii, e drept, vestesc pe Hristos din pizmă și din duh de ceartă, alții, din bunăvoință” (Fil. 1,15).

Semnul Sf. Crucii se va arăta pe cer și la a doua venire a Domnului: „Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate seminciunile pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și mărire multă” (Mt. 24, 30).

Făcând semnul Sf. Crucii, creștinul mărturisește pe Dumnezeu cel întreit în persoane: pe Tatăl, de la care și prin care sunt toate, pe Fiul, prin care a venit mântuirea lumii și pe Duhul Sfânt, prin care se sfințesc toate.

Preot paroh GAVRILĂ FLOȘUI

DECALOGUL sau CELE ZECE PORUNCI (3)

- o introducere în învățătura creștină -

Spuneam într-unul din numerele trecute că, numai un nebun poate afirma „că nu există Dumnezeu”. Dar un om cuminte, încearcă să reflecteze asupra absenței lui Dumnezeu, privind în jurul său, va descoperi doar întuneric, se va speria, pentru tot ce vede pe acest **pământ - planetă antropică**, nu este decât prezența lui Dumnezeu în tot și în toate. Atunci își va aminti cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt ușa”, atunci își va da seama și se va întreba înfricoșat: „Unde este ușa și cum să batem în ea”? „Primul cuvânt a lui Dumnezeu, care ne-a chemat pe noi din neînțelegere, a fost și primul nostru pas spre îndeplinirea chemării noastre; suirea omului spre îndumnezeire începe din momentul creației lui; chiar de la început, Dumnezeu ne dă harul necreat ca noi să putem ajunge la unire cu El” (Antonie de Suraj - Ed. Viața teologică și monastică, Buc. 1994)

Am văzut, deci, că primele trei porunci fixează obligațiile pe care le avem față de Dumnezeu, următoarele privesc relațiile interumane. Prima dintre ele și a patra din Decalog, prin care Creatorul glăsuiește astfel: „SĂ CINSTEȘTI PE TATĂL TĂU ȘI PE MAMA TA, CA SĂ-ȚI FIE BINE ȘI SĂ TRĂIEȘTI ANI MULȚI PE PĂMÂNT, PE CARE DOMNUL DUMNEZEUL TĂU ȚI-I VA DA ȚIE”. Această poruncă „dă o motivație supranaturală legăturilor sociale, pornind de la unitatea socială fundamentală: **FAMILIA**”, afirmă M. Boilă în „Introducere în învățătura creștină, Ed. Viața Creștină, Cluj, 1994”.

Conform „*Dictionarului de teologie ortodoxă* de Ion Bria - București, 1994” „Biserica Ortodoxă acordă o importanță majoră căsătoriei și familiei creștine deoarece de acesta depind nu numai destinul unui cuplu ci și acela al comunității umane în general, al unei națiuni, al unei biserici locale, al Împărăției lui Dumnezeu. Căsătoria fiind o taină, are ceva unic, căci este vorba de o relație umană specifică nouă, care o face să se deosebească de orice altă formă de grupare omenească” (Mat. 19,10-11). Iată deci că, părinții creștini sunt cel mai de seamă mijlocitori dintre biserică și lume. Prin ei se face îmbisericierea copiilor, este deci, (după același autor) „o prelungire a bisericii în lume și o aducere a lumii în biserică”.

După cum se vede, vorbesc despre părinți. Câtă vreme ne trăiesc părinții, spun vechile scrieri grecești, suntem copii lor, indiferent de vârstă. Dar, împreună cu ei, cu întreaga genealogie, până în protopărinții Adam și Eva, suntem cu toții fii ai celui care ne-a creat „după chipul și asemănarea Sa”. De aceea omul trebuie privit ca individ dar și persoană. Ca individ în ansamblul societății omenești, ca persoană cu centrul de libertate, cu destin propriu, cu har, cu inteligență, cu toate atributele dumnezeirii, pentru că omul, prin creștere, spunea părintele prof. D. Stăniloie „este numai cu treaptă mai jos decât îngerii”. Așadar, persoana umană trebuie să se sprijine pe existența autorității sociale. Autoritatea începe cu familia, care la rândul ei înseamnă: părinți, profesori, conducătorii bisericii și statului, pentru că Sf. Pavel spune clar, fără echivoc „tot sufletul să se supună înalțelor stăpâniri, căci nu există stăpânire decât de la Dumnezeu, iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite”. Teologic, părinții sunt reprezentanții lui Dumnezeu în fața copiilor care au obligația să-i asculte, respecte, să-i iubească și îngrijească când ajung la nepuințe. Iată, deci, că aparent porunca a patra se adresează copiilor, în realitate ea cuprinde în primul rând obligațiile părinților și tuturor autorităților față de copii, care sunt mai mari decât ale copiilor față de părinți. Obligațiile părintelui, copilul le înțelege abia atunci când și el este părinte, când Dumnezeu îl învrednicește cu Sf. Taină al căsătoriei. Părinții poartă răspunderea pentru eternitatea sufletelor copiilor lor, pentru că tot M. Boilă, în aceeași lucrare citată mai sus spune: „pe

umerii omului stă povara eternității”. Afirm cu tărie că părinții care nu respectă primele trei porunci, obligațiile care le au față de Dumnezeu, nici copiii lor nu vor respecta a patra poruncă a Decalogului, pentru că responsabilitatea cade pe umerii părinților, nu copiii sunt vinovați de comoditatea și necredința părinților și refuzul și îndărătnicia de a fi ca ei. De aceea. Isus „cu dumnezeiasca-i” dragoste imperativă o spune: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în Împărăția Cerurilor”. Prin copiii crescuți în nerespectul Decalogului pornim spre eternitate, pentru că ei sunt „cetățenii cerului care cunosc ce zi de bucurie este ziua veșniciei” spune Thomas A. Kempis, în „Imitatio Christi - Ed. Stephanus - București, 1994.”

Și nu pot încheia porunca a patra fără cuvintele care exprimă cu adevărat eternitatea: „Lăsați copiii să vină la mine!”. Așadar, părinți, profesori, preoți și conducători, lăsați copiii să meargă la Cristos, el fiind cu adevărat: CALEA, ADEVĂRUL ȘI VIAȚA.

AL. RAȚIU

Râsul și surâsul (Soliloc în ziceri vechi)

Să spui adevărul râzând (ridendem dicere verum) spunea Horațiu, fiindcă râzând îndreptăm moravurile (ridendo castigat mores). Și aveau sfântă dreptate străbunii... Iar chinezii încă își au vorba lor: omul care nu știe surâde, să nu-și deschidă gura.

Râdem, surâdem zâmbim sau rânjim. Râsu-i frate cu plânsul, căci uneori cere lacrimi. De aici perechea: râsu-plânsu... Dar zi pierdută e aceea în care n-ai râs.

„Să râdem dar, viteaz răsad, / Să fie-un hohotit și-un chiu / Din ceruri până-n iad” - sunt cuvintele lui Coșbuc, puse în gura lui Decebal, sau invers... Câte sunt de râsul lumii, Doamne! Creangă și Caragiale ne-au învățat râsul homeric.

De la sublim până la ridicol nu-i decât un pas. Napoleon știa el ce știa. Vremea râde, vremea plânge... Nu e moarte fără râs, dar nici nuntă fără plâns! Însă „nimic nu-i mai de râs ca plânsul în ochii unui luptător”, ne mai zice badea George...

Se zice că, uneori, râsul prea zgomotos, atenție! arată lipsă de spirit. Nu râde de omul batjocorit ori schilod: îți poate cădea râsu-n sân. Și, mai ales, să nu râdă hârbul de oala spartă... Se mai întâmplă, vorba lui Anton Pann, ca noi să râdem de unu-doi și patruzeci să râdă de noi. Cine râde de orice e un prost atât de mare ca și cel care se supără din orice, zicea Gracian. Te poți umfla, poți crăpa, te poți strica, ba poți chiar muri de râs, dar nimeni care provoacă astea nu poate fi acuzat de crimă... La Bruyère, un mare cultivator al râsului în toate nuanțele lui, ne-a lăsat o pilulă amară de tot: „Trebuie să râzi înainte de a fi fost fericit, de teamă să nu mori înainte de a fi râs (Il faut rire avant que d'être hereux, de peur de mourir sans avoir ri)

Oricum, cine râde la urmă râde mai bine... Și câte nu s-ar mai putea spune despre terapia râsului împotriva neprevăzutului ...

Pe curând,

ION ZÂMBETU

Intoxicații cu plante la animale

Denumirea plantei		Simptome	Tratament
științifică	populară		
Aconitum sp.	omag	Salivație, scrâșnituri din dinți, colici, convulsii, dispnee, disfație, midriază, paralizie generală.	Vomitive, spălături gastrice, hipnotice, cloral hidrat per os sau rectal, cafeină, emulsii uleioase per os, ser glucozat intravenos.
Colchicum	brândușa de toamnă		
Cucuta sp.	cucuta		
Datura stramonium	laur, ciufafaie		
Hyosciamus niger	măslarița	Moarte prin paralizia centrului respirator bulbar.	
Nicotiana tabacum	tutun		
Aristolochia clematitis	cucurbetica		
Atropa beladonna	mătrăguna		
Lupinus sp.	lupin		
Papaver somniferum	macul de grădină		
Agrostemma githago	neghina grâului		
Ricinus cumunus	ricin		
Claviceps purpurea	secara cornută		
Medicago sp.	lucerna		
Hipericum perforatum	sunătoarea		
Fagopyrum sp.	hrișca		

Medic veterinar de circumscripție
Dr. BERENDE LOGIN

Păsările în timpul iernii (2)

De ce o hrănire hibernală?

Nimic nu pare mai fragil, mai delicat decât o pasăre la sosirea anotimpului rece. Și totuși nu-i chiar așa. Mierla, măcăleandru, pițigoii și rudele sale ca și alte zburătoare sedentare sunt perfect adaptate pentru petrecerea iernii în ținuturile noastre. Trebuie să știm că penajul lor care s-a înnoit după năpărlirea din vară este acum mai des (până la 1000 de pene suplimentare) pe care la nevoi la poate zbări. Acest reflex de zăbrire sau umflarea penelor, mărind volumul de aer conținut în penaj, poate să-i mărească puterea sa izolantă. Pentru a-și menține temperatura lor corporală (41-43°C) și a-și asigura activitățile de zbor, păsările trebuie să se hrănească în permanență. Cu excepția găii care „recoltează” ghindă în timpul toamnei păsările nu își fac provizii de hrană. Atunci când iarna nu este prea aspră ele își găsesc hrana necesară: larve, viermi, semințe, grăunțe, boabe, sămburi. Deci ele nu mor de frig ci de foame pentru că gerul îndelungat și zăpada opresc accesul la hrana lor obișnuită. Hrănindu-le normal ele pot astfel să-și mențină nivelul metabolic rămânând active și fiind astfel capabile să înfrunte frigurile mari și mai ales marea pierdere de calorii antrenată de nopțile lungi de iarnă când au loc cele mai mari hecatombe. În aceste momente noi le putem veni în ajutor prin ceea ce numim hrană artificială. O regulă este imperativă! Dacă întreprindem o hrănire artificială trebuie ca aceasta să fie continuată până la sfârșitul iernii.

La ce oră să le dăm să mănânce?

Când timpul este rece se aranjează masa la oră fixă de două ori pe zi (dimineața devreme) și după amiază.

Le vom ajuta astfel să compenseze pierderile de energie din noaptea precedentă și să constituie rezerve pentru noaptea următoare, reducând astfel riscurile degerăturilor mortale.

Cum să punem masa?

Evitați să practicați hrănirea direct pe sol (favorizarea rozătoarelor) sau dacă o faceți alegeți un loc deschis. Nu plasați hrana prea aproape de tușișuri

ori măracini unde o pisică poate sta la pândă. Este bine să se disperseze hrana în mai multe puncte pentru a evita concentrarea și agresivitatea păsărilor, mijlocul cel mai practic este cel de a utiliza o hrănitore care să poată fi suspendată de ramurile unui copac sau fixată pe un stâlp. Și în acest domeniu inventivitatea umană își poate da frâu liber, existând practic o infinitate de modele de la simpla cutiuță pusă pe marginea pervazului până la modele sofisticate de fabricație franțuzească sau englezească.

Meniuri și câteva sfaturi.

Grăunțe: cele mai bune sunt semințele oleaginoase: floarea soarelui, cânepă, mei, arpacaș, dovleac, rapiță, castraveți etc.

Grăsimi: seu, untură sau margarină, slănină nesărată, dar și alte bunătăți.

Pâine uscată, firimituri de biscuiți, fructe alterate plac de asemeni păsărilor ca și nucile și alunele foarte apreciate de pițigoii.

Băutura.

Băutura poate fi o problemă în caz de îngheț. Nu uitați deci apa pe care păsările o pot folosi pentru băut sau pentru baie. Plasați lângă cantină adăposturi mici de 2-3 cm adâncime pentru a evita înecul păsărilor mici. Pentru ca apa să nu înghețe adăugați câteva picături de glicerină sau alcool de fructe.

O rețetă rapidă.

Faceți să se topească la foc mic câteva linguri de untură sau seu. Adăugați firimituri de pâine uscată, semințe de mei, cânepă sau floarea soarelui. Amestecați și vărsați conținutul într-un borcan de plastic. După întărire scoateți ambalajul și agățați calupul cu ajutorul unui fir sau crenguță de brad de ramurile unui copac.

Evitați să le hrăniți cu: semințe sau grăsimi sărate, pâine proaspătă (căci înmuiată în apă poate să se umfle în gușă și le poate înăbuși (asfixia), carne și oase (rișcuri de epidemie)).

Întrucât cunoașteți posibilitățile de acțiune și responsabilitățile voastre veți putea veni în ajutorul păsărilor în timpul iernilor foarte aspre. În schimb ele vă vor oferi un spectacol încântător și uimitor apropiindu-se și sufletește mai mult de voi. Va fi și o excelentă ocazie pentru ornitologii debutanți să-și pregătească toate „armele” identificându-le și observându-le. Vă dorim deci cele mai bune observații și cele mai frumoase cantine.

ILIE HOZA

Prof. univ. dr. VASILE LATIȘ

Despre etnograful, poetul, eseistul, specialist în etnografia Maramureșului, „prietenul meu de peste plai”, cum singur se numește, omul care ne-a călcat locul cu pasul, fiind zonă limitrofă cu Maramureșul, multe s-ar putea scrie și vorbi.

Despre omul V. Latiș ar fi suficient să spunem prieten al văii și munților noștri, cum singur se numește și se mărturisește: „Văd lumea aceea prin d-voastră, și iarna și munții, și casele și oamenii; iar prin d-voastră se vede bine, se străvede, cum zice limba noastră”.

Despre prof. univ. dr. studentii domnei sale vă pot spune multe adâncimi despre „Spațiu și timp”, lucrare de referință în domeniu și care l-a consacrat. Este exegetul care în tot ce scrie afirmă că, „despre rostire e totul. Oamenii și case, și drum, și coastă, și șarpe, și floare, și prieteni; fără copii și femeie lumea nu se citește, și iarna și vara noastră scurtă, și turme de oi, și steaua purpurie de la marginea nopții, o blândă nebulă, mai teafără în limba de acasă”. Omul care a vorbit de nenumărate ori cu bacii măiereni din munții Ineuului și despre care a scris, care a poposit de nenumărate ori și a băut apă de la „Icoana” din Rotunda noastră, câteva cuvinte sunt searbăde pentru sufletul său mare și dămic.

ALEXANDRU RAȚIU

Inițiere

Flori de țărăni și multe au nume de la sine-nvățat, cu-asupra de măsură-ntrebându-ne: boz și cimbrisor și cintaură și cinci degete, și iarba vântului, mângâierea apei și rodul pământului și argintică de pădure, cretuscă și zbârciog, și spin și flocoșele-când treze stau în vânt și-n mâna Domnului par să moară iar de jale umplu bărbatul. Dar prin pământ, pe sub dealul cu vii, în întuneric mândru merge acuma băiatul și ca îndemnat de o mândră furtună urmează cărarea (atari singurătăți nu-s pentru ochi de sus) și rădăcini nu deplin rotite coboară în șerpi în adâncimea sumbră și lacuri stau, o dată la vedere ca sângele vărsat din vina noastră și alt nimic n-ar fi pe acolo; (doar crini răriți pe-o buză de pădure) și-acum el urmează drumul acesta: mari râuri ne-ntineric cad nainte sa cu pasul când le mișcă, ușor, ca-n vis aproape, și loc îi fac, dar repetat anume (răcoarea pune bine minunea acelu izvor din bolți) și ar mai fi de mers (ca ucigașul ce trece acum în vânt de vară) de n-ar fi celălalt teme; căci frumusețea trebuie-dar neasemenea-să se vădească în lumină bine.

VASILE LATIȘ

Îndatoririle gardienilor publici

Conform Legii nr. 26/1993, privind înființarea Corpului gardienilor publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 109 din 28 mai 1993, gardienii publici sunt obligați: • să cunoască locurile și punctele vulnerabile din perimetrul postului, pentru a preveni producerea oricăror fapte de natură să aducă prejudicii obiectivelor păzite; • să păzească obiectivul și bunurile primite în pază și să asigure integritatea acestora; • să permită accesul în obiectiv numai în conformitate cu reglementările legale și dispozițiile interne; • să efectueze controlul la intrarea și ieșirea din incinta unității a persoanelor, mijloacelor de transport, materialelor și altor bunuri, conform planului de pază; • să ia toate măsurile ce decurg din consemnul postului încredințat pentru prevenirea producerii de incendii, explozii, furturi, tâlhării, acte de tulburare a liniștii publice, distrugerii sau degradării de bunuri și alte asemenea fapte, realizând supravegherea permanentă a zonei de care răspund; • în cazul săvârșirii unor infracțiuni, producerii unor calamități sau altor evenimente negative în zona de care răspund să ia primele măsuri de salvare a persoanelor și bunurilor, de conservare a urmelor, de identificare a făptuitorilor și a martorilor oculari, să anunțe cel mai apropiat organ de poliție, să solicite sprijinul posturilor vecine și al populației și să asigure paza bunurilor; • să sesizeze organele de poliție în legătură cu orice fapte de natură a prejudicia avutul beneficiarului, iar, la cerere, să le dea concursul pentru îndeplinirea misiunilor acestora; • să păstreze secretul de stat și de serviciu; • să poarte armamentul din dotare, uniforma și însemnele distinctive numai în timpul serviciului.

Drepturile gardienilor publici

În realizarea atribuțiilor de serviciu, gardienii publici au următoarele drepturi, reglementate prin Legea nr. 26/1993 privind înființarea, organizarea și funcționarea Corpului gardienilor publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 109 din 28 mai 1993: • să oprească și să legitimizeze persoanele despre care există date sau indicii că au săvârșit infracțiuni sau alte fapte ilicite, iar în cazul infracțiunilor flagrante să rețină și să predea de îndată organelor de poliție pe făptuitori și, dacă există, bunurile ce fac obiectul infracțiunilor, întocmind totodată un proces-verbal de constatare; • să cheme la ordine persoanele care tulbură liniștea publică și să intervină în cazul producerii unor atacuri asupra unor persoane, fără a abandona îndeplinirea consemnului postului; • să facă uz de armă numai în cazurile și în condițiile prevăzute de lege; • să constate, în condițiile legii, contravenții privind ordinea și liniștea publică, curățenia localităților, regulile de comerț stradal sau alte contravenții pentru care li se stabilesc asemenea competențe prin lege. Procesul-verbal de constatare a contravenției, întocmit în condițiile legii, va fi prezentat șefului ierarhic al agentului constator, care va aplica amendă legală.

„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” (Constituția României)

**Ședințele
Consiliului local**

În ședințele de Consiliu local s-au luat în ianuarie-februarie 1997 următoarele hotărâri:

Nr. 1/97 privind majorarea taxei sală nuntă:

- MAIERU la suma de 150.000 lei/nuntă;

- ANIEȘ la suma de 75.000 lei/nuntă.

Nr. 2/97 privind cuprinderea activității apă-canal la Regia de Apă „AQUABIS” Bistrița.

Nr. 3/97 privind încetarea mandatului consilierului Varvari Iacob pentru absențe nemotivate.

Nr. 4/97 privind validarea alegerii în Consiliul local al d-lui Negrușier C. Ioan de la MER:

Nr. 5/97 privind concesionarea terenurilor sub case de locuit numiților Răzvanță Dumitru, Tămaș Dănuț și Pădure Viorel.

A consemnat CLARA RAȚIU

„Sătenii sunt încrezători în viitorul lor”

**Interviu cu dl. VASILE RAȚIU,
Consilier comunal**

Este născut în 2 IX 1950, în Maieru. A absolvit liceul „George Coșbuc” din Năsăud promoția 1969. Specializare: textile nețesute, Bistrița, apoi tehnologie AP și merceologie la Centrul de formare a cadrelor din turism - București, anul 1978. Actualmente, merceolog la hotelul Someș din stațiunea Sângeorz-Băi. Este căsătorit și are un singur copil.

Domnul Vasile Rațiu, consilier în Consiliul Local Maieru, membru al Comisiei economice.

Redacția: Stimate D-le consilier Vasile Rațiu, vă adresăm o singură întrebare:

Se apropie, totuși, primăvara. O primăvară cam apăsată de un program de austeritate destul de ... aspru. Ca membru al Consiliului Local, cu experiență și cu recunoscută vocație de gospodar, spuneți-ne câteva gânduri și proiecte în legătură cu problema investițiilor și a găririi unor noi surse de venituri pentru bugetul local. Știm că lucrați în comisia economică.

V.R. Primăvara care se apropie, într-adevăr, cu programul său de austeritate își are obârșia, după părerea mea, în acel „brumar '96” în care alături de întreaga țară și măiereni au ales SCHIMBAREA.

SCHIMBAREA a venit, și ca orice schimbare a adus și ceva nou, un nou care nu are darul să sporească, pe moment, cu nimic dezvoltarea economico - socială a comunei noastre, un nou care cere sacrificii, renunțări, lipsuri, etc., dar care, mai apoi, sperăm să aducă și bunăstarea mult așteptată.

Este evident faptul că programul noului guvern este unul de austeritate. Bugetul țării va fi tot unul de austeritate și deci nu putem aștepta prea mult de la stat, fiind astfel necesar să găsim noi

înșine mijloace și metode de gospodărire a comunei, de continuare a muncii de gospodărire și dezvoltare a factorului economic și social.

Programul de investiții început în anii anteriori va fi continuat și finalizat până la sfârșitul acestui an prin susținere de la bugetul statului.

Când afirm acestea, mă gândesc la finalizarea lucrărilor și darea în folosință în acest an a noului și modernului local de școală, la continuarea lucrărilor de aducțiune a apei potabile și apoi a canalizării, de către Regia Autonomă Județeană de Apă „ACQUABIS”, Bistrița Năsăud și impletirea de către RENEL Bistrița a două posturi de transformare care vor rezolva problema energiei electrice în comuna noastră.

Problema cea mai grea, însă, apare în momentul în care trebuie să găsim și să atragem noi surse de venituri la bugetul local, venituri cu ajutorul cărora să putem rezolva cele mai urgente probleme care stau în fața primăriei și a Consiliului local, cum ar fi refacerea și întreținerea rețelei de străzi din comună și satul Anieș, extinderea și amenajarea pieței actuale, achiziționarea și punerea în funcțiune a unei centrale telefonice automate,

reînființarea pe baza acțiunilor și îmbunătățirea fondului fostei cooperății pentru întreaga comună și, de ce nu, înființarea unei bănci populare la care să aibă acces toate familiile din Maieru și nu numai.

Dar datorită faptului că pe teritoriul comunei Maieru nu dispunem de societăți economice puternice, care să susțină prin contribuțiile lor aceste deziderate, este nevoie să conștientizăm pe toți măiereni în ideea că această comună este a noastră și că este nevoie să participăm cu toții la dezvoltarea ei economico-socială.

În final, pot să afirm aici cu tărie că datorită hărniciei și priceperii măierenilor care până în prezent au realizat gospodării bogate, case frumoase, familii bine închegate cu copii frumoși și inteligenți și cu aportul, experiența, tineretea și puterea de muncă a salariaților primăriei, secundați și de către Consiliul local, vom putea să depășim cu bine această perioadă de criză și vom face din comuna noastră un „Cuib al visurilor” în care se va trăi adevărat o viață frumoasă și prosperă. Sătenii sunt încrezători în viitorul lor.

Red. Vă mulțumesc.

A comentat SEVER URSA

În luna ianuarie 1997

S-au născut:

1. Motofelea Filip - Cristian
2. Hădărău Rauca Ana
3. Născuțiu Vasilica - Florica
4. Rauca Estera - Rodica
5. Andronesi Lavina - Naomi

Să crească mari, frumoși și sănătoși!

S-au căsătorit:

Naroș Ionel-Ionescu cu Rauca Domnica - Ioana

Rebrișorean Onișor cu Bazga Simona - Daniela

Motofelea Emil cu Buta Ioan

Nuț Ionel cu Nuț Monica - Maria

Le dorim „Casă de piatră”!

Au plecat dintre noi:

1. Ursa Bonifapt	95 ani
2. Cacior V. eteria	78 ani
3. Flămând Viluț	26 ani
4. Răzvanță Victoria	77 ani

Odihnească-se în pace!

Cititorii din țară pot face abonamente expedind banii în contul : 4072996061187, (lei) Banca Română de Dezvoltare, Agenția Sângeorz - Băi, strada Izvoarelor nr. 92, jud. Bistrița - Năsăud, sau pe adresa redacției.

Costul unui abonament pe trei luni: 5000 lei (în țară) și 7000 lei (în străinătate).

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor”, comuna Maieru, Județul Bistrița - Năsăud.

DE 8 MARTIE

Mamelor, bunicelor, soțiilor, surorilor, colegelor, prietenelor și tuturor cititoarelor urările noastre de fericire și sănătate!

REDAȚIA

Cuibul visurilor

Informații

Învățământ

Cultură

Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursa

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (S.U.A.)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor” Maieru, județul BISTRIȚA - NĂSĂUD

Machetare: Aurel Podaru

Tehnoredactarea computerizată: A.F. „Nagy Marius - Zsolt” Beclean

Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Consiliului Local Maieru

ISSN: 1224-6743

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele"-

Lavinia Rebranu

MAIERUL

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU
ANUL II NR. 3 (10) ■ MARTIE-APRILIE 1997 ■ 8 PAGINI ■ 1000 LEI

10

Apariția celui de-al 10-lea număr al revistei **Cuibul visurilor** reprezintă pentru redacția noastră un eveniment deosebit. La ora actuală numai cei care lucrează în presa română știu prin câte sacrificii trec până a oferi cititorului publicația la care trudesc fără prea mari satisfacții materiale. Există, totuși, lucruri pe care gazetarii le fac dintr-un altruism comparabil doar cu cel al alpiștilor. De la adunarea, selectarea materialelor, tehnoredactarea și corectarea lor de cel puțin patru ori și până la tipărire în faza finală, cuvântul este „cernut” de atâtea ori încât devine atât de familiar că deseori poate cădea într-o saturație nemeritată.

Acum, la ceas jubiliar, se cuvine să mulțumim în primul rând membrilor Consiliului local Maieru, d-lor primar și viceprimar, care au înțeles ce înseamnă o revistă într-o comună ca Maieru și au sprijinit-o financiar reușind astfel, iată, să ajungă la numărul 10. De asemenea, mulțumim colaboratorilor, sprijinitorilor de tot felul, abonaților, care au contribuit, la rândul lor, la continuitatea vieții sale.

REDACTIA

Lacrimile iernii ...

foto: Iacob Hangea

DIN CULISELE SECURITĂȚII (2)

28. Este interzisă primirea pe teritoriul ambasadelor a autohtonilor contactați de noi ca informatori. Întâlnirea cu acești oameni este organizată de serviciul special desemnat în acest scop, iar întâlnirile pot avea loc doar în locuri publice. Informațiile sunt preluate de către ambasadă, prin organele serviciilor speciale.

29. Trebuie realizată în mod accelerat unificarea tuturor partidelor într-un singur partid, având grijă ca toate rolurile cheie să revină acelor oameni care aparțin serviciilor noastre secrete.

30. Unificarea tuturor organizațiilor de tineret. De la conducători de comune în sus, în poziții de conducere se vor repartiza oameni cu care sunt de acord serviciile noastre speciale.

31. Se organizează și se urmărește ca funcționarii aleși ca deputați la congrese să nu-și poată păstra mandatul pe întreaga perioadă care le stă în față. Deputații nu pot convoca în nici un caz ședințe între întreprinderi. Dacă nu există altă soluție și o asemenea ședință trebuie convocată, se vor îndepărta acei oameni care au activitate în legătură cu proiectarea concepțiilor și avansarea revendicărilor. Pentru fiecare congres se vor pregăti oameni noi și doar cei vizați de serviciile noastre secrete.

32. Se va urmări cu strictețe ca presa autohtonă să nu transmită date privind calitatea și sortimentul mărfurilor ce ni se transportă. Nu este voie ca această activitate să se numească comerț. Trebuie neapărat menționat faptul că e vorba de schimburi de mărfuri.

33. Autoconducerea din uzină nu poate exercita nici o influență asupra activității din uzină. Poate lucra doar la punerea în practică a hotărârilor.

34. În legătură cu activitatea băștinașilor care sunt purtători ai unor funcții de partid, de stat sau administrative,

Continuăm publicarea directivelor KGB din dorința de a nu se uita modul infernal în care au fost puse în aplicare și în România comunistă.

REDACTIA

trebuie create asemenea condiții ca aceștia să fie compromiși în fața angajaților astfel încât să devină imposibilă întoarcerea lor în anturajul inițial.

35. În cazul fiecărei acțiuni armate și cu ocazia tragerilor cantitatea muniției va fi controlată permanent și cu seriozitate, indiferent de tipul de armă.

36. Trebuie acordată o mare atenție inventatorilor, inovatorilor, respectiv dezvoltată și sprijinită activitatea lor, dar fiecare invenție trebuie înregistrată cu consecvență în centru. Este permisă doar realizarea acelor investiții care au aplicabilitate în industria minelor sau cele care au indicațiile noastre speciale. Nu se pot realiza acele invenții care ar asigura creșterea producției de produse finite și, paralel cu aceasta, scăderea producției și a extragerii de materii prime sau ar împiedica îndeplinirea deciziilor. Dacă o invenție a devenit cunoscută, trebuie organizată vânzarea acesteia în străinătate. Documentele cuprinzând datele cu privire la valoare și descrierea invenției nu se publică.

37. În uzine trebuie inițiate diferite ședințe și conferințe profesionale, trebuie notate propunerile, observațiile ce au fost expuse,

respectiv autorii acestora.

38. Luările de poziție ale conducătorilor băștinași pot avea coloratură națională sau istorică, dar acestea nu pot duce la unitate națională.

39. În orașele reconstruite sau nou construite nu se admit în locuințe spații excedentare, care ar putea folosi la adăpostirea pe o perioadă mai lungă a animalelor sau depozitarea rezervelor de alimente.

40. Pe plan local este interzisă apariția unor opere despre acei băștinași care înainte de revoluție și în perioada celui de-al doilea război mondial au trăit la noi.

41. Dacă se constituie o organizație care ar sprijini alianța cu noi, dar totodată ar stăruia asupra controlului activității economice a conducerii oficiale, imediat trebuie pornită împotriva ei o campanie de acuzație a naționalismului și șovinismului. Aceasta trebuie făcut în felul următor: profanarea monumentelor ce ne aparțin, distrugerea cimitirelor, difuzarea unor manifeste din care să rezulte ponegrirea națiunii și culturii noastre și îndoiala față de înțelesul contractelor încheiate cu noi. În munca de propagandă trebuie implicați și băștinașii, folosindu-ne de ura care există împotriva acelor organizații.

42. Se aduc la cunoștință publicului procesele acelor persoane cu poziție de conducere (în primul rând din cadrul armatei, ministerelor, serviciilor importante, cadrelor didactice) care sunt învinuite de atitudine împotriva poporului, socialismului, industrializării. E o acțiune care atrage atenția maselor populare.

Cartea

Poezii noastre

Prozatorii nostri

RODNA

- Pagini de monografie -

"A te naște sub cerul Rodnei, a fi intelectual rodnean și a scrie despre Rodna înseamnă a-ți cunoaște și respecta obârșia, a săvârși un act de sacră pietate, de iubire nemărginită îndreptată dinspre fiu spre mamă".

Sunt cuvintele cu care își începe Cuvântul înainte protosinghelul Olivian Pop-Bindiu (alias Octavian Pop), originar din Rodna, actualmente reputat teolog și om de cultură bănățean, cu sprijinul cărui a fost editată în urmă cu câteva luni, la Timișoara, prezenta monografie rodneană.

Strădaniile celor patru dascăli rodneni sunt, într-adevăr, demne de toată admirația și respectul cuvenite, cu atât mai mult cu cât, adânc pătrunși de conștiința apartenenței la meleagurile natale, aceștia îndrăznesc a-și asuma sarcina publicării primei monografii despre Rodna.

Prezenți cu ocazia lansării cărții, directorul Editurii Ando Tours, d-na Doina Drăgan, consilierul editorial, d-l Octavian Pop, precum și un mare număr de consăteni din cele mai diverse medii sociale și profesionale au apreciat ca atare priceperea cu care frământările și căutățile celor patru autori au fost așternute pe hârtie.

Meritele coordonatorului lucrării, Mircea Mureșianu, și ale lui Emil Bălăi, care semnează revizia științifică în asigurarea caracterului unitar al acestor pagini, sunt cu atât mai mari, cu cât această carte abordează domenii dintre cele mai diverse.

Trecutul multiseclar al ținutului, numit odinioară **Vallis Rodnensis**, este abordat în capitolul de început **File din Istoria Rodnei** de către Emil Bălăi și Mircea Mureșianu, făcându-se o radiografie a existenței vieții omenești la Rodna Veche și în împrejurimi de la începuturile sale și până în prezent.

Următoarele două capitole **Rodna - ipostaze geografice și Câteva aspecte privind toponimia geografică din spațiul rodnean** poartă autorizata semnătură a prof. Mircea Mureșianu, specialist în studiul geografiei localității natale, doctorand, de altfel, al Universității clujene.

Prof. Emil Bălăi, Rodica Bălăi, Mircea Mureșianu, Silvestru Leontin Mureșianu

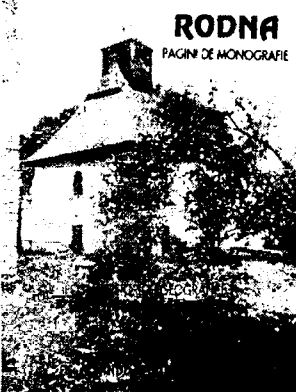
face pertinente observații dialectologice în capitolul **Considerații asupra lexicului rodnean, sensuri derivate, etimologii populare etc.**, un subcapitol special fiind dedicat terminologiei vechia mineritului.

Strădaniile de o viață ale învățătorului pensionar Silvestru Leontin Mureșianu sunt prezentate într-un **Argument** de către prof. Rodica Bălăi. Aceste strădanii fac obiectul capitolelor **Scurtă incursiune în genealogia familiilor rodnene, Contribuții la istoricul bisericii din Rodna și Oameni de seamă din Rodna** care acordă egală atenție locuitorilor de diferite etnii, culte religioase, profesii.

Ilustrațiile și harta localității, aparținând prof. Mircea Mureșianu vin să întregesc în mod fericit bogatele informații ale acestor pagini de monografie care nu se vor altceva decât "o provocare a cugetului și simțurilor tuturor celor care au cuvânt de rostit despre Rodna".

Prof. VIRGIL URECHE

Emil Bălăi, Rodica Bălăi, Mircea Mureșianu, Silvestru Leontin Mureșianu **RODNA. PAGINI DE MONOGRAFIE. Ipoteze istorice, geografice, lingvistice și culturale**, Editura ANDO TOURS, Timișoara, 1996

IUBIRE DIN IUBIRE

După trufia nimbului căzut
Ne-a-nfrigorat singurătatea-n trupuri
Rămas-a blând pământul ca o apă
Cu ochi de săbii instelate
Drumul cu spulberoasă-ncolăcire
Sorbea durerea fântânilor
Alergându-se.

De miere fluturi ning peste copaci
Pe aripi cu amurguri de ispită
La ridicarea mâinilor să taci
Topindu-te-n iubirea întreită.

Păsările-nfrunzite pe lemn
Aduc în cioc din raze o cântare.
Câți oameni sânt de ai în suflet vieți
Și mori pe rând să-nvii cu fiecare.

IACOB GUȘĂ

SPOVEDANIA UNUI ROMÂN

Marelui patriot Ilie Ilașcu

Sunt singur, Doamne, și neputicios
În noaptea pustie și grea
Când clopotele bat, vestind zgomotos
O lume întoarsă cu susul în jos
Străună, mizeră și rea.

Căci ceea ce știm ca ieri a apus.
Învie din nou cu avânt,
Blestemul rusesc pe frunți ne-a fost pus
Fiindcă-am uitat rugăciuni de adus
Spre Tatăl cel Mare și Sfânt.

E-nchisă încă noaptea-n așternut
Când eu dintr-al temniței iad
Visez să ajung cu gura la Prut
Să beau dintr-o dușcă al țării durut
Și apoi în uitare să cad.

Mi-e sufletul greu ca gândul trudit,
Iar viața din mine-i infern
Ca-n zorii ce vin mă cheamă cumplit
Întinsul pământ românesc întregit
Să-ntorc veșnicia-n etern.

Inginer drd. GRIGORE AVRAM

Ecouri la „Cuibul visurilor”(6)

Sub titlul „Privind înapoi cu emoție ... și înainte cu speranță” distinsul preot și om de cultură turdean, OCTAVIAN BĂIEȘ, prieten al Maierului, ne scrie la 3 oct. 1996 această caldă misivă, pe care am ales-o anume pentru micul jubileu al publicației noastre. Astfel „Candela” dă binețe „Cuibului” ...

Citesc și recitesc „Cuibul visurilor”, această uimitoare revistă de înaltă ținută și de largă respirație culturală, și-mi întăresc convingerea că de la „Revista ilustrată” a preotului Ioan Baciu din Șoimuș, apărută la cumpăna dintre două secole, satul românesc nu a mai avut asemenea realizări.

Este o înfăptuire impresionantă care face cinste satului românesc. Ferice de acei săteni care au asemenea făclieri ai luminii printre ei, ridicăți dintre ei.

Parafrazând un titlu de roman aș spune că Dascălul este un om, un om dintre oameni, un om între oameni, un om pentru oameni!

Voi, dascălii măiereni, ați ieșit dincolo de zidurile școlii, în Agora cetății, în viața spirituală nu numai a satului ci a întregului spațiu cultural românesc.

Cinste veșnică acelor dascăli care se mistuie la flacăra cea nestinsă a dorului de carte, devenind făuritori de cultură și de civilizație, punându-se în slujba frumosului, mai binelui, a semenului său.

„Privind înapoi cu emoție” la tot ce a fost și este în spiritualitatea măiereană și a zonei adiacente, la lăstării plini de sevă ce se ridică din tulpina viguroasă a intelectualității măierene, se poate privi înainte cu deplină speranță.

Mulțumim domnilor Sever, Icu, Login, Liviu, Ilie pentru această deosebită realizare în care, printre altele, se face referire și la rodul ostenețelor noastre care este revista școlară cu profil religios „Candela”, precum și la activitățile cu elevii desfășurate la catedra de religie a Școlii „Teodor Murășanu” din Turda.

„Cuibul visurilor” să dăinuie în timp și peste timp ajutând ca visurile și nădejile de mai bine să devină realitate!

Cu emoție și speranță, cu stimă și prețuire, cu drag și cu prietenie așezăm un gând de la „Candela” turdeană în „Cuibul visurilor” măierene, revistă fabuloasă, patronată de duhul și geniul marelui Rebreanu.

A selectat SEVER URSA

IALOGURI INTERIOARE (2)

Poeților le place să se laude lumii, spunând că talentul lor se datorează unei stări și puteri deosebite pe care omul de rând nu are și nici nu ar avea capacitatea de a o pricepe: dacă Dumnezeu ne-a creat după chipul și asemănarea lui înclin să cred că are și un rafinat simț al umorului. Bunăoară, pe câte unul l-a învrednicit cu un nas sau urechi mai acătării, să scoată la iveală ceea ce acel ins avea să devină prin eforturi proprii. Mie îmi este foarte clar că, în timp, devenim, ne transformăm pe măsura caracterului. În fiecare individ se propagă culori și măzgălele aferente a ceea ce este. Dacă te uiți în curtea vecinului îți dai seama că, atât pomii, cât și potaia seamănă cu stăpânul. Privirea unui om îți spune multe: e lesne de descoperit tristețea, pustietatea, suferința, singurătatea, răutatea, împăcarea cu soarta, căutarea, neajunsurile sau greutatea unor ani. Compașiunea se naște prin a privi oamenii: îți dai seama că-i iubești, apoi încerci să-i înțelegi. Unii aruncă câte doi bănuți sperând că vor răscumpăra, căutând uneori chiar și la mica publicitate.

Singurii care or să spună „Uite un om de treabă” sunt bătrânii, dar cu condiția să nu fii din satul lor. Pare ridicol: lucrul pe care l-am inventat noi, oamenii, când am crezut că suntem mai deștepti unii ca alții. Și aș vrea să nu fiu acuzat de un păcat drag mie - ironia. Mă bucur că Domnul l-a învrednicit pe român cu acestea, l-a făcut șugubăț să știe să se pedepsească singur. Este un lucru greu să te uiți în oglindă și să te întrebi dacă ai făcut un lucru bun în acea zi.

Ce păcat că trebuie să descoperim ce e bine abia atunci când ne atinge nefericirea sau durerea, care fac parte din educația noastră, din drumul nostru către înțelepciune. Când este dragoste multă este și ură multă: rareori sufletul este înclinat spre adevăr deși trăiește în liniște și pace, până când apare patima. Satisfacțiile ne dau uneori impresia de fericire. Mulțumirea de orice natură ne face să credem să suntem fericiți. Vedeți, încă nu am descoperit adevărul încât să pot spune iată un anumit lucru se cheamă fericire. Mai degrabă aș putea spune că bucuriile mici adunate cu răbdare converg spre mulțumire și pot afirma că am o viață chiar tristă. Ne este dat să trăim într-o lume care ne-a fost dăruită și n-o prețuim: ne bucurăm de ea atunci când ne aducem aminte. Suntem încă preocupati de îngrășarea păcatelor zilnice în truda trufiei înspre civilizație. În Cartea Sfântă scrie că fiecărui ni s-a îngăduit câte o aptitudine, iar atunci când o descoperim ne putem declara bucuroși. Numai că, înfăptuind ceva, ne-am obișnuit să motivăm, astfel încât ceva ce nu ne trebuie ne poate subjugă unui păcat.

Îmi întrebam cândva o prietenă dacă există ceva între noi, existau niște sentimente care ne făceau să ne atragem în brațe cu o prietenie caldă, chiar și o dată pe an, însă există între noi o distanță geografică tâmpită, care ne ferece de obligații sau, păcatul de a aluneca într-o relație. Bunăoară, oamenii dezamăgiți așteaptă un lucru frumos, iar oamenii frumoși de multe ori așteaptă o dezamăgire, fiecare așteaptă o mare dragoste sau iubire. Iubirea este ceva pe care o învățăm pe măsură ce îmbătrânim și este de două feluri: una pământeană, pătimașă și una spirituală sau divină. Rareori le putem avea pe amândouă; dacă între ele nu există păcatul. Asta știm atunci când iertăm și nu știm de ce, ne e frică de ceilalți. Mă bucur când pot avea femei care posedă ambele calități, sunt acele femei care râd rar și au un zâmbet pașnic de blând.

Oameni fiind, suntem capabili de păcate și îndoieli. Cum să nu admirăm ceea ce este frumos? Frumusețea trebuie admirată dar nu și dorită.

Dacă, bunăoară, mă va întreba ea „Poți să te culci cu o femeie și dimineața să nu o mai cunoști?” voi putea răspunde: „nu știu, o să-ți spun dimineață”. Scuză poate fi faptul că îmi iubesc aproapele, însă important este să fii pe aproape atunci când este nevoie. Pot fi un păcătos dacă între noi pun „socotință” sau „nesocotință”.

Este foarte bine când în relația dragoste există și prietenie, o umplere benefică și caldă, atunci devine adevăr, pur și simplu există.

Dragostea pământeană naște obligații care de multe ori prin lipsuri alunecă în conflicte în care iese răutatea din om.

De multe ori există o prietenie în paralel care nu cade în păcat până nu intervine partea materială. Există în noi energie și simțim nevoia s-o dăruim, s-o împărțim, neștiind totdeauna locul, momentul sau omul potrivit. Toți avem nevoie de asta și alegem ca reper de fericire stăruința. Există stăruința și în bine și în rău. Unii cred că sânt fericiți atunci când iau. Trebuie să știi să dai, să primești, dar nu cred că poți fi fericit dacă nu ști să dai. Eu mă bucur ori de câte ori pot să dau și mă simt stânjenit când trebuie să cer.

Dacă pot să dau, înseamnă că mi s-a dat și sânt iubit și mă pot considera fericit. Nu înseamnă că nu greșesc, dar toți ne simțim buni, putem fi vrednici de iubire și, cu puțină îngrijire, reușim.

Orice lucru frumos trebuie îngrijit. Ce-aș putea să spun despre acei care-și leapădă lucrurile sau ființele iubite? Înseamnă că dragostea lor este imperfectă, în cei mai buni persistă un timp durerea și încet îi apropie de cea de a doua dragoste.

Unii îmi vor spune că viața e chestiune de timp, lupta între dragoste și durere, o încercare de a le stăpâni mai ușor.

Ar putea fi așa, dar stăruința în iubire ne va face fericiți.

MAXIM BOȘCA

Povestea comunei Sângeorz-Băi (3) - Jurnal de front -

În volumul **Jurnal de front**, Iustin Sohorca descrie, aproape zi de zi, evenimentele de pe frontul de răsărit al primului război mondial, cu deosebire a zonei unde a luptat el, începând cu data plecării din țară, 10 XI 1914 până în ziua de 6 VII 1915.

După ce a traversat, cu trenul, Ungaria și Silezia ajunge în Germania. În multe orașe au fost ovaționați și întâmpinați cu mâncare. A patra zi au intrat în Rusia, unde au luat, pentru prima dată, contactul cu frontul. În 64 de pagini autorul descrie condițiile în care s-au zbatut „arbitării”, majoritatea români transilvăneni, care lucrau la drumuri, poduri, tranșee, etc. în linia frontului. Interesante sunt comentariile autorului privitor la starea de spirit a soldaților, populațiilor pe unde treceau, starea economică, etc. Textul jurnalului este presărat de o serie de termeni tehnici germani cum sunt: Zug, Schwarm, Decung, Abteilung, etc. care erau folosiți în vocabularul zilnic al trupei.

Autorul remarcă disciplina severă, întreținută de superiori și abuzurile făcute, adeseori, de micii sau marii comandanți. Comandă pedepsele aspre la care adeseori erau supuși oamenii pentru cea mai mică abatere. „Așa este războiul - spune autorul - Omul trebuie să fie mai tare, mai trainic decât viața...” Rar aveau dispoziție sufletească mai bună, când se gândeau la cei de acasă. „... întreg sufletul meu nu l-am adus în război, ci l-am lăsat acasă la cei dragi”. Singura mângâiere erau colegii de breaslă care-l însoțeau în această soartă și scrisorile, rare, de la familie și de la prieteni. Autorul amintește că în compania în care lucra, avea prieteni și vecini, cum a fost învățătorul, Barna din Maieru.

Cititorul care parcurge aceste rânduri este impresionat de munca grea, în frig, ninsoare, adeseori încercări de odihnă pe solul înghețat, alimentația săracă, etc. Disperați se rugau: „Dumnezeule tare fii îndurător, primește cuvintele noastre, moaie inimile și mintea conducătorilor acestui război monstruos, care nu-i după poruncile Tale...” Vacarmul dat de zgomotele tunurilor și de incendiile satelor și orașelor n-a încetat nici în sărbători și chiar în ziua de Crăciun. La Paști doar, autorul amintește de rare întâlniri între soldații inamici, de aceeași limbă, pentru a ciocni ouă roșii, între fronturi.

Autorul a întocmit o listă cu satele și orașele prin care a trecut și unde s-au dat lupte grele. Deosebit de interesante și atractive sunt cele patru pagini în care descrie executarea unui spion. Acestea amintesc, așa cum s-a mai spus, de **Pădurea Spânzuraților** a lui Liviu Rebreanu.

Nu s-au găsit notițe privind întoarcerea de pe frontul de răsărit, plecarea în Italia și sfârșitul războiului, despre care Iustin Sohorca, adese povestea celor din jur.

Prezentare de dr. GEORGE UZA

Școala din cătun (2) (continuare din numărul trecut)

7. Tăpălagă Iosif, înv. suplinitor, din Rodna, funcționează din febr.-aug. 1945.

8. Candale Petru, înv. calificat, fiu al satului Poiana-Ilvei, e transferat la școala noastră din toamna anului 1945, până la 31 aug. 1952.

Dascăl foarte bine pregătit, conștiincios în muncă și exagerat de modest, nu a lipsit niciodată de la cursuri și de la ore în cei șapte ani servii la cătun.

D-1 Candale Petru are nenorocul să suporte consecințele reformei comuniste din 1948: reducerea cursurilor obligatorii de la 7, la 4 clase, interzicerea religiei în școală și alte crime comise împotriva culturii românești de către stăpânirea sovietică.

S-a transferat în 1952 la școala din centrul satului Poiana-Ilvei, unde a funcționat până la ieșirea în pensie.

9. Grigoreanu Domnica (n. () ()) funcționează din 1 sept. 1952, până la 31 aug. 1953. Licențiată la satul nostru, a venit prin transfer de la Ilva Mică.

10. Bazga Aristina (n. Sângeorzan), înv. calificată din Maieru, nepoata vestitei Bercioaia, funcționează la noi doi ani: 1953/54 și 1954/55. Măiereancă aprigă și isteată foc, impune ordine și disciplină în munca la clasă, în condiții simultane. Este prima navetistă de durată peste Dealul Poienii.

11. Avram Cornelia (n. Bindea) vine pe meleagurile natale din fosta Regiune Mureș Aut. Mg. în 1 sept. 1955. Funcționează până în 31 aug. 1959.

12. Traian Creț apare ca detașat doi ani; între 1959 și 1961.

13. Guzu Aurelia (n. Bumbu) vine prin transfer de la Recelea, Ilva-Mare la 1 sept. 1961 și funcționează la această unitate până la 31 aug. 1968.

Din 1962 ia ființă al doilea post. Învățătorii lucrează de la această dată în condiții simultane numai la două clase de elevi. Din păcate pe al doilea post a funcționat o suplinitoare numai cu 7 clase. Marțian Viorica.

14. Vlad Aurora, înv. calificată, funcționează împreună cu Aurica, din 1963, până în ianuarie 1965. Postul rămas disponibil până la sfârșitul anului școlar, este suplinit de

Herțanu Veronica (n. Ureche), învățătoare în curs de calificare.
15. Bumbu Leonida, fostul elev al acestei școli, vine prin transfer de la Măgura-Ilvei de la 1 sept. 1966, pentru a preda fiilor, nepoților și strănepoților foștilor colegi de școală primară din cătun, până azi. Atunci s-a împlinit proclamația mamei sale (și dorința sa) de a ajunge dascăl la el acasă... Despre mine vor scrie urmașii, dacă voi merita. fie numai din faptul că jumătate din istoria acestei școli (peste 30 de ani) am făcut-o împreună cu soția...

La această școală am avut cele mai mari și înalte împliniri profesionale, dar și imense decepții pe care Scriptura le prevedea celui care ajunge „proroc în țara sa”...

16. Bumbu Maria (n. Ureche) înv. calificată, vine prin transfer la 1 IX 1967 și înființează grădinița la Tunel Poiana-Ilvei, iar în anul următor trece la clasă; din 1 sept. 1968 până la 31 aug. 1994 când se pensionează. A muncit în tăcere, excepțional, la cls. I-III, în condiții simultane, la umbra soțului său pe care l-a întrecut întotdeauna. Fiind fire reținută și modestă nu și-a prezentat niciodată în mod public rezultatele la clasă; și nici munca cultural-artistică desfășurată cu elevii, tinerii și vârstnicii, ca nimeni alta.

A lucrat în condiții simultane la patru și două clase toată viața.

17. Herțanu Veronica (n. Ureche) se califică la fără frecvență în 1969, iar ca învățătoare titulară funcționează timp de doi ani, când apare al treilea post de învățătoare în istoria acestei unități; între anii 1969/70, 70/71 și 1971/72. Se transferă la Câmpulung-Moldovenesc în 31 aug. 1972.

18. Ureche Ana, învățătoare calificată, venită prin detașare de la grădiniță după pensionarea d-nei Bumbu Maria, la 1 sept. 1994. Este sărguincioasă, pricepută și cu mult bun simț. Lucrează în condiții simultane numai la cls. I-3 pentru a duce mai departe tradiția acestei școli din ultimele trei decenii...

c. **Preoții care au predat religia:**

1. Iuliu Pop, cel mai vrednic și destoinic preot al Maierului, a trecut de nenumărate ori dealul încă de la început și a predat ca nimeni altul religia, la această școală.

2. Ilieș Ioan a predat religia în mod sporadic, fiind trimis de la Maieru încă din perioada când era teolog și practicant, probabil. Blând, ca Sf. Apostol Ioan, vibra și dansul în timpul predării.

3. După revoluție religia este predată și la noi de către pr. paroh Ioan Pugna, tot în zilele de miercuri, ca să respectăm orarul vechi și tradiția de încredințare de la această școală.

a. **Elevii:** Din documentele vechi aflate în arhivă am extras numele elevilor buni și foarte buni, categoria de școlari care ne încălzesc inimile și duc mai departe în viață visurile și neîmplinirile noastre, ne fac cunoscuți lumii prin înfăptuirile lor. Pentru început, dăm numele primilor elevi care au promovat și apoi au absolvit ultima clasă la școală. Astfel, până la reformă au fost: Pop Buia Mărioara, Sădor T. Ioan, Ureche Iacob, Mureșan Felicia, Pop Buia Ionică, Guzu L. Ioan, Scridonesi Alexă, Pățitul Ilie, Bora Margareta, Pop Buia Silvia. Toți au ajuns cetățeni de valoare, oameni de aleasă omenie, gospodari de elită.

Absolvenți și promovați ai cls. a IV-a, după reforma din 1948: Drăguleanu Doru, Bumbu Elisabeta, Sădor Grigore, Pățitu Lucreția, Hodoroga Lucreția, Croitoru L. Cristina (1967), Tăutu Elena și Tăutu Constantin (1968), Pui Ana (1969), Berendea Silvia (1970), Bumbu Dorina Mariana și Mănăstire Doru (1971), Creț Saveta și Lupșan Nicolae (1972), Pui Palagica și Bulbuc Mariana (1973), Guzu Anhidim, și Pop Buia Lenuța (1974), Pățitu Lenuța (1975), Bumbu Cristina Angela și Creț Lenuța (1976), Olar Otilia și Candale Lucica (1977), Lupșan Clementina (1978), Olar Mărioara (1979), Bumbu Cristian Radu (1980), Lupșan Dana (1981), Bora Emil (1982), Berendea (Silvia) Livia (1983), Olar Silvia Gafia (1984), Bumbu Dora Silvia (1985), Olar Onița și Lupșan Simion (1986), Sădor Oltița (1987), Sădor V. Valentin (1988), Brumă Sanda (1989), Onu Georgeta (1990), Sădor Nastasia (1992), Băgi Elena (1993), Sădor Mărioara (1994), Rauca Silvia și Sădor Ionela (1995), Guzu Ioana Camelia (1997)... și mulți, foarte mulți alții care s-au ridicat prin muncă, au ajuns oameni de valoare; cei mai mulți răspândiți prin toate colțurile țării, iar după Revoluție în cele patru zări ale Europei și nu numai.

IV. **Baza materială:** Școala a funcționat în locuința lui Pop Buia Ioan și Bumbu Grigore succesiv, din 1934, până în 1961, când s-a construit în numai trei luni noul și actualul local de școală.

În toamna anului 1981 s-a construit prin alăturare încă o sală și antru pentru grădiniță. Tot în perioada anilor '70-'80 s-au construit anexe, dependințe și fântâna, etc.

Mobilierul și inventarul de azi nici nu suportă comparație cu începuturile. Școala, sălile de clasă, mobilierul modular, aparatura și dotarea cu material didactic pot fi comparate cu ale oricărei unități de învățământ similare, din județ.

Pereții coridoarelor sunt pline de diplome care atestă locul acordat an de an școlii noastre în întrecerea cu unitățile similare ce funcționează numai cu cls. I-IV, iar cadrele ce au funcționat și încă mai funcționează s-au bucurat de premii, distincții și medalii pentru activitatea la clasă și pe tărâm social-cultural.

Concluzii:

Prin locul și rolul ei Școala Generală nr. 2 Poiana-Ilvei, înființată cu peste 60 de ani în urmă a fost făclie de cultură și lumină, iar dascălii săi, apostoli pentru învățători.

Cei care urcați pe Valea Ilvei, sau treceți Calea Poienii faceți un popas la noi, treceți pragul școlii sau cel puțin priviți-i firma, și drapelul tricolor și amintiți-vă despre dascălii care au slujit la această unitate, făcându-i istorie și renume...

Poiana-Ilvei, 25 ianuarie 1997
Înv. director LEONIDA BUMBU

Activitatea lui Sever Pop la Năsăud și Cluj (3)

Din anul 1926, Sever Pop ajunge în fruntea Lectoratului de Dialectologie creat pe lângă catedrele de filologie modernă ale Universității clujene; în anul universitar 1933/34¹⁴⁾ va fi numit conferențiar provizoriu, iar în anul universitar 1938/39 este încadrat conferențiar definitiv la Facultatea de Litere și Filozofie¹⁵⁾. Fusese prezent în anul universitar 1932/33 la Congresul de lingvistică de la Roma, în 1937/38 este invitat să țină conferințe la Universitățile din Torino, Florența, Roma, Zürich și Zagreb, după ce la 3 decembrie 1936 participase la grandioasele manifestări organizate de Universitatea clujeană cu prilejul vizitei parlamentarilor Micii Antante (Cehoslovacia, Iugoslavia și România) veniți în București pentru a omagia ziua de 1 Decembrie 1918¹⁶⁾. În anul 1927 era ales membru al Societății lingvistice din Paris, din 1942 și al celei din Geneva.

Surprinde transferul lui Sever Pop la Universitatea din București cu data de 13 martie 1940, apoi numirea prin chemare a lui Alexe Procopovici de la Universitatea din Cernăuți ca profesor titular la Catedra de limba română și dialectele ei (II) a Universității din Cluj, de la 1 octombrie 1938¹⁷⁾, pentru ca, în aprilie 1940, fostul colaborator apropiat al lui Sextil Pușcariu să dea un strălucit concurs pe aceeași catedră vacantă de Alexe Procopovici la Universitatea din Cernăuți. De ce oare această rocadă inutilă, nu cumva Sextil Pușcariu, ros de invidie, era cutremurat acum de probitatea științifică a lui Sever Pop? Poate că și nota ultimativă din 26 iunie 1940, prin care Basarabia și Bucovina de Nord intrau samavolnic în componența fostei U.R.S.S., l-a determinat să primească funcția de director adjunct al Școlii Române din Roma (1941-1947), condusă de Emil Panaitescu, profesor de Istorie antică și epigrafie la Universitatea din Cluj.

Se cuvine să stăruim puțin asupra **Atlasului Lingvistic Român**, lucrare fundamentală a lui Sever Pop privind cunoașterea dialectelor și graiurilor românești și a limbii române populare în general, adevărată operă monumentală unanim apreciată în țară și străinătate, care a descris „un capitol nou, nu numai în lingvistica română, ci și în cea internațională”¹⁸⁾. Ion Coteanu îl socotea „pe drept cuvânt, ca unul dintre atlasele cele mai bune în lingvistica romanică”¹⁹⁾. Prin descrierea complexă pe care o realizează (lexicală, morfologică, fonetică), el interesează nu numai dialectologia și celelalte discipline lingvistice, ci și toate științele ce au ca obiect de cercetare cultura materială și spirituală a poporului, evidențind unitatea și diversitatea limbii române, vie mărturie a continuității noastre în spațiul genezei. **Atlasul Lingvistic Român** (ALR), încercare inedită și temerară în același timp, a fost utilizat la alcătuirea dicționarului limbii române, tot atât de necesar fiind și la elaborarea unei istorii a limbii române din perspectiva geografiei lingvistice descriptive și explicative.

La baza alcătuirii lui au stăut două chestionare cu ajutorul cărora, în perioada 1930-1938, au fost efectuate: 310 anchete dialectale de către Sever Pop cu Chestionarul I și 88 anchete dialectale de către Emil Petrovici cu Chestionarul II, iar pentru cele trei graiuri reprezentând dialectele sud-dunărene (istoromân, aromân și meglenoromân) de către Teodor Capidan și Ștefan Pașca. Aceste chestionare, instrumente de lucru pe teren, editate recent de Institutul de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca (I-1989; II-1988), cuprind o primă parte introductivă, comună, conținând 60 de întrebări generale urmată de textul propriu-zis al chestionarului. Chestionarul I utilizat de Sever Pop se compune din 2160 de poziții, și nu întrebări, căci numărul întrebărilor (directe, indirecte sau prin gest) este mai mare: „Sub o chestiune se urmărește, la substantive, și forma singularului și cea a pluralului (deci sunt două întrebări), iar la un timp verbal (care figurează în chestionar iarăși ca o singură întrebare) se urmăresc de obicei șase forme de conjugare (indicativ, conjunctiv, condițional-optativ, imperativ, infinitiv și gerunziu, n.n.)”²⁰⁾. Fiecare poziție este însoțită de indicații în ceea ce privește titlul hărții, volumul în care a fost redactat răspunsul la problema sub care apare informația și numărul hărții. De exemplu, Poziția 492 (trecută pe hartă între paranteze drepte) „soț, soață”, titlul hărții „Soție”, II/271 (ALR I/II); II/379 (ALR I/II), ceea ce înseamnă că răspunsul a fost inclus în Partea I, Volumul II, hărțile cu numărul 271 și, respectiv, 379. Menționăm că răspunsurile la Chestionarul I au fost editate în 4 volume astfel: **Atlasul lingvistic român**. Publicat de Muzeul Limbii Române din Cluj sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Partea I, Vol. 1-2 de Sever Pop (ALR I), Cluj, Sibiu -Leipzig 1938-1942 (16 pag. +294 hărți) și **Micul atlas lingvistic român**. Publicat de Muzeul Limbii Române din Cluj sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Introducere. Partea I, Vol. 1-2 de Sever Pop (ALR I), Cluj, Sibiu-Leipzig 1938-1942 (51 pag. +208 hărți; 8 pag. +209 - 424 hărți, hărțile fiind colorate).

(va urma)

Prof. univ. dr. IRONIS MARȚIAN

Notă: Bibliografia referitoare la acest fragment a apărut, din eroare, în nr. anterior.

Rebreniana

LIVIU REBREANU - UN CLASIC AL NOSTRU

„Unul din clasicii din ajun”, cum îl privea Șerban Cioculescu - de la nuvela anodină, aproape banală, insignifiantă, până la romanul de mari proporții și dimensiuni - Rebreanu parcurge o evoluție care impune în literatura noastră pe creatorul romanului românesc modern. Realist critic, în fond, cu vădite nuanțe naturaliste, prin excepționala sa capacitate de a surprinde existența pe dimensiunea unei întregi societăți, de a face să trăiască într-o imagine grandioasă sufletul colectiv, uriașele conflicte din clocotul vieții sociale (de la Ion până la Gorila), scriitorul devine un clasic în sensul larg al cuvântului. Dar elemente de clasicism sau tendințe clasice apar în opera sa, atât privită în ansamblu, cât și în detalii.

Spre deosebire de structura binară, romanul Ion indică una clasică. Alături de Ion, personaje ca Titu Herdelea, Belciug, învățătorul, notarul pot fi elemente de echilibru într-o construcție epică atât de vastă, sau argument că metoda realistă n-a limitat puterea de invenție a scriitorului. În al doilea rând, imposibilitatea și obiectivitatea cea mai desăvârșită prezidează în toată desfășurarea romanului. A fost semnalat aspectul obiectiv al operei sale nu numai în Ion - „o capodoperă de o măreție liniștită, solemnă ca un fluviu american” (G. Călinescu) - ci și în Crăișorul Horea, Răscoala și chiar Gorila, cu tot spiritul ei de satiră împotriva moravurilor, politicianismului de odinioară.

Creator obiectiv prin îngrămădire de imponderabile și prin construcție arhitectonică, Rebreanu a ridicat cele mai mari construcții epice din literatura noastră. Cărțile lui, edificii masive, monolitice, impresionează prin gradarea episoadelor, coordonarea acțiunilor, „o osatură, pe care se vor așeza și în care se vor încadra în mod firesc, cum cere el însuși, toate părțilele organismului viu și unitar ce trebuie să fie un roman. Romanul realist al lui Rebreanu oferă o compoziție foarte echilibrată, de tip clasic, impunându-i sfârșitului funcția modelatoare a începutului” (Elena Dragoș).

El concepe romanul ca un „corp sferoid”. Celebra frază din Mărturisiri: „Cititorul care s-a dus în satul Pripas pe șoseaua laterală, trecând peste Someș și prin Jidovița, se întoarce la sfârșit pe același drum înapoi până ce iese din lumea ficțiunii și reintră în lumea reală”, explică un procedeu întâlnit și în Răscoala și în Pădurea spânzuraților. Ordinea spațială a romanelor, repetiția, gradația, indicând coeziunea narațiunii, simetria declarată (în Ion - drumul, în Răscoala - o venire și o plecare cu trenul, în Pădurea spânzuraților - spânzurătoarea) sunt virtuți care țin de ordinea logică și temporală. Ordinea cronologică a fiecărui episod, chiar dacă acțiunea se petrece pe cele două planuri paralele (în Ion) ele se împletesc, timpul fiind unul din factorii unificatori ai narațiunii în evoluția ei circulară. Simetrii de evenimente și compoziție, de exemplu, arhitecturi de tipul Capitolul I, Începutul, capitolul ultim, Sfârșitul (Ion) sau Răsăritul și Apusul (Răscoala) ca și imaginea spânzurătorii în Pădurea spânzuraților țin de același fin simț al echilibrului. Vocația de constructor al scriitorului se anunță în atelierul lui: numeroasele documente rămase în sertarele scriitorului ni-l dezvăluie preocupat de realizarea „întregului” încă din perioada primelor sale lucrări. Sunt păstrate numeroase schițe și tabele sinoptice, privind organizarea fiecărui roman. În concepția sa „un roman nu se poate scrie fără o organizare prealabilă a materialului. Organizarea aceasta nu poate fi lăsată la voia întâmplării, ci trebuie obținută prin muncă sistematică la masa de scris”.

Pe lângă aspectul obiectiv al poziției (hiperbolizarea eului, după Rebreanu, ar fi „o rămășiță anacronică de la romantici”) și vocația construcției echilibrate și armonioase, năzuința de a realiza mari edificii epice, unele de tip epopeic, ține de clasicism. De clasicism ține, apoi, optica psihologică, de un clasicism nou, modern. Ca și în

Mara lui Slavici, îndărătul indivizilor stau aci grupurile individualizate, conflictul fiind în fond între categorii. A fost recunoscută tipicitatea lui Ion: „toți flăcăii din sat sunt varietăți de Ion”. S-a spus și că în Ion e definit țaranul, în Răscoala - țărănimea, că scriitorul nu vede individualul, ci numai colectivul. Dar, erou de epopee, Ion nu e o abstracție golită de viață, nici întruparea unei monomanii: setea de pământ etc. În filozofia, oricât de elementară, a eroului, recunoaștem raportarea permanentă la un ideal, la o transcendență; ceea ce ridică romanul cu mult deasupra documentului brut. Ion nu e o simplă categorie socială, un exponent, ci o puternică individualitate, nu un singur țaran dornic de pământ, ci... un caracter complex. Aceasta, fiindcă Ion a lui Rebreanu nu este un simulacru și chiar dacă autorul l-a gândit ca pe un simbol, nu l-a oprit la schemă. Obiecția că Ion al Glanetașului sau Vasile Baciului nu trăiesc ca individualități concrete, pentru că simbolizează conduita generală, este astfel neîntemeiată. Faptul că Ion și Vasile nu sunt caractere în sensul caracterelor clasice, adică niște categorii ideale, dar sunt eroi reprezentativi pentru o fază a evoluției sociale, istorice, e în afară de orice discuție. Tipicul nu anulează, ci clarifică și adâncește concretul individual” (Al. Piru). Creația lui Rebreanu vede realul universal, permanentele; dar realul e aici încărcat de viață, permanentele sunt un produs al creației. După propria mărturisire, arta, în speță literatura, nu e o jucărie și nici o jonglerie cu fraze, ci „creație de oameni și de viață”. Expresia este un mijloc și nu un scop în sine și autorul înțelege să nu sacrifice niciodată o idee, o intenție, de dragul unei fraze frumoase.

Sororile Rebrenu: Livia, Maria și Răzvan

„Prefer să fie expresia bolovănoasă, decât să fiu șlefuit și neprecis”. Strălucirile stilistice, cel puțin în opere de creație, spunea L. Rebrenu, se fac mai totdeauna în detrimentul preciziei și al mișcării de viață. De altfel cred că e mai ușor a scrie „frumos” decât a exprima exact”. Artă ca expresie a vieții, precizie și claritatea, ca și concentrarea și densitatea, notația sobră, exactitatea țin de asemenea de clasicism. De clasicism ține, în sfârșit, economia lucrărilor. Opera sa, inspirată din stările poporului nostru și scrisă pe înțelesul tuturor, din acea concepție clasică a clarității de care vorbea Șerban Cioculescu, e produsul unei munci de atelier neîntrerupte, al unei aspre discipline a muncii, a conștiințiozității, a conștiinței artistice. Scriitorul își pune în repetate rânduri problema travaliului artistic. Creația literară presupune talent, dar fără voință și muncă stăruitoare ar rămâne în stare embrionară în sufletul creatorului. Când a transcris Ion, a făcut numeroase schimbări „de stilizare și de concentrare”. În timpul elaborării Răscoalei a concentrat multe lungimi, ca și în Pădurea spânzuraților. În literatură, spunea Rebrenu, trebuie să știi „ce să nu scrii” și „ce să tai”.

Am mai putea adăuga construcția dramatică, sentimentul destinului (un destin în care Rebrenu întrupează legea biologică, dar și cea socială), aproape un destin inexorabil, care-l apropie pe Rebrenu de marii tragici, concepția despre artă a scriitorului (care „n-are menirea să moralizeze pe om evident, dar poate să-l facă să se bucure că-i om și că trăiește și chiar să-l facă om”). Dar Rebrenu rămâne prin opera sa, prin capacitatea ei unică în literatura română de a zugrăvi sufletul colectiv într-o narațiune de mari proporții semănând cu epopeea, mai presus de orice, un clasic al nostru.

Nume proprii în opera lui L. Rebrenu (8)

Sanjoan Dănilă - nume autentic al notarului din Maieru, cel care i-a botezat lui Vasile Rebrenu toți copiii născuți aici: Livia, Emil, Flora, Florica, Virgil și Petre, care îi sunt de altfel și cei mai dragi scriitorului. În nuvela Cuibul visurilor acesta apare cu numele real: „notarul Sanjoan trece la cancelarie ținând de mână pe Corneliu, care se uită cu jind la ceata noastră... Ni-e naș notarul, dar ăta mereu se ciorovăiește cu dânsul. Corneliu e posac și umblă întotdeauna încălțat. Ne și batem de câte ori ne întâlnim”. Sanjoan Corneliu și Octavian sunt odrasle ale notarului cu prenume latine.

Schan - nume real al unui evreu măierean creionat în Caiete, p. 459 „cu o barbă scurtă, mătăsoasă, puțin gălbejită, mai cu seamă pe margini... Avea ochii albaștri, de un albastru deschis, blând, visător ca ochii de fecioară”. Pe bătrânul Schan îl iubeau chiar și țărani, dovadă că nu i-au dat nici o poreclă. A fost singurul evreu din sat care a ajuns fără alt nume în cimitirul de dincolo de râu.

Slăvoacă - nume de familie autentic zonal, folosit de Rebrenu în piesa Ghighi. Tiberiu Rebrenu, fratele mai mic al scriitorului, mărturisește că: „În piesa Ghighi apare un nume îndrăgît de autor. Este vorba despre familia preotului Ieronim Slăvoacă din comuna Ilva Mare, învecinată cu Măgura unde Liviu funcționase ca ajutor notarial al lui Alexa Candale în vara anului 1909.”

Toader - prenume masculin prefigurată în Caiete, p. 300, în ciclul Amintirilor din Maieru sub titlul Toader și Matroana. El va fi preluat și în povestirea Pozna și apoi în romanul „Răscoala”.

Todosia - din povestirea Talerii, pe numele adevărat Taiana „avea niște ochi mici și arși scufundați în orbite și ascunși sub o broboadă de lacrimi și o gură mare cu buzele rupte și învinețite care totdeauna tremurau gata parcă să rădă ori să plângă - Caiete, p. 103. Pe jumătate ramolită, era îmbrăcată cu straielile ciudate, adunate parcă cu arcanul din tuspatur colurile lumii cu pălăria de paie, lată și mușcată de zdrențe de jur împrejur, cu zeghea de stambă cafenie, învechită și roasă, cu poalele înăsprite, cu zadiile roșii ca coșobrelele, vârstate cu dungi albastre și verzi, împetriștate pe dedesupt cu flori cusute și cu fluturi de argint, cețluită pe la brâu c-o cingătoare tricoloră trasă de soare, iar la gât cu cele câteva șire de teleri de argint care zureau la fiecare pas” pare a fi soră bună cu Savista oloaga din romanul Ion. În zonă, și azi numele e folosit cu nuanță de poreclă pentru orice persoană cu hainele în neregulă și puțin „dusă de acasă”.

Tofan, Vasile - nume autentic al unui personaj real reluat împreună cu însușirile lui în schița Vrașmașii: „Tofan dascălul e span și îi place să umble cu minciună. De altmintelea e om cu multă carte, știe și nențește”. Deși abia răsuflet de calicie, e în veșnică înfruntare cu popa Grozea „apărătorul dreptei credințe”. Numele lui este amintit și în Caiete, p. 161, în ciclul Dascălii noștri, în Idilă de la țară apare ca membru activ al grupului intelectualilor de la armeanul. Un jucător pasionat de cărți și domino. Originar din Nepos, el a funcționat la școala din Maieru alături de Vasile Rebrenu, tatăl scriitorului.

Tupcil, Aron - nume real al altui evreu măierean care va fi folosit în nuvela Cuibul visurilor cu aceleași însușiri ca în realitate. „La fiecare vorbă trage câte un fum din pipa-i scurtă, fără capac, odihnită în barba-i mare, albă, ca într-un culcuș, de te miri cum nu-i ia foc”. Scriitorul mărturisește în continuare că „Nimeni în toată Vărarea nu mi-e drag ca jupânul Aron. Aron din Idilă de la țară este întâișit astfel: „barba-i neagră încălțată tremură parcă ar fi bolnav de friguri, ochii mici scufundați în cap, licăresc înspăimântați, mâna dreaptă cu degetele-i scurte și groase pare încrămășată în gestul de a număra parole. Pe buzele lui albastrii plutește veșnic un zămbet silit, zgribulit ca și când s-ar plânge mereu că e necăjit și nu are un ban. De altmintelea, e bondoc, are fața roșcovană plină de viață, mișcările rezezi, tineresti deși numără peste 60 de ani. Și e cel mai cumsecade dintre toți evreii din sat fiindcă dă rachiul pe datorie. (Opere, vol. 3, p. 262).

În Caiete, p. 403 apare cu numele Aron Goldstein - cărciumar în piesa Țărani, Tupcil este deci o poreclă dată de măiereeni. Alți evrei menționați în manuscrise ca niște figuri luminoase „sînt și Trei Păduchi + tipul evreului sărac renumit pentru mulțimea de copii pe care îi avea de unde și sărăcia-i”. Apoi Cocoșelul „un lungan slab cu ochii căzuți în orbite cu nasul subțire și nările tremurânde” amintit și în Cuibul Visurilor. Am amintit și de cele două porecle mai puțin importante pentru a dovedi puterea de observație realistă a lui Rebrenu încă din Maieru unde viciuinaea spirituală a omului din popor a fost totdeauna la înălțime când a fost vorba de dat un nume în plus, o poreclă potrivită. Pentru Rebrenu, a crea oameni nu a însemnat a-i copia după natură ci prin întrepătrunderea acestor chipuri de evrei, a rezultat sintetizându-i cărciumarul Avrum din romanul Ion. Maierul avea în anul 1921, 3146 de locuitori din care 26 de evrei. Numai printr-o observație asiduă Rebrenu a putut reinvia tipuri de țărani, evrei, intelectuali din mediul rural cu greutate și visurile lor, alți oameni cu o complexă viață sufletească atinși de gravitatea iubirii uneori spulberată de vicisitudinile vremii.

Ungurescu - nume ce apare în Caiete, p. 161 în cadrul ciclului Dascălii noștri. El este reluat cu modificări în romanul Ion - Ungureanu. Este tot nume etnic.

Ursu, Tănase - din nuvela Răfuiala, un flăcău înalt și drept ca luminarea cu o mustață neagră - cărbune răscuită ca sfredelul, cu ochii mari și dulci ca de copil nevinovat. Este de asemenea realizat după un prototip măierean din familia Urșă. Ca nume de familie este frecvent în Maieru (0,76%).

Zichy, Domokos - conte - episcop fugit în timpul Revoluției de la 1848 din Ungaria de nord, tocmai pe pământurile grănicerilor nășăudenii. Pentru a câștiga bunăvoința țarilor liberi a clădit o biserică nouă în Maieru. Preotul local Vasile Grozea, prototipul eroului din Vrașmașii, îi slujea ca om de legătură cu administratorul moșiilor sale din Ungaria. Numele lui este folosit în povestirea Baroneasa (Opere, vol. 3, p. 419).

OCOLUL SILVIC SÂNGEORZ-BĂI SE PREZINTĂ

Ocolul Silvic Sângeorz-Băi a luat ființă la începutul anului 1985 prin scindarea vechiului ocol Rodna în două ocoale: Sângeorz-Băi și Rodna, Ocolul Silvic Sângeorz-Băi, preluând pădurile din bazinele Anieș și Cormaia și cele de pe versantul stâng al râului Someșul Mare între localitățile Maieru și Ilva Mică. Această reorganizare administrativă s-a făcut în ideea gospodăririi mai eficiente a fondului forestier, Ocolul Silvic Rodna având la acea dată o suprafață de aproximativ 33.000 ha și o extindere geografică mare, care cuprindea întreg bazinul superior al Someșului Mare, de la Ilva Mică și până la limita Județului Suceava și Maramureș, acesta neputând asigura cu personalul angajat la data respectivă, în condiții bune, paza fondului forestier și realizarea lucrărilor silvice.

Ocolul Silvic Sângeorz-Băi a preluat în administrare și gospodărire o suprafață de 15.740 ha situată în hotarul localităților Maieru și Sângeorz-Băi, pe versantul sudic al Munților Rodnei. În prezent, ocolul administrează o suprafață de 15.470 ha fond forestier în proprietatea statului, diferența dintre aceste două cifre se explică prin cedările de suprafețe în favoarea foștilor proprietari făcute în baza legii fondului funciar (Legea 18/1991); în temeiul acestei legi cetățenilor din comuna Maieru le-a fost restituită o suprafață de 102 ha la un număr de 168 proprietari, la solicitarea acestora, restituirea făcându-se în baza legii, pe fostele amplasamente până la suprafață de 1 ha de către comisia constituită pe lângă Primăria Comunei Maieru.

Pădurile gospodărite de Ocolul Silvic Sângeorz-Băi sunt formate din arborete de fag (24%), amestecuri de rășinoase și foioase (50%) și molidișuri pure (26%), vegetația forestieră fiind specifică zonei de munte. Din totalul acestor păduri aproximativ 55% sunt situate în hotarul comunei Maieru, bazinul Anieș, cu o suprafață de pădure ce circa 8500 ha constituind unul dintre cele mai mari bazine forestiere din județul Bistrița-Năsăud.

În teritoriu, ocolul este organizat pe 4 districte (brigăzi), conduse de șefi districte (brigăzi) și 18 cantoane silvice, conduse de pădurari. Dintre acestea, pe raza comunei

Maieru funcționează două districte silvice: Anieșul Mic condus de dl. Negrușer Viluț și respectiv Anieșul Mare, condus de dl. Negrușer Ioan, fiecare district fiind format din câte 5 cantoane silvice. Aceste două districte au sediul în localitatea Anieș (la Borcut) în clădirea construită de ocolul silvic în urmă cu câțiva ani cu această destinație.

Pentru informarea cetățenilor și pentru orientarea cetățenilor spre rezolvarea solicitărilor adresate ocolului silvic vă prezentăm schema cu personalul silvic din cadrul celor două districte:

Districtul Silvic Anieșul Mic - șef district Negrușer Viluț - are în subordine următorii pădurari:

Varvari Iacob - cantonul V. Caselor;
Vasilca Alexandru - cantonul Bliderea;
Scridonesi Gavrilă - cantonul Rabla;
Sidor Alexandru - cantonul Corbu;
Hădărău Mihai - cantonul Hargiula.

Districtul Silvic Anieșul Mare - șef district Negrușer Ioan - are în structură următorii pădurari:

Dumitru Silvestru - cantonul Mihăiasa;
Ureche Sorin - cantonul Izvorul Mare - Izvorul Văilor;
Burnar Petru - cantonul Negrileasa - Angreșe;
Bârta Ioan - cantonul V. Secii;

Strâmbu Toader - cantonul Tomnatec.

Acestui personal vă puteți adresa pentru rezolvarea în teren a cererilor dvs. privind marcarea pe proprietăți a materialelor lemnoase și eliberarea actelor pentru transportul la domiciliu a acestora, eliberarea materialului lemnos pentru foc și construcție din pădurea statului, din partizile constituite pentru

aprovizionarea populației.

Se știe că locuitorii comunei Maieru, din

Noul sediu al Ocolului Silvic din Sângeorz-Băi

timperi mai vechi, sunt legați de „munca la pădure”, mai exact de prestarea unor lucrări silvice, de exploatare, transport sau prelucrarea lemnului.

Aceasta a constituit în multe familii o tradiție, părinții îndemnându-și copiii să se specializeze la școli de profil pentru a putea ocupa locuri de muncă în acest sector la nivelul calificării fiecăruia. Așa se explică și numărul mare de personal de specialitate încadrat la ocolul nostru, format din locuitori ai comunei Maieru sau care provin din Maieru prin naștere. Astfel, din personalul care lucrează la birou (sediul ocolului) provin din Maieru: un inginer (Avram Grigore), doi tehnicieni (Ureche Vasile și Ursa Dorina) și doi funcționari cu studii medii de specialitate (Bazga Mihai și Bazga Magdalena), iar din teren, trei din patru șefi districte (brigăzi) și cincisprezece din numărul total de optsprezece pădurari sunt măiereni.

De asemenea, un număr mare de specialiști din Maieru formați în domeniu, în special la școlile de specialitate din orașul Năsăud, lucrează la Ocolul Silvic Rodna sau în cadrul Sectorului Forestier de Exploatarea Lemnului Anieș.

Cu atâția reprezentanți în domeniu și beneficiind direct de o serie de foloase materiale în urma muncii la pădure sau din transportul și prelucrarea lemnului, recoltarea fructelor de pădure, etc. locuitorii comunei Maieru trebuie să manifeste o dragoste adevărată pentru pădure, în sensul de a o proteja și a nu prejudicia în nici un fel această bogăție naturală, pentru ca generațiile viitoare de locuitori ai comunei Maieru să poată beneficia, cel puțin în aceeași măsură, de foloasele ce le poate aduce aceasta, atât sub aspect material, cât și ca factor de mediu.

Pagină realizată de:

ing. GAVRILĂ NEAMȚ
Șeful Ocolului Silvic
Sângeorz-Băi

Sediul Brigăzii Silvice din Anieș

OCOLUL SILVIC SÂNGEORZ-BĂI VĂ PREZINTĂ:

„Om al munților și al pădurii, natura mi-a intrat în ochi și-n suflet de mic copil”

(L. REBREANU)

Pădurea și viața

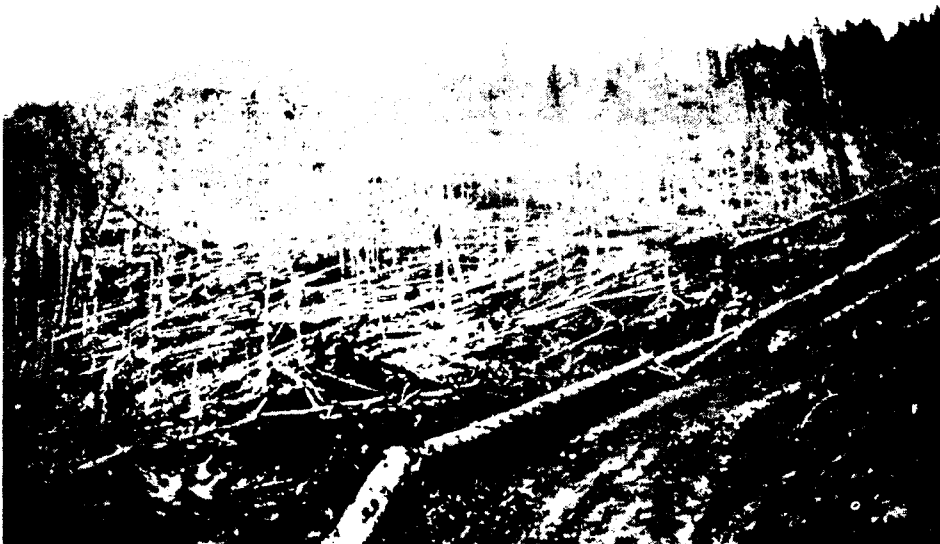
Pădurile bătrâne și pline de înțelepciune sau cele tinere purtătoare de tandrețe și de o absolută splendoare, au fost făcute în dorința de a-i înfrumuseța omului viața, de a-l apăra și de a-l menține în permanență pe pământul făgăduinței. Pentru că acesta (omul) este înainte de toate născocința incontestabilă a naturii, cântecul liniștit al izvoarelor cristaline, foșnetul viu al frunzelor moarte risipite pe plaiurile veșniciei, dragostea Soarelui cald și pătrunzător în jocul îngeresc de lumini și umbre ... El este întâiul chemat în fața Eternității să respecte Creația.

În afară de ființa umană, nu există nimic mai mare și mai sublim decât ecosistemele forestiere, răspândite la noi în țară pretutindenea, de la marea cea mare, până pe cele mai înalte culmi și creste carpatine, în care se ascunde istoria nescrisă în condei a poporului român. Mai mult decât orice, ele (pădurile) reprezintă cea mai aprinsă certitudine de viață, cea mai strălucită creație dintre câte s-au inventat vreodată și cel mai complex și mai complet mod de organizare terestru. Prin ținuta lor grandioasă, mereu aceeași și de fiecare dată alta, prin mirosul îmbătător și curat, prin risipa de culori în care-și țese veșmintele, pădurea ne cheamă întotdeauna în inima ei, rugătoare, dar plină de ispită, pentru a-i da binecuvântare și pentru a-i lua în schimb harul divin.

Din păcate, însă, în ultimii ani asistăm la o tot mai avansată crimă ecologică prin tăierile masive de arbori, tăieri care se practică cu amploare încă de la începutul acestui secol. Sunt date certe care atestă că în perioada postdecembristă a fost măcelărite și scoase din circuitul ecologic peste 150 mii ha pădure, ceea ce înseamnă că, mai mult sau mai puțin conștienți, am renunțat la producerea anuală a peste 3 milioane tone de oxigen și a peste 1,5

la o mutilare a ființei noastre naționale, a sensibilității sufletului românesc. „Despădurirea - spune eminentul silvicultor român Marin Dracea, în 1938 - înseamnă sărăcie, nesiguranță și discredit moral și material”. Ea este expresia cea mai clară a lipsei de prevedere a ființei omenești ... Popoarele se judecă între ele și după respectul pe care îl au față de propriul lor pământ și, ca atare, față de pavăza cea mai sigură a acestuia, pădurea. Despădurirea este decadentă: iată adevărul pentru cei ce vor să-l audă și să-l înțeleagă.

Acestea sunt doar câteva îndemnuri pe care le adresez tuturor în dorința de a respecta cum se cuvine ceea ce ni s-a dat ca să ne îmbogățim sufletele și nu pentru ca să ne umplim buzunarele, ca să le apărăm și nu pentru a le distruge, ca să reziste în fața forțelor dezlănțuite ale naturii, protejându-le și nu pentru a le face vulnerabile (vezi poza) și ușor de distrus.

Doborâturi de vânt în pădurea Izvorul Popii, Anieșul Mare, 5-6 nov.1995

Ing. AVRAM GRIGORE
Sângeorz-Băi, 2.IV.1997

„Luna pădurii” înseamnă, în primul rând, protecție

„Luna pădurii” se constituie ca o sumă de activități ce sensibilizează opinia publică prin mijloace specifice (acțiuni directe și indirecte, concursuri pe teme specifice, informări prin mass-media) și ce preced totalitatea lucrărilor silviculturale ce încep odată cu venirea primăverii (împăduriri, lucrări de îngrijire, lucrări în pepiniere, protecția pădurilor, etc.).

Dintre lucrările silvice care demarează odată cu sosirea primăverii, cele de protecția pădurii reprezintă

o parte importantă, prea puțin cunoscută populației din zonele păduroase, altfel familiarizate cu activitățile specifice silviculturii.

Construirea de cuiburi noi (100 buc.) și refacerea celor distruse (peste 120), precum și instalarea lor în pădurile din raza Ocolului Silvic Sângeorz-Băi, se constituie ca o măsură de

la menținerea nivelului populațional al dăunătorilor la un nivel scăzut.

Prin atenționarea populației locale, precum și a turiștilor ce tranzitează zona, asupra importanței respectării și protejării fondului forestier cu flora și fauna caracteristică, se vor reamplasa o serie de panouri care și-au pierdut funcționalitatea, într-o formă de prezentare nouă ce va reliefa imaginea unor personalități despre natură, pădure, mediu în general, precum și articole din „Codul Silvic”, care să demonstreze „drepturile” pe care le are această bogăție de neînlocuit a țării.

Scopul final al acestor acțiuni este de menținere a echilibrelor ecologice în pădure și a păstrării acestui ecosistem cât mai nealterat, iar toate activitățile prevăzute de „Luna pădurii” (chiar și acest umil articol) au ca principală menire motivarea opiniei publice spre un respect față de acest „frate mai mare” al românului - Codrul.

Ing. TUDOR TOMI

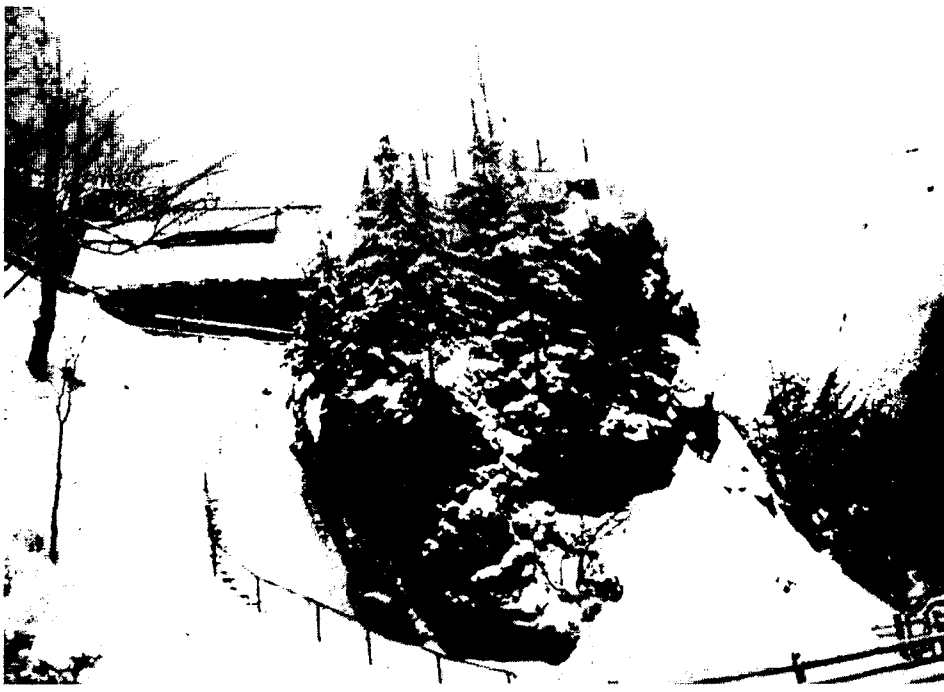
Pădurea

Izvoarele tale murmurând mă îndeamnă
A nopții răceală în priviri s-o înec,
Apoi să pășesc liniștit înspre toamnă
În galbenul palid taciturn să petrec.

Și când leneșul Ene ostenit încerca-va
Bătrânele-mi pleoape greoi să le-apele,
Din adâncul mister al naturii ieși-va
O dulce mireasmă, a parfumului rece.

Iar freamătul codrului ce poartă durerea
Străbunilor duzi pe eternele plaiuri,
Cânta-va o doină să-mi fie adormirea
Mai blândă ca șoapta tăcutelor gânduri.

ing. GRIGORE AVRAM

Cabana de pe stâncă (Valea Vinului, Cormaia)

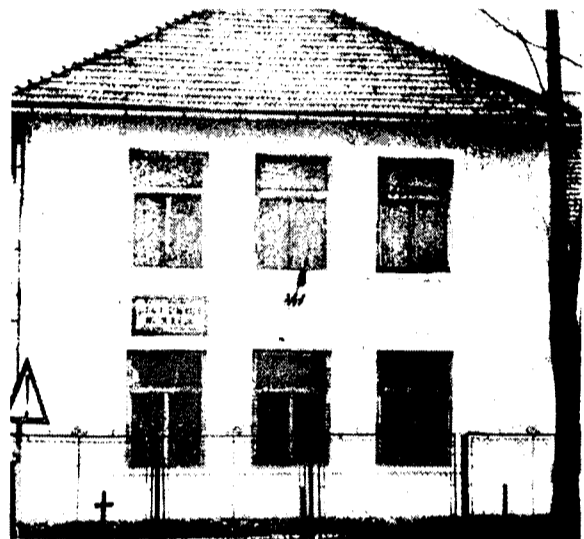
milioane mc masă lemnoasă, precum și la multiplele funcții de protecție: a apelor, a terenurilor și a solurilor, împotriva factorilor climatici și industriali dăunători, a genofondului și ecofondului forestier, de recreare, etc.

Tăind pădurile, am sentimentul că asistăm nu numai la o degradare a mediului natural, ci și

Maieru file de monografie (4)

Asupra numelui comunei noastre, care a fost transcris inconsecvent în documentele vremii, vom reveni într-un episod următor. Deocamdată, să mai zăbovim în domeniul dovezilor arheologice descoperite în spațiul rodnean.

La jumătatea distanței dintre Maieru și Rodna, pe un impresionant mamelon situat în dreapta Someșului Mare, pe direcția Nord, orientându-ne după vestitul izvor de apă minerală (borcut) de la Anieș, se mai găsesc ruinele unui vechi castru de apărare a Rodnei (cu o circumferință de aproximativ 530 m) menționat în documente de către mai mulți cercetători. De fapt, în toponimia zonei, locul este numit „Cetate”. În verile anilor 1968 și 1969 am cercetat aceste ruine cu echipe de colegi și elevi din școala noastră, bineînțeles, la nivelul unor posibilități de tineri amatori entuziaști. Am găsit atunci, în urma unor săpături superficiale, multe și interesante fragmente de ceramică, de ciment hidraulic, fragmente de oase

Școala Generală „Iustin Ilieșiu” din Anieș

și sfesnice de lut, lângă o veche vatră de foc, un lacăt mare, cuie în patru muchii, lulele de ceramică, pe care, cu ajutorul unor specialiști de la Muzeul județean Bistrița le-am clasificat și datat (aproximativ sec. XIV-XV). Tot aici s-au găsit și două ceturi de bronz. Toate au fost expuse într-o anume vitrină în muzeul care se înfiripa, alături cu o schiță și cu un scurt istoric al castrului, în care ne-am ghidat, în principal, după studiul amintit al lui Iulian Marțian /1.

Suntem de aceeași părere cu cercetătorul bistrițean Ștefan Dănilă /2, potrivit căreia localitățile montane păstrează mai puțin dovezi arheologice decât așezările de câmpie, fiindcă vetrele lor sunt mai restrânse ca spațiu, iar terenul a fost adesea supus erodării ploilor și apelor repezi pe povârnișuri, împădurite apoi, vreme de secole.

Ruinele cetății amintite ar putea releva cercetătorului avizat că, în substrat, există dovezile existenței unei alte cetăți, anterioare, care ar fi putut aparține antichității dacice. Ștefan Dănilă relatează că s-au făcut săpături sistematice la Rodna abia în anul 1955, având ca scop completarea datelor privitoare la „ruinele rodnene”, cât și noi date legate de castrul Anieș: „În privința cercetărilor efectuate la Cetatea Anieș, aceasta, pe lângă materialul arheologic obținut, cât și prin felul de construcție ..., care păstrează în situ, încă, serioase urme de ziduri și turnuri de apărare, aparține sec. XIV-XV, până când unele documente de arhivă amintesc de un castru la Rodna” /2.

Regretăm, însă, că în valea noastră, atât de bogată istoricește, s-au făcut, totuși, prea puține cercetări arheologice. Prin urmare, e greu să se facă afirmații certe, mai ales cu privire la epoca antică, daco-romană. Marele istoric A. D. Xenopol /3 afirmă că romanii au exploatat minele de la Rodna. Mai târziu, Baziliu Bașotă /4 precizează că după retragerea aureliană s-a găsit un tezaur de 46 de monede bizantine la „scaldele minerale” de la Anieș: „mai mulți bani romani din timpul împăratului Fl. Constantin vulgo Chlorus, dintre anii 292-305”. O astfel de monedă romană, găsită în locul precizat mai sus, se găsește și în muzeul nostru.

Pământul tace și ascunde posibile surprize pentru mai târziu. Odată cu feudalismul timpuriu, dovezile de locuire a ținutului se înmulțesc și capătă contur.

(va urma)

SEVER URSA

Bibliografie:

- 1) I. Marțian, *Castrul Rodna*, în „Arhiva Someșană” nr.4, 1926, p.45-50;
- 2) Ștefan Dănilă, *Rodna și împrejurimile acesteia. Considerații istorice (epoca străveche și veche)*, în vol. ms., *Rodna la 750 ani, partea I*, p. 9-40;
- 3) A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, ed. a IV-a, p.30;
- 4) Baziliu Bașotă, *O monografie a Văii Rodna*, în A.S. nr.26, 1939, p.73-96.

Măiereni, bursieri ai fondurilor grănicerești năsăudene

Cea mai de seamă înfăptuire a graniței militare năsăudene a fost, fără îndoială, crearea fondurilor grănicerești, prin capitalizarea unor bunuri imobiliare ale localităților confiniare, administrate în comun. Manifestate în progresul economic și edilitar al zonei, efectele creării lor au fost covârșitoare îndeosebi în

sfera învățământului românesc după desființarea regimentului năsăudean, când, vreme de aproape un secol, ele au contribuit decisiv la susținerea instituțiilor de învățământ din perimetrul fostului regiment, iar prin bursele și ajutoarele acordate din fondul de stipendii la formarea unui detașament important de meseriași și intelectuali români.

Odată cu smulgerea averilor grănicerești din mâna fiscoșului austriac - reținute fără teme de către acesta la desființarea regimentului în 1851 - în urma unei lupte aspre și dure duse de către foștii grăniceri timp de un deceniu, în anul 1861 cele două fonduri create pe timpul confiniului militar (de proventi și mondire) și-au schimbat nu numai denumirea (fond școlar central și de stipendii), ci și destinația: primul pentru susținerea școlilor de rang superior din timpul regimentului și înființării liceului năsăudean, iar al doilea atribuirii de burse și ajutoare descendenților de grăniceri din cele 44 de comune foste grănicerești.

Contribuția fondului de stipendii la formarea unei clase de mijloc și a elitei intelectuale românești este una dintre cele mai însemnate din Transilvania. Afirmația se întemeiază pe rezultatele cercetărilor noastre în arhivele fondurilor grănicerești năsăudene, potrivit cărora numai în perioada 1861-1918 din fondul amintit s-au plătit 2960 de burse și ajutoare pentru descendenții grănicerilor ce frecventau școli superioare, militare și medii sau învățau diverse meserii.

Dintre acestea, doar 55 - adică 1,85% din totalul burselor și ajutoarelor acordate - au revenit tinerilor din Maieru sau născuți în această localitate. Întrucât statutele de administrare ale fondurilor prevedeau ca numărul burselor și ajutoarelor atribuite fiecărei localități grănicerești vor fi proporțional cu aportul acestora la obținerea venetelor fondurilor de stipendii, pare cu totul inexplicabil numărul mic de burse de care s-a bucurat comuna noastră, ea fiind una dintre cele mai întinse din fostul district de graniță.

Și totuși, această situație se datorează, în primul rând, sărăciei multor familii numeroase, care-și orientau copiii nu spre școală ci spre câștigarea propriei existențe, încă din fragedă pruncie lucrând în gospodăriile celor înstăriți din localitate ori din altele învecinate („trimiși ca slugă”). În al doilea rând, în Maieru lipsea, în partea secundă a veacului trecut, o intelectualitate locală (învățători, notari, chiar preoți) strâns legată de interesele comunității, fapt reflectat și în absența acesteia în organele administrative ale fondurilor grănicerești. Într-o accepțiune modernă măierenilor le lipsea lobby-ul, foarte evident, de altfel, altor localități, care au beneficiat de un număr extrem de ridicat de burse și ajutoare: Rodna, Sângeorz, Rebricioara, Zagra, chiar Poiana Ilvei, să nu mai vorbim de Năsăudul.

La începutul secolului nostru, odată cu sporirea intelectualității locale - în mare parte cu sprijinul fondurilor - reprezentată mai ales prin învățători (Anton Hangea, Ioan Barna, Dumitru Boșca, Silviu Coruțiu), numărul solicitanților, dar și al bursierilor a crescut continuu. Parte din cererile pentru burse și ajutoare au fost aprobate, altele însă respinse. Printre acestea din urmă amintim pe cele ale lui Vicențiu Ilieș ce urma cursurile notariale din Târgu Mureș (pe motivul că a depășit 29 de ani în 1913 când a depus cererea), ale lui Pavel Coruțiu (pentru învățarea cizmăriei), ori pe cele ale lui Iacob Scridonesi și Iacob Titienii, ucenici la cojocărie în 1913.

Dar iată, tinerii de odinioară, originari din Maieru, care s-au format ca specialiști, învățători sau meseriași cu sprijinul total sau parțial al fondului de stipendii din Năsăud până în anul 1918. Lista cuprinde numele stipendiatului, instituția de învățământ frecventată și localitatea, în cazul ucenicului meseria, și perioada în care a primit bursa sau ajutorul.

1. Benjamin Hangea - filozofia, Pesta, 1869/1870 - 1872/1873;
 2. Virgil Șotropa - filozofia (limba maghiară și germană), Cluj, (1885/1886 - 188/1889) și Budapesta (1890/1891);
 3. Utalia Octavian (născut în Maieru în 1868, unde tatăl său era atunci învățător, mutat în anul următor la Sângeorz) - filozofia, Cluj, (1889/1890), transferat în anul următor la drept în aceeași localitate (1890/1891 - 1893/1894);
 4. Bolfă Alexandru - silvicultura, Schemnitz, 1901/1902;
 5. Ilieș Iulian - dreptul, Cluj, 1902/1903 (ajutor);
 6. Sânjoan Cornel - filozofia, Cluj, 1904/1905 - 1908/1909;
 7. Avram Horea - filozofia, Budapesta, 1909/1910 - 1913/1914;
 8. Sânjoan Fabius - dreptul, Cluj, 1910/1911, transferat în anul următor la filozofie în aceeași localitate, 1911/1912 - 1913/1914 și 1917/1918;
 9. Partene Ioan - filozofia, Budapesta, 1914/1915 - 1918/1919; între 1910 - 1914 a studiat teologia la Universitatea din Budapesta pe cont propriu, căci după 1888 nu se acordau burse pentru această disciplină;
 10. Anton Hangea - preparandia (școala de învățători), Gherla, 1891/1892 - 1893/1894;
 11. Șotropa Victor - Școala de cadeți, Sibiu, 1891/1895;
 12. Barna Ioan - preparandia, Deva, 1898/1899 - 1900/1901;
 13. Coruțiu Silivan - preparandia, Deva, 1900/1901;
 14. Boșca Dumitru - preparandia, Gherla, 1901/1902 - 1903/1904;
 15. Groze Felicia - după terminarea școlii civile de fete din Beiuș în 1916 s-a înscris la preparandie; în anul școlar 1916/1917 nu a frecventat cursurile fiind „morboasă”, primind stipendiu în anii următori;
 16. Petru Ilieșu - ucenic la „papucărie” în Bistrița, 1871/1872 - 1872/1873;
 17. Bulbuc Domide Leon - ucenic la „papucărie” în Bistrița, 1877/1878 - 1878/1879;
 18. Raț Ion - ucenic la cojocărie, 1914/1915 - 1916/1917;
- După cum se poate constata, până la Marea Unire, 18 tineri din Maieru au beneficiat de burse și ajutoare din Fondul de stipendii. Dintre aceștia, 9 au frecventat instituții de învățământ superior, 5 școli medii, unul școala de ofițeri și 3 au învățat meserii. (Lista a fost întocmită pe baza documentelor din fondul: „Administrația fondurilor grănicerești năsăudene” de la Arhivele Naționale din Bistrița).

LAZĂR URECHE

Știri

Lansare de carte

În data de 24 februarie a.c. în sala mică a Căminului cultural „Gregoriu Hangea” a avut loc lansarea cărții *Dulcea povară* de Ioan Radu Zăgreanu. Au vorbit despre această frumoasă carte de poeme d-nii: Aurel Podaru, Sorin Gârjan, Alexandru Rațiu, Ilie Hoza, Gavril Floșui și Sever Ursa. Moderator a fost Icu Crăciun. În final, autorul a acordat autografe celor prezenți. (I. C.)

Spectacol

De Ziua Mamelor, elevii claselor a VII-a B și a V-a C (diriginți: prof. Icu Crăciun și prof. Mircia Pioraș) au dat un spectacol de divertisment în sala mare a Căminului cultural „Gregoriu Hangea”. Spectacolul s-a intitulat: „Caragiale și muzica”; s-au interpretat schițele: „Un pedagog de școală nouă”, „Amici”, „Justiție”, „Five o'clock”, „Mitică” și s-au cântat piese muzicale de succes.

ANCA AVRAM, cls. a VII-a B

Culte

DECALOGUL sau CELE ZECE PORUNCI (5)

- o introducere în învățătura creștină -

„Gloria autem Dei vivens homo” (Slava lui D-zeu e omul viu) - spune Sf. Irineu al Lyonului, în „Adversus Haeresis”, (IV - 20, 7). Iată deci, că omul este cea mai complexă realitate din univers, dar și cea mai apropiată de D-zeu, El având calitatea de scop în Sine. Scopul suprem, este mântuirea, care a devenit accesibilă prin Iisus Hristos. „Nici o realitate umană, valoare socială, intelectuală, interes de grup, ideal politic, nu poate fi obiectivul final și măsura unui comportament creștin, fără un D-zeu pe care trebuie să-l iubim și care ne obligă să ripostăm altfel în anumite situații date. Iisus ne învață iubirea prin lepădarea de sine. Ați auzit că s-a zis: „ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”. Eu însă vă spun vouă: „să nu stați împotriva celui rău, iar cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-l și pe celălalt” (Mat. 5, 38-39). Prin aceasta Iisus ne-a învățat să renunțăm la noi înșine, pentru a îmbrățișa cauza dragostei fără nici o limită. Ca un corolar al celor de mai sus, Mântuitorul întărește noțiunea de iubire când imperativ o spune: „Iar eu vă zic vouă: iubiți pe vrășmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă” (Mat. 5, 43-44).

„Se poate întâmpla ca riposta la un act de nedreptate să-ți fie cerută ca o obligație de caritate, de ajutorarea semenilor tăi. În acest caz, invocarea textului evanghelic citat pentru a ne justifica lașitatea, frica de acțiune, interesul nostru egoist, deci tocmai refuzul de a ne lepăda de noi înșine, este o atitudine contrară dragostei pe care ne-o cere Iisus” (M. Boilă - **Introducere în învățătura creștină** - Ed. Viața creștină, Cluj, 1994). Viața noastră nu poate căpăta o valoare eternă decât dacă renunță să fie prioritară, ea trebuie să-și maneste binele, căci binele este opera lui D-zeu, fără ură, fără patimă, numai așa participăm neconștient la creație, numai așa câștigăm un loc în Împărăția cerurilor. Așadar, „singura șansă de supraviețuire a creștinismului răsăritean, - după Nicolae Steinhardt -

Ultimul drum

Foto I. HANGEA

este aceea a unui război întru Cuvânt”. Nu întâmplător în ultima vreme se propagă un ecumenism, o înfrățire întru Cuvânt, de către toate neamurile și de către toate bisericile lumii. Să ne amintim doar de Avraam, ducându-și pruncul pentru a-l jertfi. D-zeu îl oprise. Îi dăduse pentru jertfă: berbecul, apoi Iisus, în timp ce ținea Predica de pe munte, are loc bătălia din ținutul Gadarenilor. Este importantă deoarece Mântuitorul arată că aici erau rădăcinile răului, care inspiră și stăpânesc ființa umană. (M. Magdalena era stăpânită de șapte demoni, iar cei din Gadara de cinci legiuni de demoni, sau scoaterea demonilor de către Iisus din demonizați.) Toate acestea i-au dus pe oameni laucidere, sinucidere, mutilare, lovire, injurie, traumatizarea sănătății fizice și psihice. Părintele prof. D. Stăniloae spunea: „numai cu rugăciunea și crucea alungi diavolii din om.” Ioan Alexandru, vorbind despre puterea Logosului afirma: „Evangheliile sunt unelte de foc greu de purtat dar cu fericitirile cele mai mari” (Cu Biblia prin America, Ed. Ihor Martiron, Buc. 1993).

Așadar, porunca a cincea a Decalogului glăsuiește astfel: SĂ NU UCIZI!

Pe cât de lacunară, pe atât de cuprinzătoare. Ucidere nu înseamnă numai fizic moarte, curgere de

sânge, ci toate formele de traume psihice, care sunt mai subtile și mai dureroase. Oare regimul comunist care aplica toate formele de exterminare a omului, diabolice metode, folosind hipnoza și alte procedee care depășesc gândirea unui om normal (E. B. Mălin - Lanțuri și teroare, Suceava, 1995) nu însemnează călcarea poruncii a cincea? Oare cei ce le-au comandat aveau pe D-zeu? În mintea unora păcatul uciderii este substituit doar păcatului. Oare posesorii de „certIFICATE de revoluționar”, care au fost de cealaltă parte a baricadei, au folosit arma, bastonul, gazele, nu s-au cutremurat cuvintele pe care D-zeu le-a strigat lui Cain, și prin el tuturor ucigașilor din lume: „Cain, glasul sângelui fratelui tău strigă din pământ la mine”.

Drogul care ucide lent, proliferarea așa-ziselor „religii oculte”, nu intră oare sub incidența poruncii a cincea a Decalogului? Se știe că viața este un dar suprem și că ne este hărăzită din veci celor care vedem lumina și că drumul spre mântuire îl facem o dată cu nașterea, pentru că Mântuitorul ne-a promis veșnicia și Împărăția Cerurilor, alături de cetele cerești. Să ne gândim numai ce faptă satanică este uciderea unui copil. Din momentul concepției, celulele reunite, conțin în ele destinul omului pentru eternitate. Gândiți-vă că cel care ucide, în cazul avortului sau cea care consimte la aceasta este mamă, ființa destinată din veșnicie să fie cea care-l iubește și ocrotește. Știe aceasta ceva despre Bunavestire, sârbătoarea înnoirii omului prin Hristos pentru a pași pe drumul veșniciei?

Iată de ce, ca un imperativ major, religia trebuie predată în școală, iar catehizarea să fie o cerință prioritară. Avortul în ebraica veche face parte din „Teba”, adică spurcăciune. Prin aceasta, ca și prin onanism, așezăm pe D-zeu într-o situație limită. Toți aceștia și toate acestea sfârșesc în dezastru, pentru că spurcăciunea te omoară. Împărăția nu se poate moșteni prin stricăciune și spurcăciune. Gândește-te femeie, că întreruperea de sarcină este a doua spurcăciune și păcat de moarte a lumii.

Altă latură sensibilă care cade sub incidența poruncii a cincea, deontologiei medicale, cât și a legislației penale, este eutanasia. Mă întreb, cine își permite să curme viața unui om este departe de învățătura creștină, este în stare de sminteală, despre care Mântuitorul, sever o spune: „Mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie aruncat în adâncul mării”. Viața este un nesfârșit șirag de neajunsuri, de bucurii, de plăceri și suferințe, dar a curma viața unui om înseamnă a-i curma drumul spre veșnicie. Veșnicia ne este dată tuturor, dar mântuirea se obține individual. Să nu înțelegem greșit situațiile de legitimă apărare; în cazul soldaților pentru apărarea patriei - constituie circumstanțe atenuante care diminuează păcatul până la reducerea lui totală. Ca o concluzie, cuvintele Mântuitorului din Evanghelia după Ioan, 8, 5, trebuie să ne fie îndemn, pavază și certitudine: „Adevărat, adevărat zic vouă: Dacă cineva va păzi cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veac.” Bartolomeu Anania, în ediția revizuită și comentată a Noului Testament, Buc. 1993, referindu-se la Saul care prigonea și ucidea pe creștini, glosează astfel: „Nu poți lupta împotriva lui Iisus fără să te rănești”.

AI. RAȚIU

Notă. În nr. trecut s-a strecurat următoarea greșeală: „Prin copii crescuți în respectul (s-a tipărit nerespectul) Decalogului, pornim spre eternitate.”

VITRINA

Tentația metafizicii*

Generația anului 1927 s-a considerat o generație mistică, dar nu în sensul încetățenit la noi în ultimii ani, ci în faptul că promova, prin atitudinea sa, exaltări romantice și acorda prioritate subiectivismului în defavoarea obiectivismului; în același timp mistica apela la originar pe care încerca să-l diversifice. De aceea premisa de la care pornim demersul nostru este un principiu comun care i-a unit: revolta împotriva uniformizării, a rigidității și de aici refuzul sistemului în teoria cunoașterii.

Atâta vreme cât acceptăm existența iraționalului, orice sistem filozofic este insuficient. Odată inițiat în tentativa descifrării sale, chiar și pe bază de intuiție, iraționalul

devine comunicabil, adică îl încadrăm în forme, care, paradoxal, ne creează noi limite; am descoperit o parte din irațional și - în funcție de individ - acesta și-a pierdut obiectivitatea primară; a fost erodat de căutările noastre constructive ai subiectivitatea nu-i este pe plac; cu alte cuvinte am intrat în intimitatea sa și l-am făcut inteligibil.

Aporetica lui Hartman a fost pe placul generației '27. Ea le-a oferit discreditarea „dezvoltărilor masive” fără a renunța la soluții sau atitudini; de aceea eseul a fost preferat „în locul eșafodajului uriaș”.

Repudierea formelor clasice se datorează neacceptării antinomiilor, a ireductibilului și a iraționalului. Un clasic vede principiul manihean în spirit ortodox; neexistând cale de mijloc exclude purgatoriul. Omul modern se va răzvrăti împotriva moralei clasice tocmai funcției sale externe. Realul îi va dovedi că, în ciuda tradiției și respectării principiului umanist, normarea, artificialul îi închiștează sau îi taie aripile de zbor spre inenaltibil. Într-o comunitate unde principiile morale sunt respectate stricto sensu omul este „mort”. Nevoia de autenticitate, de viață trăită, de autonomie a spiritului. Iraționalul din viață își are rival constructiv în actul de creație. Creația oprește viața, dar îi acordă o valoare nouă, superioară. Cu toate acestea ar trebui să-i producă teamă omului creator. Pătrunderea esențelor, apropierea de formele arhetipale este imposibilă. Va exista întotdeauna un dincolo care te poate ambiționa sau deziluziona. Nu cunoașterea obiectivă este necesară, ci cunoașterea subiectivă. Omul ar trebui să-și reamintească continuu că izgonirea din rai s-a datorat tocmai râvnirii fructului oprit din pomul cunoașterii. Deci avantajul tehnicii este în defavoarea ființei. Umanismul este în pericol pentru că sentimentele s-ar putea programa, iar valorile spirituale nu și-ar avea sens. Numai coborârea spre interior poate fi salvarea noastră acceptând existența transcendentului, transcendent care, la rândul său viețuiește în irațional. Dacă individul s-ar putea desprinde de timpul istoric, noțiunile de bine și rău nu ar fi fost inventate; un fel de nostalgie după motivul biblic al Paradisului pierdut. Este ca și când ai spune că adulterul dintre Misterul blagian și creație nu este un act condamnat. Marele Necunoscut va consimți în final cununia celor doi în prezența Timpului și astfel omul se va transforma, se va modifica; cu alte cuvinte se descoperă pe sine. Această revelație va fi însă dramatică, dar și sublimă. Deși solitar el nu va deveni, totuși, mizantrop. Suferința îl va căli și îl va determina să iasă din „cadrele normale ale vieții” (p.60). Din cauza asta urăm oamenii normali, supuși vieții lineare. Pentru ei voluptatea cărnii este primordială, căci îi scutește de experiența tragicului în profunzime. Dar nici cel care suferă, nici cel care trăiește sub imperiul erosului nu sunt superiori unuia altuia. Cel care suferă boicotează iraționalul, iar pasionalul se identifică cu el menținându-i forma. Ambii au dreptate, numai că durerea te însingurează, iar iubirea te solidarizează, întrebându-te ca și Camus: „solitar sau solidar?”; pe care din cele două alternative să le alegi?

De unde această exagerare a iraționalului, a instinctului? După Cioran ipocrizia intelectualistă nu permite ființei o manifestare în plenitudine, îi îngreudește afirmarea și de aci nevoia de începuturi. Dorul de izvoarele vieții pure nu este dat oricui. Cioran este unul din privilegiatii destinului, dar atunci când problematica iraționalului este extinsă înspre religie „individul riscă să cadă victimă propriei sale extensiuni” (p.141). Așadar singura soluție este să acceptăm existența divină dar și a iraționalului. Echivocul opțiunii l-a explicat prin înșelarea lucidității așa cum a procedat Nae Ionescu care a renunțat la interogații infinite dedicându-se politicului și religiei, ambele puse în slujba națiunii. Alții au alunecat în artă fără a fugi de ei înșiși.

ICU CRĂCIUN

* - vezi Emil Cioran - Revelațiile durerii (eseuri), ediție îngrijită de Mariana Vartic și Aurel Sasu, prefață de Dan C. Mihăilescu, editura Echinox, Cluj, 1990.

„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” (Constituția României)

**Ședințele
Consiliului local**

În data de 12.02.1997 s-au adoptat următoarele hotărâri:

- hotărârea nr.3: încetarea mandatului consilierului Varvari Iacob;
 - hotărârea nr.4: validarea alegerii în Consiliul Local Maieru a d-lui Negrușeri Ioan (MER);
 - hotărârea nr.5: concesionarea terenurilor celor ce au case de locuit lângă piața Maierului.
- În data de 7.03.1997 s-au adoptat următoarele hotărâri:
- hotărârea nr.6: înfrățirea comunei Maieru cu Nort-sur-Erdre (Franța);
 - hotărârea nr.7: stabilirea taxei de 10.000 lei / an pentru pază și 20.000 lei / an pentru întreținerea curățeniei în comună.

A consemnat
CLARA RAȚIU

În luna martie 1997

S-au născut:

1. Barta Violeta
2. Dumitru Ancuța Persida
3. Barna Daniel Ionuț
4. Boșca Ioan Nicuțiu
5. Cobzașu Dana Nicoleta
6. Bizău Aureli Florin
7. Ometiș Denisa Simina

Să crească mari frumoși și sănătoși!

S-au căsătorit:

- Prisăcariu Silviu cu Berende Liliana
 - Vărtic Vasile cu Boșca Paraschiva
 - Boșca Constantin cu Cimuca Rodica Stela
 - Pirlea Lazăr cu Barna Vicheria
- Le dorim „Casă de piatră”!*

Au plecat dintre noi:

1. Bolfă Dorel	39 ani
2. Cobzașu Varvara	87 ani
3. Pop Maria	89 ani
4. Varvari Maria	76 ani
5. Pop Alexandru	88 ani

Odihnească-se în pace!

Noii abonați:

- dr. Valer Scridonesi - București
- Rais Constantin - Bistrița
- Pussy și Pavel Gligor - Aiud
- Nicolae Mușină - Poiana Ilvei

**Dialog cu dl. consilier
ing. LOGIN A. BERENDE**

Născut în Maieru, la 13.01.1961, a urmat școala generală locală între anii 1968-1976, numărându-se printre elevii cei mai buni. Între anii 1976-1980 a urmat și absolvit cursurile Liceului Silvic din Năsăud. Apoi, între 1982-1987 a urmat cursurile Facultății de Mine din Petroșani, secția topografică. Din 1987 lucrează la Exploatarea Minieră Rodna, actualmente fiind șeful compartimentului topo-cadastru al unității. Este căsătorit și are un copil.

Redacția: *Vă rugăm, la începutul dialogului nostru, să faceți referiri la eforturile dvs, conjugate cu cele ale comisiei din care faceți parte, privind prosperarea economică a comunei.*

Login A. Berende: Având în vedere situația economică a țării și mai ales starea de incertitudine în care se află, deocamdată, noii guvernanți, spun adesea colegilor mei că este bine să nu ne așteptăm la prea mare sprijin din partea bugetului statului, ci să ne bazuim în primul rând pe o mai atentă valorificare a resurselor locale prin sporite eforturi proprii. Consiliul nostru local își va putea realiza obiectivele economice numai dacă ține seama de această recomandare, explorând în primul rând posibilitățile de revigorare economică din jurul nostru. Este cunoscută hărnicia consătenilor noștri, apoi spiritul întreprinzător și inventiv al multora dintre ei. Pledez pentru o mai sistematică solicitare a oamenilor și pe o mai atentă organizare și canalizare a energiilor.

R: *Ce vă nemulțumește, în momentul actual, în peisajul comunei?*

L.A.B.: În noua realitate pe care o trăim, economia de piață este înțeleasă în diferite feluri. De aceea, în localitatea noastră, ca și în alte localități, au răsărit ca ciupercile după ploaie o serie de cârciumi, plasate mai ales în centrul comunei, unele chiar amenințând carosabilul, încât circulația în centrul comunei, atât cu mașina, cât și ca pieton, îndeosebi pentru copiii școlii, a devenit deosebit de periculoasă.

R: *Cum vedeți posibilă stăvilirea unor asemenea situații? Care ar putea fi rolul acestei reviste locale și cum credeți că s-ar putea îmbunătăți mesajul ei pentru cititori?*

L.A.B.: Pentru a face „concurență” localurilor de care vorbeam mai sus, satenii, mai cu seamă tineretul, ar trebui orientați în cel puțin două direcții benefice, credem noi:

a) spre activitățile culturale, care, trebuie să recunoaștem, în ultima perioadă, lie că lipsește, lie că se întâmplă sporadic. Maierul a ajuns vestit în țară, și nu numai, cu realizările lui pe plan cultural, numărându-ne printre localitățile cele mai rodnice și în materie de cultură și tradiții puse în valoare.

Revista „Cuibul visurilor” va trebui să pledeze mai intens pentru reînvierea aceluși redutabil ansamblu folcloric „Cununa Maierului” spre a face din tradițiile înaintașilor o adevărată școală. Avem forțe și resurse mari, asta se dovedește prin însuși faptul că suntem în stare să scoatem și să menținem în viitor o publicație despre care se vorbește frumos.

b) Referindu-mă tot la viața spirituală, consider că întoarcerea spre biserică și întărirea credinței în Dumnezeu ar contribui în mare măsură la însănătoșirea morala a oamenilor, mai ales a tineretului nostru. Cel care poartă în suflet crezul în frica de Dumnezeu, credința în mântuirea sufletului prin Mântuitorul Isus Cristos, este întotdeauna mai bun, mai înțelept, mai conciliant.

Și pentru ca se apropie Sfintele Sărbători din acesta primăvară încărcată de speranță, urez tuturor cititorilor: **SĂRBĂTORI FERICITE!**

A consemnat SEVER URSA

Cititorii din țară pot face abonamente expediind banii în contul : 4072996061187, (lei) Banca Română de Dezvoltare, Agenția Sângeorz - Băi, strada Izvoarelor nr. 92, jud. Bistrița - Năsăud, sau pe adresa redacției.

Costul unui abonament pe trei luni: 7000 lei (în țară) și 10.000 lei (în străinătate).

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor”, comuna Maieru, Județul Bistrița - Năsăud.

**Cu ocazia Sfintelor Paști,
redacția „Cuibul visurilor” urează
cititorilor, colaboratorilor și
susținătorilor publicației noastre,
tuturor credincioșilor din comuna
Maieru sănătate, pace în suflet,**

**SĂRBĂTORI FERICITE
CRISTOS A ÎNVIAT!**

Cuibul visurilor

Informații
Învățământ
Cultură
Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursa

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (S.U.A.)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA - NĂSĂUD

Machetare: Aurel Podaru

Tehnoredactarea computerizată: A.F. „Nagy Marius - Zsolt” Beclean

Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Ocolului Silvic Sângeorz-Băi

ISSN: 1224-6743

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele"-

Liviu Rebreanu

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU

ANUL II NR. 4 (11)

MAI-IUNIE 1997

8 PAGINI

1000 LEI

Ispită dacică la Maieru (1)

Încercare de întemeiere mitico-lingvistică a toponimului Maieru

„Se suiau la munte/ Lino-i, lino doamne/ Trei păcurăraș /

Cu turme de oi. / Înaintea lor / Fată de maior” (Saveta Lăcătuș din Maieru 1937/12)

„Sus la munte / Hai leroi, leroi doamne, fată de maior, /

Tri păcurărași. / Și naintea lor / Fată de maior! (s. n) (O. Barna, „... Folkllor cules din comuna grănicerească Maieru, 1944/13)b

(1)

„Și naintea lor / Fată de maior” / Fată de maior / Fată de măier

1. Ispita săsească. Iorga și Maieru-l ca „cingătoare de verdeață”

Chiar cu importantul, pentru Maieru, an 1440, în minte, și tocmai de aceea, noi, măiereni, provocați de Nicolae Iorga, cel din „Neamul românesc în Ardeal și Țara unghurească la 1906” / 10 /, vom suferi de ispita săsească / 1 /, deoarece, în plan mitico-lingvistic, vom avea impresia că suntem măiereni de foarte puțin timp, ipotetic, cel mai devreme de la „descălecările” sașilor în Ardeal (anterior pomenitului an 1440 / 37, 39 /), care temeinicindu-se în confortul de tip german, le-afășat românilor dreptul de a se mângâia cu îndeletnicirile lor păstorești, dar mai ales agricole, spre folosul cetăților săsești și cu binecuvântarea umbrei zidurilor acestora, când Soarele bătea dinspre interdicții. * Călătorind puțin / 10 /, vom afla de la Iorga că: „satul următor se chiamă Maieri (s.n.). Erau odată maierii Rodnei celei vechi (s.n.), care se întindea mult mai departe” (/ 10 a /, vol. II, p. 55). La fel, că: „de jur împrejurul cetății / Sibiului /, dincolo de platoșa zidurilor, se întindeau livezi și câmpuri. În mijlocul lor se așezaseră muncitori din neamul nostru, cari erau folositori sașilor și nu ridica la nici o înălțime de drept pe locuitorii lui. Nemțește, această cingătoare de verdeață se cheamă Maierien, iar românește i s-a zis maieri, maierii Sibiului: cine stătea aici era măierean (s.n.). Harnicii măierani (s.n.) n-aveau nici un preț și nici o cinste și trecutul lor n-a prea lăsat urme”. (/ 10 a /, vol. I, p. 91).

Porniți pe urma acelor urme pe care, totuși, le-au lăsat pe plan lingvistic, literar și mitic, dacă, în privința maieriilor, comparăm situația „Rodnei celei vechi” (unde „sașii veniseră pe la anul 1200, pentru minele de aur și de argint” (/ 10 a /, vol. II, p. 56), cu situația „cetății / Sibiului /, este necesară o corectură la Maierien-ul - „cingătoare de verdeață” în jurul cetății Rodnei, deoarece, cel puțin Măgura Mare / Măgura Caselor (1188)m se opunea geologic. Situația „Rodnei celei vechi” era mai apropiată de ceea a Bălgradului, și el, nepermițând o Maierien în sensul cal sibiian, ci doar o parte din „margenea orașului, așa-numitele Maieri (s.n) nume

* În „Catastrofa”, ea și în „Ion”, Liviu Rebreanu include și un litigiu al țaranilor români cu sașii!

În așteptarea „jocului” ...

foto: Emil Bazga

luat de la orașele săsești pentru a însemna livezile din margene și locuințele presărate printre dânsele” (/ 10 a /, I, p. 137). Era vorba de Maierii Bălgradului, adică de Maierii / Măierii Albei Iulia, cei vestiți astăzi prin fărării de icoane pe sticlă, care au impus în secolul 19 un stil aparte în arta iconarilor / 33 /.

2. „Dinspre partea” îndoielii

În timp ce Alba Iulia a păstrat Maierii / Măierii, întinzându-se până ce i-a înghițit drept cartier astăzi, Sibiul ne-a lăsat numai... Mărginimi(!), nici măcar un Maier, așa mai toponimic prin prejmă ori prin lăuntru, care să dea seamă de acea Maierien ce-l încingea odinioară, chiar dacă Silvestru Moldovan (Agârbiciu - j. Cluj - 1861, Sibiu - 1905) ne avertiza în scris / 34 /, post mortem, la 1909 că: „țaranii din Sibiu se numesc de obicei „măiereni” și cei mai mulți dintre ei locuiesc în partea de jos a orașului”. Să spună aceasta mai mult decât o proveniență germano - săsească a numelui topic Maier / Maieri ? ! Nu cumva profunzimile istorice legate de topicul Măieri (-i) / Maier (-i) coboară în trecut dincolo de „descălecările” sașilor în Ardeal, ori ale șvabilor în Banat? Îndoielile ne sunt susținute și de faptul că șvabii, tot de neam germanic, „descălecații” în Banatul mustind de detaliate și rafinate oronime având Măieru în frunte, n-au dat, ori lăsat nici o Maierien / 46 / ! Cum la fel, dintotdeauna „capitală” a Maierului, Bistrița, cea copleșitor săsească și cu cetatea aproape în mijlocul unei câmpii, n-a lăsat nici un Maier (-i), care în cazul cetății ei ar fi putut îndeplini, chiar mai bine decât în cel al „cetății Sibiului”, condiția de „cingătoare de verdeață”, născătoare de Maier(-i) din Maierien (cu a în Meierien, după / 10 a /).

Tot Nicolae Iorga, alături de Maieri / 10 / cu rolul de substantiv propriu și de „maierii Rodnei celei vechi” / 10 / cu rolul de substantiv

comun, mai folosește, de astă dată, în „Istoria Românilor” (vol. IV „Cavalerii”) / 31 /, și topicul „Maierii Bistriței”, care în confruntarea informațiilor legate de cele două domnii ale lui Petru Rareș (v. / 31 / p. 291) și de stăpânirea domnitorului moldovean asupra Maierului (v. / 11 / p. 9), se dovedește a fi tot Maieru / Măieru, adică Maierul nostru, cum îi plăcea lui Liviu Rebreanu să-l articuleze în „Jurnal” / 32 /, spre a-i spori unicitatea și importanța Legăturii sufletești cu Locul copilăriei sale, noi neuitând că L-ul (n.n.) desemnează „sunetul legăturii și al Pământului pe care se sprijină L. din alfabetul latin) / 40 /.

Să nu rămână decât două topice de inspirație săsească, pe lungul și întortocheatului drum de la „cetatea Sibiului” până la „Rodna cea veche”, și acestea numai la Alba Iulia, ori lângă Rodna, unde putem poposi românește în Maier / Maieri?! Este drept că, astăzi, mai avem și surpriza localității Mă(i)eruș din județul Brașov, cel de pe valea Oltului, la confluența cu Mă(i)erușul izvorând de pe versantul estic al munților Perșani / 20, 26, 37 /.

Localitatea Mă(i)eruș, oscilant însemnată în documente Măeruș / Măieruș se află la 30 km de Brașov, spre nord, între Rotbav (7 km la sud) și Apața (6 km la nord) și ar putea argumenta, cu totul special, despre particularitățile unei localități ce s-a născut pe un autohtonism românesc, infiltrat mai ales cu sași la început, apoi cu secui, / 20 /, fără să fi fost o Maierien în sensul dat de Iorga / 10 / și nici o Meierien propriu-zisă.

(va urma)

Dr. VALER SCRIDONESI-CĂLIN

Notă: Din lipsa spațiului, notele bibliografice vor fi tipărite odată cu publicarea ultimului episod.

Vecinii noștri

UNCHIUL ION

Frontul s-a rupt... Printre redute,
Printre eșaloane de armate pierdute
Un cimitir de ostași și gradați,
Tunuri și leșuri de cai răsturnați,
Stafie mută cu ochii goi,
Unchiul Ion s-a întors din război.

Ne privește blajin, c-un surâs fericit:
Dumnezeu l-a scăpat; s-a întors prizărit.
De-acolo nu mai vin mii și sute...
În nimbul de brumă al bărbii hirsute,
Gură de iască și glas scăzut,
Un schivnic pare, un înger căzut.

Mort îi știam toți. Surori și frați,
În cornul mesei privim mirați;
El e? sau un străin povestește?
Unchiul Ion trăiește, vorbește!

Sate aprinse, obuze, grante,
Prunci împușcați, femei rușinate.
Pacoste, jale, blestem, măcel
Ce-a fost acolo știe doar el
Și curmând parcă un gând ce m-apasă
Să strig lovind cu pumnul în masă;
Așa, popoare, nu se mai poate! –
El mă întrebă; Ce faci, nepoate?
Mama-i intinde ceva să-mbuce.
Își scoate clopul și-și face cruce.

Prof. univ. dr. ALEXANDRU HUSAR

CU 4(11)/97 p.2

Conf. univ. dr. Lazăr Avram ne-a trimis la Redacție cea de-a 7-a carte, intitulată „Ning spicele tăciune” (editura Universul Cartfil, Ploiești, 1997). Până la o cronică asupra noii cărți a domniei sale, îi reproducem poemul de mai jos.

MĂIEREANĂ

Se despică orizonturi ca o ploaie de Șimleu
căptușind cu grele aripi scama gândurilor lungi:
amintiri din Munții Rodnei, amintiri de drumuri
– fugi
prin pădurile crescute dintr-o lacrimă de zeu.

Chip creol de lumânare, maica mea hotar
durut...

Întârzie ochii-n viață despărțiți în două poze
locuite azi de rana din războiu-a două roze
și aluneci în oglinda unui mare dispărut.
M-au împleticit cu gânjuri rădăcinile din piatră
cu miresme vechi de taină consumată și întoarsă.

Prin sărutul sfânt al mamei renăscut din neaua
arsă
m-am pierdut în porii lumii și doar gândul mă
mai latră...

Conf. dr. ing. LAZĂR AVRAM

DOR DE MAIERU

Un sat de gospodari în Țara Rodnei
Mârgea-n „gherdanul” Someșului Mare...
Îi pune „Măguri” drept clips-cercei;
Un zâmbet de căsuțe-n sărbătoare!

Aici am început urcușul vieții
învățător, abia scăpat din școli
și mă luptam cu-ntunecimea ceții
deși peste elevi aveam doi țoli!

Mi-am deschis atunci slăvite zări
și am văzut dureri uitate-n făgădău...
sorcovă de utopice visări;
Îl suplineam pe dascălul VRANĂU.

Erau în sat copii frunză și iarbă,
mulți sunt azi domni și cu renume...
punând culturii aură și salbă;
unii-s plecați de mult din astă lume!

S-au dus cam mulți dintre colegii mei,
și-o să-i urmez desigur; n-am să neg...
Am fost prin nouă sute treizeci și trei
cu Ilieș Vincențiu, coleg!

L-am cunoscut pe Pop, Partene, Barna,
pe Boșca; domnăraia din comună...
I-o fi-nghițit pe unii țarna;
în cimitir, în gând, le-aduc cunună!

De-atâtea ori, când greu mi-a fost în viață,
am fost și „prins”-n Siberii colindând;
aci m-am reîntors; și nu odată...
și satul l-am purtat mereu în gând!

Scriam atunci ce chiuie la horă,
și bocete, ferepare la decese...
Aici am și iubit întâia oară
pe-o fată cu coșite de ovese!

Și astăzi amintirea-i mă îmbată,
prin locuri neumbrate m-a purtat...
Aici am sărutat întâia fată;
era și ea învățătoare-n sat!

Prof. univ. dr. AUREL CLEJA

ION (III)

Profesorului Sever Ursa

În acest cerc de sânge,
Îmi spunea Liviu Rebreanu,
l-au răstignit pe „Ion”,
între cei doi tâlhari:
„glasul pământului”,
„glasul iubirii”

ION (IV)

Profesorului Sever Ursa

Pe deal,
sub ploaia de primăvară
„Ion” conjugă verbul a avea
la toate timpurile,
la toate modurile.

Spânzurat
de funia curcubeului,
strigă apoi cerului
ultima dorință a condamnatului
„- Cât pământ, Doamne...”

ION RADU ZĂGREANU

„Colăcari” măiereni, foto: I. Hangea

File de istorie

POVESTESC BĂTRÂNII...

Istoria unei localități atât de vechi ca a noastră nu încapă doar în limitele documentelor și datelor exacte, ci „se scrie” și prin tradiția orală adusă din moși-strămoși până la noi. Spicuim, prin urmare, câteva mărturisiri ale bătrânilor, culese prin elevi și publicate încă din 1967, în revista „Cuibul visurilor”, în varianta ei școlară de acum 30 de ani.

Despre numele comunei...

„...Numele satului nost s-o fost dat după vorba „măierește”, adicătelea poiană întinsă din gios de Rocna Vece. Zăc bătrânii că pe-aici pășteu oile și caii și mărghăiele fără număr, din cetate...
(Informație culesă de Scridonesi Vasile, cl a VII-a, de la Cioncan Doniză-Hrincă, de 86 de ani (1967).

Cea mai veche vatră a satului...

„...Întâi și-ntâi o fost vetre bărânești în sus, în Drogomana. O mai fost acolo o mănăstire de lemn care o ars-o tătării...Bătrânii țân minte pe-on călugăr. La neamul care s-o tras din el li-o zăs „de-a călugărului”, și așa le zăce și-n ziua de az. Pe Drogomana, o fost din veci, țânțărîm, c-am văzut căm eram băiet și pogonici la plug, cumi o ieșât pe brazdă oasă și dărăburi de lespez,

cum le scoté plugu...”

(...de la badea Adrian Cobzaș, 76 de ani, culeasă de elevul Rațiu Ioan, cl a VII-a (1967).

Despre Someș...

„Apa aiasta, dragu mneu, n-o curs mai demult pi une cură az...Di la rampa Grozi o lua oblu câtă șasu Drogomanii și meré meré, până une o fost curtea grofului Zici, apoi încorda câtă ulița gării până în gios, une-i amu la rampă, la Solovăstru Baciului...Apai tară să țapa une-i locu ș-amu, câtă Caba...Cân săpăm pe Șăs, dăm de prund. Ba mai demult o-mblat apa pe Pod, că și pe-acolo dau oamenii de prunduri...Cân s-o tras apa câtă Măgura din sus, o rămas on tău care i-o zăs din bătrâni Tău’ Popii, că aici s-o fost înecat popa de-atunci cu cai și cu car cu tăt...Îmblau plute pe apă; viné di pe Valea Măriilor și de pe Anieș. S-o fost făcutu-să două haituri, unu la Izvoru Arinului pa Măria Mare și unu pe Anieș, la Vadu cel Lung. Plutele méréu pe apa Someșului până-n Dej și mai departe...”

(Auzită de la badea Doniză Cioncan-Hrincă, „omu cu două minți, cum îi spun sătenii”, de către elevul Timiș Vasile, cl a VIII-a, (1967.)

- Consemnare - SEVER URSA

(Va urma)

DECALOGUL (6)

- O ÎNTRODUCERE ÎN ÎNVĂȚĂTURA CREȘTINĂ -

Porunca a șasea glăsuiește astfel: „Să nu fi desfrânat”, iar a nouă poruncă „Să nu dorești femeia aproapelui tău”. Amândouă aceste porunci au același obiect: curățenia. Porunca a noua, ca o prelungire a poruncii a șasea din Decalog, anticipează desăvârșirea Legii Vechi prin: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: să nu săvârșești adulter. Eu însă vă zic vouă că oricine se uită la femeie poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui (Matei, 5, 27-28).” Părea că, porunca a noua este o prelungire a poruncii a șasea, aparține părintelui profesor și senator M. Boilă, în „Introducere în viața creștină”, Ed. Viața Creștină, Cluj, 1994.

Pentru a înțelege interferența dintre cele două porunci ale Decalogului voi încerca, cu modestele-mi puteri, să aduc în fața d-voastră părerea unor mari gânditori ai secolului nostru. William James (1842 - 1910): „Credința apare ca o adeziune, dincolo de experiența empirică, dincolo de știința pozitivă.”

Credința religioasă este o dimensiune fundamentală a spiritului. Părintele C. Galeriu, pe care Maierul l-a avut ca oaspete în 1992, într-o emisiune televizată spunea că sintagma „Crede și nu cerceta” nu există în Sf. Scriptură. În schimb, în Evrei, 11, 3 găsim „Prin credință înțelegem”. Să nu uităm că Tertulian (155 - 222) este inițiatorul formulei „Credo et intelligam” (Cred că înțeleg). Apoi, în Rohia din nordul țării, N. Seinhart susținea că „Credința ne descoperă lumea, oamenii, viața și ne scoate din areală, din plectis, din mohoreală, înnoiește și înviorază ca arta poetului sau a pictorului.” (Jurnalul fericirii, Ed. Dacia, Cluj, 1992)

M. Eliade, în „Nostalgia originilor”, Paris, 1970, arată că „Ignoranța este considerată păcat foarte grav în religia creștină. Conștiința unei lumi reale și semnificative, este strâns legată de descoperirea sacralului.”

Așadar, pe fondul citatului de mai sus, îndrăznesc să cred că despre cele două porunci, în dimensiunea sacralului, trebuie amintită Sf. Taină a Căsătoriei, ocazie cu care invit din nou pe sfinții noștri preoți să o explice în paginile revistei noastre. Cele șapte taine, sau sacramente, (Botezul, Euharistia, Căsătoria, Mirul, Maslul, Pocăința, Hirotonia) - sunt armele preoților, ale celor hirotoniți întru preoție și numai ale lor. Un laic ca mine, poate vorbi în limbaj creștin despre conotația cuvântului „mistic” (tainic, ascuns) care se referă la taina iubirii lui D-zeu față de noi, care s-a arătat în Isus Hristos. Contemplarea mistică, specifică marilor inițiați, anahoreților și sihaștrilor noștri înseamnă „vederea tainelor divine” arată J. Mânzat în „Psihologia religiei”, București, 1994. În acest sens, aș recomanda „Teologia mistică a Bisericii de Răsărit” și „Vederea lui D-zeu” de Vladimir Lossky - Ed. Deisis, Sibiu, 1995. În Decalogul cincii, spuneam că viața eternă din sufletul nostru este în funcție de viața pe care o ducem pe pământ. Viața pământească este un prilej de câștigare a vieții eterne.

Omul s-a născut „nu să-și trăiască clipa”, ci omul s-a născut pentru veșnicie. Valoarea clipei este potență de a ne câștiga viața veșnică.

Pentru înțelegerea poruncii a șasea și a noua a Decalogului trebuie să amintesc câteva lucruri despre păcat.

Păcatul, în primul rând, este batjocorirea numelui lui D-zeu; pentru că dumnezeirea în Sf. Scriptură se definește tot dumnezeiește „Eu sunt cel ce sunt”.

Iată, deci, că, în om există o tendință fundamentală a ceea ce gândește să se transforme în faptă. Dar, după afirmațiile marilor părinți bisericești „nimic din ceea ce gândim și facem nu este întâmplător”. De tot ceea ce facem suntem răspunzători în fața cerului. Cu adevărat naivii când săvârșesc un păcat o fărâdele cred copilărește că nu-i vede nimeni. Ori, D-zeu toate le vede, toate le aude, toate le știe. Sf. Pavel, răspicat o spune: „ori de mâncați, ori de beți, a tot ce faceți, în numele lui D-zeu să le faceți” continuând apoi și sintetizând profetic porunca a șasea și a noua a Decalogului: „Fugiți de desfrânare. orice păcat pe care

il va săvârși omul este în afară de trup. Cine se dedă însă desfrânării, păcătuiește în însuși trupul său. Sau nu știți că trupul este templul Duhului Sfânt care este în noi, pe care îl aveți de la D-zeu și că voi nu sunteți ai voștri”. Iată deci, păcatul în primul rând este un rău spiritual. El se săvârșește cu voința, cu conștiința, cu spiritul, în alte cuvinte se săvârșește cu știința cu neștiința, cu fapta cu voie sau fără voie, chiar și cu gândul. Omul, fiind o persoană liberă, trebuie să fie atent cum își ordonează pornirile cârnii sale, pentru a fi deasupra instinctelor animalice. Pentru a fi alături de Creatorul său și de Creație, atunci, pasiunile instinctuale, să fie o oglindă a dragostei divine, a percepțelor Sf. Taine a Cununii. Pornirile instinctuale și sexuale să fie transfigurate în dăruire reciprocă, în nașterea de prunci - ea fiind prima etapă în unirea cu D-zeu. Păcatul, după M. Boilă, în cartea citată „este ruperea de D-zeu prin refuzul dăruirii, prin izolare, egocentrism, egolatrie etc”.

Dacă oamenii renunță să fie persoane orânduite spre D-zeu cu trup și suflet, atunci devin ființe animalice, subanimalice, dezzechilibrate psihic și psihologic.

Libertatea sexualității, este opera gânditorilor materialști, care au crezut că în felul acesta se elimină dezzechilibrele psihice. Păcatul cel mare este că sexualitatea a devenit o maladie care ne-a adus pe marginea prăpastiei. Mare eroare au făcut profeții materialismului. Nu este tot una a fi om sau maimuță?!

Omul, creație divină „după chipul și asemănarea Sa”, este responsabil al libertății de gândire insuflată de Creator și prin el Creația trebuie să continue, până la marea judecată. Cuvintele lui Rudolf Steiner din „Creștinismul ca fapt mistic” Ed. Humanitas, 1993, sunt edificatoare. „Oamenii nu-și pot domina cu puterile lor omenești gândurile, aceasta este caracteristica cea mai importantă a epocii noastre”. Așadar, fără fundamentul aspectului moral și religios, aspectul social nu poate fi realmente condus spre o soluție sănătoasă.

În consonanță cu porunca a șasea și a noua a Decalogului aș încheia cu versurile poetului băimărean V. Latiș, din „Odihnă rotitoare” - Ed. Proema, 1997. „Dar, prietene! / fără copii / și femeie / lumea nu se citește.”

AL. RAȚIU

JF
VACA

Prin 1992 călătoream într-un tren spre Cluj-Napoca. În compartiment lume multă. Un țăran de prin părțile Aradului povestea: „În anii 50 aveam o vacă bună, faină și tânără. Toată lumea mi-o lăuda. Însă, nimeni nu știa că avea un singur defect: nu slobozea laptele decât dacă îi fluieram „Deșteaptă-te, române!” Un vecin, că nu putea să fie altcineva, m-a turnat la Securitate. Știți ce înseamnă treaba asta.” „Pușcăria, pentru că mulți făcuseră ani grei doar pentru o vorbă”, zise un bătrân, încruntându-se. „Ei bine”, continuă țăranul, într-o zi mă trezesc cu șeful de post în ogradă. „Omule”, mă atenționează el, „fă ceva și nu-i mai fluiera vacii cântecul ăla!” De spaimă, am înghețat. N-am avut ce face și sâmbăta viitoare am ieșit cu vaca la târg. Primului cumpărător i-am spus care-i baiul cu slobozirea laptelui. Lasă, zice el, că eu stau la marginea satului. Ți-o cumpăr! Și i-am vândut-o. Da' să vezi comedie! După vreo trei ani, mă întâlnesc cu omul meu. Ce mai face vaca? îl întreb. Bine, da' amu-i alt bai! Juninca pe care a fătat-o am ținut-o și-i vacă în toată legea, da' nici ea nu sloboade laptele decât dacă-i fluier „Deșteaptă-te române!”

Ieri mi-am adus aminte de pășania țăranului din tren. Acum nu mă mai mir că odraslele nomenclaturiştilor sunt identice cu ei!

ICU CRĂCIUN

ACTIVITATEA LUI
SEVER POP LA
NĂSĂUD ȘI CLUJ (4)

Următoarea parte a chestionarului conține indicele problemelor anchetate și cuprinde toate aspectele lingvistice programate pentru o documentare interogativă, inventariate alfabetic, urmate de cifre care trimit la chestionar. De exemplu, „nevastă” (= femeie măritată de curând) 493. În sfârșit, cele trei anexe se referă la indicele denumirilor latinești din textul chestionarului, indicele hărților fonetice și morfologice interpretative ²¹⁾.

La elaborarea AIR I au colaborat Yves Auger, profesor de Limba și literatura franceză la Universitatea din Cluj, bun prieten cu marii iubitori ai naturii românești Mihail Sadoveanu și Ionel Pop, fiul altei personalități marcante din Poiana Ilvei, vicarul dr. Ioan Pop (1859 -1891 - 1901), apoi Romulus Todoran, Liviu Onu și Iosif Pervain, iar la AIRM I Romulus Todoran, Iosif Pervain și Ioan Pătruș, alți aproape 1.000 de corespondenți, dintre care dr. Vasile Scurtu (1906-1968), cu probleme privind graiul din Satu Mare, continuator pe baza AIR al cercetărilor din domeniu (vezi lucrarea „Termenii de înrudire în limba română”, Edit. Academiei RSR, București 1966).

Prima anchetă pe teren, definitivă, realizată de Sever Pop a avut loc la 10-14 aprilie 1930, în localitatea Petrova (Jud. Maramureș), punctul cartografic 348. Pe teritoriul actualului Județ Bistrița-Năsăud, cercetările au fost în următoarele puncte cartografice: 215 - Șanț (25-26 iunie 1930; 1-4 ianuarie 1931), 217 - Poiana Ilvei (5-8 august 1930), 218 - Mureșenii Bârgăului (2-5 august 1930), 223 - Șieuț (8-11 august 1930), 259 - Corvinești (1-4 mai 1930=, 266 - Ciceu-Giurgești (11-14 februarie 1931), 268 - Năsăud (24-28 aprilie 1930), 269 - Târlișua (8-11 mai 1930) și 360 Romuli (4-7 ianuarie 1931).

Dar, există un dar! De ce Sever Pop n-a fost suficient apreciat în România Mare, ci a trebuit să se consacre și să fie apreciat aiurea? Oricâte titluri onorifice i se vor fi conferit pe plan mondial, totuși, ar fi trebuit să fie prețuit mai întâi în țară, la Universitatea din Cluj, căci aproape nimeni nu consideră că a făcut parte din școala lingvistică inițiată în jurul Muzeului Limbii Române, doar fusese ambasadorul științei românești dincolo de granițele noastre spirituale, trudind, după propria-i mărturisire, ca acest neam, „să aibă o carte în rând cu alte neamuri luminate din lume” ²²⁾.

S-a stins din viață la 17 februarie 1961, fără să fi avut pretenția de a i se aduce, departe de pământul românesc, flori sau coroane.

Prof. univ. dr. IRONIM MARȚIAN

Notă: Dintr-o eroare de tehnoredactare, pentru care cerem scuze, notele bibliografice aferente acestui studiu au fost publicate în nr. 2 (9) februarie 1997, al revistei noastre.

ASTRA, factor stimulator

Într-o zi anume aleasă, miercuri 21 mai, ziua Sfinților Constantin și Elena, spre seară, în ambianța muzeului „Cuibul visurilor”, s-a desfășurat adunarea cerculă Astra, a măierenilor, din vreme și cu pasiune pregătită.

Astriștii și invitații au fost întâmpinați cu câteva plăcute surprize. Un grup de elevi, conduși și acompaniați la pianină de tânărul profesor Mircea Pioraș, au învăluit inimile tuturor cu solemnul imn al Astei, care nu s-a mai auzit pe la noi de peste 50 de ani... Apoi, în amfiteatru și în sala de istorie, cei prezenți au putut admira excepționalele sculpturi în lemn ale talentatului nostru medic veterinar Login Berende, proaspăt membru al Astei. A mai fost

Și noi am fost tinere... foto: I. Hangea

încropită și o expoziție de publicații astriste din țară, cu care cultivăm relații.

D-l președinte al cercului, preotul Emil Coman, a salutat pe cei prezenți, pe D-l Prof. Ioan Seni, cunoscutul președinte al Despărțământului nășăudean, mereu prezent la manifestările noastre de suflet. A fost prezent și D-l Ioan Cărbune, tânărul primar al comunei și alți reprezentanți ai instituțiilor locale.

Prof. Sever Ursă, secretarul cercului, a susținut un dens raport asupra activității de la alegerile din 1991 până azi. Apoi, D-l prof. Icu Crăciun, vicepreședintele, a propus adunării un stufos plan de intenții, în perspectiva anului 2000. A urmat o serioasă dezbateră susținută de D-nii: Ioan Seni, Virgil Ureche, Ioan Cărbune, Icu Crăciun, Maxim Boșca, Gavrilă Floșui, Emil Coman, Al. Rațiu, Iacob Naroș, Ilie Hoza, Vasile Botiș, Mihai Roman, Login Berende și Sever Ursă, care, pe lângă cuvintele de apreciere, au adresat comitetului și unele întrebări mai tăioase, menite să fertilizeze și să determine o mai responsabilă implicare a demersurilor astriste în viața comunei. A fost apoi ales Comitetul local în următoarea structură: pr. Emil Coman, președinte, apoi, ca vicepreședinți și membri în comitet: Icu Crăciun, Ioan Cărbune, Titus Cărbune, Pavel Ciupe, Iacob Naroș, Login Berende, Aneta Rațiu, Vasile Botiș, Mihai Roman. Ca secretar și delegat la adunarea generală a Despărțământului și a adunării generale de la Gheorgheni a fost ales semnatarul acestor rânduri.

Să subliniem și cu acest prilej că Astra, fiind o asociație apolitică, nu-și subordonează acțiunile unui partid sau altul. Urmărește doar dinamizarea acțiunilor culturale. De vreme ce, în atâția ani postdecembriști, cu excepția „Zilelor măierene”, n-a mai avut loc nici o întrunire cu caracter cultural de asemenea factură și menire, pe plan local, ar fi timpul să ne gândim cu seriozitate ca, în jurul Astei, să reanimăm unele acțiuni și preocupări tradiționale, reînființând formații tinerești care să pună în valoare, pe o scenă cam pustie acum, datinile noastre nepieritoare. Firește, totul trebuie împlinit într-o concepție nouă, creștinească. Nu mai e nevoie să dovedim că Astra reunește „lumea bună” a unei comunități – ca să reiau o plăcută pereche de cuvinte ale lui Ioan Seni. De aceea, idealurile astriste pot fi transpuse în acte de cultură autentică, fără prejudecăți trecătoare, în manifestări de suflet care întotdeauna plac sătenilor, fiindcă poartă încărcătura pasiunii și dăruirii de sine.

Vom reveni cu unele detalii privind programul de intenții aprobat în adunarea generală.

SEVER URSA

Mucenicia Brâncovenilor

Marți, 24 martie 1714, domnitorul Munteniei, Constantin Brâncoveanu este mazilit, arestat cu întreaga familie, dus la Istanbul și întemnițat la sinistra Edikule.

După luni de tortură, în care până călăii par a fi obosiți, se hotărăște martiriul. Se alege o zi atât de dragă Brâncovenilor 15 august, ziua când voievodul împlinea șazeci de ani, ziua onomastică a doamnei Maria.

Desculți, numai în cămăși, cu capetele descoperite, istoviți de chinuri, cu numele torturilor pe trupuri, au fost purtați pe uliți bizantine spre Ialz Kisoc, locul de supliciu, unde, într-un foșor luxos trona însuși sultanul Ahmed III și – lucru de necrezut – erau de față ambasadorii marilor puteri europene Anglia, Austria, Franța și Rusia, țări în care Brâncoveanu își pusese atâtea nădejdi.

Șirul decapitărilor începe cu bătrânul sfințic domnesc Ianache Văcărescu, după care urmează fiii domnești, apoi voievodul însuși. Nicolae Iorga descrie cumplita dramă în următoarele cuvinte: „Sângeră înaintea căruntului părinte cu trupul frânt de chinuri toți fiii Constantin, Ștefan, Radu până la copilandru Matei care singur se cutremură înaintea toporului și trebui sprijinit de însuși tatăl său pentru ca, împăcat cu gândul jertfei sale de creștin, acesta să-și puie și el capul bătrân pe trunchiul stropit cu atâtea sânge al odraslelor sale iubite.”

Statornicia în credință, tăria de caracter și valoarea morală cu adevărat mucenicească reies din îndemnul și încurajările date fiilor în momentele cele mai dramatice. Urcându-se pe eșafod a rostit: „Fiii mei, fiți cu curaj! Am pierdut tot ce avem pe lumea aceasta, să ne mântuim cel puțin sufletele spălându-le în sângele nostru.”

După ce cad capetele fraților mai mari, mezinul Matei, de nici 14 ani, are firesc un moment de groază, se cutremură în fața morții iminente cerând clemență în schimbul apostaziei. Un moment de teribilă cumpănă pentru bătrânul tată: viața unicului fiu în schimbul turcirii sale! Cu demnitate de martir și dragoste paternă îl conduce spre butucul călăului îmbărbătându-l cu blândețe: „Din sângele Brâncovenilor n-a mai fost nimeni care să-și piardă credința. Dacă este cu puțință mai bine este a muri decât să-ți renegi credința pentru a trăi câțiva ani mai mult pe pământ.” Adresându-se apoi sultanului, îi strigă de la înălțimea eșafodului devenit altar de jertfă și amvon de predică: „Nu! Să plătească nenorocitul acesta cu viața, cinstea pe care vroia să o piardă.” De unde, din ce resorturi sufletești, din ce adâncuri de conștiință, din ce tainică rezistență morală a mai putut să înfrunte pe sultan, nimeni nu poate ști!

Barbaria continuă. Trupurile mutilate și profanate sunt aruncate în Bosfor, de unde vor fi recuperate și înmormântate pe ascuns la mănăstirea din insula Halachi, unde domnul făcuse atâtea dării, iar capetele purtate pe ulițe și expuse în locuri publice. Maria, Doamna, cu nora, cu ginerii și cu micul nepot Constantin este întemnițată în fortăreața Fornetta, apoi exilată la Kutaisi, în Caucaz, de unde se repatriază abia în vremea lui Ion Mavrocordat, aducând și înmormântând tainic moaștele soțului său în biserica Sf. Gheorghe cel Nou din București. Atât de tainică a fost această înmormântare încât timp de două veacuri, până în anul 1914, nimeni nu a știut că Mucenicul Mărturisitor Constantin a revenit acasă, că este prezent în inima capitalei, în inima Țării!

Mucenicia brâncovenilor este o parte din mucenicia multiseclară a Neamului românesc care a plătit un mult prea mare tribut de sânge pentru a-și apăra Țara și Legea.

Preot paroh OCTAVIAN BĂIEȘ

Livia Hulea – Rebreanu

Autoarea acestei emoționante evocări, distinsa D-nă Maria Pussy Rebreanu-Gligor din Aiud, este fiica poetei Livia Rebreanu-Hulea, sora marelui romancier. (S.U.)

30 martie 1972 – 30 martie 1997... Oare a trecut cu adevărat, un sfert de veac de atunci...? Evenimentele majore din viața noastră nu le numărăm cu anii, le acoperim neîncetat cu sufletul, cu ceea ce e mai pur și mai tare în noi, cu iubirea, și pentru aceea ne rămân, dincolo de timp, mereu vii, de parcă s-ar fi petrecut ieri. Mă văd ingenuncheată lângă patul tău, mamă scumpă, urmărindu-ți respirația din ce în ce mai rară și sărutând o lacrimă care a alunecat din ochii închiși pe obrazul cald încă. Apoi sufletul tău s-a desprins și a pornit spre Cel către care s-a înălțat de nenumărate ori cu toată ardoarea, încrederea sau convingerea, în zilele bune sau grele.

Te-ai născut în comuna Maieru, prima fată din familia soților Ludovica și Vasile Rebreanu și ai văzut lumina zilei la poalele măgurilor care, cine știe de când, străjuiesc satul cu aceeași liniște și culoare. Doamne, cât ai iubit, o viață întreagă, acele meleaguri someșene și cât le-ai dus dorul!... Aș putea să uit felul în care spuneai „la noi” când vorbeai despre ele? Nu știu de ce, de când te-am auzit spunându-le, deși eram copil pe atunci, o nostalgie inexplicabilă strângea mica mea inimă cumva dureros și doream să văd acele locuri care te-au fermecat într-atât. De atunci, înainte de a le admira, cum am făcut mai târziu, m-am legat și eu, pentru totdeauna de ele și mă mândresc cu convingerea că, prin tine, sunt pe jumătate „someșancă”. Dar ce mărturie despre ceea ce simțeau poate fi mai grăitoare decât ultima dorință pe care ți-ai exprimat-o cu câteva zile înainte de moarte: „scumpa mea, vreau apă din Someș...”

Încă din adolescență, inima ta a vibrat puternic la tot ceea ce era înalt, nobil, veșnic, sentimente care-ți ridică pe om peste sine-însuși și dau adevăratul sens

Livia Eugenia Rebreanu (1889-1972), născută în Maieru, împreună cu soțul ei, profesorul Ovidiu Hulea (1892-1952)

al vieții. Dragostea de pământul românesc, neîntregit încă, visul de a-l împlini, ți-au stăpânit sufletul și a dat glas poeziilor pline de căldură, convingere și feminitate pe care le-ai scris și care au apărut, în acei ani, în cele mai cunoscute publicații din Ardeal. Glasul tău tânăr găsea ecou în toți cei cărora le erau adresate și primeai mereu scrisori în care ți-se cerea să nu taci, să dai curaj și încredere, atât celor care plecau să lupte, cât și celor care-i așteptau acasă cu speranță în împlinire... Această activitate a ta a fost apreciată și de personalități ca N. Iorga, V. Goldiș, M. Dragomirescu. După marea Unire, toate aceste versuri, împletite cu poeziile de iubire sau meditație, au fost înmănușiate în volumul „Răvașe-n tabără” apărut în 1929.

(va urma)
PUSSY REBREANU GLIGOR

Interviu

Europeanul EUGEN IONESCU (2)

(urmare din nr. 1/1997)

Alison Browning : *Aveți încă sentimentul că sunteți înconjurat de cultură europeană? După toate cele afirmate, s-ar părea că nu.*

Eugen Ionescu : Aveam acest sentiment în urmă cu treizeci – patruzeci de ani, în vreme ce Europa rezista tehnologiei americane. Acum însă, cu jazz-ul, cultura neagră, desenele animate ca în America, această unitate îmi pare știrbită.

A. B. : *Ați afirmat, în una din discuțiile Dvs.: „Cultura îi unește pe oameni, iar politica îi separă. (1)” Deci, în concepția Dvs., unirea Europei, dacă această există sau va putea într-o bună zi să existe, trebuie să se facă la nivel de cultură?*

E. I. : Da, ea trebuie să se întâmple la nivelul culturii și această unitate ar trebui să se centreze pe tradițiile culturale încă în viață din Franța. Din Franța, în principal, ca de altfel și din celelalte țări de limbă franceză, căci în ceea ce privește țările de limbă germană, acestea dispun de multe elemente extraeuropene.
(.....)

A. B. : *Dar această unire ar putea fi totuși posibilă, după opinia Dvs.? Sau este doar un vis?*

E. I. : Nu știu. Europa este atât de mică, atât de amenințată de marile puteri, atât de amenințată de excesul industrializării încât mă întreb ce este, în definitiv, Europa? Ea este de asemenea amenințată de postindustrializarea de vârf, față de care Franța este încă în urmă. Se va limita oare Europa doar la o tradiție literară care ar veni de la Racine, de la Corneille sau de la Moliere? Ar putea ea fi pur și simplu o literatură? Ar putea fi o ideologie? Dar această ideologie – marxismul, cum vă spuneam ia altundeva un alt aspect, iar acest alt aspect se întoarce împotriva marxismului european și îl desfigurează.

A. B. : *Nu ar fi ea oare o tradiție a valorilor, cum ar fi, de pildă, cea a drepturilor omului?*

E. I. : Ba da, s-ar putea spune că Europa provine din „liberte, egalite, fraternite” din timpul Revoluției franceze. S-ar putea spune așadar, că tradiția drepturilor omului, a independenței naționale sunt europene. Dar ce înseamnă această tradiție a drepturilor omului sau această independență națională? S-a văzut bine că independență națională din țările altădată colonizate nu este același lucru cu libertatea. În numele independenței naționale foștii colonizați au creat în final țări tiranice, ceea ce de fapt avuseră din totdeauna. Eliberând câteva țări care, din punct de vedere mental, fuseseră occidentalizate, sau începeau să fie, reapar vechile obiceiuri, foști zei care se întorc împotriva lor și împotriva noastră. În orice caz cel mai mare pericol nu se află aici, pentru că noi nu vom adopta niciodată totalitarismul și nici tiraniile monstruoase care bântuie în alte țări. În mod evident aici nu este nici un pericol. Există însă pericolul industrializării. Dacă ea o fi sau nu bună, este un alt aspect. Ea este însă foarte periculoasă în sensul că duce la o nivelare a concepțiilor. Este o mare diferență între tinerii de astăzi și cei care trăiau în urmă cu numai patruzeci de ani. Poate că Europa este, orice s-ar zice, deși a preluat foarte puțin de la greci, descendenta, în același timp, a latinității, a greco-latinității și a creștinismului. Și a avut loc aici ceva nou, - celții fiind păgâni - anume continuarea romanității. Există însă o bulversare generală, iar eu mă întreb dacă îi vom putea rezista.

A. B. : *Într-un eseu despre „Cultură și politică” scrieți următoarea frază: „Cu cât se neagă cultura, cu atât ea de fapt se îmbogățește” (2). Este o afirmație foarte interesantă la nivelul aplicării ei. Sunteți de părere că antieuropeismul intelectual, văzut ca expresie a negării culturii europene, o îmbogățește, că ar constitui ceva pozitiv?*

E. I. : Spunând aceasta mă rezumam la constatări de ordin literar și de istorie literară. Adică a existat clasicismul, iar mai apoi romantismul care nega clasicismul. A fost realismul care a fost negat de simbolism ș. a. m. d. Există o limbă literară care era negată de către creatori, poeți noi care inventau o altă limbă distrugând-o pe precedentă dar astfel ei o și îmbogățeau. Rimbaud, care era destructorul tuturor formelor tradiționale de limbă și literatură s-a integrat în această literatură. Acest fenomen este valabil mai ales în literatură și mai puțin în cultură. Realismul, dadaismul au negat profund cultura și limba, cu toate acestea s-au integrat în ceea ce se numește istoria literaturii și culturii franceze. Până și pictorii cubiști sau cei nonfigurativi au sfârșit prin a se integra. (.....)

Când spun că Europa este în pericol, în realitate este cultura ei care se află în pericol, cultura ei umanistă. Se face din ce în ce mai puțin pentru aceasta, s-a văzut în literatură, noul roman care este un impas, s-a văzut că noua pictură reprezintă de asemenea un impas și că nu există nimic de pus în loc. Nu există contestatari ai noului roman, ai noilor forme literare, nu există contestatari ai noilor forme plastice. Dacă nu sunt contestatarii, care ar sfârși prin integrare, tocmai prin opoziție, atunci într-adevăr că s-a terminat; sfârșitul acestei culturi umaniste înseamnă sfârșitul Europei.

(va urma)

Note: 1) Un homme en question, Paris, Gallimard, 1979, p. 30

2) op. cit., p. 53

A tradus: Damaschin POP-BUIA
Ostfildern, 28 martie 1997

Raft

Actualitatea lui
MIRCEA ELIADE

Orice text care poartă semnătura lui Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica sau Mircea Vulcănescu și este (re)publicat astăzi este un act de cultură.

Editura „Roza Vânturilor” din București, prin grija d-lor Alexandru V. Diță și Nicolae Georgescu, a tipărit câteva din articolele din tinerețe ale lui Mircea Eliade (între anii 1927-1938) adunate din revistele epocii respective; altele (puține la număr) sunt reluate din revistele apărute în străinătate (între anii 1953-1965). (vezi Mircea Eliade - „Profetism Românesc”, București, 1990, 2 vol).

Partea I cuprinde „Itinerariu spiritual”, celebru în epocă pentru polemica stărnită, deși în „Addenda” nu sunt reproduse decât intervențiile lui Șerban Cioculescu și Alexandru Elian. Nu întâmplător cele douăsprezece articole trimise de la Geneva de tânărul Eliade cotidianului „Cuvântul” în a doua jumătate a anului 1927 au avut un ecou deosebit. La 20 de ani devenea liderul generației sale în numele cărora scria și gândea; de altfel, mai târziu, în 1936 în foiletonul „Generația în pulbere” lua apărarea generației sale acuzată de Zaharia Stancu de „incapacitatea de efort și de creație științifică”. Ca argument împotriva afirmației

pernicioase a lui Z. S., n-a ezitat să dea nume care deveniseră de notorietate mondială: Grigore Moisil, Țițeica, C-tin Noica, Emil Cioran, Traian Herseni, H. H. Stahl, Alexandru Elian, Anton Holban, Mihail Sebastian și mulți alții.

Ceea ce surprinde și astăzi la Eliade este cultura și informația excepțională, puterea de sinteză, sobrietatea stilului, organizarea metodei de lucru care, toate la un loc, pur și simplu tulbură și intimidează. Stăpânirea noțiunilor și conceptelor filozofice asemenea unui mare gânditor demonstrează, desigur, nu numai travaliul zilnic (16 ore pe zi), ci înzestrarea sa precoce (la nici 20 de ani cunoștea franceza, engleza, germana și italiana); poate și din cauza asta „Itinerariu” este atât de actual. „Necesitatea pluralității funcționale a conștiinței” (p. 22) se poate cere într-o și mai mare măsură contemporanilor noștri pentru a continua ceea ce generația sa își propuse: cuprinderea României în circuitul valorilor universale prin cultură.

Om al contradicțiilor, al macerărilor interne, influențat poate și de ideile lui Nae Ionescu, viitorul autor al „Istoriei credințelor și ideilor religioase” și-a dat seama că „abandonându-te numai unei forme de viață” poți fi oricând înghițit de timp. De aici, probabil, apelarea la diferite specii ale genului epic sau la teologie, folclorică, lingvistică, cosmologie, alchimie teoretică, etc; aceste preocupări se întrevăd în paginile „Itinerariului”. A vorbi despre diletantism, teozofie, Ignatiu de Loyola, despre Asvagosha și Milarepa precum și despre Kierkegaard și orfism cu gravitatea celui matur este semnul divin trimis unui intelectual român care „a mușcat din eternitate”.

Partea a II-a, intitulată „Scrisori către un provincial”, cuprinde articole tipărite între anii 1927-1933 prin care Eliade stă de vorbă cu generația sa. Este, de fapt, același dialog purtat cu sine însuși. Deși fusese obsedat de lepădarea totală de „clișee, de indolență și mediocritate”, autorul se adresează, totuși, și tinerilor care trebuiau, în primul rând, să muncească din răspuțeri, „să facă ceva, să creeze”. Adversar al scientismului, al pozitivismului, date fiind metodele acestora precum și limitelor datorate normelor sau dogmelor argumentând la acea vârstă cu levitația și incombustibilitatea corpului omenesc, Eliade s-a răzvrătit împotriva uniformizării Ideii, a tot ceea ce ține de utilitatea imediată și suprimare aporetică. Pentru el nu este un truism afirmația că filozofia, arta și religia sunt cele care dau sens vieții, care te scutesc de compromisuri și superficialitate, ci având preocupări în aceste domenii deșii, deja, un principiu axiomatic ideal; sentimentalismele desuete duc la intoxicația spiritului. Un intelectual care are mai multe experiențe de viață va fi imun la sterilitatea livrescului și le va structura și ierarhiza în funcție de formația sa: europeană sau asiatică. Odată devenit filozof, ajunge la un sistem, adică înțelege totul, dar în clipa aceea este „mort”, căci pentru el viața încetează, deoarece nu-l interesează nici o experiență. Îți vine să exclami: câtă inutilitate! Filozofia nu este altceva decât „o pregătire pentru moarte și o consolare pentru viață” afirmă moralistul Eliade. Atunci cerem ajutorul artei care ne deschide noi orizonturi și ne temperează sau ne răzvrătește sângele.

(va urma)

ICU CRĂCIUN

— Măiereni de seamă — Rebreriana — Din perlele elevilor —

LAZĂR ZAVASCHI (1911-1985)

Dascălul
Lazăr Zavaschi

Nu puțini au fost învățătorii, care trecând prin școala din Rodna s-au lansat în lumea învățământului cunoscând în cele din urmă adevărata consacrare. Printre cei ce și-au început ucenicia ca dascăl la această școală se numără și Lazăr Zavaschi. El face parte din generația de dascăli ce au dat strălucire, între cele două războaie mondiale, școlii din Rodna. După o perioadă de adânci căutări de după Unire în deceniul al patrulea se poate vorbi de o adevărată școală la Rodna. La ridicarea prestigiului a contribuit, în primul rând, generația de învățători pe care i-a dat Școala Normală sub conducerea lui Sandu Manoliu, despre care fostul său elev, devenit el însuși profesor emerit, va spune că: „Sandu Manoliu a fost o personalitate complexă cu însușiri excepționale.” (L. Zavaschi)

Lazăr Zavaschi s-a născut la 9 martie 1911 în comuna Maieru, unde își va face primele studii. Urmează Școala Normală din Năsăud avându-l ca profesor pe Sandu Manoliu, pe care o termină în 1929 cu media 9,50 fiind clasificat primul dintre 46 de elevi. Nu a rămas cu aceste studii și, din dorința de autoperfecționare, a reluat, peste ani studiile, luându-și licența ca profesor de filozofie, la Universitatea din Cluj.

A cutreierat ca și alți colegi mai multe școli ardelenne: Fălciuța și Văleni, județul Someș, Șant, Rebrisoara și Monor, județul Năsăud în care va funcționa câte un an. Între anii 1934-1936 este învățător la Rodna, după care funcționează ca detașat la Școala de Aplicații din Gherla, având catedra rezervată la Rodna. În anii grei 1940-1944 se refugiază și va funcționa la Mediaș.

După Eliberare a funcționat între 1945-1948 ca inspector regional la Cluj, după care în anii 1948-1950 a funcționat ca profesor la Jucul de Jos. După 1950 se transferă la Oradea funcționând la Școala Medie Tehnică de Comerț, Liceul „Emanoil Gojdu”, Școala Medie nr. 5, și la Liceul Pedagogic „Iosif Vulcan” de unde s-a pensionat. Activitatea didactică prodigioasă a fost încununată de laurii consacrații, obținând toate gradele didactice, fiind distins cu titlul de „profesor emerit”, iar în 1973 obține **gradația de merit**. Toate acestea veneau să răsplătească eforturile făcute pe ogorul școlii timp de patruzeci de ani.

Dacă am rămâne la aceste simple date am greși profund față de un om a cărui activitate nu s-a mărginit numai la cea de la catedră, ci a îmbinat-o cu cea publicistică, începută prin anii 1955 și continuată apoi până la sfârșitul vieții. În 1955, când un grup de tineri învățători, mulți dintre ei trecuți prin Școala de la Rodna, se hotărăsc să scoată revista „Vatra” la Năsăud, el face parte din comitetul de redacție împreună cu Ion Barna, Petru Rogneanu, Dumitru Silivan, Gherasim Ludoșan, Dumitru Vranău, Petru Pop, cu scopul de a sluji poporul, așa cum reiese din „Cuvântul Înainte” al primului număr: „E timpul să ne strângem rândurile pentru a putea fi mai folositori societății și pentru a ne putea apropia mai iute de ținta idealului căruia ne-am închinat”.

În cadrul acestei reviste, Lazăr Zavaschi a publicat numeroase articole, în special în domeniul pedagogiei. Tot articole pe teme pedagogice va publica peste ani în „Revista de pedagogie” prin anii 1965-1967.

După Eliberare a publicat în ziarul vremii cum sunt: „Lupta Ardealului” din 31 V 1948 articolul „Practica democrației în școala primară”, continuând ideea prezentată prima dată în articolul „Școala și democrația” apărut în revista „Vatra”. Asemenea articole a mai publicat în ziarul local „Crișana”. Având o vastă activitate publicistică și o bună pregătire profesională a conferențiat cu diferite prilejuri sau la consfătuiri. Pentru înțelegerea concepțiilor sale pedagogice recomand studiul său „Sandu Manoliu - pedagog progresist, și educator umanist” din „Arhiva Someșană”, nr. IV din 1977, în care căutând să releve ideile maestrului său, putem vedea aderența la multe dintre acestea.

A fost un om convins de rolul învățătorului, a profesorului și procesului de educație, așa cum apare din interviul dat revistei „Viața studentescă” din 1975: „pedagogia modernă a inventat instruirea programată, practica în producție, învățământul prin corespondență, în aer liber, dar n-a reușit și nici nu cred că va reuși să se dispenseze de profesor. Chiar de-ar fi să limiteze intervenția lui în a apăsa pe butoanele unei nașini cât se poate de... viitoare.

Nume proprii preluate și prelucrate de Rebreanu din propria familie

Bologa, Victor – nume folosit de Rebreanu în varianta a doua a romanului **Pădurea spânzuraților**, cu acțiunea localizată pe frontul italo-austriac ca influență a numeroaselor scrisori primite de la fratele său Emil Rebreanu.

Bologa, Virgil – nume folosit de Rebreanu în prima variantă a romanului **Pădurea spânzuraților** pentru eroul principal care pleacă de la prenumele fratelui său Virgil, erou plasat în Maieru.

Bujor, Aglaia – din schița **Dintele**. Numele purtat de această dascăliță care duce o existență mediocră, ne amintește de familia Rebreanu cu falsele ei drame și fragilele-i entuziasme. Întâmplarea cu dintele se pare că a avut loc cu adevărat în familia Rebreanilor. Incidentul e reluat în romanul **Ion** și e pus pe seama doamnei Maria Herdelea: „Aceasta însă o făcu să-și amintească de nevasta unui învățător din Vărenea care se prăpădise mai deunăzi și de care lumea spunea că ar fi murit din pricina unui dinte beteag.” Apelativul „băbucă” folosit de soț în schiță este reluat și în **Ion**. Numele de familie Bujor, provine de la floarea plantei cu același nume.

Bujor, Vasile – nume schimbat sub care apare tatăl scriitorului Liviu Rebreanu în schița **Dintele**. Apare tot ca învățător: „om așezat căruia îi plăcea să mănânce bine, să doarmă mult și să stea la palavre cu țărani.” Prenumele a rămas același, s-a schimbat numai numele de familie. Dascălița Aglaia se zburcumează nu numai că va rămâne prematur știrbă la 30 de ani ci și pentru că dascălul, insensibil la fenomenul îmbătrânirii vorbește cu obișnuita eficiență virilă: „Nu te necăji băbucă din pricina dintelui că ți-l scot eu cât bați din palme.” (**Opere**, vol. I, p. XXI).

Corbuleanu, Tiberiu nume folosit de Rebreanu în romanul **Răscoala**, capitoul VIII, pentru căpitanul de jandarmi preocupat de înăbușirea răscoalei într-un mod cât mai crud. Prenumele acestuia pleacă de la fratele mai mic al scriitorului iar numele de familie este format de scriitor în funcție de caracteristicile de bază cerute de roman.

Draghea Fanny – nume din schița **Barba** – imitație, împrumută prenumele atât de cunoscut și singular în onomastică a soției scriitorului, Fanny Liviu Rebreanu. Fanny s-a format de la Ștefania.

Herdelea, Laura din romanul **Ion** – trecută prin criza idealistă, dezamăgită se va căsători cu un altul pentru a cădea apoi în orgoliul casnic, reprezintă pe Livia, sora atât de dragă scriitorului, iar întâmplările din viața ei sunt transfigurate artistic în roman. Numele real îl vom întâlni încă în **Caiete** alături de cel al pretendentului ei, teologul George Pteancu de care se desparte în anul 1912. Se va căsători cu Ovidiu Hulea, profesor din Aiud. Livia s-a născut la 12 octombrie 1889, în comuna Maieru, fiind a patra din familia Rebreanilor. De aici pleacă la Dej și Bistrița pentru liceu. Are înclinații poetice debutând în revista bucureșteană „Falanga literară și artistică” (secretar era chiar Liviu Rebreanu) cu pseudonimul Livia Liviana. Volumul de debut se intitula **Răvașe în tabără** și a apărut în anul 1920. A decedat la 30 martie 1972 în Aiud. (1). În **Caiete**, p. 277, Rebreanu are proiectată nvela **Păcatul** „că am despărțit pe Livia de Sasu” episod transfigurat artistic în romanul **Ion** unde pretendentul apare cu numele schimbat din Sasu în Ungureanu. În aceleași **Caiete**, găsim și următoarea observație interesantă, cu nuanță de meditație, referitoare la Livia: „Toate fetele mari, mai exaltate puțin, sunt îndrăgostite de frații lor care lipsesc mult de acasă. Văd într-înșii oameni extraordinari, un fel de eroi. (vezi Livia).” Indicația dintre paranteze aparține lui Rebreanu. Livia e întruchipată și în romanul **Răscoala** sub numele de Atena, nume grec. Atât Laura cât și Livia sunt de origine latină.

(va urma)

IACOB NAROȘ

1. Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva*, vol. III, Bistrița, 1977, p. 250-252.

2. Apud, Niculae Gheran, *Cuvânt înainte*, Liviu Rebreanu, *Caiete*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1974, p. 8.

Pupăza din tei

Mă trezește mama cu vaiu și cu nevoia-n cap să mă trimită la niște lingurari cu noaptea-n cap și cu demâncarea în mână. „Stropșitul” de Ion și-a luat geanta cu lingurile și blidurile și-și auzi pupăza cântând, adică pupăind sau poate pupăzând.

Eu (adică Nică) nervos am luat demâncarea și-am plecat. La tei am zis – Taci căteam căpțușit eu (tot Nică). Apoi am băgat mâna-n tei dar n-a putut scoată că s-a speriat de creasta ei dar și de ouă.

După ce ne-am suit în pod, încep a mă furișa cu pupăza-n spate la Iarmarok.

În târg, omul cu vițaluca vrea s-o drăgulească (pe pupăza) făcându-se că o caută de ou.

Un humuleștean o dezleagă de ață și zboară spre Humulești. Nică s-a luat la bătaie cu moșul dar a fugit când a zis că voia să-l scarpine cu un topor. Măriuța a pregătit îndoitori și plăcinte supțirele și venea c-o falcă în cer și una în aer ca să-l mănânce pe Creangă vel mic că s-a sfădit cu mama din pupăza.

Autorul folosește expresii hazlii care în același timp te fac să și râzi deci cuvinte care izbunesc râsul...

Nică a scăpat dar ceea ce a făcut nu s-a șters. Învățătura: să nu sărim cu gura unde nu trebuie...

Culese de prof. IACOB NAROȘ

ȘTIRI

O masă de neuitat

Ziua Copilului a fost marcată minunat în școala noastră printr-o acțiune, pe cât de originală, pe atât de utilă, a clasei a IV-a D.

Învățătoarea clasei, D-na Elena Berende, ne-a obișnuit cu asemenea surprize educative. De data aceasta a fost vorba de o invitație la masă, la cantina Depozitului forestier Anieș. Programul a debutat cu un ales buchet de cântece, poezii, chiar fabule hazlii de Gr. Alexandrescu și La Fontaine, totul contribuind la sporirea apetitului micilor oaspeți, pe deplin satisfăcuți, de altfel, de meniul excelent din care n-a lipsit ciorba ca la mama acasă, friptura, sucul și altele.

Iată, deci, că se poate, mai ales când la inițiativa și inventivitatea D-nei învățătoare se adaugă susținerea „materială” a unor părinți de excepție, ca: Ioan Negrușer, șef district Ocolul silvic Sângeorz Băi și Vasile Crețiu, șef sector Exploatare material lemnoasă Anieș, virtuali sponsori ai acțiunii.

Mica reuniune s-a bucurat și de prezența D-lui Florin Bindiu, ajutor șef de post, Poliția Maieru, care s-a întreținut amical, dar cât de folositor, pe teme generale de circulație și comportament preventiv în timpul vacanței mari și nu numai. Și să nu-i uităm pe pricepuții bucătari, Felicia și Viorel Georgiu, ajutați de Aurel Leonte și Maria Nuțiu...

D-na învățătoare ne mărturisește, cu reală satisfacție, despre colaborarea permanentă, de-a lungul celor 4 ani, cu părinții elevilor, care au răspuns întotdeauna cu bunăvoință solicitărilor școlare.

Felicitări tuturor!

LIVIU URSA

Veterinaria

Alte intoxicații (2)

Veninul de șarpe (mușcătura de viperă, de exemplu), produce dureri locale, edem, limfagita dureroasă, adenita; apoi, după resorbție, tulburări nervoase, mers oscilant, eventual diaree hemoragică. În asemenea cazuri se intervine prin garou deasupra mușcăturii (timp de maximum o oră), dezinfectarea plăgii cu oxidant, cauterizarea leziunii și injectare în jur, circular, de soluție 1 % permanganat de potasiu. Tratament general: ser polivalent antiveninos, cardioexcitante (pentetrazol, nicetamid), sedative în stări de excitație, corticoizi, antibiotice preventiv contra infecțiilor.

Înțepături de insecte (albine, viespi etc.) – apare inflamație locală, urticarie, uneori edem laringean, crize de sufocare, frisoane, stări toxice până la colaps și edem pulmonar. Se intervine cu antihistaminice (Romergan inj.), gluconat de calciu 20 % intravenos, la nevoie strofantină 0,125 mg în soluție de glucoză 40 %. Local, soluție de amoniac, în lipsă o soluție slabă de permanganat de potasiu sau cenușă de tutun.

Intoxicații cu organofosforice: se fac spălături stomacale cu soluție de tiosulfat de sodiu 0,5 % și cărbune activat (apa albuminată este contraindicată). Se administrează vomitive și apoi purgative saline. Se fac injecții cu atropină intravenos, vitamina C și vitamina K. Se fac injecții intravenoase cu glucoză și cu ser fiziologic.

Intoxicații cu stricnină: se fac injecții cu clor alhidrat intraperitoneal, barbiturice și combelen. Simptomatologia în cazul intoxicației cu stricnină: supraexcitație, frică, apoi contracții musculare tetaniforme, exoftalmie, oprirea respirației.

A.N.T.U. – hipotermie, vomitări, dispnee, edem pulmonar, crize ataxice, tahicardie. Comă și moarte prin hipoxie. Dacă este posibil, se face spălătură gastrică, veninsecție, un antibiotic de protecție, antihistaminice, glucocorticoizi, vitamina C intravenos în doze mari.

Warfarina – epistaxis, hemoragii în tubul digestiv, diaree cu sânge, hematoame sub piele, depresiune și anemie. Se administrează injecții i.v. cu vitamina C de două ori pe zi, vitamina K inj., injecții cu trombostop sau alte antihemoragice, venostat, rutin.

Dr. BERENDE LOGIN
medic veterinar

Lumea păsărilor

Sfaturi pentru începători

1. Ascultați casete înregistrate înainte de a repera câteva cântece simple.

2. Ieșiți cât mai des pe teren în locuri foarte apropiate de casa voastră (parc, grădină, câmp sau pădure) și... ciuliți urechile.

3. La început concentrați-vă pe cântece simple, repetitive pentru ca apoi urechea voastră să se obișnuiască treptat cu ele și alegeți cea mai bună poziție pentru a izola vocea unei specii dintr-un anumit concert.

4. Evitați, pentru primele ieșiri, zorii zilei sau inserarea, căci în aceste momente ale zilei

cântecele sunt mult mai numeroase indescifrabile pentru o ureche neinformată. După ce veți face progrese, opriți-vă această emoție pură, a ascultării concertului simfonic.

5. Oricare ar fi locul în care faceți plimbări ornitologice încercați și amuzați-vă, încercând să alcătuiți un orar al deșteptării păsărilor (notați fiecare specie în ordinea cântului).

6. Faceți excursii cu un specialist, cunoscător al repertoriului păsăresc, pentru verificarea observațiilor făcute și nu uitați că important pentru a identifica o pasăre, nu este ce spune, ci „felul” în care spune.

* Câteva păsări foarte matinale – ele cântă cu una – două ore înainte de răsăritul soarelui: cucul, măcăleandru, mierla, fazanul, sturzul cântăreț, ciocârlița.

* Câteva păsări matinale; ele cântă odată sau după răsăritul soarelui: sticletele, ciocănită, verde, turturica, porumbelul gulerat, vrabia și altele.

* Câteva păsări diurne sau nocturne: privighetoarea, ciocârlița de pădure, rața mare, corcodelul moțat, pescărușul răzător, bufnițele și huhurezii.

* Discografie (material auditiv).

Ca și în cazul surselor bibliografice, și aici există un bogat material auditiv (discografic): discuri, casete audio, și în ultimul timp chiar și C.D. de producție franceză, engleză, germană.

Pot fi folosite casete de orice fel întrucât majoritatea casetelor folosesc și numele științific al păsărilor. Trebuie doar puțină atenție și puțină latină.

ILIE HOZA

Sport

Școală nouă cu sală de gimnastică la Maieru

Necesitatea construirii unui nou local de școală în comuna noastră a fost, mult timp, un deziderat al tuturor locuitorilor ei. Astăzi, iată, el își are finalitatea.

De zeci de ani, copiii noștri sunt nevoiți să învețe alternativ, în două, sau chiar trei serii, când în multe sate românești clădirile școlare se ruinează din lipsa elevilor sau sunt transformate în depozite ori localuri.

După ce, în toți acești ani, mai marii zilei ne-au lăudat în fel și chip pentru natalitatea noastră deosebită, dar uitând să bage apoi mâna în buzunar pentru construirea unui nou local de școală, prezentul ne arată o realitate incontestabilă: vom avea încă școală nouă la Maieru, cu 16 săli de clasă.

Însă, o școală modernă este incompletă fără

sală proprie de gimnastică. Și la noi aceasta completează fericit și chiar îmbrățișează arhitectonic și protector curtea școlii cu mulțimea elevilor ei.

Mă veți scuza că insist mai mult asupra sălii de gimnastică, dar trebuie să împărtășesc bucuria colegilor mei de catedră că, în sfârșit, ne vom putea desfășura profesiunea și altundeva decât sub cerul liber. Întrucât mentalitatea că educația-fizică din școală este ultima din catalog, iar profesorii ei trebuie trecuți ultimii în ierarhia celorlalți, persistă încă. Și asta chiar în gândirea unor colegi.

Gândiți-vă, însă, cum ar arăta elevii noștri dacă în programa școlară n-ar exista ora de educație-fizică: palizi, blazați, sătui de stat pe băncile incomode ale cabinetelor, cu deficiențe fizice irecuperabile, acumulate ani și ani de zile prin atitudini greșite în timpul scrisului. Nici nu va trebui să facem sondaje în rândurile lor: ora de educație-fizică este iubită de toți, pentru că este un moment de refulare a energiilor, atunci când elevii sunt egali în fața naturii; nu mai există ierarhii în clasă, e ora în care elevul se simte cel mai bine.

Nu vreau să intru în amănunte. Ele vor face obiectul unui articol special.

Nu trebuie să uităm, însă, pe profesorii de educație-fizică. Câți dintre dumneavoastră, stimați cititori, ați avut curiozitatea să evaluați cât timp își face meseria un profesor de educație-fizică sub cerul liber, în frig, în ploaie, în vânt, în praf, în zgomot? Știți de ce iarnă lungă am avut parte în anul acesta; profesorul de sport a stat printre elevii lui în aceste șase luni de frig. Și câte ierni au trecut și vor mai trece. Ele lasă urme adânci în sănătatea și viața lui, câteodată irecuperabile. Dar și cu acest subiect vom reveni pe larg.

De aceea, se impunea existența unei săli de sport, care va bucura, sunt sigur, pe toată lumea pentru că și ceilalți colegi dascăli simt nevoia, de multe ori, de refacere fizică și psihică într-un loc special, feriți de privirile vigilente și ironice ale elevului care abia așteaptă să te „evalueze”.

Și, nu în ultimul rând, să nu uităm competițiile ce pot avea loc sub cupola ei protectoare și care pot aduce sportivi și echipe de excepție ale județului și chiar ale țării.

În final, nu putem trece peste eforturile Ministerului Învățământului și ale Inspectoratului Școlar, care ne-au înțeles dorințele, iar cureaua de transmisie între aceste instituții și realitatea din teren a fost domnul ex-inspector general Leonida Ștefănescu. El ne-a obișnuit pe toți cu prezența-i

activă cunoscută și printre constructorii ori proiectanți. Funcțiile vin și trec, dar dacă cei care le-au ocupat vremelnic au lăsat ceva durabil în urma lor, aceste fapte trebuie imparțial apreciate și, bineînțeles, continuate de cei care-i urmează.

Nu-i uităm nici pe proiectanți, nici pe muncitorii firmei Constructorul S.A. Bistrița, conduși de d-l ing. Cicedea Traian. De ei, de noi toți, depinde finalizarea acestor obiective atât

de dorite și necesare.

prof. LIVIU URSA

Echipa de fotbal a anilor '80. Jos: Bucur, Bulcu, Balotă, Vârtic, Șuhani I. Sus: Ureche, Pârlea, Măgurean, Tomșa, Pașca, Șuhani II, Frățeanu și regretatul iubitor de fotbal Ioan Hădărău.

Fotografie oferită redacției de domnul Ioan Ureche

„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” (Constituția României)

**ȘEDINȚELE
CONSILIULUI
LOCAL**

I. În ședința din 4.04.1997 s-au discutat următoarele:

1.) Informare privind spațiile și terenurile din administrarea Consiliului Local Maieru (a prezentat dl. primar)

2.) Informare privind inventarierea patrimoniului (a prezentat d-na secretară)

3.) Informare privind respectarea ordinii și disciplinei (a prezentat șeful Poliției)

II. În ședința din 5.05.1997 s-au discutat următoarele:

1.) Raport privind pășunatului alpin pe vara anului 1997 (Stabilire taxe pășunat) (a prezentat dl. primar)

2.) Informare privind indexarea sumelor provenite din venituri proprii, necesare calculelor efectuate în vederea aplicării Legii ajutorului social, (a prezentat dl. primar)

adoptându-se HOTĂRÂREA nr. 9 / 1997.06.19 97

3.) Aviz privind îndiguierea unei porțiuni de pe Valea Caselor din dreptul numitului Croitor Pavel.

A consemnat CLARA RAȚIU

„Revista este citită și de oameni care poate n-au citit niciodată vreo gazetă sau o carte”

Interviu cu dl. PETRICĂ HANGEA, membru al Consiliului Local Maieru

Dl. Consilier Petru Hangea s-a născut în Maieru, în 29 martie 1933. În 1947 a absolvit școala primară din satul natal. Cu înzestrarea sa intelectuală ar fi putut urma orice școală, dar zborul i-a fost întrerupt de vitregia regimului comunist, care punea mai presus dosarul familiei decât omul cu calitățile sale... A iubit cărțile și s-a autoinstruit. De reținut că încă din 21 ianuarie 1966 a înființat organizația P.N.Ț.C.D în Maieru, fiind ales președintele acesteia. A absolvit două cursuri de calificare în ramura drumuri și poduri și transporturi. Este căsătorit; are o fată, profesoară.

Sever Ursă: Cum apreciați starea actuală în cultura satului?

Petrică Hangea: Dacă trebuie să mă refer la cultura în general, voi cita pe marele nostru lorga, care spunea: „Cultura noastră este tribuna de la care oricine ar vorbi, nu poate să nu vadă întinderea strălucită a tuturor gloriilor trecutului.”

Dacă, însă, ne gândim la cultura actuală a locuitorilor comunei noastre, nu putem să-i dăm o apreciere pozitivă din cauza crizei manifestărilor culturale după 1989. Căminul Cultural din comuna noastră a fost o instituție culturală de prim rang, cunoscută în țară și peste hotare. Echipa de dansuri și corul căminului nostru cultural au dus faima tineretului comunei în turneele din Franța și Polonia. Astăzi nu se poate vorbi de o activitate culturală de merit la Maieru

După revoluție, Căminul cultural și-a întrerupt orice activitate culturală – locul acesteia fiind luat de discotecă prin a cărei activitate, ce nu a fost de nimeni supravegheată, s-au deteriorat și distrus bunuri de mai multe milioane.

S.U.: Ca membru în Consiliul Local Maieru, ce ați întreprins în activitatea culturală?

P.H.: Datorită faptului că la scurt timp după constituirea Consiliului Local, a fost numit un nou director de cămin cultural, toți am crezut că lucrurile se vor schimba în conducerea acestei instituții și activitatea culturală va demara din nou, dar n-a fost așa. Au trecut șase luni, dar nici un program artistic sau o altă manifestare culturală nu s-a produs

Ceea ce bucură pe toți membrii Consiliului Maieru este faptul că am reușit să votăm bugetul local în care sunt precizate și sumele repartizate pentru plata salariului directorului de cămin pe anul 1997.

S.U.: Propuneți câteva soluții pentru revigorarea activității instituțiilor culturale locale.

P.H.: Pentru a propune soluții trebuie să fie și cine să le aplice ori la noi, cei cărora li s-au încredințat responsabilități culturale sunt departe de a ști ce trebuie să facă.

Așa cum actuala conducere a statului știe încotro trebuie să meargă, așa și cei ce conduc instituții culturale, trebuie să știe ce este cultura, ce este arta – cum să răspundească, cum să le popularizeze.

Ar li nevoie urgentă de înființarea unei echipe artistice și a unui cor prin atragerea tineretului sătesc. Ar trebui invitate echipe artistice de la alte cămine și case de cultură, atât pentru producerea actului cultural în comună cât și pentru acumularea unui fond de bani pentru nevoile instituției. Cu ani în urmă se oprea la noi teatrul din Turda – de ce nu s-ar putea invita și acum? Directorul căminului cultural ar putea organiza discotecă culturale cu preselecții de interpretare la muzică, dans și teatru.

Ca director al căminului cultural trebuie ales un intelectual care să readucă această instituție culturală la ceea ce a fost, nefiind permis a se plăti cuiva salariu fără să facă nimic.

S.U.: Cum vedeți rolul revistei noastre în sistemul de culturalizare a cititorilor noștri? Ce aspecte credeți că ar trebui mai mult reliefate în paginile sale?

P.H.: Apariția revistei „Cuibul visurilor” a

produs surpriză și admirație pentru reușita colectivului de redacție în înfăptuirea acestui succes. Ideea și hotărârea de a scoate o revistă în condițiile vitrege de azi au fost foarte îndrăznețe.

Referitor la rolul revistei în culturalizarea cititorilor, pot spune că este destul de mare, dar că este loc și de mai bine. Revista este citită și de oameni care poate n-au citit niciodată vreo gazetă sau o carte – știind că în această revistă este vorba, despre ei, despre copiii lor, despre nunți, morți, vrezuri, și-i interesează toate acestea. Ar trebui publicate mai multe bucăți ușoare, atrăgătoare, pe înțelesul tuturor oamenilor simpli pentru care apare revista. S-ar putea selecționa povestioare scurte pentru copii – poezii pentru ei – legende istorice frumoase, pentru că revista înlocuiește cărțile și revistele de altădată pe care nu oricine poate să le cumpere.

Trebuie evitate articolele greoaie, savante, ca și unele versuri prin care vrea să se spună mult, dar nu se înțelege nimic. Toate trebuie gândite astfel încât revista să fie o „FOAIE A NOASTRĂ” așteptată și citită cu nerăbdare dar și înțeleasă de toți.

Cu siguranță că și acum revista este așteptată și citită, îndeplinindu-și rolul de culturalizare. Dovada că își îndeplinește menirea este faptul că la apariție se epuizează imediat. Am auzit cuvinte frumoase de la săteni care comentau știrile „scrise acolo” la orele de odihnă, pe băncile așezate anume pentru odihnă în zilele de sărbătoare.

Fie ca această revistă a noastră să aibă viață lungă!

Dacă vorbim despre aspectul ce ar trebui să fie reliefat în cuprinsul revistei, mă gândesc că în primul rând materialul selecționat pentru publicare ar trebui împărțit astfel:

O pagină pentru sate care cuprinde materiale cât mai atractive, pe înțelesul tuturor, aproape copilărești; scurte știri din comună, județ și din țară, articole privind trecutul comunei, întâmplări cu oameni; fapte, povestiri din război ale unor bătrâni în viață, acestea putându-se publica chiar în serial pentru ca cititorii să fie nerăbdători să afle ce s-a mai întâmplat, atrăgând cititorii prin suspansul sfârșitului fiecărui episod.

O pagină de cultură care să cuprindă poezii atractive, frumoase și pe înțelesul sătenilor cum sunt poeziile lui Coșbuc, Topârceanu, Alecsandri, Vlahuță, Iustin Ilieșu etc. Tot pe această pagină poate fi un spațiu pentru copii, cu versuri, desene, fotografii etc.

O pagină a corespondenților, cu scrisorile lor și răspunsurile revistei. Se poate inaugura o tribună unde să se comenteze de către cititori faptele bune și rele petrecute în comună – cu sfaturi educative pentru tineret – sfaturi practice. Orice, numai să fie pe placul și înțelesul cititorului, ca revista să fie așteptată, cumpărată și citită cu interes. Bine ar fi să fie reproduse fotografii vechi reprezentând oameni, case, locuri însoțite pe scurt de povestea acestora.

Astfel, revista își va îndeplini menirea pentru care apare și va trăi mult, pentru că iubitorii ei cititori nu o vor lăsa să moară.

S.U.: Mulțumim!

A consemnat, SEVER URSA

NĂSCUȚI ÎN LUNA APRILIE

- Moldovan Marius
- Bontaș Gina
- Vîrlies Viorel Mălin
- Bărta Mihaela Maria
- Sîngeorzan Andreea
- Bolfă Isip Ometiță Lucica
- Chimuca Victoria
- Avram Dumitru Vasile
- Androneș Paraschiva
- Ureche Viorela

CĂSĂTORII

- Boșca Constantin cu Chimuca Rodica-Stela
- Pîrlea Lazăr cu Barna Vicheria
- Algeorge Maxim-Ioan cu Cotuț Varvara-Vicheria
- Mihăilă Petru cu Androneș Paraschiva
- Ometiță Ioachim cu Hădărău Rodica-Semida
- Androneș Vasile cu Bolfă Cornelia-Daniela
- Hoza Silviu cu Isip Mariana
- Sîdor Clement cu Buculei Ana
- Ometiță Lazăr cu Leonte Senea
- Bărta Pavel cu Sîdor Florica
- Candale Ioniță cu Ureche Viorela
- Ometiță Doruț cu Berendea Augustina
- Bontaș Vasile cu Cobzaleu Dorela
- Hoha Alexandru cu Varvari Lenuța

DECEDAȚI

- Cobzașiu Varvara 88 ani
- Pop Maria 89 ani
- Varvari Maria 76 ani
- Pop Alexandru 87 ani
- Zavaschi Maria 75 ani
- Candale Valer 80 ani
- Ureche Lazăr 76 ani
- Isip Alexandru 73 ani
- Lorințiu Silvestru 80 ani

Mulțumim d-nei Marie Jo Riou, din Nort-sur-Erdre, Franța, și d-lui Mircea Ilieșiu, din Stuttgart, Germania, pentru sprijinul financiar acordat revistei noastre

Cuibul visurilor

- Informații
- Învățământ
- Cultură
- Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursă
Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Androneș (S.U.A.)
Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor
Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA - NASAUD
Tehnoredactarea computerizată: Nagy Marius - Zsolt
Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița
 Acest număr apare cu sprijinul financiar al doamnelor: Riou Marie Jo, Orhon Lucette, Riou Marcelle, Riou Monique (Nort sur Erdre, Franța).
 Contul nostru nr.4072996061187 la Banca Română de Dezvoltare, Agenția Sângeorș-Băi, Bistrița Năsăud.
 ISSN: 1224-6743

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele"-

SCOLA ANIEȘ

Liviu Rebreanu

MAIERUL

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU

ANUL II NR. 5 (12) ■ IULIE-AUGUST-SEPTEMBRIE 1997 ■ 10 PAGINI ■ 1000 LEI

Ne tăiem singuri rădăcinile?

Limba, credința, datinile, țarina și portul reprezintă, laolaltă, zestrea cea mai sfântă pe care ne-au lăsat-o părinții din părinți.

Maierul a fost recunoscut întotdeauna ca fiind o adevărată enclavă în care sătenii păstrau cu dăruire, cu o nobilă încăpățănare, această avere inestimabilă, moștenită. Laudă acelor măiereni, din păcate tot mai puțini, care își mai poartă portul, măcar în zilele de sâmbătoare. În costumele lor ei par niște prinți și niște prințese, întru totul frumoși și frumoase, tronând peste plaiuri...

Nemuritorul Rebreanu, cel care s-a înălțat stâlp de lumină dintre măgurile noastre, spunea cu dreptate și cu gândul la cei dintre care a izvorât: „Țăranul își face singur literatura pe care o pofteste inima lui, așa cum își confecționează cele trebuincioase trupului și sufletului său... Suntem și vom fi întotdeauna neam de țărani... La noi, singura realitate permanentă, inalterabilă, a fost și-a rămas țăranul”. Cuvinte ce s-au îngemănat cu gândul înalt al marelui Eminescu: „...țărani - eternii păzitori ai solului veșnic”.

Firește, ar fi absurd să pretindem ca oamenii satului să-și mai poarte zilnic portul, atât de costisitor și greu de făcut, față de straiele orășenești de șatră, la îndemâna oricui, fiindcă, vorba aceluiași poet nepereche: „lumea-i cum este și ca dânsa suntem noi”. Dar, de aici și până la a nimici într-un deceniu ceea ce înaintașii au creat vreme de două milenii, mi se pare o absurditate și mai mare. Iată-ne, asistăm neputincioși la o scurgere continuă a pieselor de port, de podoabe vechi, de icoane pe sticlă, de mobilier și unelte tradiționale, cu un cuvânt, a valorilor de patrimoniu național care se duc pe apa sâmbetei.

Niște marchitani tucurii, cu identități și adrese adesea false, „vin de <<fericesc>> norodul”, „asigurându-ne” că ei colectează, chipurile, obiecte vechi pentru muzeele din Cluj-Napoca, Oradea, etc. În realitate, le comercializează mai mult decât profitabil peste hotarele din vest.

E adevărat, avem familii necăjite, care nu mai știu cum să facă un ban și ajung să-și vândă inventarul casnic moștenit. Dar cunoaștem și cazuri care, în ignoranța lor periculoasă, vor, pur și simplu „să se descotorosească de vechituri”, căci, vezi Doamne, nu le mai încap frigiderul, combinele și mașina de spălat. Nu suntem împotriva înzestrării casei cu aparatură și piese de confort modern, dar s-ar putea găsi un colț măcar, dacă nu chiar o cămăruță, ori, de ce nu, chiar o „casă dinainte” dinadins echipată în stil strămoșesc, așa cum o fac chiar unii orășeni sau alte popoare înaintate. Să poți pătrunde acolo ca într-un mic altar al respectului nostru pentru străbuni. Insuși Rebreanu, și nu numai el, avea în București o cameră anume, căreia îi zicea „Someșanca”, înzestrată cu cele mai frumoase obiecte țărănești de prin satele dorului său.

Sau să se mai întârzie puțin cu vânzarea rădăcinilor, până când muzeul nostru va avea bugetul necesar pentru achiziționarea unor asemenea obiecte. Ca ele să rămână probele viei ale perenității noastre - aici în vatra lor. Noroc că această instituție, „așa săracă cum e ea”, prin cei mai fideli colaboratori ai ei, copiii cei mulți ai satului, conservă o mică parte din etnografia și folclorul local. Mai vin străinii și ne roagă să-i ducem să vadă un interior țărănesc autentic. Abia dacă au mai rămas două-trei asemenea interioare. Uneori, ignoranța în această privință atinge cote maxime: „Tuluoai, - se lamenta o femeie - că cân' (să irtați!) ne-am mutat în casa nouă, m-o pus pozna să zvâr pe apă blide, oale, cu cuiere cu tât și alte vecituri, în loc să le fi dat pe bani la țăganii aieștia!”

Amintiți-vă, stimați consăteni, de aceea remarcă extraordinară a poetului Ioan Alexandru, făcută doar cu câțiva ani în urmă, în biserică: „Dragii mei, îmbrăcat în straiele mele de târg, mă simt mic și copleșit în fața superbelor dumneavoastră veșminte dacice și a mândriei sfinte cu care le purtați!”

Dar jocul din Arini? Mai este el un joc măierean din „începutul” romanului „Ion”? Nicidecum. A ajuns un fel de corcitură

(continuare în pag. 9)

SEVER URSA

„Se suiau la munte...”

foto: Iacob Hangea

Ispita dacică la Maieru (2)

Precauți fiind cu cuvintele germane, trebuie să precizăm că Maiereien-ul consemnat de Iorga / 10 / se găsește în dicționarele germano-române sau numai în cele germane explicative / 29a, b, c / însemnat ca Meierei-en cu sensurile de: (1) fermă; (2) gospodărie țărănească; (3) fermă de vaci; (4) lăptărie; (5) fermă în arendă, în timp ce rădăcina Meier apare ca: (1) fermier; (2) administrator de moșie; (3) vechil; (4) arendaș; (5) vătaf al argaților; (6) primar; (7) zidar; (8) om (bun); (9) tegeinarie (specie de păianjen, în entomologie); (10) lipitoare (în botanică). De asemenea, termenul Maierhof, la care se apelează uneori spre a construi o etimologie germană pentru românescul maier, este echivalent direct cu Meierei la care dicționarul / 29b / face trimitere. Forma cu a, Maiereien / 10 / stârnește nedumeriri, atât pentru amestecul românesc-german, (a în loc de e !), cât și mai ales pentru traducerea liberă operată în forma „cingătoare de verdeață”, spun vorbitorii de limba germană nativi sași. Nedumeriri furnizează și afirmația din / 33 / că „suburbia Maierii / Albei Iulia / își datorește numele fermelor de tip Maierhof, situate odinioară la hotarul cetății Alba Iulia, gospodării care alimentau centrul urban cu produse lactate și legume”. Ce înțelegem prin fermele de tip Fernă?!

3. Ipoteza dacică (strămoșească)

Fără a nega contribuția sașilor transilvăneni la o istorie medievală românească, cu elemente culturale, economice, etnografice, religioase etc, de certă valoare atât pentru ei cât și pentru români, fără a intra în dispută cu intuițiile, corelațiile, argumentele și concluziile Operei lui Nicolae Iorga / 10, 31 /, credem și vom încerca să argumentăm că, în problema Maier / Maieri, este vorba și de un altceva, mai adânc în vechimea noastră autohtonă, ceva mai mult decât întâmpinarea lingvistică a unui Maier(hof), ori a unui Meierei / Meiereien, cu o propagare spre noi a unui împrumut preparat lingvistic românește ca Maier / maieri, fie el trecut și prin filiera scrisului maghiar Major, tot de inspirație germanică. Emitem deci, ipoteza că Maier / Maieri ar fi putut fi un împrumut invers, dinspre populația autohtonă spre cea „descălecată”, însușindu-și un termen vechi-străvechi românesc, sub oblăduirea unei aproximative pronunții similare, cu o semantică apropiată sau adoptată / adaptată, dacă nu un termen de substrat comun indo-european, cu evoluție paralelă dacică-germanică, cu (re)întâlnire într-o situație de conviețuire în același spațiu geografic și cu nevoi de schimburi economice inevitabile, precum situația artificial creată prin colonizarea sașilor în Transilvania / 26, 37, 39, 46 /.

Va fi vorba de un străromânesc măier, firese precum foarte multe respirații din același fond lingvistic: baier / 9 /, bârcer / 6 /, brucer / 16 /, boier / 2 /, caier / 9 /, oier / 15 /, sârcier / 15 / etc.

4. „Și naintea lor / Fată de maior” / 12 /

Stârniți „împotriva” ispitei săsești, vom cădea vrând nevrând în „ispita dacică” / 1 /, ca într-o binecuvântare pe care avem a o justifica și prin mottourile alese în fruntea incursiunii noastre spre origini. Ne obligă acea sonoră Columnă Anonimă a nașterii noastre ca numiți măiereni, meru colindată de Sfânta Naștere creștină și, foarte adesea, mândria gândită și puțin sau deloc rostită:

(continuare în pag. 9)

Dr. VALER SCRIDONESI - CĂLIN

Cartea

Aglăia, un roman anonim din sec. al XIX-lea

Istoricul Ion Varta, din Chişinău, a descoperit în arhivele Ministerului de Externe al Imperiului Rus un roman scris de un autor anonim (probabil basarabean) în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Pentru că acesta nu avea titlu, Editura Arc, din Chişinău, l-a tipărit în 1996 sub titlu de *Aglăia*. Cu un cuvânt înainte de Dan Mănuacă, textul este îngrijit de Pavel Balmuş şi are o prefaţă semnată de descoperitorul manuscrisului. Romanul este scris într-o limbă română literară şi demonstrează că autorul era destul de cultivat, ţinând cont şi de faptul că acesta ştia bine limba franceză.

Acţiunea se petrece în Chişinău şi are o structură melodramatică, asemănătoare foiletoanelor româneşti din perioada anilor 1850-1880. Intriga romanului este pur romantică: tânăra Aglaia (născută la Iaşi) ajunge în grija lui Mârşovesco, care o vinde lui Neguţătoresco, deşi ea îl iubea pe Viitoresco. Deznodământul este tragic: Viitoresco moare, iar Aglaia se stinge încet, datorită unei boli necruţătoare, în timp ce Mârşovesco „înainteşte în a trăi bine şi cine ştie cât o mai duce-o el aşă”.

Oricum, după afirmaţiile lui Dan Mănuacă, se pare că ne aflăm în dinţii roman română pe Basarabiei”. Să Principate, M. îşi publica în *Gazeta de lui Gh. Asachi*) **Manoil de D.** dar şi din alţi **Cantacuzino toamnă la U r e c h i a** **Baptiste Veleli**); de asemenea, între 1860 şi 1862, la Bucureşti, apăreau **Un boem român** şi **Don Juan din Bucureşti** de Pantazi Ghica. **Misterele căsătoriei** de C. D. Aricescu, **Misterele Bucureştilor** de C. Baronzi, **Mistere de Bucureşti** de I. M. Bujoreanu şi **Elena de D. Bolintineanu**. De-abia în 1863 au apărut: **Ciocoi vechi şi noi** de N. Filimon, **Micuţa** şi **Duduca Mamuca** de B. Petriceicu-Haşdeu.

Ion Varta a stabilit cu exactitate că *Aglăia* a fost scris între anii 1859-1862 şi n-a avut şanse să cunoască lumina tiparului pentru că în Basarabia acelor ani apărea un singur ziar în limba română (şi acela cenzurat de ruşi!), **Buletinul regional din Basarabia**, editat de C. Hanaţchii. Textul a fost scris într-un alfabet mixt, cu litere latine şi ruseşti, şi numără - în original - 372 de pagini. Aşa cum s-a putut observa, numele personajelor scot în evidenţă şi caracterul lor: Iorgu Mârşovesco, Ioan Viitoresco, Neguţătoresco.

Dintre presupuţii autori ai acestui misterios roman basarabean sunt citaţi: prinţul C. Moruzi, C. Stamati-Ciurea, Zamfir Rally-Arbore, dar şi ciudatul A. Naco (probabil colegul lui T. Maiorescu la Institutul vienez Theresianum). Totuşi, mă întreb câte alte documente, lucrări, opere literare inedite de provenienţă românească continuă să ascundă arhivele ruseşti?

ICUCRĂCIUN

Poeţi măiereni

Laptele

Asemeni laptelui aştept în vechi ulcior cu smălţuri vii

O neştiută închegare nu doar deasupra-a lămuri
O mult dorită luminare-n albul gras, nesmântânit
O nevrăşmaşă despărţire a soarelui de răsărit
O ploaie de zgrăbunţi căzuţi alin din cerul spumii
Stoluri de îngeri cerşetori-îs zăpezii pure a smântâniei

Coagulare! Ce miracol al feciorescului lichid,
În cheaguri reci tremurătoare câmpuri de-arome se-nchid

Lingou de-argint fără prihană-i
UNTUL pe masă licărind.

ILIE HOZA

Ń

SOLILOC

(în zicători)

Despre adevăr şi minciună (I)

„Nu-i făcută neştiută, nici vină nepedeşită” spun bătrânii. Până la urmă, adevărul iese ca untdelemnul deasupra apei.

Timpul le adevereşte pe toate, scoate adevărul la lumină. Adesea adevărul poate stârni ură şi repulsie, iar o minciună bine ticluită foloseşte uneori mai mult ca un adevăr frust. Supără, da, adevărul, dar „decât o minciună frumoasă mai bine un adevăr cât de crud” zicea Rebreanu. Iar în *Mahahharata* indienilor citim: „Nu există virtute mai presus de adevăr, nici păcat mai mare ca minciuna”.

Ai noştri zic: Adevărul umbliă adesea cu capul spart. Desigur, şi minciuna are picioare scurte, iar ulciorul nu merge de multe ori la apă. Adevărul stărmeşte ura, în timp ce minciuna şi linguşirea pot aduce prieteni, dar nu pentru multă vreme, spunea Terentius bătrânul. Stai strâmb şi judecă drept, căci de la adevăr până la minciună poate fi doar un lat de palmă... E drept, din vorbă-n vorbă iese adevărul, câteodată, însă ne ia gura pe dinainte. Cu o minciună prănzeşti dar nu mai şi cinezi.

„Cerule curat, de trăznet n-are a se teme” sună o zicală de la noi, atât de dragă lui Rebreanu! „Adevărul este fiul timpului şi soarele inteligenţei”, scria Vauvenorgues. Adeseori vorbim de adevăr, raportându-l la minciună; adevărul poate fi adesea relativ: ce-i aici adevăr, dincolo-i minciună...

Iar I. Al. Brătescu-Voineşti spunea: „Dacă te-ai hotărât să spui adevărul, pregăteşte-te să suferi”.

(va urma)

Ion PĂŢITU

Gaudeamus

Despre adolescenţă

Într-o dimineaţă, privindu-mă în oglinda copilăriei, m-am descoperit înfăşurată în vise şi iluzii. În praagul casei cu uşi de jucării şi ferestre de candoare mă întâmpina o lume nouă; un univers misterios îşi sculptase petala, aşezându-se la picioarele mele. M-am aşezat cu un vis de cer, cu un gând de pământ, şi am păşit, alături de Soare, printre rameni. Se mişcau atât de fantomatic, mânăţi parcă de zumbelul sumbru al timpului vesnic ce nu le îngăduia o clipă să privească în jur. Absenţa asta m-a liniştit oarecum, pentru că teama şi emoţia din privirea mea au rămas codificate. Un ochi de nor, care s-a dovedit a fi ceva mai pătrunzător zăbindu-mă, m-a învăţat să-mi citesc horoscopul. Şi iată ce am aflat: „Viaţa te va răni şi vei cădea sângerând. Durerea te va legăna şi vei adormi într-o lacrimă. Timpul va sufla peste tine şi răsufletarea lui te va reinuia.”

*Am întors spatele să plec, nu ştiam dacă trebuia să mă bucur sau să mă întristez. De pe creanga cerească a căzut finalul „Eşti un cântec şi acesta este resprenul tău.” Zâmbetul şi lacrima s-au îngemănat pentru a-mi scrie în suflet **ADOLESCENŢA***

DANA BOUTAN

Pietrari măiereni la cariera de la Poiana Ilvei
foto: Iacob Hangea

Culte

DECALOGUL sau CELE ZECE PORUNCI (7 -10) o introducere în învăţătura creştină

Un mare „savant al liniştii”, Sf. Grigore Sinaitul (1255 - 1346), teolog de început al isihismului spunea: „Uitarea în principiu a îndepărtat prezenţa lui D-zeu, a întunecat poruncile şi a scos la iveală goliciunea omului”. Aducerea aminte de D-zeu (anamnezis), este de fapt ontologia umană. Arătam în numerele trecute, afirmaţiile materialiştilor cu privire la evoluţie. Subliniez că omul, înzestrat cu libertate de voinţă şi alegere, trebuie să-şi pună întrebarea: e totuna a fi OM sau maimuţă, ori PERSONĂ „după chipul şi asemănarea Sa”, cu rolul de a contempla pe D-zeu în eternitate?! Sf. M. Mărturisitorul afirmă că „la naştere, omul este doar cu o treaptă mai jos ca îngerii”. Iată deci că, libertatea de voinţă, trebuie văzută ca un postulat. Prin D-zeu, avem spirit (duh) şi voinţă liberă. Libertatea de voinţă este D-zeu sau binele SUPREM. Materialismul nu recunoaşte libertatea de voinţă. Totul era necesitate. Aceasta i-a ţinut într-o fundătură, departe de D-zeu, ori supremul scop al omului este D-zeu. Eternitatea este dată prin Hristos.

Oamenii, înainte de a face un lucru, trec prin dezbateri interioare. Oare cei aplecaţi spre rău, îşi pun asemenea probleme? Dar cei care contribuie la săvârşirea acestui rău? Integritatea unui individ, depinde de morala în care a fost crescut şi s-a format. Oricum, a participa la rău înseamnă a săvârşi răul, pentru că Sf. Liturghie, a lui Ioan Hrisostomul şi Vasile cel Mare, subliniază că răul se săvârşeşte cu ştiinţa, cu neştiinţa, cu fapta, până şi cu gândul. Acest păcat creează inerţia răului. Numai prin harul Mântuitorului ne creăm pe noi înşine, cei care trebuie să fim, numai prin harul acesta ne creăm pe noi în eternitate.

Aeeşti „profeţi ai răului”, vor propaga o pseudoştiinţă, creând în lume şi comunitate numai falsuri şi dezechilibre. De aceea, Mântuitorul, când este ispitit de satana, îi răspunde: „Omul nu trăieşte numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui D-zeu (Mat.4,4). Acest rău, acest satan îşi continuă ispitirea până când Mântuitorul, imperativ îi răspunde: „Pleacă, Satano!” (Mat.4,10) Oricum, după M. Boilă, „nici o realitate umană, valoare socială, intelectuală, plăcere, interes de grup, ideal politic sau de altă natură, nu poate fi obiectivul final şi „măsura unui comportament creştin în spirit” („Introducere în învăţătura creştină”. Ed. Viaţa Creştină, Cluj, 1994)

Aşadar, duşmănia îl macină pe om, îl sătâneşte şi-l departă de Legea Nouă. „Aţi auzit că s-a zis: Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăşmaşul tău. Iar EU vă zic vouă: iubiţi pe vrăşmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc.” (Mat. 5,43 -44)

Al şaptelea şi al zecelea decalog ca prelungire, înscris în tabla de piatră pe muntele Sinai, şi dat lui Moise glăsuieşte: „SĂ NU FURI ŞI SĂ NU DOREŞTI NIMIC DIN CĂTE ARE APROAPELE TĂU”. Pare o lege juridică, care aparţine proprietăţii şi proprietarului, dar ca toate Poruncile D-zeieşti, şi această poruncă este absolută şi eternă, despre care Mântuitorul în învăţătura Sa zice: „Cerule şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.”

A fura deci, înseamnă a atenta la proprietatea semenului tău, indiferent de masca pe care o foloseşte individul. Se ştie că minciunilor şi fărădelegilor sunt surori, adevărul este singur, este HRISTOS, CALEA, ADEVĂRUL ŞI VIAŢA. Viaţa creştină şi Biserica, propovăduieşte milostenia, despre care am vorbit în celelalte decaloguri. Ori, este imposibil să faci milostenie din furt?! Ştii exemplul lui Zaheu, mă marele vameşilor, cel care a călcat porunca a şaptea. L-a primit pe Isus în casa lui şi i-a zis: „Tată, jumătate din averea mea o dau săracilor şi înapoiiez împătrit tuturor celor pe care i-am nedreptăţit.” Îndrăznesc, pe fondul exemplului lui Zaheu şi mânat de „sălbatică” noastră perioadă de tranziţie, să mă întreb dacă adausul comercial chiar peste sută la sută, nu face obiectul încălcării acestei porunci. Oricum, exemplul lui Zaheu, este pilduitor, pentru că numai după ce a dat înapoi, Mântuitorul în d-zeiasca Lui blândeţe îi spune: „Astăzi s-a făcut mântuirea casei acesteia.” În ideea celor două porunci, aş încheia cu vorbele unui mare gânditor creştin (Terulian 180-240) „Cel care nu vrea să îngenunche în faţa lui D-zeu, va sfârşi în mod sigur prin a se târi pe burtă în faţa unui om.”

AL. RAŢIU

Un congres medical la Tokyo

În anul 1989, între 28 august și 1 septembrie, s-a ținut la Tokyo al II-lea Congres mondial al Societății Internaționale pentru Studiul Microelementelor (ISTERH). Fiind membru fondator al acestei societăți, am fost invitat să prezint o comunicare. Cu câteva luni înainte de congres am trimis un rezumat al lucrării pentru a fi discutat în comitetul științific organizator. Profesorul Hiroshi Tomita, președintele congresului, mi-a comunicat că lucrarea a fost acceptată pentru a fi susținută în secția de cardiologie. Țin să apreciez că deplasarea mea la Tokyo a fost subvenționată, în cea mai mare parte, de Societatea Japoneză pentru studiul microelementelor.

Călătoria de unul singur într-o țară atât de îndepărtată, nu pot să spun că-mi provoca teamă, ci mai mult emoția inerentă oricărui eveniment important din viață. Pe măsură ce se apropia data plecării emoția a fost învinsă de curiozitatea de a cunoaște o lume nouă și de dorința de a afla noutăți în domeniu.

Am plecat din București cu un avion TAROM-Boeing în ziua de 23 august, orele 24, și am ajuns la Tokyo în 26 august orele 18 (ora locală). După decolarea de pe aeroportul Otopeni, în scurt timp, am trecut peste Bosfor și Dardanele, ce puteau fi delimitate ca pe hartă, în marea de lumină. Am traversat Turcia, Marea Mediterană, Cipru și alte țări din Orientul apropiat, și am aterizat, a doua zi, la orele 9, în Pakistan, la Caraci. Ieșit din avion, m-a izbit căldura caracteristică tropicelor. Îmi făcea impresia că nu pot respira. Am fost conduși, cu o mașină, în aeroport. Aerul Orientului se simțea peste tot. După aproximativ o oră am continuat drumul de-a lungul fluviului Indus. Am trecut Munții Himalaia în, aproximativ, o oră. Era un spectacol feeric, întrucât zburam pe un cer senin. La ora 18 am aterizat la Pekin, a doua zi, cu un avion chinezesc,

am continuat călătoria spre Tokyo, trecând peste partea de est a Oceanului Pacific.

În următoarele 2-3 zile am încercat să mă adaptez noului fus orar. În seara zilei de 27 august am participat la banchetul de „cunoștințe”; congresul s-a deschis a doua zi, în hotelul Arcadia printr-o scurtă ședință în care organizatorii ne-au primit cu căldură și au expus, în mare, programul congresului. Cu această ocazie președintele congresului a înmănat premiul Raulin profesorului A.S.Prasad din Statele Unite ale Americii, președintele ISTERH, pentru lucrările sale privind microelementele.

După o scurtă pauză, lucrările au continuat pe secții. Unele în hotelul Nihoidagaku Kai-Kam, alături de Arcadia Ichigaia. Nu doresc să intru în detalii, deoarece nu mă adresez specialiștilor, ci doar să amintesc câteva probleme ce țin de cultura generală. Multe lucrări s-au axat pe studiul relațiilor dintre microelemente și grăsimi, cu scopul de a găsi noi factori de risc în arteroscleroză. Alte lucrări s-au ocupat de legăturile dintre microelemente și imunitate, de comportarea lor în hipertensiunea arterială, diabetul zaharat, infarctul miocardic, bolile renale și metabolice, etc. Cercetările epidemiologice, legate de frecvența unor boli cardiovasculare, în țări cu structura diferită a solului, au stîrnit un interes deosebit. În funcție de structura solului variază duritatea apei, care, se știe, că este invers proporțională cu frecvența bolilor cardiovasculare. În acest cadru s-a prezentat relația dintre seleniu și arteroscleroză, arătînd în zonele cu deficit de seleniu bolile cardiovasculare sunt mai frecvente decît în zonele martore. Un mare număr de lucrări clinice și experimentale au studiat rolul microelementelor în apariția și dezvoltarea tumorilor. Eu am prezentat cercetări privind rolul Cu și Zn în apariția și dezvoltarea bolilor arteriale cronice ale membrilor. Congresul s-a încheiat cu concluziile prezentate de președintele congresului și al ISTERH.

În afară de programul științific, organizatorii congresului au oferit, în orele libere, un bogat și variat program cultural, deosebit de interesant. Am vizitat Teatrul Japonez (Kabuki), Sanctuarul Meiji, Complexul Chinzan-So, Grădinile Imperiale; am

asistat la o demonstrație de aranjarea florilor (ikebana), la Noptile Japoneze. Invitat de ambasadorul nostru la Tokyo am vizitat expoziția internațională de la Yokohama. Aici am participat la sărbătoarea de înfrățire dintre orașul Yokohama și Constanța.

Tokyo este unul dintre cele mai mari orașe din lume, cu aproape 12 milioane de locuitori. La un oraș atât de mare este foarte greu să definești centrul. Tokyo-ul are mai multe centre, fiecare cu caracteristicile lui: Ginza (centrul comercial) Centrul administrației guvernamentale, Ropongi, Shinjucu, Akihabara (centrul electronicii), etc. În ce privește arhitectura, alături de construcții vechi, specifice locului, se înalță clădiri de beton și sticlă, atribuite civilizației actuale. Oriunde întorci capul descoperi imagini inedite. De neuitat sunt palatul Akasaks, Turnul orașului Tokyo, Templul Asakusa, Palatul Imperial, etc., fiecare cu legendele și curiozitățile sale.

Nu pot să închei aceste câteva rânduri fără să spun câteva cuvinte despre locuitorii orașului Tokyo. Am remarcat, ca și alți străini, comportarea civilizată a gazdelor, în orice împrejurare, pe stradă, în metrou, în restaurant, etc. Străinul este impresionat de salutul lor cu multiple plecăciuni, presărat cu formule de politețe, pline de gingășie și noblețe. Orașul este foarte curat și acest fapt denotă gradul înalt de conștiință civică.

Mulți participanți străini la congres, aveau frica unui cutremur, întrucât Tokyo-ul este situat într-o regiune seismică și cutremurele, de diferite grade, sunt destul de frecvente. Japonezii sunt obișnuiți cu asemenea seisme și permanent se face educația populației, cum și ce trebuie să facă în caz de cutremur.

Am plecat din Tokyo la data de 4 septembrie după-masa, am călătorit, mai mult noaptea. Am avut două escale, la Peking și Abu-Dhabi, în Emiratele Arabe Unite. În 6 septembrie, dimineața la orele patru, m-a trezit vocea însoțitoarei de bord, ce se auzea plăcut, melodos, în microfon: „Atențiune! Atențiune! Peste 15 minute vom ateriza la București!”

Dr. GEORGE UZA
Cluj-Napoca

BACALAUREATUL (opiniile unui președinte de comisie...)

În îndelungata-mi carieră de cadru didactic universitar, din 1962 până în prezent, am avut multe ocazii să particip în comisiile de „BAC” la diferite licee (industriale și teoretice) din diferite zone ale țării (Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Suceava, Turda, Zalău, Bistrița, Sângeorz-Băi) dar cel mai emoționant și responsabil m-am simțit pe meleagurile natale, în județul Bistrița-Năsăud, cu toate strădaniile mele de disimulare a acestei stări de spirit. La liceele din Bistrița, Năsăud și Sângeorz-Bai am întâlnit printre candidați, tineri din Maieru, Poiana Ilvei, Leșul Ilvei, Măgura Ilvei, Ilva Mare, Ilva Mică și alte comune prin care am „colindat” în copilărie, care mi-au răscolit amintiri și imagini păstrate în suflet ca pe niște nestemate. Ei au fost pentru mine o dovadă vie ca aceste meleaguri au dat și dau țării cadre de nădejde indiferent de vicisitudinile vieții și ale istoriei...

Cititorul va înțelege probabil că introducerea, poate prea sentimentală, dorește să-l convingă că aceste rânduri (opinii) nu au fost încredințate întâmplător revistei „CUIBUL VISURILOR”, cu redacția în comuna Maieru (vecină comunei mele natale Poiana Ilvei). Un motiv în plus este faptul că directorul acestei publicații este un om de cultură românească, eminentul și neprețuitul profesor, URSA SEVER, el însuși un venerabil, nelipsit și deosebit de obiectiv, membru al comisiilor de bacalaureat din județul Bistrița-Năsăud și nu numai. Am mai conțat în alegerea mea pe faptul că acest periodic de „informație, învățământ, cultură și sport”, are calități ce depășesc publicații cu tradiție iar aria de penetrație a tinerei publicații „Cuibul Visurilor”, este într-o evidentă și laudabilă creștere...

Nu voi spune o noutate amintind că progresul unei societăți poate fi realizat numai cu valori umane capabile să o propulseze spre viitor. Din păcate, sau poate din ferocitate, noi (românii) nu ne putem permite să cumpărăm asemenea valori și suntem nevoiți să le creăm

din surse proprii. „BAC”-ul este o primă sită de triere a acestor capacități. Nu este de mirare că, în aceste condiții, candidaților de la examenul de bacalaureat li se cere ca, pe lângă bagajul de cunoștințe și noțiuni pe care le reproduc din manuale sau lecții recapitulative, să dovedească aptitudini de sinteză și capacități reale de interpretare personală a celor învățate sistematic sau pe apucate. Am fost totdeauna bucuros și entuziasmat, când am întâlnit candidați de asemenea performanțe, chiar dacă nu le-au confirmat la toate materiile. La urma urmelor enciclopediștii sunt o specie rară și nu neapărat cea mai importantă în ierarhia valorilor unei societăți.

Foarte neplăcute, chiar condamnabile, sunt situațiile în care unii absolvenți de liceu (tot mai puțini la număr) sunt admiși la „BAC”, cu toate că dovedesc o crasă pregătire mediocră. Astfel, mi se pare inadmisibil ca un absolvent de liceu industrial să nu aibă cunoștințe minime de cultură generală sau să nu cunoască satisfăcător măcar o limbă de circulație internațională, după cum nu este permis ca un absolvent de liceu cu profil umanist să nu aibă noțiuni elementare, tehnico-științifice, strict necesare în orice domeniu de activitate.

Pentru ridicarea nivelului examenului de bacalaureat au fost luate în ultimii ani mai multe măsuri eficiente: privind conținutul probelor și modalitatea de alegere sau desfășurare a acestora, păstrarea secretului probelor scrise, stabilirea subiectelor unice pe țară și a haremurilor de corectare, ridicarea plafonului mediei generale de promovare și multe altele asupra cărora nu voi insista mai departe.

Printre observațiile critice pe care îndrăznesc să le aduc în legătură cu examenul de bacalaureat voi aminti doar următoarele: formularea subiectelor la proba orală de o manieră rigidă și uneori limitată, care înăbușă posibilitatea examinării cunoștințelor de sinteză ale candidaților; prefabricarea și reproducerea unor răspunsuri șablon lipsite de contribuții personale în formularea răspunsurilor; lipsa de răbdare a unor profesori examinatori și a dorinței de a-i stimula pe candidați când aceștia prezintă stângăcie sau timiditate; tolerarea sau încurajarea obiceiului de a copia; supraevaluarea notelor la lucrări și răspunsuri pentru realizarea cu orice preț a unei medii de promovare; menținerea caracterului obligatoriu al unor

probe, fapt care, pe de o parte nu este obiectiv, iar pe de altă parte, frustrează candidații și pe părinții acestora să-și cunoască adevăratele capacități sau îi obligă pe profesori la compromisuri uneori incalificabile, etc.

Eu cred că nici o probă n-ar trebui să fie eliminativă, iar membrii comisiei ar trebui să aibă dreptul fiecare să acorde o notă fiecărui candidat la toate materiile iar examinarea să se facă în plenul întregii comisii. Nota profesorului de specialitate poate primi o pondere mai mare în aprecierea candidatului dar să nu fie eliminativă. Eventualele diferențe prea mari între notele acordate de membrii comisiei ar putea fi mediate de președinte care să decidă în cazurile ce nu pot fi conciliate amabil. În acest mod cred că se vor elimina orice abuzuri, suspiciuni sau nedreptăți.

Ca profesor universitar constat cu regret că mulți dintre studenții anilor I și II (uneori și mai târziu) ratează examenele la care nu pot copia. Mulți tineri, absolvenți de liceu, sunt contaminați fatal de boala copiatului. Încercările de eradicare a fenomenului la examenul de bacalaureat sunt privite cu suspiciune de părinți și uneori chiar de anumiți profesori, ca să nu mai vorbim de elevii în cauză. Cred că absenteismul de la școală și copiatul sunt cele mai mari rele ale învățământului nostru primar și liceal. Încercările de supraevaluare a rezultatelor elevilor, mascarea rezultatelor slabe ale acestora, ar trebui pedepsite foarte aspru, prin legea învățământului.

Bacalaureatul este un prilej de mare satisfacție pentru elevii și profesorii care-și văd încununată de succes o muncă ritmică și sistematică desfășurată cu consecvență și nemăsurată dăruire în anii cei mai frumoși ai tinereții. Este o adevărată plăcere să întâlnești în asemenea ocazii elevi și profesori cu serioase și multiple preocupări (literare, tehnico-științifice sau cultural-artistice) să-i admiri și să-i lauzi pentru rezultatele muncii lor, să le împărtășești din propria experiență și să înveți de la ei.

Tuturor acestora le păstrez o vie și plăcută amintire.

Prof. dr. ing. IOAN BARBU BĂILAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

LIVIA HULEA – REBREANU (2)

Anii tinereții au fost hrăniți cu visele care luminau și întăreau ceea ce trăia intens în tine. Dar n-au fost ocoliti nici de sfâșietoare dureri care te-au încercat. Moartea subită și prematură a bunicului, la numai 52 de ani, lăsând în urmă o familie numeroasă, atât de tragicul sfârșit al fraților Emil și Virgil, pe front, au îndoliat adânc, dar n-au ucis optimismul tău înnăscut, iubirea și încrederea în Dumnezeu și semenii, seninătatea în lupta cu viața. Ai fost inima familiei pe care ți-ai iubit-o și sprijinit-o, moral, până la sfârșit și magnetul care și după ce drumurile vieții v-au despărțit pe frați, i-a atras pe toți în jurul tău. În casa noastră a trăit, până la moartea sa, bunica, venită la noi împreună cu cel mai mic dintre copii, Tiberiu, care avea 10 ani, iar surorile tale, Miți și Rița, căsătorite amândouă cu ofițeri, după ce soții lor au ajuns pensionari, s-au stabilit în Aiud, unde eram noi și am trăit aici mulți ani. De aceea, nu greșesc considerând Aiudul al doilea „cuib al visurilor”. Și față de familia tatălui meu ai arătat și ai avut întotdeauna cele mai sincere și calde sentimente pe care le-ai manifestat fără rezerve.

O puternică întoarcere a filelor vieții tale către trecut ai trăit, cu atâtă emoție și putere, la inaugurarea Casei memoriale din Prislop, loc atât de drag și încărcat de prețioase amintiri. În colaborare cu câțiva minunați oameni de cultură și suflet, în frunte cu Dl. Prof. Ursa Sever, apoi Dl. Prof. Husar și Dl. Prof. Martin, ai deschis din nou ușile modestei case a învățătorului Reboreanu, în 1957. Am avut fericirea să particip la acea zi de lumină pentru familia noastră, împreună cu surorile și fratele tău. Parcă te văd și-ți simt sufletul care era copleșit de ceea ce se petrecea, găsindu-te între țărani care albeau dealul cu albele lor camăși cusute cu mărgelile, cum e obiceiul pe Someș și cărorora nu știai cum să le daruiești ceea ce simțea, ca să nu uite ca ești dintre ei. A fost o puternică și meritată învioreare a sufletului tău, care nu era vindecat după moartea tatei, petrecută în 1952. Cât ai fi dorit să fiți alături în acea zi, că și el a iubit locurile în care ai trăit până ai întemeiat un cămin împreună! Toata viața ai visat să cuprinzi într-o carte tot ceea ce ai trăit și întâmpinat împreună, familia ta, în acei neuitați ani, toate năzuințele și dramele fiecăruia dintre voi, dar viața prea încărcată și încercată, din familia noastră, din care fac și eu parte, nu ți-a dat răgazul necesar. Totuși, în câteva caiete, ai schițat amintiri răzlețe din anii tinereții și copilăriei, aplecând o rază peste acele zile neuite sufletului tău. În anul 1995 am avut fericirea să le văd publicate prin grija D-lui Prof. dr. Cenușă Mircea, în volumul „Familia Herdelea”, titlu sugestiv pe care l-ai ales chiar tu, atunci...

Te-ai căsătorit în 1918, câteva luni înainte de 1 Decembrie, cea unică și mareasă zi, cu Ovidiu Hulea, profesor și poet, ca și tine. L-ai cunoscut în 1915, la Budapesta, unde era președintele societății „Petru Maior” a studenților români. Tu ai fost incitată să citești din poeziile tale și era firesc să vă apropiați sufletește, căci amândoi erați stăpâniți de același ideal atât de scump generației voastre. După câțiva ani trăiți la Blaj

Surorile Reboreanu împreună cu Tiberiu Reboreanu

și Cluj, în 1922 v-ați stabilit în Aiud; unde tata a fost numit director al liceului de băieți „T. Maiorescu”, primul liceu românesc din această localitate, liceu pe care l-a condus cu înaltă competență, mai bine de două decenii. Paralel cu munca didactică, a desfășurat o intensă activitate culturală, fiind președintele Astrei. A organizat apariția primei reviste și a primului ziar românesc din localitate. În această intensă dăruire a sufletului lui entuziast, tu, care ai fost făcută din același aluat ca și el, ai fost cea care l-a înțeles și secondat permanent, iar în cei aproape 5 ani cât a fost bolnav la pat, i-ai fost cel mai credincios și cald îngrijitor, până în ultima zi a vieții lui. Ați ars alături unul de altul, o viață, ca două pure făclii, netulburate și neabătute de la ceea ce v-a fost scump și ați știut că are valoare veșnică. N-ați trăit numai pentru familia voastră, ci ați dăruit, cu generozitate ajutorul și grija pentru cei care au nevoie de ele. Tu ai depus o intensă muncă de suflet, ca președintă a societății „Principele Mircea”, societate de binefacere, în care marea ta dragoste de oameni a găsit terenul cel mai potrivit să se manifeste, așa cum ai făcut, în fiecare zi când ți s-a ivit ocazia s-o faci, căutând să nu treacă nici o ocazie de a da un ajutor moral sau chiar material celui ce avea nevoie de el.

Din tine a emanat întotdeauna „ceva” care te făcea să atragi pe oricine care te cunoștea. O vioieșie liniștită, discretă, o seninătate caldă, un optimism contagios, o capacitate rară de a te și bucura de reușitele personale sau ale altora, o dăruire spontană, fără exagerări, care făcea bine celor din jur. Cu atât mai mult am simțit aceste calități împletite armonios, noi, cei mai apropiați, tata și copiii. Ne-ați fost amândoi exemple de ceea ce trebuie să fim în viață, ne-ați convins, prin ceea ce am văzut la voi, că trebuie să prețuim în primul rând cele spirituale și să iubim pe Dumnezeu, adevărul și binele. Ne-ați făcut o copilărie și tinerețe de neuitat prin iubirea, armonia și înțelegerea care a domnit în casa noastră.

Ce să mai spun eu, care 15 ani, dintre 1948-1964, cât bărbatul meu a fost deținut politic, v-am avut lângă mine, permanent suport binefăcător în marea încercare prin care am trecut. Mi-ați cimentat și mai mult iubirea și credința în Dumnezeu și speranța că întotdeauna când ne-ați îndemnat la ceva, ați avut și de această dată dreptate. Numai rugăciunea cea mai curată și mai caldă, pe care o rostesc zilnic pentru voi, poate răspunde la ceea ce ne-ați lăsat moștenire spirituală, fraților mei și mie.

Chiar și înfățișarea fizică, atât de plăcută și expresivă, se armonizează întru totul cu cea interioară, aleasă.

Primul tău drum, dimineața, până când sănătatea ți-a permis, a fost la biserică. Nimic nu te-ar fi putut opri de la aceasta, nici ploaia, nici gerul, nici vântul. De acolo, prin împărțășania zilnică ce te atrăgea cu o putere supraomenească, veneai acasă, cu inima plină de lumina care se revărsa peste tot ceea ce trăiai și făceai. Ceea ce ne-a rămas, de asemenea, ca o supremă lecție de viață și credință, a fost felul în care te-ai despărțit de noi, mamă scumpă! În casa noastră, a bărbatului meu și a mea, ținută la pat aproape un an și jumătate, la cei peste 80 de ani ce-i aveai, ai putut să treci și de astă dată peste tine. Fără să ai vre-odată măcar o clipă de neliniște, căutai să ne soliciți cât se putea mai puțin, deși vedeai și simțea că te îngrijeam cu toată dragostea...

Ce fericită și uimită ai fi să poți păși, acum, pe drumurile Maierului... Oare ce te-ar bucura mai mult: întâlnirea cu cei din familia ta, în atmosfera muzeului deschis de Dl. Prof. Sever Ursa, care v-a adunat, încă odată, pe toți cei care ați trăit și visat aici, sau dragostea, zelul și competența unui suflet, a unui om care a știut să prețuiască ceea ce are valoare? De anul trecut, un grup de aleși oameni de cultură și suflet, sub bagheta tot a D-lui Ursa Sever, au reușit publicarea deosebitei reviste „Cuibul visurilor”, valoros și variat document despre ceea ce sunt oamenii de pe Someș și contribuția lor la cultura românească. Sunt adânc impresionată de acest adevărat eveniment cultural și onorată că în paginile lui pot să public și eu acest portret spiritual al tău.

... Nu închei, deși așez jos condeiul, aceste rânduri pe care mi le-a dictat inima... E un drum nevăzut dar deschis, pe care sufletele noastre, a celor care ne iubim, se întâlnesc neîncetat.

MARIA PUSSY GLIGOR

Amintiri despre fratele meu

Distinsa profesoară pensionară MARIA CANDALE, din Poiana Ilvei, sora mai tânără a marelui lingvist SEVER POP, ne-a oferit spre publicare comunicarea dumeaei, susținută la Institutul de Lingvistică din Cluj Napoca, cu prilejul sesiunii omagiale din ziua de 5 iunie 1997.

Mulțumesc bunului Dumnezeu că la cei 81 de ani trăiesc cea mai frumoasă zi din viața mea, când am fericirea să aduc, din adâncul sufletului meu, cele mai calde mulțumiri Institutului Lingvistic din Cluj pentru organizarea manifestării de suflet, în cinstea scumpului meu frate, Sever.

Voi încerca să prezint câteva amintiri prin care să se oglindească dragostea fierbinte, reciprocă, care ne-a unit întotdeauna.

1. Era în primăvara anului 1938. Eu eram elevă la Școala normală din Gherla. Universitatea l-a trimis la Gherla la dezvelirea bustului lui Petru Maior. Pe mine nu m-a vizitat. L-am supărat. Vara, întâlnindu-mă, mi-a spus: da! Nu te-am vizitat, ca să înțelegi și să știi pentru totdeauna că nu trebuie să trăiești la umbra și protecția mea, tu trebuie să muncești mult și să ai curajul să înfrunți toate greutățile singură, fără ajutorul meu, că cine știe dacă destinul nu ne-a despărțit, multă vreme unul de altul. Să ai exemplul meu, pentru că eu „băiețelului lelei Rafila”, am ajuns conferențiar la Universitatea din Cluj, la 31 ani.

2. În 1936 mi-am luat diploma de învățătoare. În perioada 1936 - 1940 i-am ajutat în toate vacanțele la clasificarea fișelor dialectale, pentru Atlasul lingvistic român. Într-o noapte târzie, după multe ore de muncă îmi spune: „Când vei merge acasă, să le spui poienarilor, că eu le-am făcut un mare bine: ei erau obligați să-și mute casele pe lângă șesul de lângă vale până prin mijlocul satului, trebuia să treacă linia ferată, Ilva Mică - Vatra Dornei. După multe intervenții am reușit să obțin mutarea traseului pe lângă stancă, cu această ocazie am obținut și salvarea grădinii noastre, care ne-a lăsat-o părinții dintre cei 12 frați, ție, lui Leonida și mie, ca să facem o casă și să petrecem toate vacanțele în sat. Pe acest loc și bunicul nostru, învățător își are casa”. Până aici sunt cuvintele lui. Eu vă spun acum, că pe aceste grădini, astăzi se află Școala Generală „Sever Pop”.

3. Tot în perioada aceasta îmi spunea, parcă și acum aud glasul lui blând și domol, Măriuca, am o mare rugămintă: tu ești mai tânără cu 15 ani și eu prevăd că nu voi mai avea încă multe zile, pentru că prea mult am răbdat de frig, foame și sete în cei 7 ani străbătuți în cele 301 sate, în țară și 24 peste hotare, unde se găseau românii, ca să descopăr frumusețea limbii noastre și să o fac cunoscută în lumea întreagă și dacă cineva, cândva, undeva, și-ar aduce aminte de mine, te rog să le spui așa, „cei care slujesc cu adevărat idealuri nobile, trebuie să creadă fără șovăire în misiunea lor, să fie gata să se sacrifice oricând și oriunde pentru ca neamul din care fac parte să fie în loc de cinste printre celelate neamuri ale lumii, care prețuiesc mai mult valorile spirituale decât orice valori materiale. În aceste valori spirituale am crezut, pentru că nici un alt mijloc de uniune, de coeziune, de înțelegere, decât limba română, cu ajutorul căreia am reușit să ne dăm seama că reprezentăm un grup unic comun, care ne deosebește de alte neamuri și cu ajutorul ei ne-am păstrat ființa națională și mândria de a fi români de veacuri; „căci limba noastră-i limba stântă, limba vechilor cazanii, care-o plâng și care-o cântă, pe la vatra lor, țărani”. Cu această ocazie țin să-mi exprim sincera mea recunoștință și prețioasa mea admirație, alături de cele mai calduroase mulțumiri, Institutului Lingvistic din Cluj care mi-a prilejuit onoarea și favoarea să-i îndeplinesc rugămintea.

4. În 1940, ca prof. Universitar la Cluj, este transferat la București. În 1941 este numit subdirector la Academia Română din Roma, Italia. Eu eram atunci la București. Pe scările avionului mi-a spus cu lacrimi în ochi: „Eu plec pe un drum lung și greu și nu se știe dacă voi mai avea fericirea să-mi văd țara și frații. Tu să fii o dascălă harnică, cuminte și demnă, să ai grijă de mama. Tata murise în 1935. Din 1941 nu l-am mai văzut niciodată... În 1942, fratele meu Leonida, profesor de geografie, moare pe front, în vârstă de 32 ani.

5. Vă rog să mă credeți că evenimentul pe care vreau să-l relatez în continuare a contribuit, în mare parte, la stingerea lui din viață la vârsta de 59 ani.

În Monitorul Oficial din 14 iulie 1948 apare următorul comunicat: „Consiliul de Miniștri în ședința din 9 iulie 1948 asupra raportului Dl. Ministru al Justiției, cu nr. 66.148, din 17 iunie 1948, având în vedere dispozițiunile legii nr.6 din 20 ianuarie, decide retragerea cetățeniei române și confiscarea averii mobile și imobile, în condițiile legii din 20 ianuarie, următoarelor persoane:

Pop Sever, fost prof. Universitar, l cu ultimul domiciliu la București str.....32”

Ar trebui să posed măiestria unui condei miraculos ca să pot descrie intensitatea suferinței lui, din acest motiv, suferința care a dus-o în mormânt.

6. Urmează „fericirea” comunistă. Despre acești ani trăiți în suferințe și umilințe e bine să nu ne mai aducem aminte. Eu eram clasificată ca sora unui proscris, a unui trădător de țară, cu amenințarea zilnică să mă dea afară din învățământ. Între anii 1948 - 1958 am predat matematică la cls. V - VII, 10 ani. Într-o zi mi se spune: „te mai tolerăm în învățământ pentru că mai avem nevoie de tine, ai dat elevi bine pregătiți la examenul de admitere în liceu.”

7. Se cuvine a aduce câteva precizări în legătură cu starea noastră sufletească. El, cu dorul nostru, noi, cu speranța să ne vedem. Din 1941 și până în 1957 - 16 ani - n-am știut nimic unul despre altii. Începând din 1957, la 14 a X, am reușit să primim vești prin cele 33 scrisori, adresate mamei, pentru că mie nu mi se putea adresa, pentru îngrădirea la care eram condamnată. Conținutul acestor scrisori le-am făcut cunoscute: Dl. Prof. univ. Gavrilă Scridon din Cluj, D-lui Director Grigore Găzdac al liceului din Năsăud și dl. Dr. Trifoiu Nicolae din Cluj. Fiecărei scrisori i-am răspuns spre bucuria și satisfacția lui. În multe scrisori aduce mulțumiri calde dragii lui. secretare. Citez din scrisoarea din 28 aprilie 1958: „Literele nu pot cuprinde tot dorul pe care-l pun în ele! Dacă ar ști să vorbească rândurile pe care le scriu în limbi străine, ți-ar spune ție, Scumpă Mamă, și voi toți, că în fiecare din ele este împlinit dorul nostru”, sau în 27 iunie 1959: „Scrisoarea ta mi-a umplut sufletul de bucurie, tot ceea ce fac, e cu gândul la voi”.

Ca încheiere, aș vrea să vă citez prima și ultima scrisoare adresată mie, cu 4 luni înainte de moartea sa:

Louvain Vineri 21 oct. 1960

Scumpa mea Maria, eu simt profund deznăd și tristă de moartea mamei noastre scumpe, pe care n-am văzut-o din 1941. Eu simt bolnav în acest moment. Dar nu e grav. Colegul meu Mauriciu Leraj, de la Universitatea din Bruxelles, delegat oficial la Universitatea din Iași, a binevoit să-ți aducă medicamentul cerut. Îți mulțumesc. Pleacă de aici peste două zile.

Tu trebuie să rămii tare, cu toate loviturile sorții. Multe îmbrățișări lui Petrica (soțul meu n-aști înțeles că trebuie să pînă la capăt. Multe și scumpe sărutări. La fratele tău, Sever Pop, Maria,

SEVER

Înv. pens. MARIA CANDALE POIANAJIVEI

OCOLUL SILVIC RODNA SE PREZINTĂ

Situat în extremitatea nord-estică a județului Bistrița-Năsăud, pe cursul superior al Someșului-Mare, Ocolul silvic Rodna, cuprinde în limitele sale teritoriale o suprafață de 16.839 ha. fond forestier, arondată în șapte unități de producție.

Din punct de vedere administrativ, Ocolul silvic Rodna este gospodărit de Regia Națională a Pădurilor prin Direcția silvică Bistrița.

Vecinii Ocolului silvic Rodna sunt următorii:

- Ocolul silvic Borșa - la nord
- Ocolul silvic Cârlibaba - la nord-est
- Ocolul silvic Coșna - la est
- Ocolul silvic Ilva-Mică - la sud
- Ocolul silvic Sângeorz-Băi - la vest

Pe lângă fondul forestier administrat de Ocolul silvic Rodna, mai există o suprafață de 259 ha predată cu ocazia aplicării Legii fondului funciar precum și unele terenuri acoperite cu vegetație forestieră formată din pășuni împădurite, pășuni cu mici păcuri de arbori sau arbori izolați. Pădurile din cadrul Ocolului formează masive continue pe raza comunei Rodna și Șanț, ocupând 61% din suprafața acestor comune conferind zonei un caracter predominant forestier.

Pe plan teritorial situația se prezintă astfel:

- pe teritoriul comunei Rodna, suprafața fondului forestier este de 4055 ha. - reprezentând 25%.

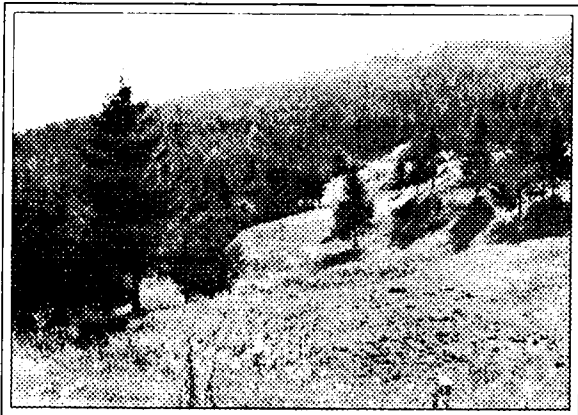
- pe teritoriul comunei Șanț, suprafața fondului forestier este de 12.784 ha. - reprezentând 75%.

Arboretele sunt situate în trei etaje de vegetație repartizate astfel:

- montan de molidișuri (FM3) - 16%
- montan de amestecuri (FM2) - 77%
- fâgete pure montane (FMI - FD4) - 7%

Au fost identificate 11 tipuri de stațiuni forestiere și 21 tipuri de pădure.

Repartiția stațiunilor după bonitate este

Bazinul Cârțibov

următoarea:

- stațiuni de bonitate inferioară - 4%
- stațiuni de bonitate mijlocie - 49%
- stațiuni de bonitate superioară - 47%

Situația tipurilor de pădure se prezintă astfel:

- natural fundamental - 83%
- derivat - 1%
- artificial - 16%

Din puncte de vedere al repartiției altitudinale, situația fondului forestier se prezintă astfel:

- sub 600 m - 1%
- 600 - 800 m - 8%
- 800-1000 m - 35%
- 1000-1200m - 41%
- 1200-1400 m - 13%

După cum se vede, cea mai mare parte a fondului forestier (76%) se află la altitudini cuprinse între 800-1200 m, într-un spațiu favorabil dezvoltării

molidului, bradului și fagului.

În complexul geomorfologic existent domină versanții cu diverse înclinări și expoziții, predominant fiind versantul cu pantă repede sau foarte repede, uneori abruptă. Repartiția fondului forestier în raport cu înclinarea versantului se prezintă astfel:

- sub 16 grade centezimale - 2%
- între 16 și 30 grade centezimale - 48%
- între 31 și 40 grade centezimale - 45%
- peste 40 grade centezimale - 5%

Dacă la nivel de unitate amenajistică se întâlnesc toate expozițiile, expoziția generală a ocolului, determinată de cursul văii principale - Someșul Mare, este sud-vestică. Rețeaua hidrografică

Personalul silvic al Ocolului Silvic Rodna

este bine reprezentată având o densitate de 0,9 km/km².

Apele curgătoare aparțin bazinului hidrografic al Someșului Mare, râu ce izvorăște de sub pasul Rotunda. Principalii afluenți ai acestuia sunt: Pr. Nechitaș, Gagi, Arinul, Balotă, Cobășel, Vl. Vinului, Corbul, Zmeul, Măriile, Vl. Mare, Cârțibov și Vl. Marte.

Clima are o repartiție uniformă pe întreaga suprafață a ocolului. Temperatura medie anuală este de 5°C, înregistrându-se în luna ianuarie o medie de 5°C, iar în luna iulie + 12°C. Ocolul este situat într-o regiune bogată în precipitații (1000-1330 mm/an), acestea înregistrând un maxim în lunile mai - iulie, când cad cca. 55% din precipitațiile anuale.

Stratul de zăpadă durează 115 - 135 zile, primele zăpezi căzând în medie la sfârșitul lunii octombrie, iar ultimele spre finele lunii aprilie.

Vânturile cele mai frecvente și mai puternice sunt cele nordice și nord-vestice, acestea în direcția lor, fiind puternic influențate de formele de relief.

Deși vânturile ajung în bazinul Rodnei oarecum atenuate datorită izbirii de coamele munților, totuși produc pagube - uneori deosebit de importante prin impactul cu arboretele provocând doborâturi îndeosebi în molidișuri pure.

Starea sanitară a arboretelor din ocol se consideră normală. Cu toate că s-au produs doborâturi de vânt, materialul lemnos a fost scos în mare parte evitându-se astfel apariția unor fenomene de uscare în masă sau de „gradații” ale dăunătorilor ce ar fi depreciat lemnul.

Principalele valori medii ce caracterizează suprafața păduroasă a Ocolului silvic Rodna sunt următoarele:

- vârsta medie a arboretelor - 75 ani
- volumul mediu la hectar - 333 mc
- indicele de creștere curentă - 6,8 mc/an/ha
- consistența medie - 0,72
- clasa de producție medie - II

În raport cu modul de regenerare, în ocol sunt:

- arborete regenerate natural (din sămânță) - 83%
- arborete regenerate artificial (din plantații) - 16%

Vitalitatea arboretelor este:

- viguroasă pe 14% din suprafață
- normală pe 76% din suprafață
- slabă pe 10% din suprafață

Regimul adoptat în toate UP-urile este codru.

Compoziția actuală pe ocol este 55 Me 13 Br 26 Fa 2 Pan 3 Dt. 1 Div. S-au adoptat tratamentele următoare:

- tăieri progresive
- tăieri succesive
- tăieri rase
- lucrări speciale de conservare.

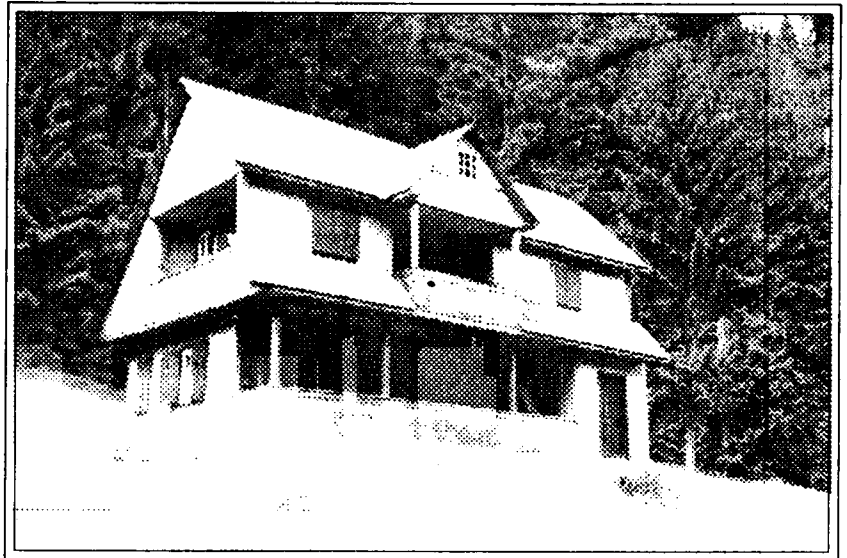
Ciclul adoptat este de 120 ani. Calculul posibilității de produse principale s-a făcut prin intermediul creșterii indicatoare, rezultând la nivel de ocol o valoare de 24.487 m³/ani, care determină un indice de recoltare de 1,4m³/an/an. Posibilitatea de produse secundare este de 8998 m³/an.

Suprafața anuală de parcurs cu lucrări de îngrijire, pe categorii de lucrări este următoarea:

- degajări - 48,9 ha
- curățiri - 85,2 ha
- rărituri - 257,3 ha
- igienă - 11000,8 ha.

Se mai prevăd lucrări speciale de conservare pe o suprafață anuală de 63,5 ha cu un volum aferent de 1089 m³.

Instalațiile de transport existente (drumuri publice și drumuri auto forestiere) însumează 121,2

Cabana de vânătoare Balotă

km și asigură o accesibilitate de 80% a fondului forestier și de 74% și 86% a posibilității de produse principale, respectiv secundare.

August, 1997

Șef ocol

Ing. JAUCA ALEXANDRU

Paza și protecția pădurilor

În anul 1996, personalul tehnico-ingenieresc și șefii de districte silvice și-au adus aportul împreună cu cei 19 pădurari la menținerea și protejarea integrității fondului forestier al acestui Ocol silvic care administrează o suprafață de 16.839 ha. În acest sens s-a făcut o bună aprovizionare a populației în limitele legale cu material lemnos de foc și pentru construcție.

De asemenea, au fost puși în posesie toți cetățenii care au prezentat forme legale (extras de C. F.) cu pădure până la 1 ha, conform Legii 18/1991, iar aceștia au putut beneficia de material lemnos în limitele legale conform legii regimului silvic și legislației în vigoare.

Au fost popularizate la adunările populare legile silvice și marea majoritate a populației și-a însușit consecințele aplicării acestora și puțini cetățeni au fost certați cu aplicarea acestor legi fiind chiar sancționați.

Pentru menținerea unei stări fitosanitare a arboretelor din raza ocolului nostru cât mai bune, au fost depuse eforturi deosebite printre care amintim:

- Pentru combaterea gândacilor de scoarță la rășinoase au fost amplasate în teren un număr de 1500 buc. arbori cursă și 230 buc. curse tubulare feromonale. S-a mai cojit material lemnos provenit din doborâturi de vânt de către agenți economici - 5000 mc. Unde au fost doborâturi de vânt concentrate și în anumite zone unde pericolul era mai mare s-a tratat cu soluție DECIS 120 mc.

Cu toate măsurile întreprinse, intensitatea infestării gândacilor de scoarță la rășinoase oscilează între slab și mijlociu.

În plantațiile tinere pentru combaterea unui dăunător periculos TROMBARUL puietilor de rășinoase (*Hylobius abietis*) au fost amplasate scoarțe toxice pe o suprafață de 6 ha, iar pentru protejarea puietilor contra vânatului au fost folosite substanțe repelente (SILVAROM) în zonele cu vânat mai concentrat pe o suprafață de 12 ha. având rezultate până în prezent foarte bune.

Pentru protejarea puietilor care urmau a fi plantați au fost tratați la rădăcină împotriva larvelor de cărăbuș și alte rozătoare un număr de 170.000 buc.

Au fost luate măsuri deosebite pentru combaterea și stabilirea intensității atacului defoliator la rășinoase a dăunătorului CĂLUGĂRIȚA sau *Lymantria monacha* prin amplasarea în toate arboretetele de rășinoase a unui număr de 270 buc. piețe feromonale tip panou cu feromoni, revenind la o piață suprafața de 49 ha. și în urma verificărilor făcute în teren s-a constatat că acest dăunător foarte periculos se află în stare de latență revenind media la piață de 18 buc. fluturi, atacul f.f. slab.

Tehnician silvic,
GRAPINI POMPEI

Regenerarea pădurilor

Una dintre preocupările de bază a silvicultorilor din cadrul Ocolului silvic Rodna o reprezintă regenerarea pădurilor, asigurarea continuității instalării „aurului verde”, cel mai mare dar pe care natura l-a destinat omului.

Regenerarea pădurilor se face atât de natural cât și artificial prin plantări sau semănături. Bineînțeles că se pune accent în primul rând pe regenerarea naturală, puietii naturali fiind mai riguroși, mai bine adaptați condițiilor locale climatice și pedologice. Totuși, există suprafețe lipsite de vegetație forestieră sau unde regenerarea naturală trebuie „completată”. Aici silvicultorii trebuie să intervină prin plantații sau semănături. An de an Ocolul silvic Rodna execută plantații în vetre folosind o compoziție de regenerare în care alături de molid (stăpânul zonelor altitudinale) apar specii valoroase ca brad, larice, paltin de munte, frasin, etc. Materialul de împădurit este asigurat de cele trei pepiniere existente în raza Ocolului, în care se cultivă molid, brad și paltin de munte. Sămânța necesară instalării culturilor în pepiniere se recoltează din rezervațiile de semințe înființate precum și din alte arborete valoroase.

Pentru a obține arborete superioare din punct de vedere calitativ întreg personalul de la Ocolul silvic Rodna, participă la lucrări de întreținere a plantațiilor: descoperșiri, revizuiți precum și la lucrări de ajutorarea regenerărilor naturale, mobilizarea solului, înlăturarea semințișului neutilizabil. La aceste lucrări trebuie remarcat și aportul important adus de cetățenii localităților Rodna, Șanț și Valea Mare, care, sub directă îndrumare a silvicultorilor, execută lucrări de bună calitate.

Rezultatul muncii depuse se constată cu ocazia controlului anual al regenerărilor, atunci când se verifică prin intermediul suprafețelor de control situația fiecărei plantații și a fiecărei regenerări naturale. Cu această ocazie se fac și propuneri privind conducerea regenerărilor în anii viitori până la atingerea reușitei definitive.

Odată cu venirea primăverii procesul se reia: împăduriri, întrețineri, control...

Ing. URSA DAN
Resp. compartiment Regenerarea Pădurii

Despre Ocolul Silvic Rodna

... Și dacă nimic nu poate opri orice bob de sămânță, fie ea de fag, brad, molid sau de oricare altă specie să-și caute mediu prielnic în care să crească și să rodească, tot așa nimic nu a putut sămânța meseriei de slujitor al pădurii, să-și caute locul în care să-și reverse bogăția roadelor sale.

Această „nobilă sămânță” a găsit toate condițiile prin aceste coclauri, în acești codri seculari, plini de istorii și fapte mărețe, demne de cuvinte mari și nobile, asemeni faptelor celor ce au avut mai mult decât un cuvânt de spus în păstrarea și valorificarea judicioasă a tot ceea ce ține de marea bogăție numită „aurul verde”.

La Ocolul silvic Rodna, au preluat această misiune nobilă o mână de slujbași împătimiti ai pădurii în frunte cu ing. Jauca Alexandru, șeful de ocol. Îi stau alături pentru a veghea binele și a frânge răul pădurii d-nii ingineri: Jauca Doina Gabriela, Urșu Titus Dănuș și ing. Grad Ioan. La bunul mers al activității complexe pe care o desfășoară ocolul nostru, își aduc contribuția și tehnicienii: Grapini Pompei, Domide Lazăr, Bărta Aurel și Filipoi Victor. Activitatea financiar-contabilă este condusă de dnele Strâmbu Elisabeta, contabil șef și Sidor Flena, contabilă.

Greul misiunii la care ne-am înhamat cu toții stă însă pe umerii celor 19 pădurari și 4 șefi de districte care veghează zi și noapte la asigurarea integrității acestei mari bogății, izvor de sănătate și echilibru ecologic al planetei noastre.

... Și dacă această revistă, „Cuibul visurilor”, se vrea a fi și este pe drept cuvânt a măierilor nu pot trece nepăsători pe lângă ea „rodnenii” de la Ocolul silvic Rodna, care odată au fost și ei în acest cuib. Acum, despărțitor trupește de Maieru sau Anieș, continuă să viseze frumos despre acesta, continuând să viseze frumos la anii copilăriei, la locurile natale, pe care nu-i vor uita niciodată.

Au zburat din acest cuib al visurilor: Sidor Elena, Bărta Aurel, Sidor Dorel, Barna Petru, Motofeala Viorel, Ureche Ioan, Avram Lazăr, Sângeorzan Lazăr, Bob Lazăr și alții care-și desfășoară activitatea de muncitori angajați sau sezonieri, la ocolul nostru.

... Și dacă, într-o clipă de luciditate politică, cei ce sunt puși să hotărască destinele pădurilor, trec peste ambiții și pretenții personale sau de partid și ne lasă să ne continuăm în tihnă și liniște această misiune, sunt siguri că copiii noștri și ai lor, copiii copiilor noștri și ai lor ne vor pomeni veșnic la umbra dulce și îmbietoare a codrilor noștri seculari.

Tehnician principal,
BĂRTAAUREL

Districtul nr. 2 Șanț

Se spune, pe drept cuvânt, că pădurea reprezintă esența vieții. Persoanele menite să iubească cu tot sufletul să apere și să îngrijească bogăția „aurului verde” sunt silvicultorii.

Ocolul silvic Rodna, prin organizarea teritorială, are în componența sa trei districte și o brigadă silvică. Unul dintre districte este și districtul nr. 2 Șanț. Aici lucrează cu profesionalismul impus de meserie, șeful de district împreună cu cei cinci pădurari formând o echipă bine consolidată.

Una dintre activitățile importante ale noastre este și paza pădurilor, datorită faptului că ne confruntăm uncori cu sustrageri de material lemnos prin răspândirea districtului din Cobășel în Valea Mare și Cărbăv până înspre Valea Ilvelor.

Dacă patru dintre silvicultorii Șanțului sunt localnici sau rodneni, doi dintre ei sunt măiereni, având aceeași dragoste pentru pădure.

La Ocolul silvic Rodna există o mulțime de astfel de oameni, ale căror inimi tresar la fiecare lovitură de secure, ale căror piepturi plâng de fiecare dată când un arbore își dă viața.

Șef district
SIDOR DOREL

Vânătoare

Personalul silvic din cadrul O. S. Rodna se poate bucura, și în același timp mândri, cu una din cele mai frumoase ramuri ale silviculturii care este VÂNĂTOAREA.

În raza de activitate a Ocolului Silvic Rodna își găsesc arealul optim următoarele specii de vânat:

- familia Cervidae, reprezentată de cerb (*Cervus elaphos*) și căprior (*Capreolus capreolus*);
- familia Ursidae, reprezentată de urs (*Ursus arctos*);
- familia Jaidae, reprezentată de mistreț (*Jus scrofa*);
- familia Bovidae, reprezentată de capra neagră (*Rupicapra rupicapra*);
- familia Felidae, reprezentată de râs (*Lynx lynx*) și pisica sălbatică (*Felix silvstris*);
- familia Canidae, reprezentată de lup (*Canis lupus*);

Ocolul Silvic Rodna face eforturi mari pentru menținerea și dezvoltarea acestui bogat fond cinegetic, prin procurarea de hrană și administrarea ei în teren, construirea instalațiilor necesare, administrat sare. Una din cele mai importante sarcini a personalului silvic o constituie asigurarea liniștii vânatului și combaterea dăunătorilor; de asemenea, întâmpinăm mari greutăți în combaterea lupilor. Se constată o creștere mare a acestei specii în ultimii ani, iar măsurile de combatere a lor sunt limitate (nu se lucrează cu capcane, nu se lucrează cu otravă, are o perioadă limitată de lege).

În combaterea braconajului, personalul silvic nu are în prezent un statut care să îl protejeze. Ocolul Silvic Rodna se bucură de asemenea pentru existența în raza sa de activitate a:

- Coccoșului de munte (*Tetro urogalen*);
- Coccoșului de mesteacăn (*Iyruras tetricus*).

Th. DOMIDE LAZĂR

Interviuri

Raft

Istorie

Europeanul EUGEN IONESCU (3)

[...]
Alison Browning: Spuneți adineauri că excludeți Rusia din Europa. Nu credeți însă că este greu să se vorbească despre tradiționala și culturala Europa ignorând țările din Est? Cum ar putea supraviețui Europa fără aceste țări? Într-un articol recent, afirmați că nu îi citiți decât pe disidenți, aceștia având încă un anumit mesaj, supraviețuind încă.

Eugen Ionescu: Elitele țărilor din Est sunt cele intelectuale, în care se recunosc într-adevăr, europenii. Există însă masa birocrăției care fac aceste elite să fie pe cale de dispariție, căci acești oameni sunt întemnițați ori obligați să-și abandoneze patria.

[...]
Un mare pericol este cel al dispariției culturii ruse sau a ceea ce mai rămâne din Rusia culturală, din acel puțin pe care ea l-a conservat din mentalitatea europeană. Marxismul este, bineînțeles, european, dar chiar ce mai rămâne din acest marxism este amenințat de dispariție. Nu știu spre ce fel de civilizație sau anti-civilizație ne îndreptăm; suntem însă destul de mici pentru a ne putea apăra. Chiar și aici, în Franța, dacă vorbiți despre drepturile omului se zâmbește ușor, pentru că drepturile omului au devenit un clișeu și nu mai reprezintă mare lucru.

A. B.: Ascultându-vă, ca de altfel și citindu-vă cărțile, dați impresia că sunteți foarte pesimist atât în privința lumii de astăzi, cât și a viitorului.

E. I.: Da, sunt foarte pesimist la ceea ce afirma Spengler: „Intrăm într-o eră cezariană, o eră de civilizație și nu una de cultură”, deci oamenii de cultură schimbau direcția și deveneau oameni de civilizație; sfârșitul culturii, apariția cesarismului, constituie expresia completă a anti-europenismului. Iar eu cred că spre aceasta ne îndreptăm. Va fi, probabil, sfârșitul culturii umaniste, deși umanismul nu se lasă integrat într-o formă oarecare de imperialism. Tot ceea ce omul a vrut să întreprindă în Europa s-a întors împotriva lui. Știm cu toții că Revoluția franceză urmărea instaurarea libertății, egalității, fraternității; ea a instaurat însă și exploatarea omului de către om. Revoluțiile au luptat și în alte țări împotriva exploatarei omului de către om; această exploatare, fie că ea a fost în Franța ori în Anglia industrializată, nu exista în Rusia; Toate acțiunile oamenilor care intenționau să introducă justiția au de fapt blestemul și pedeapsa, deși ei urmăreau libertatea, sau pretindea a o urmări: au organizat însă masacrul și genocidul. De la o vreme încoace, cam de un secol, am impresia că tot ceea ce oamenii fac, se întoarce împotriva lor și că istoria nu este decât o sumă de acte ratate. Cu toate acestea, aș putea afirma că acel care gândește Europa o face într-un mod de spiritualitate. Mulți dintre intelectualii europeni credeau că științele și filosofii Extremului Orient ar putea să-i ajute, să le furnizeze anumite grupări și direcții spirituale; personal nu sunt prea încântat de ceea ce Europa continuă, acele valori spirituale de care europenii se servesc.

Aceste valori spirituale sunt cele ale Extremului Orient, ale Chinei, ale Indiei, ale Japoniei. Ele însă nu mai există pentru că au fost deturnate de către noi înșine; am colonizat China, cu toate că ea nu este dependentă de Europa, impunându-i gândirea marxistă și industrializarea. În acest fel se poate observa că Europa și-a pierdut definitiv sursele, care, transformate de noi, proveneau totuși din Extremul Orient. Ea le-a pângărit iar țările din Extremul Orient și din Orient au preluat, la rândul lor, ceea ce a fost mai urât de la noi – iată că acum Rusia, China, etc. amenință să ne impună propriile noastre valori deformate.

A. B.: Pentru a încheia, am o întrebare la nivelul absurdului, care, aparent, nu are nimic de a face cu ceea ce tocmai am discutat: am fost frapat, citindu-vă piesele, de faptul că eroii, aproape toți, poartă numele „Bérenger”. De ce?

E. I.: Se numesc astfel pentru că Bérenger era un nume foarte răspândit în secolul al XIX-lea, așa că l-am ales ca și cum aș fi spus „Durant”, omul oarecare.

A. B.: Nu a existat un Monsieur Bérenger, figură istorică?

E. I.: Nu, a fost odată un cântăreț...

Traducere:

DAMASCHIN POP BUIA

ACTUALITATEA LUI MIRCEA ELIADE (2)

Secțiunea a III-a adună articolele publicate în țară și străinătate. „Destinul culturii românești” este relevant prin titlul său; precizăm că articolul a apărut mai întâi la Madrid în anul 1953.

Insulă a latinității în spațiul carpato – pontic – dunărean, România a fost întotdeauna vitregită de soartă. Spre deosebire de popoarele occidentale care au cunoscut o simbioză fertilă cu popoarele barbare germanice, românii „n-au avut norocul unor adversari spirituali cește superiori sau măcar egali” (p. 142). Noi, românii, n-am învățat nimic de la nomazii răsăriteni; slavii, hunii sau alte popoare care au trecut peste pământul patriei n-au făcut altceva decât au devastat. Tătării și-au adus un singur aport: datorită lor ne-am unit și am format primele organizații statale majore ca să le putem rezista. Apariția Imperiului Otoman a făcut ca timp de patru secole să luptăm fără glorie împotriva tendințelor sale hegemonice. Iată de ce noi n-am putut face cultură sau cum concluziona Eliade: „n-am fost lăsați să facem!” Iată de ce afirmația sa că „românii au salvat Europa” mi se pare îndreptățită.

Cu toate acestea, răul cel mare pentru români a venit din partea rușilor. Chiar și înainte de cel de-al doilea război mondial, anii 1812, 1856, 1878 sunt ani nefaști pentru istoria noastră. După 1947, comunismul sovietic în alianță cu comunismul românesc aproape au desființat din punct de vedere cultural și spiritual poporul nostru. În Basarabia și Bucovina de dincolo de Prut au avut loc „deplasări de populații pe o scară pe care omenirea n-a mai cunoscut-o de la asirieni” (p. 143). Dar cum a fost posibilă rezistența? Adâncirea în tradițiile noastre spirituale precum și păstrarea lor au dus la ființarea noastră pe acest pământ. Eliade aprecia folclorul ca fiind salvatorul unui patrimoniu al creștinismului datorită conservatorismului și arhaismului său. „Suntem un popor creștin care are în centru istoriei misterul Morții salvatoare și al jertfei de sine (vezi „Meșterul Manole” și „Miorița”) și, de aceea, avem mai multe șanse de a pătrunde în cultura universală.

Volumul al 2-lea poartă subtitlul „România în eternitate”; aici, patru articole sunt preluate din revista „Criterion”, cinci din „Viața literară”, iar restul de patruzeci și nouă din revista „Vremea”, toate apărute între anii 1934 – 1938.

Într-o susedenie de articole autorul cere insistent armonizarea omului cu lumea și cu sufletul său pentru a avea un echilibru firesc și fertil. Evident, nu toți oamenii au vocația contemplativității, de aceea, pentru ceilalți fapta rămâne instrumentul lor de creație, de împăcare cu ei înșiși. Poate că nici unul dintre oamenii de cultură ai țării n-au scos în evidență cu atâta acerbie rolul efectiv al intelectualilor în istorie. Scria Eliade „ei, și numai ei, creează valorile specifice unui popor, ei îi verifică rezistența biologică și îi justifică misiunea istorică” (p.70); adevărul intelectual nu face politică, nu se integrează nici unei doctrine politice, el luptă pentru o viață civilă, pentru a depărta pe om de brută, de barbar, de haos, astfel că fiecare om este dator să contribuie la promovarea civilității. Ca și în 1935 și astăzi țara geme de pseudo-intelectuali. Aceștia disprețuiesc adevărul intelectual român; ei, ratații sau semidoctii speră să creeze o nouă ierarhie a valorilor împotriva primatului spiritual; ei știu că nu pot crea valori, de aceea vor face orice pentru a-i anihila. La 2 iunie 1935 autorul romanului „Maytrei” scria: „noi n-am arătat până acum decât inconștiență politică, țigănie electorală și conștiințe care se cumpără ieftin” (p.92). Constat, cu regret, că afirmațiile acestea sunt prea actuale, încât mă cutremur. Să avem oare tradiție în cultivarea unor astii de vicii?

În alte articole, Mircea Eliade revine la istoria spirituală a românilor. Merită a fi consemnate câteva din ideile sale: românii, ca de altminteri toate popoarele latine, n-au căutat răspunsuri finite (excepție Lucian Blaga); în schimb, au făcut multă metafizică. După destrămarea Imperiului Roman dorința de libertate și autonomie a devenit o necesitate intrinsecă; în Evul Mediu și Renaștere nu vom găsi prea mulți filozofi cu sisteme încheiate, încadrate în formule radicale ca la popoarele germanice. Individul este mai important decât colectivitatea și de aici lupta lui Eliade pentru afirmarea autonomiei spirituale, la apărarea și oblăduirea personalităților culturii românești. Un scriitor care a scris: „Misiunea istorică a unui popor este verificată de două lucruri: 1) de puterea cu care știe să-și apere pământul, libertatea și drepturile; 2) și de vigoarea cu care creează valori” nu poate fi acuzat de xenofobie și șovinism, însă în ce măsură cuvintele sale sunt profetice, vom vedea.

Note:

1. Emil Cioran - „Revelațiile durerii” (eseuri), ediție îngrijită de Mariana Vartic și Aurel Sasu, ed. Echinoc, Cluj, 1990, p.147.

2. Mircea Eliade - „Fragmentarium”, ediția a II-a, ed. Destin, Deva, 1990, p.101, dar și în „Criterion”, reproducere anastatică a celor 7 numere, editate între 15 octombrie 1934 și februarie 1935 de Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Petre Comanescu, Constantin Noica, H. H. Stahl, I. I. Canatacușino și Alexandru Christian Tell, p.2, anul 1, nr.2.

3. Ioan Petru Culianu, discipol al lui M. Eliade (vezi rev. „22”, an. II, nr. 13, 5 aprilie 1991, p.15, interviu realizat de d-na Gabriela Adamesteanu) ar fi putut aminti, din decență, că Eliade a avut premoniția stărilor speciale ale biocurenților, când în undele teta corpul nu mai reacționează la durere.

Icu CRĂCIUN

Maieru

- File de monografie (6) -

POVESTESC BĂTRÂNII...

Până la legarea firului întrerupt al istoriei locale pe baza unor documente scrise, mai reproducem câteva mărturii orale despre vremuri și oameni de demult, culese de la bătrâni și trecute în legendă. Să găsim sămburele de adevăr sub învelișul cuvintelor graiului nostru...

DESPRE PĂDURI

„Demult, demult, zic bătrânii că pădurile să întindă până pe Colnic, apoi pe Valca Balasani până aproape de podurile din gios. Pe Hânțoaia era numa' o țără de hățai de mărș cu calu de căpăstru... Apoi pe Haj era o țără de poieniță până su' Butiana, une erau molizii căt turnu' bisericii, unu' lângă altu'... Apoi s-o tot tăiet pădurea, de aceea i-o zăs, mai apoi, Butiana, de la butin. Valea Căsâlor era împădurită până aproape de une-i biserica mare. Pe Drogomana și pe Șăs și pi une-i amu mijlocul satului mai era ici-colo câte-un luminiș de poieniță și cân', își făceau oamini căsuță taiéu molizii, di pe loc de-acolo și picau cu vârvu' n ocol...”

(Auzită de la Dumitru Rebrîșorean, 76 ani, de elevul Rebrîșorean Grigore, cl a-VII-a, 1967)

MĂGURA PORCULUI

„Îmi povesté bunu' meu, fie iertat, că de mult de tăt s-ar fi aflat pe vârvu' măgurii aceleia de la miazănoapte un porc de pădure, mare cât bou, care mânca oameni din cale și sămbăta să țapa pe sat!... Iară cân' o trecut Alexandru Macidon pe valea asta, bătrânii i s-o plâns că poporu' îi în suferință și se teme a să s-apropie de măgură. Nimeni nu s-o ncmetat a-i arăta cărarea, fără doară o babă bătrână o zăs că ié, s-a sui, că și de-a mânca-o, ie-i bătrână ș-o trăit bugăt... Împăratu' o luat viața porcului. Apoi mai povestéu că acolo pe vârv viște niște zâne răle, făcute din fete răle luate de porcul acela, își avéu sălaș și facéu straturi între stânci. Cân' o agiuns la ele Vasăle Cucurigu, l-o luat pe ficior zânele și l-o giucat cu rându', până l-o bolunzât – Tot așa și cu alți holtei... Cu vremea, pădurea o ars și s-o împuțanat și zânele cele răle s-o dus de-o umplut lumea mare...”

De-atunci i-o rămas numele Măgura Porcului.

(Notată de eleva Mihăilă Reghina, cl VIII-a, după povestirea străbunicii sale, Floarea Bărtii, 97 de ani, 1967)

(va urma)

Consemnare de SEVER URSA

De vorbă cu trecutul...

foto: Emil Bazga

Suferințe măierene din perioada ocupației horthyste

Consultând unele documente din fondul Jandarmeriei fostului județ Năsăud – până deunăzi inaccesibile istoricului, m-am oprit câteva clipe asupra acelor care redau succint marile drame umane trăite de către o parte a măierilor în timpul ocupației horthyste și în anii imediat postbelici.

Am selectat pentru „Cuibul visurilor” patru tabele, întocmite de către Jandarmeria Sectorului Rodna în 1946 din care vom constata că în perioada amintită 3 măiereni au fost internați în lagăre și puși sub zăbrele în închisorile politice maghiare, alți 32 trimiși la munci de război în Germania și 49 în detașamente de lucru, iar unul a fost ucis. Din lipsa datelor oficiale nu putem însă întregi tabloul suferințelor de atunci și cu numele celor trimiși pe linia întâi a frontului ori concentrați pentru treburi de război.

Din listele prezentate ne vom reaminti, nu mă îndoiesc, de chipuri dragi, figuri luminoase, de oameni harnici, sfătoși ori taciturni, de mult sau de puțin timp apuse. Alții mai sunt încă printre noi și menționarea numelui lor va fi, fără îndoială, o mângâiere. Citind aceste nume cine nu-și va reaminti, printre alții, de inconfundabilul Doroftei și de calul lui, cu aerul său de superioritate ce-și „sfida” obârșia etniei sale? Din păcate listele conțin numeroase erori de dactilografiere și prin urmare n-am reușit să identificăm toate numele corect. Dar iată cele 4 tabele:

1) Internați în lagăre sau închiși în închisori politice:

Numele	Data internării	Data eliberării
Pavel Vranău	1 sept. 1944	10 sept. 1944
Boșca Alexandru	1 sept. 1944	10 sept. 1944
Bumbu Ioan	22 febr. 1943	22 august 1943

2) Trimiși în Germania la munci de război:

Domide Ioan	13 oct. 1944	25 iunie 1945
Bolfă Iulius	13 oct. 1944	neînapiat
Cârcu Cifor	13 oct. 1944	neînapiat
Vasile Avram	13 oct. 1944	neînapiat
Lazăr Avram	13 oct. 1944	neînapiat
Croitor Roman	13 oct. 1944	neînapiat
Hehea (?) Octavian	13 oct. 1944	neînapiat
Măgurean Ioan	13 oct. 1944	neînapiat
Motofeala Ioan	13 oct. 1944	neînapiat
Pop Buia Petru	13 oct. 1944	neînapiat
Ciroaie Gavrilă	13 oct. 1944	10 iunie 1945
Țimuca Iacob	13 oct. 1944	10 iunie 1945
Scridonesi Nicolae	13 oct. 1944	10 iunie 1945
Ureche Filimon	13 oct. 1944	10 iunie 1945
Candale Ștefan	13 oct. 1944	10 iunie 1945
Sorcuț (?) Petru	13 oct. 1944	neînapiat
Bârta Gherasim	13 oct. 1944	neînapiat
Boca Gheorghe	13 oct. 1944	neînapiat
Buia Lazăr	13 oct. 1944	neînapiat
Raț Solovăstru	13 oct. 1944	neînapiat
Moldovan Pamfil	13 oct. 1944	neînapiat
Leanțu (?) Valer	13 oct. 1944	neînapiat
Candale Solovăstru	13 oct. 1944	neînapiat
Sidor Grigore	13 oct. 1944	25 iunie 1945
Motofeala Anhidim	13 oct. 1944	neînapiat
Boșca Gherasim	13 oct. 1944	neînapiat
Boca Alexandru	13 oct. 1944	neînapiat
Buia Maței	13 oct. 1944	neînapiat
Vărtic Alexandru	13 oct. 1944	neînapiat
Gălușcă Ioan	13 oct. 1944	neînapiat
Buia Maței	13 oct. 1944	10 mai 1945
Gălușcă Ioan	13 oct. 1944	neînapiat

3) Trimiși în detașamente de lucru:

Numele	Data internării	Data eliberării	Nr. detașamentului
Pui Victor	15. 08. 1941	15. 08. 1942	1040
Mureșan Valer	3. 08. 1941	3. 09. 1942	1080
Huci Vasile	12. 07. 1942	5. 09. 1944	9071
Cârceie Vasile	18. 06. 1942	10. 10. 1944	9037
Jeican Ioan	13. 09. 1944	19. 03. 1945	-
Simionca Chirilă	13. 09. 1944	neînapiat	-
Pop Petru	22. 04. 1943	1. 09. 1943	9039
Ursa Anhidim	22. 04. 1943	1. 09. 1944	9039
Sângeorzan Lazăr	10. 05. 1944	12. 08. 1945	987
Hoza Dumitru	12. 07. 1942	10. 11. 1943	971
Cârceie Alexandru	1. 03. 1944	25. 11. 1944	1074
Candale Lughin	2. 08. 1943	25. 11. 1944	1074
Boșca Gherasim	25. 06. 1942	30. 08. 1943	1041
Motofeala Solovăstru	25. 06. 1942	30. 08. 1943	1041
Lăcătuș Doroftei	9. 02. 1943	10. 11. 1944	1041
Varvari Vasile	15. 03. 1943	19. 10. 1943	9735
Mihăilă Petru	15. 03. 1943	19. 10. 1943	9735
Hangea Ioan	10. 03. 1943	1. 12. 1943	9038
Leonte Costan	23. 08. 1942	1. 08. 1943	1009
Brânduc (?) Iulian	10. 05. 1944	2. 09. 1944	1
Crețu (?) Valer	20. 08. 1943	13. 09. 1944	9027
Ureche Alexandru	25. 06. 1942	20. 08. 1943	1041
Berendea Ilisie	25. 06. 1942	20. 08. 1943	1041
Boș Octavian	10. 03. 1943	10. 04. 1945	1935
Scridonesi Gavrilă	12. 01. 1942	neînapiat	-
Bozga Ioan	28. 07. 1942	22. 05. 1943	1041
Ioib (?) Vasile	28. 08. 1942	28. 07. 1943	1009
Bârta Ioan	11. 08. 1942	16. 11. 1942	1141
Bârta Grigore	1. 01. 1944	1. 05. 1945	9034
Sidor Vasile	25. 10. 1943	11. 04. 1945	9113
Buia Ioan	15. 07. 1943	12. 03. 1945	9034
Barna Avram	15. 04. 1943	1. 09. 1943	9057
Mogovan Vasile	20. 03. 1942	4. 04. 1943	9107
Berende Ioan	27. 08. 1943	15. 10. 1944	9038
Motofeala Ilie	15. 10. 1943	17. 01. 1945	9107
Gălușcă Vasile	15. 05. 1944	19. 11. 1944	9041
Ometiță Alexandru	23. 04. 1943	17. 09. 1943	9033
Leanțu (?) Pavel	25. 04. 1942	25. 08. 1942	-
Candale Ioan	10. 05. 1942	10. 09. 1944	-
Negrușer Solovăstru	10. 07. 1943	10. 03. 1944	1041
Candale Vasile	12. 05. 1943	30. 09. 1943	1010
Popicica Ioan	13. 07. 1943	30. 10. 1943	10
Pop Buia Valer	15. 07. 1943	15. 07. 1944	1052
Ursa Traian	13. 07. 1943	neînapiat	-
Flămând Vasile	10. 05. 1942	12. 09. 1944	9092
Mihăilă Ilie	10. 05. 1942	14. 10. 1944	1011
Pop Ioan	10. 03. 1943	1. 12. 1943	9733
Berende Gheorghe	10. 03. 1943	1. 12. 1943	9733

4. Tabel cu cei omorâți la retragerea trupelor germano-maghiare:

Ureche Titu – Printre cei 7 morți de pe raza sectorului jandarmeriei Rodna se afla și acest măierean.

Dr. LAZĂR URECHE

La muls...

Foto: Iacob Hanga

Despre conflictul literar

Trecând, sumar în revistă, cele mai diverse recenzii, articole, studii dedicate operelor literare, se poate constata, aproape fără excepție, referirea constantă, foarte adesea explicită, în numeroase cazuri implicită, am putea spune aproape din reflex, la o noțiune esențială, aceea de conflict.

Să fie oare impusă oare această realitate de constatarea voit tranșantă a unei personalități a secolului nostru (l-am numit pe Viktor Sklovski) că „În afara conflictului nu există artă”?

Fie că i s-a spus pe nume - conflict - fie că s-au folosit de alte cuvinte și expresii pentru a-l defini, conflictul a fost, în esență, - considerat temelia construcției, nucleul - temei, iar rezolvarea lui apare ca un moment determinant al operei literare; este o sursă de energie, obligându-i pe eroi la fapte, punându-le în mișcare gândurile și sentimentele; este motorul care declanșează acțiunea și care o susține pe tot parcursul dezvoltării subiectului, este, cu alte cuvinte, reprezentarea completă a stării declanșatoare și totodată polarizatoare care structurează și guvernează opera de artă.

Conflictul se întemeiază pe o opoziție, pe o contradicție. Însăși viața nu poate fi concepută în afara contradicțiilor, încă de la naștere, omul intrând într-o adevărată plasă de contradicții și conflicte care, în fiecare clipă,ucid câte ceva și nasc altceva în individ, provocând și însoțind până la sfârșit toate evenimentele.

Este o însușire caracteristică marilor creatori, aceea de a sesiza dinamica adâncă a contradicțiilor ce mișcă realitatea, a acelor contradicții ce generează evenimentele, ei putând întrevedea, și totodată sugera cititorilor, direcția spre care se îndreaptă acestea, vestind uneori cu mult timp înainte clipa transformării lor în conflicte.

Conflictul are multe modalități de exprimare, dar și multe fațete; pentru a fi convingător, conflictul trebuie să conțină mai multe componente decât cele ce se văd, să zicem, cu ochiul liber. Numeroasele fațete ale conflictului sunt acelea care alcătuiesc „întâmplările” pe care le traversează el până ajunge să ofere șansa de izbândă unei idei; dintre aceste aspecte, unele sunt vizibile, altele abia sesizabile, altele sugerate, iar unele sunt digresiuni ce vor parcă să abată interesul lectorului de la contradicția esențială pe care bucata respectivă și-a propus s-o dezvolte, toate cu scopul de a învăli momentele de aprigă și directă înfruntare într-o lumină specială.

Orice conflict, indiferent de locul și timpul în care se petrece, presupune o stare antagonică sau de diferență între doi termeni. Cititorul naiv, neavizat, va crede că, cu cât înfruntarea dintre două sau mai multe personaje este mai violentă, cu atât conflictul nuvelei sau a romanului respectiv este mai puternic. El va citi cu mare plăcere o carte în care personajele se bat, se duelează, se lamentează, își strigă dragostea sau ura, decât una în care eroii stau la masă și beau ceai, vorbesc despre vreme și, între timp, așa cum spunea Cehov, viața lor se distruge pe dinăuntru clipă cu clipă. Gestul exterior este mai vizibil decât cel dinăuntru, nu necesită o îndelungată experiență a cititului și o privire experimentată ca să fie văzut, ca cel ascuns. Conflictul nu trebuie golit de încărcătura psihologică sau existențială, ființa umană nu trebuie să devină un simplu element de figurație a cărui existență sau nonexistență să nu intereseze pe nimeni. Nu de puține ori aparenta lipsa de conflict ascunde, de fapt, mutații sufletești dintre cele mai complexe și mai profunde.

Sunt citite cu mai mare interes, sunt mai viabile peste timp operele care și-au deplasat accentul de pe faptul exterior brut, pe stările de veghe ale conștiinței, pe modalitățile active, zbuciumate și tăcute, căutătoare de deschideri umane. Dar tăcerile mistuitoare trăite de personaje, tăceri mai grăitoare decât cele mai spectaculoase gesturi, sunt departe de a fi sinonime cu liniștea, conflictul devenind mai interesant când antrenează date esențiale ale psihologiei personajelor, când are rădăcini în conștiință, în sfera gândurilor și a sentimentelor.

Spre final, într-un fel sau altul, conflictul se rezolvă. Nu trebuie să înțelegem însă prin această „rezolvare” întotdeauna o netezire a contradicțiilor, o împăcare însoțită de armonie. Uneori, totuși, acest lucru este posibil. Dar, de cele mai multe ori, conflictul se rezolvă prin „dispariția” unuia sau chiar a tuturor eroilor care intraseră în opoziție, această „rezolvare” însemnând de fapt „irezolvabilitatea” ei. Oricum, conflictul rămâne combustia lăuntrică indispensabilă a oricărei opere de artă.

Prof. ELENA URSA

Ne tăiem singuri rădăcinile?

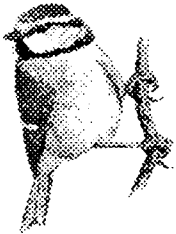
(continuare din pag. 1)

Între vagi reminiscențe ale unor melodii someșene și acea „muzică” obscură țigano-sârbească, o jalnică amestecătură între accente de horă sătească și lăbărțări de discotecă. Unde mai sunt „Fecioreasca”, „De-a lungul”, „Roata”, „Tropota” și „Învărtita” de altădată? Mai seamănă, oare, spectacolul nunților curate strălucind în albul portului carpatin, cu nunțile din zilele tranziției? Dacă ar mai lipsi și ceremonialul creștinesc al cununiei, nunțile ar rămâne, poate, un simplu prilej de petrecere ocazională, un fel de afacere sponsorizată și cam atât. Rar când starostele își mai amintește să rostască câteva versuri, o palidă schemă, din minunatele noastre orații uitate. De ce în sate ca Leșul Ilvei, Salva, Zagra etc. se mai poate stăvilii căderea în haosul spectacolului de mahala, prin cunoscutele festivaluri locale de menținere a stimei pentru tradiție?

Cine-i, totuși, de vină pentru această periculoasă nepăsare în fața pierzaniei? Toți laolaltă, dar mai ales cei cărora ni se spune îndrumători spirituali și culturali, care rămânem impassibili, în fața televizorului, uitându-ne misiunea pe care atât de înalt și-o îndeplineau în mijlocul sătenilor acei mari intelectuali de ieri: Iustin Ilieșiu, Ioan Barna, Silviu Curuțiu, Emil Boșca-Mălin, Iuliu Pop, Dumitru Vranău, Olimpiu Barna și alții. Da, fiindcă nici rugina, nici putreziciunea, nici chiar dintele necruțător al vremii nu pot distruge atât de mult tradițiile bune, cât reușesc s-o facă indiferența, comoditatea și ignoranța la un loc.

Repetăm, în încheierea acestui cuvânt: nu putem să întoarcem înapoi istoria, nu suntem niște bolnavi incurabili de paseism; recunoaștem că lumea pășeste mereu spre globalizare, dar nici nu putem accepta să pierdem treptat identitatea și specificul nostru național. Asta nu înseamnă accese de naționalism, ci este patriotism curat și legitim. Așadar, înverșunarea acestor rânduri vine dintr-o poruncă din adâncuri: „Haideti, dragii noștri consăteni, să oprim cumva această hemoragie prin care ni se scurg printre degete valorile locale, luându-ne ca deviză strigătul poetului nostru de la Hordou: „Să fim români cu sufletul, nu cu vorba și să păstrăm ce-i al nostru ca ochii din cap!”

SEVER URSA

Lumea păsărilor

Păsări din avifauna României deținătoare de recorduri

MINIME

- Cele mai mici păsări sunt aușelul cu cap galben (*Regulus regulus*) și aușelul sprâncenat (*Regulus ignicapillus*) cu lungimea corpului de 9 cm și o greutate de 5-7 grame, de circa 3 ori mai mare decât a celui mai mic colibri. Ochiul bouului (*Troglodytes troglodytes*) este ceva mai mare, 11-12 cm și 8-13 grame.

- Cea mai mică pasăre răpitoare de zi este șoimulețul de iarnă (*Falco columbarius*) care are lungimea totală de 26-31 cm.

- Cea mai mică pasăre răpitoare de noapte este cucuveaua pitică (*Glaucidium passerinum*) cu lungimea de 16 cm și greutatea de 50-80 grame

- Cele mai mici păsări migratoare sunt pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*) și pitulicea fluierătoare (*Phylloscopus trochilus*). Pitulicea mică are o lungime de 10-11 cm și o greutate de 6-9 grame, iar pitulicea fluierătoare 10-11 cm și 6-10 grame.

- Cel mai mic ou îl are tot aușelul sprâncenat, de 13 mm.

- Păsările cu cele mai scurte perioade de incubatie a ouălor sunt: silvia cu cap negru (*Sylvia atricapilla*) cu 10-12 zile, ciocârlia urecheată (*Eremophila alpestris*) cu 10-14 zile și cucul (*Cuculus canorus*) cu circa 12 zile.

- Cele mai scurte picioare, în raport cu dimensiunea corpului le au drepnele (*Apus sp.*) și pescărelul albastru (*Aicedo althais*).

ILIE HOZA

Ispita dacică la Maieru (2)

(continuare din pag. 1)

Avem și noi „Miorița” noastră între cele peste 1000 de variante ale baladei, patru fiind măierene, între cele două colinde-baladă / 12, 13 / Ne obligă „fata de maior” / 12, 13 /, căreia îi suntem datori cu multă înaltă recunoștință, unii dintre noi, chiar cu neștiută necesară spovedanie, întru iertarea greșelilor din gândurile și ignoranța cu care am colindat-o, am citit-o, am recitat-o, ori, pur și simplu, n-am știut de existența ei în memoria obștei sătești, din când în când, în sfinte ocazii, monumentalizându-se prin emoționate și emoționante emisii sonore, în forma colindului-baladă, iscând ninsori de Craciun peste Tutuleasa, Părcioaia, Haj, Hânțoaia, Balasăna, Caba, Fața Satului, Boboșa, Valea Caselor, Drogomana, Vemirea, ca și peste întreaga suflare de pe ambele maluri ale Someșului măierean, precum o pogorâre a Duhului Sfânt binecuvântându-ne Maierul.

5. „Ispita dacică la Maieru”

Apelând la concepte-metaforă precum „fata de maior”, ori „ispita dacică”, vom coborî spre originile cele vechi, nescrise ale Maierului, conștienți că utilizarea de concepte-metaforă, care să funcționeze asemeni biblicului „La început a fost Cuvântul”, ne-a fost sugerată cu insistență poruncitoare de surprinzătoare mărturisire a marelui Iorga, cum că ar fi fost un și mai rodnic cercetător dacă era mai ... Poet / 27 / ! Iată-ne, așadar, daruiți cu „ispita dacică” / 1 /, de care suntem mândri a o împrumuta dintre gândurile excepționalei minți românești care a purtat numele de Mircea Vuicănescu (București-1904, închisoarea Aiud-1952), nu fără tâlcul teribilei jertfe sovieto-comuniste la care a fost supus Gânditorul Corifeu al patrulei de nume: Mircea Eliade - Constantin Noica - Petre Tușea - Mircea Vuicănescu, născutele la Școala marelui Profesor care a fost Nae Ionescu. „Ispita dacică” o vom încerca asupra numelui tipic MAIERU, cu argumente în care cheia principală va fi tocmai, uneori ignorată, alteori hultit, și de cele mai multe ori neînțelesul motiv „fată de maior” din colindul-baladă. Este și gândul ales cu care l-am invocat pe Nicolae Iorga (Botoșani - 1871, Strejnic-1940), atât pentru absurdă jertfă pe care a întrupat-o (ridicându-se și împotriva celeilalte Ciume a secolului tuturor războaielor), cât și mai ales pentru faptul de a se fi pronunțat, cum am arătat, în problema ce ne-am propus s-o cercetăm, convingși că „fata de maior” - concept de metaforă, etnologic ne va oferi, printre altele, și surpriza blagiană: „sat al meu, ce porți în nume / sunetele lacrimelor” / 18 / . O bună parte din ceea ce Mircea Vuicănescu desemna prin „ispita dacică” / 1 /, ar putea subsuma tocmai ceea ce mai rămâne, după ce am clarificat și ne-am raportat la toate influențele exterioare. „Să ne lăsăm ispitiți nu de ceea ce năzuim să fim, ci de ceea ce suntem / ... /, pentru ca de îndată ispita reziduală, pe care ajungem s-o recunoaștem abia în barză, varză, viezure și mazăre, transmisă nouă fără să ne dăm seama cum, se prefacă într-un factor care transfigurează totul” / 1 / . Așa, noi, măiereni, vom putea numi „ispita dacică” în felurile chipuri. Mai întâi de toate, Maieru, prin extraordinarul concept „fata de maior”, depozitat în colindul-baladă, varianta a „Mioriței” / 12, 13 /, culeasă din Maieru și publicată pentru prima dată, acum 60 de ani. Mai apoi, Părcioaia, Bărzuc, Bărta, Bori, Boroiu, Cagelu, Haj, Maioru, Raț, Rus, Sămnidă, Urșu, Vlasă și foarte multe altele. Vom da seamă numai de chipul ispitei dintâi, care ne cotropește cu apăsătoare nerăbdare, numai întrebându-ne de ce ne spunem măiereni? De ce nu maiereni, sau maierani?

Notă. În nr. anterior în loc de:

- ispită dacică se va citi ispita dacică;
- Saveta Lăcătuș se va citi Saveta Lăcățăș;
- le-a lăsat se va citi le-au lăsat.

(va urma)

Dr. VALER SCRIDONESI-CĂLIN

Lansări de cărți

În 14 august, a. c., la Bistrița, la Casa Cărții „N. Steinhardt” și în 15 august, a. c., la Căminul Cultural „Gregoriu Hangea” din Maieru a avut loc lansarea cărților: „Poezii plâng” de Damaschin Pop Buia, „Ning spicele tăciune” de Lazăr Avram, „Școala morții” de Valentin Tașcu, „Marele dresor” de Nicolae Mocanu și „Carte de bucate necolorate” de Virgil Rațiu. Au vorbit despre aceste cărți d-nii: Cornel Cotuțiu, Aurel Podaru, Sever Urșu, Iacob Naroș, Alexandru Rațiu și Icu Crăciun. În final autorii au acordat autografe celor prezenți. Pentru cultura măiereană și bistrițeană au fost cu adevărat două zile regale. (I.C.)

VIATA ASTREI

Mulțumim pentru găzduire

Sub auspiciile Despărțământului nășădean al ASTREI, al Inspectoratului Școlar Județean și prin grija apropiată a cercurilor astriste din Valea Ilvei și Maieru s-a împlinit una dintre cele mai înalte deziderate din proiectele de intenție aprobate în adunările generale: primirea în ospete a unor copii români de peste granițele României (Ucraina, R. Moldova, Serbia).

În perioada 5-16 august, un număr de 16 vrednice familii din Maieru au avut bunăvoința să găzduiască creștinește, 21 de elevi, între 11-16 ani și 3 profesoare din Basarabia (raionul Crăuleni) și Ucraina (Satu Nou, regiunea Odesa).

Aducem calde mulțumiri, în primul rând părinților și elevilor noștri (membri ai Cercului „Liviu Rebreanu”) care ne-au înțeles de la început și nu și-au preocupat timpul și veniturile proprii, mai mici ori mai mari, pentru a asigura acestor frați ai noștri mici și mari, un crâmp de vacanță de neuitat. Iată numele lor: Fontu Lenuța și Gheorghe (Floarea, clasa a - VIII - a D), Ureche Cornelia și Vasile (Florica, clasa a - VIII - a D), Deac Maria și Ioan (Beniamin Marius clasa a - VIII - a C), Deac Viorica și Ioan (Viorica, VIII D), Ilieșiu Rodica și Tinu (Petrică, cl IX), Iluța Maria și Tiberiu (Daniel, cl VI C), Buia Floarea și Alexandru (Lucreția, cl VI D), Hangea Dumitru și Iustina (Sabina, cl VI C), Bazga Ana și Emil (Ana Maria, cl VI C), Rauca Aurica și Emil (Aurica, cl VII A), Avram Arsinica și Lazăr (Anca, cl VIII B), Bolfă Uța și Vasile (Vasile, cl VIII A), Loruț Lucreția și Ionel (Maria, cl VI D), Mureșan Victoria și Dănuț (Lazăr, cl VI C), Moldovan Silvia, cl VI C și, nu în ultimul rând, Lucreția și prof. Viorel (Delu) Loruțiu.

De subliniat că unele familii, cum sunt Fontu și Deac, au ocrotit câte trei și chiar patru oaspeți. Să remarcăm, de asemenea, la loc de cinste, efortul considerabil cu care au susținut această acțiune profund umanitară a familiei, ca Vasile Ureche, care a sponsorizat în întregime programul de o zi (masă, transport de aproape 300 km) pentru a vizita localitățile Rodna, Șanț, Valea Vinului, Anieș, Sângeorz Băi, Piatra Fătănele - cu hotelul „Dracula”, apoi d-nii Pagu Aurora și Isac, Andronesi Ioana și Nelu, Emil Jugan de la Șanț (300.000 lei pentru motorină vederi și dulciuri, taxă de intrare la „Dracula” etc) precum și șoferul C - tin Bereza, care ne-a transportat într-o excursie pe Valea Anieșului, Teodor Domide patronul cabanei, care după posibilități, au oferit copiilor dulciuri și sucuri.

Nu putem omite numele unor aștrști sprijinitori locali: preotul Emil Coman, primarul Ioan Cărbune și viceprimarul Ioan Andronesi, profesorii Icu Crăciun și Roman Mihai care ne-au stat în ajutor pentru ca acțiunea să se finalizeze într-o reușită educativă pe care elevii oaspeți (cu profesorele lor Eufrosina Chireva, Osoianu Valentina și Bodnari Olga) s-o aprecieze tot timpul la superlativ.

Găsim de cuviință să subliniem aportul și colaborarea colegială la reușita uneia dintre cele mai frumoase acțiuni ale anului 1997 a unor intelectuali mărinimoși ca: Ioan Seni, președintele DNA, Constantin Totir, inspector general școlar, Cornel Cotuțiu, consilierul șef al Culturii și colegii ilveni Maria Rusti, Pavel Berengea și Virgil Ureche.

Încă odată, mulțumiri tuturor celor care s-au angajat onorabil în formula acestui succes. Regretăm că, din rațiuni de spațiu tipografic trebuie să încheiem, dar o facem cu promisiunea că vom reveni cu noi relatări privind programul, impresiile vizitatorilor și ale cinstitelor gazde.

SEVER URSA

Doamne-ajută!

*Sedintele
consiliului local*

- Sedintele de consiliu -

Probleme discutate

1. Validarea ca și consilier a dl. Sidor. A. Dorel de la Mișcarea Ecologistă;
2. Validarea asocierii la consorțiul SOMAGRUR;
3. Rezolvarea cererilor cetățenilor;
A consemnat Ioan Andronesi

În lunile mai, iunie, iulie

S-au născut

- V
Strugar Florin
Bindean Alina Lăcrămioara
Timiș Victorița
Iloaie Vasile
Motofelea Cornelia
Pop Ioana Alexandra.
VI
Bazga Anca
Prisăcaru Silvia Lucreția
Andromeni Ion
Bozbiel Cornelia Loredana
Tiriac Gheorghe Sandu
Vertic Petru
VII
Motofelea Aurel Valeriu
Mureșan Florica-Valeria
Ometița Laurențiu-Vasile
Bolfă Claudia-Octavia
Berende Aura-Veronica.

S-au căsătorit

- Ureche Vasile cu Pui Marina-Viorica
Voicu Vlad-Iulian cu Andronesi Crina-Elena
Rauca Iazar cu Rebrîșorean Ilișca
Boșca Ionel cu Candale Virginia Maria
Motofelea Dorel cu Mureșan Ilișca
Flămând Alexandru cu Cordoș Floarea
Mureșan Ionel cu Sădor Lucreția
Ursa Gavril cu Țirca Virginia
Hodoroga Augustin cu Pui Reghina-Dorina
Ometița Bonifapt cu Hoza Ana-Ancuța
Cotu Doru-Lucian cu Pui Măriuța
Conea Dumitru cu Ometița Silvia
Roman Ovidiu-Mihai cu Dărăban Mihaela
Birta Anton cu Popicica Elena-Gabriele
Olar Viorel cu Cărbune Luciana
Ureche Vasile cu Croitor Victoria
Ureche Viorel cu Bontaș Viorica
Cărbune Ioan cu Cărbune Elena-Victoria
Lorințiu Iazar cu Pațitu Lucreția.

Decedați

- Chisăliță Ana - 76 ani
Cârceie Viorel - 63 ani
Lorințiu Marin-Dorel - 20 ani
Berende Dămschin - 59 ani
Dănilă Iazar - 71 ani
Cărbune Gavrilă - 72 ani
Rus Ileana - 86 ani

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Ocolului Silvic Rodna

Interviu

**Interviu cu Dl. IOAN URECHE,
consilier comunal MAIERU**

Comuna dispune de obiective turistice demne de luat în seamă...

Născut la Maieru la 25. II. 1955. Clasele primare le-au urmat la Școala Generală din localitate.

Între anii 1970-1974 a urmat cursurile Liceului Teoretic din Sângeorz Băi. În anul 1976 - cursurile de frigotehnist la București.

Căsătorit. Are doi copii: o fată la Liceul „George Coșbuc” din Năsăud și un fiu la Liceul Agricol, Bistrița, veterinar Soția este profesoară la Școala Generală „Liviu Rebreanu” Maieru.

Redacția: Știm că vă place mult sportul și că ați depus multe eforturi pentru înflorirea lui în comună. Acum, că faceți parte din comisia acestui resort, dezvăluți-ne câteva gânduri în acest sens și propuneți câteva soluții pentru viitor.

IOAN URECHE: De copil am fost atras de sport, dar norocul nu mi-a surâs să devin ceea ce mi-m dorit. Au fost vremurile când părinții nu-și lăsau copii să plece de lângă ei. Fiind fiu de țărani, cu care mă mândresc, le-am urmat sfaturile. De la ei am învățat tainele muncii. Am vrut să urmez Facultatea de sport; dar a fost un eșec. După armată, m-am încadrat la C. F. Pădure Anieș, de unde am început activitatea sportivă.

Aici vreau să insist. În comună avem mulți tineri dotați pentru această activitate. Păcat că nu s-au născut mulți profesori ca tânărul Liviu Ursa, pentru a descoperi mereu aceste talente. Suntem comună recunoscută prin numărul mare de copii, dar prin munca acestui profesor am fost cunoscuți și pe plan sportiv, atât la nivel de țară, cât și pe plan internațional.

Mă mândresc că prin munca profesorului Liviu Ursa un tânăr din Maieru, mi-a dus numele mai departe. Se numește și el IOAN URECHE...

În comună sunt mulți copii dotați dar trebuie să-i cauți, trebuie să muncești. Acest lucru le revine profesorilor de sport.

Cu nostalgie îmi aduc aminte de anii '76- '80 când din „cenușă” s-a ridicat o echipă de fotbal de divizia C prin contribuția tuturor factorilor s-a reușit ca Maieru să fie cunoscut și pe plan sportiv.

În Maieru nu s-a jucat numai fotbal. Am fost cunoscuți și prin alte activități sportive: handbal, volei, schi fond.

Toate generațiile au fost cuprinse la aceste activități. Și ce-i mai frumos decât când poți spune: „Minte sănătoasă în corp sănătos”.

Factorii de răspundere trebuie să se implice mai mult pentru a nu lăsa să se piardă aceste activități.

RED.: Ce posibilități întrezăriți privind dezvoltarea activității turistice în sat? Dar în domeniul sănătății?

IOAN URECHE: Făcând sport, faci și turism. Comuna dispune de obiective turistice demne de luat în considerare. Avem un muzeu cu care ne putem mândri prin valorile expuse aici, o biserică din secolul al XVIII - lea, o moară veche, peisajul fără pereche, cu care puține comune s-ar putea lăuda, și altele.

Și aici, factorii de răspundere ar trebui să se preocupe mai atent, pentru a da mai multă importanță acestei activități.

Revin la sport. În Maieru se construiește o sală de gimnastică. Prin munca celor în drept să o facă, trebuie ca din mulțimea de copii pe care-i avem să scoatem valori. Dar trebuie să se muncească mult mai mult. Nu vreau să supăr pe nimeni, dar exemplul profesorului Liviu Ursa, trebuie urmat.

RED.: Cum se face că de mai multe zile vă vedem lucrând de unul singur la împrejmuirea acestui parc al nostru și nu-mi pot ascunde nici

mândria de a vă fi fost cândva dascăl. Ce gânduri aveți când lucrați aici, împlinind frumos o hotărâre a primăriei?

IOAN URECHE: Spuneam că avem un parc în centrul comunei, dar a cam fost lăsat al nimănui. Când am auzit că primăria vrea să-l renoveze, mi-a făcut plăcere să pot și eu să particip la înfrumusețarea acestui spațiu. Este un loc de agrement pentru care merită să muncești. Trebuie însă și întreținut. Rog ca toți locuitorii acestei comune, de la mic la mare, să contribuie la întreținerea acestui parc și să nu-l distrugă.

Știu că Dvs. erați de părere că în acest loc s-ar putea amplasa câteva sculpturi în piatră, reprezentative. Avem oameni care se pricep în arta cioplitului pietrei. S-ar putea amplasa statuia unei țărănci ținându-și copiii în brațe, care ar putea fi amplasată în mijlocul parcului.

Alături, ar putea fi sculptat portretul lui Ion, din celebrul roman a lui Liviu Rebreanu, roman care s-a „născut” și la Maieru. Chiar Rebreanu și-ar găsi un loc în acest minunat parc. Ar fi o mândrie pentru toți locuitorii acestei comune și un nou punct de atracție al vizitatorilor.

Sunt mândru că prin munca unor dascăli a apărut o revistă la nivelul acestei comune. Numai așa se pot păstra datinile și obiceiurile de la noi. Cu aportul nostru trebuie ca acest ziar să trăiască. Trebuie susținut de noi toți. Sunt un cititor fidel al acestei reviste, și aș recomanda ca în paginile ei să apară mai frecvent și aspectele negative din această comună, alături de cele pozitive.

Poate numai așa vom reuși să păstrăm frumusețea și trăinicia acestui loc minunat din țară.

În domeniul sănătății ar trebui făcute multe. O comună așa de mare, să nu aibă un dispensar medical adecvat? Și aici trebuie să se insiste mai mult pe lângă toți factorii. Avem o populație mare și un dispensar mic. Stai ore întregi cu copiii ca să poți intra la cei doi medici, pe care-i găsești ori prea aglomerați, ori plecați pe teren...

Spațiul de muncă al asistentelor este prea mic pentru a-și putea desfășura activitatea. Nu este posibil ca într-o sală de tratament să fie zece sau mai multe persoane.

Aici trebuie insistat mai mult. Sunt posibilități și trebuie valorificate.

RED: Vă mulțumesc!

A consemnat SEVER URSA

Cititorii din țară pot face abonamente expediind banii în contul : 4072996061187, (lei) Banca Română de Dezvoltare, Agenția Sângeorz - Băi, strada Izvoarelor nr. 92, jud. Bistrița - Năsăud, sau pe adresa redacției.

Costul unui abonament pe trei luni: 7000 lei (în țară) și 10.000 lei (în străinătate).

Adresa redacției: Muzeul „Cuibul visurilor”, comuna Maieru, Județul Bistrița - Năsăud.

Cuibul visurilor

Informații

Învățământ

Cultură

Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursa

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (S.U.A.)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA - NĂSĂUD

Machetare: Aurel Podaru

Tehnoredactarea computerizată: Nagy Marius - Zsolt

Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Ocolului Silvic Rodna

ISSN: 1224-643

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Liviu Rebreanu

Director: SEVER URSA

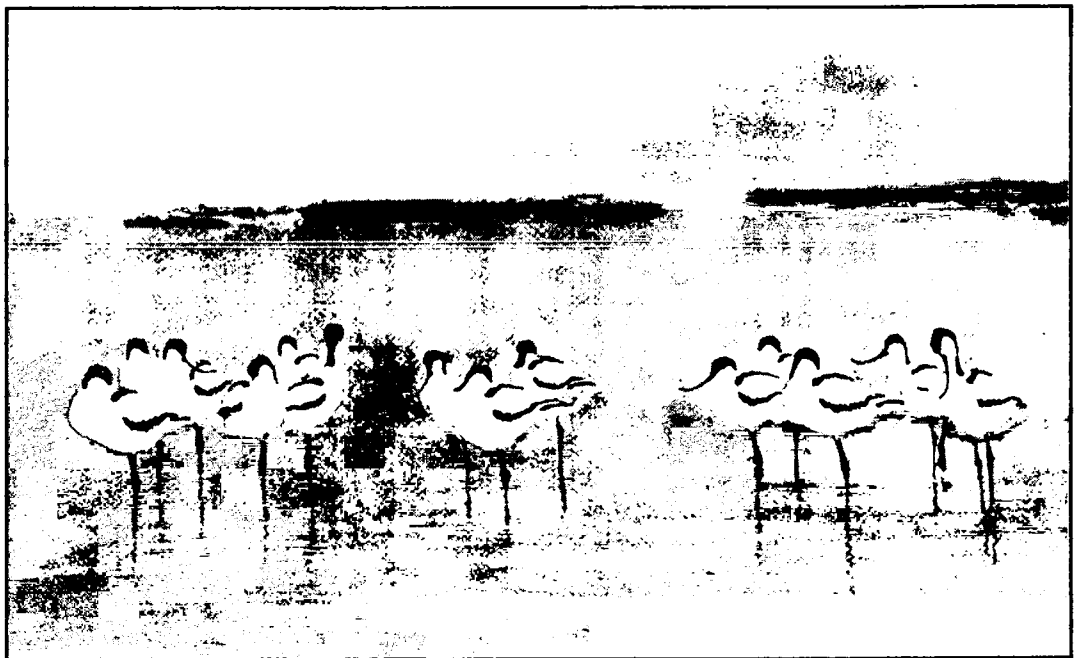
PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU
ANUL II NR. 6-7 (13-14) ■ OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 1997 ■ 12 PAGINI ■ 1000 LEI

Încercare de întemeiere mitico-lingvistică a toponimului Maieru (3)

Ne aducem aminte, cei mai mulți dintre măiereni, că gara CFR, foarte conservatoare ca și toate informațiile CFR scrise, legate de calea ferată Ilva Mică-Rodna (funcțională încă din 1910), până nu demult, scria pe frontispiciul său: MĂIERU. De asemenea, ne face deosebită plăcere să aflăm că importanta lucrare „Istoria Bisericii Ortodoxe Române” / 45 / a ilustrului profesor Mircea Păcuraru de la Institutul Teologic din Sibiu, pe una din cele șapte hărți atașate, cea cu „Viața bisericească în țările române în secolele XIV - XVI”, consemnează Maieru în forma Măieru, marcându-l cu semnul de localitate cu mănăstire și / sau biserică, între cele circa 180, marcate pe o hartă de carte de 32x22cm²=0,0704m², cuprinzând teritoriul dintre Nistru, Marea Neagră, sudul Dobrogei, Dunăre, Tisa, Izvoarele Tisei, Izvoarele Prutului. Așadar, suntem măiereni, cu spusa și cu scrisa! Dar de când? Documentele scrise spun că de la 1440 (/ 11 /, p. 7), când Maieru se ortografa Major** și se citea Maior, transcriindu-l incomplet pe germanul Maier(hof), ori pe completul Meier. Harta geologică a României (Principatele Unite) și Transilvaniei, întocmită de Institutul Geografic al Franței în 1903, având suprafața de 20m², localizează Maieru în forma Maior, pe exemplarul lipit direct pe unul din pereții amfiteatrului „Ludovic Mrazec” al actualei Facultăți de Geografie și Geofizică a Universității din București. Enciclopedia „Minerva” / 17 / însemna, la apariție în 1929, Maieru, în articolul dedicat județului Năsăud și Maier pe harta județului.

Dar documentele orale? Ar trebui să ne răspundă „fata de maior”! Dar numai după o lungă incursiune prin alte documente, care demonstrează că „fata de maior” din cele doua variante ale „Mioriței” - colind sau ale „Colindului păcurarului”, culese din Maieru și publicate în 1937 / 12 /, respectiv în 1944 / 13 /, a fost fata de măier / maier / 15 /. Ne-o dovedesc variante culese de pe partea stângă a văii Streiului, cea generată (spre obârșiile afluenților sudici ai Streiului) de interferența nord-estului munților Retezat cu sud-estul munților Sureanu (ocrotitorii cetăților dacice și ai capitalei Sarmizegetusa Dacica), precum și de interferența sud-vestului munților Sureanu cu sud-estul munților Poiana Ruscă (cu Ulpia Traiana Sarmizegetusa la poalele sudice), din satele: Nucșoara, Ohaba, Sibişel, Mălăiești, aparținând de comunele Sălaşul de Sus, respectiv de Jos, județul Hunedoara, atunci când colindă: „Da nainte ea lor-ui / Cine foc era-re? / Doi-tri ciobănci-u / Fraț is das-u-trei-u / s-o fată de maier / Cu un focat de baier / ” (s.n.) (/ 14 /, p. 1032).

Motivul mioritic, fata de maior, prezent în circa 52 de variante publicate de Adrian Fochi / 14 /, numărate de Ion Talos / 3 / și verificate de noi, acoperă o foarte întinsă zonă, de pe versantul transilvan al cununii Carpaților sprijinindu-se pe Dunăre, cu binecunoscuta-i unduire geologică prin Cotul Vrancei, ca să sfârșească la izvoarele Tisei ce se va întoarce iar în Dunăre, menținându-ne mereu în vestul coborât dinspre Carpați. Este întinsa zonă ce

Cârd de avozete

Grafică de Ilie Hoza

cuprinde variante ale „Mioriței”, „din Oaș, Maramureș, de pe Someșul Mare și de pe Someșul Mic, ca și de pe unii afluenți ai lor-mai frecvent în Sălaj, Năsăud și Bistrița - cu rare atestări la sud de Cluj și cu unele vagi prelungiri în zona de vest a Transilvaniei” / 3 /. Suntem nevoiți să completăm că acele „rare atestări la sud de Cluj și cu unele vagi prelungiri în zona de vest a Transilvaniei” sunt extrem de importante pentru măiereni, deoarece, mai ales prin acestea din urmă, ne aflăm în zona de interferență și/sau pătrundere în Banatul de est și sud-est, unde „în zona Almăjului și în alte părți ale Banatului, intens păstorite, găsim numele de înălțimi: Maieru, Măierușu, Cracu Măierului, Fruntea Maierului, precum și numele de familie Maier, răspândit prin satele de munte, în cele din Valea Timișului, mai ales”, ne informează Vasile Ioniță / 15 /.

6. Măierul ca mai marele păstorilor și măireasa

Bogăția de detaliate oronime având Măieru în desemnarea topică, la o distanță de Maieru, de circa 350 km în linie dreaptă, peste multe coame de munți și multe albi de râuri și alte multe zeci de pârauri, tocmai din munții Rodnei îmbrățișați în Maieru cu cei ai Bârgăului, și până în munții Almăjului, trasând, practic, o diagonală a întregii Transilvanii (de la nord-est la sud-vest), ca și prezența numelui de familie Maier,

surprinde în modul cel mai plăcut pe orice măierean, dar în același timp, după cum vom vedea, va oferi și cheia, deschizând misterele mitico-lingvistice din toponimul Maieru.

La fel de importantă devine, pentru „ispita (noastră) dacică” numită Maieru, și întreaga vale a Streiului (dacicul Sargetia / 19 /), care, nu numai că a fost călcată de însuși viteazul Rege Decebal și mai apoi (anul 105-106) de Împăratul Traian, dar s-ar putea ca pe aproape să mai ascundă încă marele tezaur al dacilor, existând motive / 19 / că n-a putut fi capturat de legiunile romane și dus la Roma, cum acolo, n-a putut fi transportat celălalt mare tezaur: limba dacilor.

(va urma)

Dr. VALER SCRIDONESI - CĂLIN

Erată

(la episodul anterior C.V. nr. 5 (12))

1. În titlul φ 3: în loc de ipoteza dacică strămoșească se va citi „ipoteza dacică străromânească”;
2. în rândul 13, pag. 1 în loc de: ce înțelegem se va citi ce să înțelegem;
3. în rândul 2/3 pag. 9, în loc de: între cele se va citi între care;
4. în φ 5 r. 16, în loc de: numelui tipic se va citi numelui tople;
5. în φ 5 r. 14, în loc de: Mircea Vulcănescu se va citi Vulcănescu Mircea;
6. în φ 5 r. 25, în loc de: concept de metaforă; etnologic se va citi concept metaforă etnologic

** Într-un act de danie din anul 1440, când fiica lui Sismund, regele Ungariei măritată după Albert I, dăruiește lui Mihail Jakch, Comitele secuilor, Rodna și satele: Năsăud, Telciu, Maieru, Salva, Zagra, Mocod, Răbra (v. bibliografie 11) pag. 7.

Candoare și sobrietate

Debutul cu o carte de versuri* (C. Noica ar fi apreciat acest titlu) a d-lui Damaschin Pop - Buia se produce destul de târziu.

Hipersensibilitatea sa se manifestă din primul până la ultimul poem, cititorul asistând, de fapt, la o repunere în drepturi a esteticului. Pătrunderea Artificialului și a superficialului în Cetate, dar și în relațiile dintre oameni, l-au determinat la o **s e n t i m e n t a l ă** cu confrății întru „tușesc sfios de teamă trecătorii”.

În solitu-dinea obsedat de nașterea inefabil, **tărâmul** în care intră doar sinele androgenizat. Aceasta este ars poetica sa, un joc ingenuu „de-a cuvintele”, cu durerea întrupată în sânge mesianic, cu tăcerea „udă” într-o sublimă singurătate sau spânzurată de tavan, încât toate lucrurile se îmbină organic căpătând aceleași puteri magice.

Contemplativ - cum sunt ardeleni - Damaschin Pop Buia (copilărând în M-ții Rodnei) stă de veghe cu sinele până la maturizarea gândurilor, care, coapte fiind, cad peste acoperișul poemelor sale asemenea merelor („peisaj”). Izul panteist din poemele sale izvorăște din viața trăită la țară, ceea ce-a făcut să-și lase amprente de neșters din memoria sa. De aceea, bănuiesc, este

îndreptățit să se revolte împotriva „betoanelor frumos colorate” („caricaturi”) de care meditațiile se sparg, nu se lipesc; de aceea îi înțeleg imaginea slobozirii, unui șir lung de căruțe „peste autostrăzile fără cusur dintr-un burg german și retragerea sa în lumea satului ardelean:

„ să mănânc măcriș
(...) să beau suc de soc
să umblu desculț pe uliți fierbinți
să-mi lovesc tălpile de pietre
colțuroase
să mă urc pe mägura din susul satului
și de acolo
după ce îmi voi fi cioplit numele
pe lemnul observatorului
să-mi dau drumul de-a durdulucu.”

Poezia d-lui Damaschin Pop Buia este descărnată de epitelele superflue, ceea ce predomină este metafora, așa cum îi stă bine poeziei de astăzi. Cuvântul său șoptit naște curcubeu - sintagmă potrivită poeziei care își trage seva din eterna antinomie pădure - pustiu și în care ființa umană se descântă pentru a scăpa de relele civilizației.

Așteptăm cu interes viitoarele volume ale poetului Damaschin Pop Buia.

ICU CRĂCIUN

* Damaschin Pop Buia, *Poezii plâng*, editura Clusium, 1997

Gânduri

Revenim cu întârziere, prin noi amănunte asupra volumului al doilea de poezie al lui LAZĂRAVRAM, intitulat: „Ning spicele tăciune” (Editura Cartfil, Ploiești, 1997).

Placheta impresionează plăcut prin prezentarea grafică în format de 14/20 cm (cea mai agreabilă ochiului uman), cât și prin coperta exterioară (ambele) și mai ales referințele critice pertinente alese de autor în regia cărui de fapt a apărut întreg volumul.

Partea insolită și forte a cărții o constituie un ciclu de 12 **Gânduri**, voit și cam la 4-19 poeme câte susțin cu brio toate cele fiind adevărate oaze de orice gânduri cuprind mai diverse cum ar fi: lumea ca trup și soarta invocația tatălui, a suferința **Gând** (3); cerșește lumină **Gând** (4); stelele ca „cioburi de aripi” în **Gând** (9); arderi și mistuire personale „pe altarul poeziei și nu numai” în **Gând** (10) și nu în ultimul rând gândurile autorului în **Gând** (12) care încearcă să definească omul secolului XXI.

Între aceste repere - decodare a poemelor se face de fiecare în parte prin acel act dramatic și liniștitor în urma cărui facem o călătorie dus-întors în ținuturile unei recunoașteri, distanțări și comunicări unice.

Apreciem că în acest volum avem de-a face cu o poezie mai evoluată față de primul, cu mai mult de jumătate din poeme adresate într-adevăr „ochiului minții”. (Northoy Trye).

IACOB NAROȘ

Liviu Antonesei: O prostie a lui Platon Intellectualii și politica

Editura ieșeană „Polirom”, ne propune din nou o întâlnire pe calea lecturii cu unul dintre cei mai instruiți, culturalicește vorbind, intelectuali ai Iașului - și nu numai -: Liviu Antonesei.

Cam în aceeași perioadă a anului trecut salutăm, -tardiv, ce-i drept - în revista noastră, apariția cărții *Jurnal din anii ciujeni: 1987-1989* (Ed. „Polirom”, 1995). De la aceste „Încercări de sociologie spontană”, cum le numea autorul, până la cartea pe care ne propunem să v-o prezentăm, Liviu Antonesei și-a mai bucurat cititorii cu încă un titlu: **Paideia. Fundamente culturale ale educației**, apărută la aceeași editură, mai sus-amintită.

Titlul cărții de față poate, desigur, contraria, sau cel puțin isca neșumerire: asocierea Platon/prostie presupunând un coeficient de risc din partea autorului; pe de altă parte, ea trezește interes, incită la lectură. Este vorba despre doar o prostie a lui Platon, filozoful fiind doar pentru câteva clipe dat jos de pe soclu, coborât în cetate, printre cei mulți. De fapt L.A. face în prefață mărturisirea de a fi avut unele „mici ezitări” în ceea ce privește titlul volumului. În accepția acestuia, nu este nicidecum vorba despre o demitizare a marelui filozof grec, iar cuvântul blasfemie folosit de către cineva, este deplasat, întrucât Platon a fost „un filozof și nu un zeu ori un sfânt.” „Eu rămân la convingerea că prostiile mari sunt cu adevărat privilegiile oamenilor mari. Nici Platon nu este iertat, prin urmare, de acest destin comun al omenirii. (...) E bine și pentru marele autor, pentru că-l ajută să pară mai viu, mai autentic, atunci când îi zgâlțâi puțin statuia.” (pag. 6)

Dar despre ce „prostie” a lui Platon este vorba, de fapt, în această carte? Răspunsul îl vom găsi în cea de-a doua (dintr-un total de cinci) secțiune a volumului: „O prostie a lui Platon. Încercare de spovedanie.”, parte care asigură de altfel, axa pe care se dezvoltă întreaga carte. Marele filozof antic, „ne îndemna, printre altele, să încredințăm puterea celor ce n-o doresc”, îndemn care la noi a făcut carieră, fiind susținut chiar de un grup de intelectuali (în 1990), „ineptie” agreată chiar de Gabriel Liiceanu - căruia autorul îi găsește scuza că „filozoful la filozof trage și, chiar dacă se mai critică între ei, până la urmă tot se face pace.” Intellectalii de

calitate conform principiului lui Camus - acela de a spune nu oricărui abuz- se va simți cel mai bine în opoziție față de putere și față de cei care o iubesc: această perspectivă scuză, deci, și grupul de intelectuali amintiți mai sus. În concepția lui L.A. omul politic este un doritor de putere, un iubitor al acesteia, altfel el ar fi trebuit să rămână la profesia lui „de bază”, să fi continuat să scrie cărți, să predea sau să construiască locuințe. Problema intervine doar la nivelul „normalității” acestei iubiri. Trebuie disociat, potrivit autorului, între iubire „normală”, „sănătoasă” și cea „patologică” care poate atinge gradul de pericolozitate maximă, ducând uneori până la cine știe ce „ciudată perversiune”. Această a doua ipostază a ei a făcut casă și unor monștri precum Ceaușescu sau Hitler, dar iubitori de putere au fost, întorcându-ne la prima categorie, și De Gaulle ori Masaryk, contând doar ceea ce ei au făcut cu iubirea în momentul intrării în posesia ei.

Este momentul în care autorul devine actual și ... necruțător, denunțându-l pe Ion Iliescu (pe atunci președintele țării) ca pe un aparținător al cazurilor patologice în raport cu puterea: „Ajunge să-l vezi pe Ion Iliescu vorbind „maselor largi, populare”, adresându-se minerilor, vizitând fabrici sau atacând „o anumită parte a presei”, ca să înțelegi că iubirea domniei sale pentru putere depășește cu mult marginile normalului.” (pag. 21). Iar puțin mai jos: „Ceea ce-i deosebește fundamental pe domnul Constantinescu de actualul președinte nu e deci absența dragostei pentru putere, ci normalitatea acestei iubiri, faptul că este dispus să și-o autolimiteze” - o împerechere reușită între intelectual și putere.

Pe un ton confesiv, păstrând însă detașarea și luciditatea observatorului social și politic, autorul dezvoltă idei ce își găsesc sorginta în imediat, în prezentul atât de amestecat al societății românești în perioada de „tranziție”, pledând pentru implicarea necesară a intelectualului în politică: „Ei bine, tocmai de asta trebuie să facă intelectualii politică, pentru ca încălcarea legii să nu mai fie posibilă în condiții de imunitate”. Ceea ce urmează este oarecum didactic dar și fulminant, exagerat cu bună-știință: „Cine are urechi de auzit, acela va auzi. Cine nu, poate să se antreneze de pe acum pentru Canalul ce va lega Oradea de

Vladivostok sau pentru o viitoare Casă a Republicii.” (pag. 67). Dar ce pot face intelectualii? Ei bine, adică vrem să trăim într-o lume opusă celei în care am supraviețuit e lîmpede, - e de părere L.A. - că „experiența” oamenilor politici din trecut nu ne poate fi de nici un folos. Rolul intelectualilor ar fi de a se implica în politic, chiar dacă ei nu sunt profesioniști, și de a cataliza acest proces de trecere al puterii în mâinile profesioniștilor, cei noi, neafectați de vechiul regim, cei care abia acum se formează. Ca exemple strălucite sînt dați aici Havel și Walesa („care nu e un intelectual, dar care valorează cît mai multe legiuni de intelectuali cu diplomă”). Ei nu se mulțumesc cu „răspunsuri de-a gata”, supun totul interogației, refuză afirmațiile fără probe, nu țin cont de prejudecăți. Adică primesc totul cu un profund „simț critic” (s.a.)

O prostie a lui Platon este, așa cum fără reținere autorul o mărturisește, o culegere de texte scrise între anii 1992 și 1996 și publicate în presa culturală ori chiar în cea cotidiană. Dacă lectorul va descoperi o construcție elaborată a cărții, aceasta trebuie pusă mai degrabă pe seama aleatorului, căci scriitorul nu se „frământă acum de bunăvoința cititorului”, câștigată printr-o eventuală arhitectură a volumului, ci îl interesează atenția acestuia.

Dincolo de judecata lîmpede, de spiritul profund critic vis-a-vis de fenomenul social, politic și cultural contemporan acestor ani de referință (1992-1996), Liviu Antonesei ne propune prin **O prostie a lui Platon** o mai atentă privire asupra trecutului, o neluare de-a gata a prezentului ci, dimpotrivă, una critică, într-un limbaj direct, cu termeni specifici socialului și politicului, așa cum îi stă bine unui sociolog. Nu lipsesc însă nici anecdota și nici metafora. O lectură mai mult decît interesantă, oferită de un autor care și-a câștigat, pe bun merit, cititorii.

Notă: 1. Liviu Antonesei - *O prostie a lui Platon (Intellectualii și politica)* Editura „Polirom” Iași, 1997

Ostfildern, 6 septembrie, 1997
DAMASCHIN POP BUIA

Culte

„Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu care are duh rău ... și le-am zis ucenicilor tăi să-l alunge și n-au putut” Mc. 9,17-18

Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!

Cu puțin timp înainte de patima sa, Mântuitorul a fost cu trei din ucenicii Săi pe muntele Taborului desfăștându-i cu o privescătoare unică. De la înălțimea lui scăldată-n soare, ei văd Tiberiada, acolo, jos, în vale. Întinsă este zarea și în lumini tresare. Aici, pe munte, în liniște deplină, Isus apare lumii cu fața în lumină. E-atâta pace și-atâta fericire, că nu puteau pescarii să-și mai revină-n fire. Doreau atâta: numai să stea acolo mereu, în liniște și pace, doar ei cu Dumnezeu!

Aicea, sus pe munte-i dumnezeirea nudă, iar jos la poale-i realitatea crudă. Un tată încercat cu o grozavă cruce, la ucenici pe fiul său aduce, cerând cu insistență milă și-ndurare și, dacă e posibil, deplină vindecare. Zadarnic însă toate! Rămân nedumeriți de neputința lor; că iată nu se poate.

Isus venea atunci din muntele Tabor, trudit de cale lungă, de drum obositor. Tatăl se-adresează și stăruie-n credință, îi spune-atunci pe dată cumplita-i suferință: „Bunule Învățător, adus-am la tine pe fiul meu, ce-i posedat de diavol și-l chinuie greu. Cercetau ucenicii să facă ei ceva, dar n-au putut nimica. Încearcă tu ceva, că sigur ai putere, că ești Dumnezeu și poți să dai scăpare acestui fiu al meu. Isus mișcat în sine de-atâta stăruință îi spune cu blândețe: „la cea care crede, toate-s cu putință”. O rază de speranță, după atâtea zile grele, zărește bietul tată, și strigă cu putere: „Cred Doamne! Ajută necredinței mele!”

Pe copacul acesta al mărturisirii, înflorita minunată floarea izbăvirii, căci fiul său pe dată venit-a sănătos, ținându-se de mână, de mâna lui Hristos. Se simte-atât de bine și este fericit, că-i om acuma iarăși, că poate fi iubit.

Să reținem deci: Credința unui tânăr, apoi răspunsul lui Isus ca formă de răsplată, și ceva mai la vale tot Isus ne spune c-acest soi de păcate și altele din lume, se iartă numai prin post și rugăciune. Le-avem prea la-ndemână dar nu uzăm de ele decât în suferințe și în momente grele. O, de-am putea fi, Doamne, puțin mai rugători! Am fi și noi atunci ceva mai iertători, iar de-am ierta din suflet pe bunii noștri frați, și noi la rândul nostru am fi ușor iertați.

Uneori, durerea se ridică înainte ca munți de suferință și nu găsim alinare decât numa-n credință. Există împrejurări brăzdate de suferințe așa de mari, în care nu găsim scăpare, oricât am fi de tari. Atunci de-avem minte, tărie și voință ne vom aduce-aminte, la ceas de suferință, de ultimul refugiu și primul ajutor, ce-i Dumnezeu în ceruri a toate iertător și vom rosti cu David: „Doamne strigat-am către Tine; auzi-mă, strigat-am către Tine din adâncul sufletului meu; Doamne auzi-mă”, doar Tu ești Dumnezeu. Doamne, auzi rugăciunea mea și-ntoarce-Te spre mine, în orice zi strig, Doamne, și mă îndrept spre Tine.

În ceasuri rele la Tine alergăm. Tu ești izvorul vieții. Tu ești lumina lumii, ocrotitorul nostru din pântecetele mumi. Din clipa întrupării, pe calea devenirii și până la mormânt, ești cel care ne ține prin sfântul Tău cuvânt. La Tine „alergăm rugându-Te; înalță-ne, ne mântuie, din valul ce ne băntuie”. Pe cei mici îi crește, pe tineri îi ocrotește, pe cei slabi îi întărește, pe flămânzi, Tu, îi hrănește; dă-le, Doamne, pâinea vieții. De însetăm după dreptate, dă-ne apă vie. Fii limanul mult dorit celor în călătorie.

Stăpâniți de multe patimi, ne rugăm stăruitor să primești a noastră rugă ca pe-un fiu risipitor, iar când ceasurile grele dau târcoale vieții noastre, să rostim cu acel tată: „Credem, Doamne! Ajută necredinței noastre!”

Preot OCTAVIAN BĂIEȘ
Turda

Altă înmormântare ...

foto: Iacob Hangea

Un istoric militar ardelean, pe nedrept uitat: Dr. Artemiu P. Alexi (1847-1896)

Figura lui Artemiu Publiu Alexi cu numele latinizat Alessi, cel mai zbuciumat dintre cărturarii ardeleni, cum l-a caracterizat profesorul, ulterior academicianul Emil Pop, în lucrarea *Ardelenii în știință*, a fost evocată și între cele 2 războaie mondiale și chiar și mai înainte, dar despre activitatea sa ca om de știință, militant progresist - evoluționist în domeniul științelor naturale, al botanicii în special, s-a scris în anii „erei” socialiste în mai multe publicații, în studii, tratate, antologii etc., fără să i se fi dedicat totuși o monografie, cum ar merita.

Dar Artemiu P. Alexi a fost în același timp un adevărat istoric, chiar istoric militar, ca autor principal al celei dintâi monografii a războiului de independență, *Resbelulu Oriental Ilustratu*, apărut la Graz, în Austria, în 1878. (724 pagini cu numeroase ilustrațiuni) De asemenea, autor și a altor studii istorice - militare, pe care le vom aminti.

Artemiu Alexi s-a născut la 8 aprilie 1847, în Sângeorgiu român din Districtul militar al Năsăudului, azi orașul Sângeorz Băi din județul Bistrița-Năsăud. Cursurile primare le-a urmat la Școala „Trivială” (de la „trivius” de limbă germană) din comuna natală. Învățătura a continuat-o la „normele” din Năsăud, apoi, nefiind încă înființat gimnaziul românesc din Năsăud, clasele I-III de gimnaziu le-a urmat la liceul luteran din Bistrița, trecând apoi cu bursă de la Fondurile Școlare Grănicerești din Năsăud, la Liceul din Blaj (clasele IV-VIII) pe care-l evocă, mai târziu ca fiind „un loc față de care nu pot să nutresc decât cea mai profundă pietate, o stimă și un respect nemărginit”. La Blaj a avut profesori distinși, erudiți, directorul liceului fiind „marele filolog și nestor al literaturii românești, Timotei Cipariu”. Cu unul dintre profesorii lui de la Blaj, canonicul Ion Micu-Moldovanu, „un bărbat înzestrat cu cele mai frumoase virtuți, va întreține corespondența scriindu-i de la „Sant-Georgiu” (Sângeorz Băi) de la Viena și de la Graz, pe timpul studenției și, după aceea, de la Năsăud. După ce și-a luat bacalaureatul la Blaj (1868), primind, în continuare, nu fără unele greutate, bursa de la Năsăud, s-a înscris la Universitatea din Viena, la Facultatea de Filozofie, unde a fost student în anul 1868/69. Acolo desfășoară o vie activitate în cadrul *Societății literare - sociale „România”* a studenților universitari români fiind ales, în 1869, secretar al acestei societăți. Această societate a fuzionat în 1871, cu *Societatea literară și științifică a românilor din Viena* dând naștere cunoscuței asociații academice social-literare „România-Jună”.

Alexi, după un an de studenție la Viena, se transferă la universitatea din Graz, unde va activa în societățile studențești care erau în legătură cu cele din Viena, ca și din alte centre universitare unde erau studenți români. De aici, din Graz, îi scrie fostului lui profesor de la Blaj împărtășindu-i intenția „Junimii române de pe la facultățile înalte de a convoca o întrunire a întregii studențime din toate provinciile daco-romane... în Bucovina la mănăstirea Putna” cerându-i opiniunea lui la această hotărâre. Micu-Moldovanu i-a răspuns de îndată, după cum se înțelege din scrisoarea următoare a lui Alexi. Din această scrisoare se întrevăd preocupările tânărului student pentru activitatea și direcțiile de urmat ale românilor transilvăneni.

Încă înainte de a-și lua doctoratul (diploma de doctor în filozofie a Universității din Graz fiind din 26 sept. 1874), A. P. Alexi a fost numit de către Administrația Fondurilor școlare grănicerești năsăude, profesor suplinitor de științe naturale. A predat, însă, și limba română, un curs de poetică, la liceul din Năsăud, devenind mai târziu profesor definitiv. Ca profesor la Năsăud a desfășurat o bogată activitate didactico-științifică, socială, politică, și de publicist, realizările sale în multe domenii fiind remarcabile. Astfel, a organizat la liceul din Năsăud o grădiniță botanică, un cabinet de științe naturale având colecții de geologie, mineralogie, zoologie fizică și chimie, un observator meteorologic, expoziții etc. A ținut conferințe-dizertații la diferite congrese, mai ales ale ASTREI, a organizat excursii științifice (botanice), a înființat prima librărie din Năsăud, a fost printre inițiatorii băncii cooperatiste de acolo etc. A colaborat cu articole, studii științifice, istorice și literare la publicațiile românești și germane din Transilvania, precum și la reviste din România, din București și din Iași, precum: *Convorbiri literare*, *Isis* sau *Natura*, *Revista științifică*, *Traian*. Debutul în publicații și l-a făcut de pe vremea studenției, când a început să colaboreze la „Federațiunea” din Pesta, semnând articole și corespondențe și sub pseudonimul Publius, pe care și l-a integrat apoi în nume. Cât a fost profesor la Năsăud a scris, în acest timp, lucrări care i-au adus o binemeritată faimă atât în Transilvania cât și în țara liberă de peste Carpați, fiind ales membru al multor societăți cuituraie și științifice, din țară și din Transilvania, ca și din Austria.

Ca studii istorice, cu deosebire de istorie militară, în afară de *Resbelu Oriental*, de care ne vom ocupa deosebit, în alt material, mai amintim:

- *Din pomelnicul martirilor români de la 1848/49*, publicat în revista „Transilvania” 1870-1871.

- *Militaria* - o listă cu date ale ofițerilor români originari din ținutul fostului regiment al II-lea român de graniță din

If

Soliloc
(în zicători)
(2)

DESPRE ADEVĂR ȘI MINCIUNĂ

Da, hotărât lucru: dacă te-ai hotărât să spui adevărul, pregătește-te să suferi ...

Pe prost nu-l poți duce la adevăr, degeaba-i orice trudă.

Adesea, copiii și nebunii spun adevărul. Iar gura păcătosului adevăr grăiește.

„Multe păreri se împletesc/ cătând al vieții sâmbur./ Părerile, păreri nutresc/ Dar adevăru-i singur” - versificam într-un caiet al studenției mele.

Mi-e prieten Platon, dar mai prieten îmi e adevărul (Amicus Plato, sed magis amica veritas, spunea Aristotel). În vin este adevărul, zic cei fricoși.

Adevărul așteaptă, numai minciuna e grăbită. Se teme că va fi ajuns din urmă de măriă sa adevărul. Eminescu: cine nu minte niciodată e matur. Unii mint de îngheață apele. O formă de scuză a minciunii este, poate, să spui că, precum toate în lume, adevărul e și el relativ. Adevărul gol-goluț este, însă, altceva. El se rostește simplu.

Ridentem dicere verum, să spui adevărul râzând, ne sfătuiește Horațiu. Să ne repetăm unul altuia zisa lui Terentius, bătrânul: Veritas odinun partit, - adevărul stârnește ură, de aceea sunt rari cei care își primejduiesc viața de dragul lui.

Adevăru-i o perlă care iubește adâncul.

Dar, deasupra tuturor, cuvintele lui Isus: „Eu sunt adevărul și viața ...”

ION PĂȚITU

Transilvania, publicată în „Observatorul” și „Transilvania”, 1848.

- *Helvetia și Wilhelm Tell*, Brașov, 1888.

- *Românii de la Plevna*, conferință ținută la adunarea generală a ASTREI din Turda, în 1880, tipărită la Gherla.

- *Suvenir și notițe de călătorie* (în Transilvania, România și Dobrogea) publicate în „Familia”, 1881, începând cu numărul 52.

De asemenea, și prezentări biografice, necrologice, precum ale scriitorului ardelean I.A. Lepădatu, a lui I. Martel-Lazăr, fost director al liceului din Năsăud, ca și figura de erou al generalului Leonida Pop, originar din Țara Năsăudului. De notat că și în articolele și studiile științifice, de șt. naturale, se ocupă și de istoria disciplinelor, ca și influența lor asupra dezvoltării civilizației omenești.

După o activitate multilaterală, atât de intensivă, având să îndure și persecuția autorităților statului Austro-ungar, pentru intransigența pe linia apărării și afirmării drepturilor și libertăților naționale, ca și a unor autorități ecleziastice, pentru concepțiile sale ateist-materialiste, pe care și le-a manifestat și în scris ca și a unor greutăți materiale datorate falimentului librăriei, el se îmbolnăvește și moare la 15 octombrie 1886 la Rebrisoara, unde își doarme somnul de veci. Fostii elevi i-au așezat la mormânt un frumos obelisc, pe care în anii din urmă i-am pus și fotografia lui, iar, la Centenarul morții sale, Cercul rebrisoarenilor din Cluj Napoca a luat inițiativa de a i se pune o placă pe mormânt cu efigia lui și cu următoarele rânduri din scrisul său:

„Sorgintele de viață ce hrănește și întărește vitalitatea unui popor, făclia ce-i deșteaptă în piept conștiința națională și-l întărește în credința nemuririi sale, în mărirea și splendoarea viitorului său este ISTORIA”

Dr. Artemiu Publiu Alexi

drd. NICOLAE TRIFOIU
Cluj-Napoca

ÎNFRĂȚIREA ÎNȚRE

Pe drumul unei luminoase prietenii

În ultimii șapte ani, viața Maierului trebuie să consemneze apăsător în istoria acestor locuri reperiile unor relații frățești și benefice cu localitatea Nort-sur-Erdre din Bretania franceză.

În contextul general al sprijinului pe care Franța îl acordă României pe diverse planuri, de timp îndelungat, legăturile trainice dintre cele două localități, aduc un spor de umanitate și de reciprocitate utilă, concretizate într-o cronică vie, semnificativă.

Astfel, în anul 1990 ia ființă un comitet Nort-Maieru și arc loc primul voiaj la Maieru al unui grup dintre generații nortezi. După acest debut norocos urmează o lungă serie de schimburi, în ritm de două călătorii pe an. În 1991, o primă delegație de 9 măiereni ajunge la Nort-sur-Erdre, iar în 1992 contrații noștri reușesc să extindă inițiativa lor, lărgind astfel comitetul și atribuțiile acestuia în cadrul amplei acțiuni „satele românești”.

În anul următor, 1993, prietenii noștri aduc, printre altele, o motopompă de stingere a incendiilor, atât de necesară la noi. Urmează ca în 1994, un grup de douăzeci de tineri din Maieru să descopere Nort-sur-Erdre și să beneficieze de un valoros schimb de experiență pe teme de protecție a naturii.

Cu prilejul festivităților „Zilelor măierene”, în octombrie 1995, D-l primar Xavier Amosé și D-na Mirelle Robin, pe atunci președinta comitetului, participanți la aniversările noastre, primesc titlul de Cetățean de Onoare al Maierului. Peste încă un an, în vara lui 1996, un grup de tineri francezi vizitează la rândul lor comuna și ținutul nostru tot pe baza unui foarte util și minuțios program de apărare a naturii. Între tineri se leagă prietenii și dorința de colaborare.

Și totuși, în perioada 24-30 septembrie 1997, în urma înțelegerii prealabile dintre cele două primării și a Comitetului Nort-Maieru (președinte d-l Jean Pierre Bourcier) o delegație de 18 reprezentanți în frunte cu primarul participă la un memorabil program de ospitalitate norteză în cadrul căruia, în ziua de vineri, 26 septembrie, are loc splendida ceremonie de înfrățire.

Din delegația oficială au făcut parte consilieri, specialiști reprezentând diferite categorii de cetățeni și ramuri de activitate, după cum urmează: Cărbune Ioan, primar, Rațiu Clara-Edit, secretar, Berende A. Login, Botiș Vasile, Candale Ioan, Hădărău Augusta, Negrușer Iana, Rațiu Vasile, consilieri, Berende T. Login, medic veterinar, Rațiu Ioan, dir. adj. școală, Istrate Beniamin, ing. agronom, Ursu Liviu, profesor, Sigartău Vasile, șef poliție, Berende Monica, profesoară, Cărbune Lavina, studentă, Platea Vasile și Olga, medici, Ursu Sever, dir. muzeu.

Așadar, vinori seara, ora 19,30, în frumoasa *Salle des Loisirs*, în prezența onorabilă a unor personalități invitate special: D-l IOAN VINTILĂ, reprezentantul Ambasadei române la Paris, D-l LOUIS BRIOT, consilier general, D-l MICHEL HUNAU, deputat regional, D-l M. BAZIN, deputat european, D-l XAVIER AMOSÉ, primarul de la Nort-sur-Erdre și D-l IOAN CĂRBUNE, primarul nostru, în prezența unui numeros public însoțit de importanța momentului și ai unor reprezentanți ai mass-media a avut loc primul set al oficializării acestei calde fraternități, eveniment mult așteptat.

Actul al doilea al ceremoniei va avea loc, firește, în Maieru, la sfârșitul lui mai 1998.

În discursurile lor, cei doi primari au avut prilejul să dezvăluie bilanțul bogat și emoționant al obiectivelor realizate deja între cele două comunități, în diferite domenii: ajutor economic, schimburi culturale, școlare, sportive și social-administrative etc. Ei au prognozat, de asemenea, posibile obiective de viitor menite să consolideze relațiile noastre frățești.

Apoi, primarii au oficiat prin semnătură, documentul de înfrățire și au făcut schimburi de cadouri. Primarul nortez a oferit o frumoasă miniatură cu păpuși în costume bretonne și măierene, prinse într-o simbolică horă a fraternității, o machetă a tractorului cu remorcă ce se va dona apoi, în mărime naturală... Primarul măierean a oferit la rândul său o impresionantă sculptură în lemn, cu cai prinși într-un patetic elan spre înălțimi (autor, Login T. Berende).

Reținem cu mare plăcere bogata și inspirată expoziție artizanală aranjată cu o măiestrie deosebită în acea frumoasă sală de cultură, în ambianța căreia am trăit cu toții acest eveniment de neuitat.

Tot cu acest prilej, fiecare membru al delegației noastre a primit, alături cu alte însemne, câte o plachetă purtând inscripția momentului: „JUMELAGE - ÎNFRĂȚIREA Nort - Maieru, 26 septembrie, 1997”.

De asemenea, poșta locală a editat o carte poștală specială, înfățișând o avântă horă comună în care sunt prinși perechi de dansatori în costume specifice celor două localități.

Pretutindeni ne întâmpinau drapelul românesc și zămbete binevoitoare, afișe care arătau într-o manieră inspirată aspecte din programul evenimentului la care luam parte.

De la serviciile religioase, până la numeroasele și atât de folositoare vizite în întreprinderi și instituții locale, școli și asociații, de la neîntrecuta ospitalitate și grijă a familiilor care ne-au găzduit, până la înălțimea trăirilor sufletești prilejuite de bogăția și surprizele spectacolelor artistice, de la prestația ghidajului obiectivelor vizitate, până la ineditul orei însorite de pe malul Atlanticului, de la seninătatea și optimismul firesc al amfitrionilor până la seninătatea și puritatea acelor zile de final de septembrie, în ambianța cărora am îmbrățișat cu privirile și cu inima neîntrecuta rânduială și ordine franceză, toate acestea la un loc și încă ceva în plus, au avut darul să ne întregescă imaginea unui popor și a unei țări cu puiluitoare civilizație.

O mențiune aparte se cuvine alcătuitorilor unui program de excepție, instructiv, educativ și sentimental pentru noi toți.

Sperăm că și impresia pe care toți membrii delegației noastre au știut s-o lase în amintirea localnicilor și autorităților, pe întreg parcursul programului de vizită, atât în momentele oficiale, cât și în clipele luminoase petrecute în intimitatea acestor familii îndrăgite, să fi fost bună, pe măsura generozității cu care am fost înconjurați pretutindeni.

Distanța geografică și osteneala celor peste 2500 de km parcursi au dispărut sub cuplerea înfrățitură a acestor intense și durabile impresii. Cei doi șoferi: Ferencz Ioan și Păgășan Radu din Cluj Napoca au dovedit și ei că profesionalismul poate fi dublat de un comportament delicat,

NORT-SUR-ERDRE Un jumelage aux pommes

C'était une première dans le département. Solennelle, émouvante et simple à la fois... telle a été, ce week-end, la cérémonie de jumelage entre Nort-sur-Erdre et la commune roumaine de Maieru, les deux conciliants.

Urmează acum ca, cu gândul la rolul de gazde pe care îl vom oficia în primăvara următoare să ne mobilizăm cu toții - așa cum am mai dovedit și în alte dăți că știm s-o facem în momentele mari - spre a pregăti totul din timp, cu imaginație și cu meticulozitatea pe care nu ți le poate da decât sentimentul profund al frățerării.

SEVER URSA

Loire-Atlantique PAGE 2

C'EST UNE PREMIÈRE DANS LE DÉPARTEMENT

Nort-sur-Erdre maintenant jumelée à la ville roumaine qu'elle parrainait

C'était une première dans le département. Solennelle, émouvante et simple à la fois... telle a été, ce week-end, la cérémonie de jumelage entre Nort-sur-Erdre et la commune roumaine de Maieru, les deux conciliants.

Mais c'est avec émotion que dans la salle des fêtes, Pierre Le Goffec, le premier magistrat de Nort-sur-Erdre, Xavier Amosé, a reçu la délégation roumaine conduite par son homologue, Ioan Carbone. « Ce jumelage constitue ce qui, en 1992, n'était qu'un geste de solidarité pour aider Maieru à rester debout, à sau- ver son patrimoine et son his- toire. Au fil des années, des contacts se sont transformés en une solide amitié qui nous ont conduits à nous unir plus étroitement et à partager nos expériences pour assurer ensemble. Cette cérémonie, soutenue par l'Union euro- péenne, la Région et le Dépar- tement va désormais sur une participation concertée des projets de la municipalité de Maieru ».

Respectant un protocole minutieusement élaboré, les maires de Maieru et de Nort- sur-Erdre ont alors procédé à la signature du serment de jumelage scellé par une por- tion de main trempée qui sera déposée dans l'urne des deux villes sœurs.

L'émotion tangible des acteurs de cet événement s'est vite transformée au dubité et plus particulièrement à la dépas- sion nourrie grâce à la tra- duction fidèle des protocoles effectués par le jeune Lancel. Émotion toujours, lors de l'association des hymnes fran- çais, roumains et européens par l'harmonie Sa-Michèle et de l'interprétation d'un chant roumain par la chorale « Au fil de l'Érde ».

Félicitations, échanges de cadeaux et embrassements... ceux du maire de Maieru, Ioan Carbone, qui a très simple- ment exprimé sa gratitude à l'égard des Nortais : « Cette cérémonie scelle des relations qui, sous le signe de l'uni- versité des bénéfices. Apres des 5 ans habités de Maieru et d'Érde, je souhaite que ce jumelage soit le symbole d'une fraternité et d'échange que se transmettent les vic- timités à venir ».

Mais c'est l'ouverture rus- sienne au moment même où les associations de jumelage ont été créées lors des négociations effectuées le jour- même des deux villes. Pour à leur, les représentants de l'ambassade de Roumanie, le conseiller général, Louis Briot, et les deux députés, Jean-François Hénault et Jean- Louis Briot, ont sou- ligné les avantages d'une poli- tique de coopération euro- péenne. Le Briot, rappelant que le Département s'efforce d'aler tous les événe- ments de rapprochement entre les communes des pays européens, souligne que le conseil général va participer au financement du camion et de la remorque destinés à la collecte des ordures ména- gères à Maieru.

Pour M. Hénault, « en tant que député européen, je suis fier de participer à un acte de solidarité et de coopération européenne ».

La députée européenne, Jean- Pierre Hénault, est lui aussi fière à l'égard de ce jumelage et de la coopération européenne. « Cette cérémonie de jumelage est un véritable acte de fraternité européenne. Nort-sur-Erdre est représentée à la quatrième capitale de l'Europe européenne ».

A.D.

Une cérémonie officielle organisée d'émotion qui associe les deux villes depuis 1997

MAIERU - NORT-SUR-ERDRE

Entuziasm și prietenie

Am avut privilegiul de a face parte din delegația comunei, care a participat la ceremonia înfrățirii oficiale cu localitatea Nort-sur-Erdre - Franța.

Pentru mine, contactul cu Franța, cu locuitorii ei, cu civilizația și chiar cu bucătăria ei, nu mai constituia o surpriză. Era pentru a treia oară când întâlneam această frumoasă țară. Surpriza o constituia, însă, locul unde trebuia să consfințim o prietenie ce s-a înfiripat de câțiva ani buni între Maieru și Nort-sur-Erdre. O legătură spirituală nu o înlocuiește pe cea directă, ci o completează cu prisosință.

Am o grămadă de prieteni acolo, pe care i-am găzduit nu o dată, la Maieru, deci iată-mă în postura de a-i reîntâlni la ei acasă.

Realitatea a depășit așteptările. Cu proporțiile firești, toți ne-am simțit ca acasă, începând de la primire și până la ultimele îmbrățișări de despărțire.

Ar fi nevoie de mult spațiu și multe cuvinte pentru a descrie multitudinea de momente inedite pe care le-am parcurs împreună cu prietenii din delegația Maierului. Reprezentam oficial, acolo, tineretul dintr-o tânără organizație cu nume simbolic „Floarea de Colț”, și e firesc să relatez mai ales fapte ce țineau de această problemă.

Tinerii francezi nu sunt nici mai frumoși, nici mai deștepti decât ai noștri. Au, în schimb, acea dezinvoltură în modalitățile de abordare a problemelor vieții, specifică civilizației occidentale. Această dezinvoltură le-o dă, fără îndoială, lipsa greutăților cotidiene, existența multiplelor resurse de afirmare pe care le au, a inepuizabilelor mijloace materiale pe care le găsesc în orice domeniu, în comparație cu tinerii noștri care cheltuiesc energie înzecită numai ca să și le închipuie. De aceea, învățătura și petrecerea plăcută a timpului liber nu este singura lor preocupare. Majoritatea fac parte din câte o organizație mai mult sau mai puțin conturată. Mulți sunt implicați în acțiuni benevole cum ar fi activitățile de asistență a persoanelor în vârstă, mai ales la nivelul caselor de bătrâni, unde prestează cu entuziasm orice fel de activitate, ori în acțiuni obștești, culturale, sportive în care se implică de fiecare dată din tot sufletul.

Impresionează, mai ales rapiditatea cu care se organizează, de multe ori fără ajutorul adulților, totdeauna pe baza unui program bine stabilit. Apoi, lucru important, tot ce-și propun respectă și finalizează neapărat.

O latură importantă a preocupărilor lor o reprezintă ecologia. Încă de mici, au inoculată în comportament obișnuința de a proteja locul în care trăiesc în multitudinea ei de manifestări; nu aruncă orice și oriunde, nu distrug de dragul de a distruge, nu murdăresc și au o atitudine deosebit de responsabilă față de cei care o fac. Un simplu exemplu poate fi edificator: în majoritatea țărilor occidentale se manifestă o tendință îngrijorătoare: scrisul și desenatul pe pereți. Pe lângă aspectul inestetic, aceste „opere” nu pot fi remediate ușor din cauză că sunt executate de obicei cu vopsele spray pentru mașini. Ori, tinerii au găsit remediu: au cerut municipalității să le construiască ziduri speciale pentru acest gen de manifestări, iar municipalitatea a primit ideea cu entuziasm...

Pe tinerii din organizația „Adjhime” i-am găzduit timp de două săptămâni la Maieru. Am scris pe larg, la timpul potrivit, despre sejurul lor aici. I-am întâlnit aproape pe toți acasă la ei. Bineînțeles, au mai crescut, s-au maturizat, o parte sînt deja studenți, dar au rămas aceiași entuziaști. Au participat benevol în toate activitățile implicite înfrățirii noastre oficiale: la servitul mesei și debarasarea ei, ca însoțitori ai per-oanelor oficiale, la cazarea oaspeților, chiar la servicii de baby-syter. Și totdeauna cordiali, supli și cu zâmbetul pe buze, deși organizația lor are tematică ecologică.

Au un sediu extraterestru de bine dotat, în care se întâlnesc aproape săptămânal. Contactul cu ei ne-a ajutat să le înțelegem mai mult mentalitatea și să încercăm să le preluăm din lucrurile bune pe care le întreprind. Acest contact, va fi fără discuție, mult mai activ, probabil în anul viitor, când și tinerii noștri din organizația „Floarea de colț”, vor fi oaspeții lor de suflet.

Ar fi multe de spus despre viața tineretului nortez, esențialul mi se pare similitudinea între idealurile lor și ale noastre, ce are ca rezultat superbe prietenii încheiate reciproc. Chiar dacă noul indicator rutier din centrul comunei Nort-sur-Erdre ne arată „Maieru 2500 km”, distanțele sufletești dintre acești tineri minunați sunt mult mai apropiate.

Nu pot încheia fără să remarc seriozitatea și competența simpaticele delegații măierene ce a reprezentat, nu numai oficial, ci și sufletește, comuna noastră în acest periplu francez.

Prof. LIVIU URSA

Impresii de călătorie

D-na Clara Edit Rațiu, secretară a Primăriei Maieru, este una dintre primele consătențe care a luat legătura cu reprezentanții ai locuitorilor din Nort sur Erdre. În cele ce urmează, își deapănă câteva amintiri și relatează evenimentul înfrățirii.

Destinul a făcut ca după maturitatea de gândire a membrilor delegației evenimentele din Decembrie 1989 care în cele două săptămâni a acționat ca un

Fotografie cu elevi măiereni apărută în ziarul francez „Quest - France”

imediat, să îmi rezerve surpriza să cazez două persoane cam de vârsta mea, venite din Franța în aprilie 1990, fără să fi bănuieț atunci că acest fapt se va transforma într-o mare și adevărată prietenie.

D-na Robin Mireille, cetățeană de onoare a comunei Maieru și președinta de onoare, actualmente, a Comitetului de înfrățire Nort-sur-Erdre și Maieru, a fost una din invitatele mele, care apoi mi-a cerut să-i scriu și să devenim adevărate prietene, „în realizarea scopului propus” (citată din discursul dumneaei de la Ceremonia de semnare a documentelor oficiale de înfrățire din 26-28.09.1997 din Franța).

Din această prietenie s-a născut o relație de înfrățire a două comitete din Nort sur Erdre și Maieru, pe parcursul a cca 6 ani, ca acum în zilele de 26-28 sept. 1997 să se oficializeze aceste relații prin semnarea jurământului de înfrățire, de către cei doi primari, Cărbune Ioan și Xavier Amoséé, la festivitățile organizate în acest sens în Nort sur Erdre cu participarea unei delegații românești de 18 persoane, cu adevărat reprezentativă.

Prin unitatea de idei și

corp comun, ceremonia a fost grandioasă prin simplitatea și naturalitatea specifică românească a fiecărui participant.

Fiecare membru al delegației, am plecat puțin timorați, căci nu știam ce ne așteaptă, ajunși însă acolo, unde frații noștri s-au întrecut pe ei înșiși în pregătiri, ne-am descrețit frunțile. Fiecare, pus într-un rol, având o anumită menire în această istorică înfrățire, s-a comportat atât de bine și de natural ca și cum și-ar fi cunoscut rolul dinainte și l-a exersat.

Datorită acestui fapt, vom continua activitatea noastră, la un nivel mult mai larg, iar la ședința ordinară a Consiliului local Maieru, din luna noiembrie 1997 se vor dezbate: programul, acțiunile și fondurile necesare organizării ceremoniei de semnare a documentelor de înfrățire de către cei doi primari, dar în Maieru de data aceasta, la sfârșitul lunii mai 1998.

Mulțumesc din suflet că am reușit, celor care au fost acolo și mulțumesc celor care vor fi cu noi aici. În acest fel vom putea demonstra maturitatea gândirii noastre, simplitatea și acuratețea faptelor noastre și buna cunoaștere a tendințelor internaționale pe plan european.

Vă doresc spor la treaba!

CLARA EDIT RAȚIU

Pagina elevului

Elevii Școlii Generale „Liviu Rebreanu” reușiți la licee în anul școlar 1997/1998

1. Lorinț Octavian -VIII A- Liceul silvic Năsăud
2. Hodoroga Anuța -VIII A- Liceul Industrial Iacobeni
3. Bernde Daniel -VIII B- Liceul „Liviu Rebreanu” Bistrița
4. Buzilă Daniela -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
5. Cotu Ilie -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
6. Croitor Ion -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
7. Fontu Dănuț -VIII B- Liceul „George Coșbuc” Năsăud
8. Moldovan Ancuța -VIII B - Liceul Teoretic Vatra Dornei
9. Pârlea Silviu -VIII B- Liceul Industrial Iacobeni
10. Rebrășorean Viorel -VIII B- Liceul de transporturi, profil informatică, Cluj-Napoca
11. Sigartău Eduard -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
12. Mihăilă Crina -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
13. Cîmucă Rebeca -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
14. Pui Anuța -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
15. Zăgrean Anton -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
16. Ureche Ioan Adrian -VIII B- Liceul Silvic Năsăud
17. Flămând Vasile -VIII B- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
18. Buia Florica -VIII C- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
19. Ilieș Petrică -VIII C- Liceul „George Coșbuc” Năsăud
20. Pârlea Aurel -VIII C- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
21. Rațiu Adrian -VIII C- Liceul „Liviu Rebreanu” Bistrița
22. Strâmbu Angela -VIII C- Liceul „George Coșbuc” Năsăud
23. Ursa Paraschiva -VIII C- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
24. Bolfă Ana Maria -VIII D- Liceul Industrial Iacobeni
25. Bors Doru - Alin -VIII D- Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
26. Cărcu Ovidiu -VIII D- Liceul de transporturi Cluj Napoca
27. Dumitru Daniel -VIII D- Liceul de transporturi Cluj-Napoca
28. Isip Alexandru -VIII D- Liceul „Liviu Rebreanu” Bistrița
29. Negrușer Augustin -VIII D- Liceul „George Coșbuc” Năsăud
30. Pui Ioan -VIII D- Liceul de transporturi Cluj Napoca
31. Ureche Victorița -VIII D- Liceul Industrial Iacobeni
32. Candale Valer -VIII B- Liceul Mecanic Siret

Elevii Școlii Generale „Justin Ilieșiu” din Anieș reușiți la licee în anul școlar 1997/1998

1. Avram Maria - Liceul Pedagogic „George Coșbuc” Năsăud
2. Avram Dorel Virgil - Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz Băi
3. Frunză Raul - Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
4. Irini Ana Elena - Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi
5. Lorințiu Anca - Liceul Industrial Iacobeni
6. Măgurean Nelu Maxim - Liceul Economic Bistrița
7. Scridonesi Mihai - Liceul Silvic Năsăud
8. Sângeorzan Ancuța - Liceul Industrial Iacobeni
9. Sidor Lazăr - Liceul „George Coșbuc” profil informatică
10. Tămaș Docica - Liceul „George Coșbuc”

Năsăud

Elevii Școlii Generale „Liviu Rebreanu” din Maieru și ai Școlii Generale „Justin Ilieșiu” din Anieș reușiți la școli profesionale (altele decât cea din Maieru)

1. Dumitru Filip Ioan -VIII A- Școala profesională silvică Năsăud
2. Dumitru Ioan -VIII B- Școala profesională CFR Cluj Napoca
3. Naroș Adrian -VIII B- Școala profesională CFR Cluj Napoca
4. Avram Dumitru -VIII C- Școala profesională Motru
5. Borș Gavrilă -ANIEȘ- Școala profesională mecanic auto Bistrița
6. Candale Cristina -ANIEȘ- Școala profesională Arad
7. Hangea Aurel -ANIEȘ- Școala profesională mecanic auto Bistrița
8. Scridonesi Floarea -ANIEȘ- Școala profesională comercială Bistrița
9. Vârtic Filip - Florin -ANIEȘ- Școala profesională mecanic auto Beclean

Proza

Dinozaurul cei bun

(basm)

Capitolul III

După plecarea acelei bătrâne bune, prințul cel tânăr s-a rugat lui Dumnezeu. El și-a găsit o soție bună și frumoasă care a născut trei copii în trei ani. Erau frumoși copiii și părinții le-au pus nume: Mălin, Călin și Cosmin.

Ei au crescut mari și s-au făcut puternici. Tatăl lor, prințul, a îmbătrânit. Avea mulți dușmani răi.

Am uitat să vă spun de la început că în pădurea de lângă palat trăiau niște animale ciudate și rele: un lup cu zece picioare, o capră cu zece coarne, o oaie cu lâna de foc, un cal cu corn mare în frunte, o vulpe feroasă cu coadă de lavă topită, o bufniță cu ochi de jar, un om foarte urât, cu dinți de vampir, un urs uriaș cu doi colți de oțel și un șobolan de foc.

Într-o zi, toți acești dușmani au atacat palatul prințului. Dar de data asta au învins prințul și copiii lui, așa cum au învins ei de multe ori.

Dușmanii cei feroși au reușit să scape cu viață și să fugă. S-au ascuns prin peșterile din pădure.

Capitolul IV

Într-o zi de primăvară, prințul cel bătrân se privea în oglindă și observa că se făcea tot mai mic, tot mai mic, până a dispărut ...

Feciorii erau acum mari: Mălin de 20 de ani, Călin de 19, iar Cosmin de 18 ani. Mama lor, prințesa Elisabeta, avea acum 73 de ani, iar prințul care a dispărut avea 120 de ani.

Cei trei feciori purtau paloșe de fier și săbii de aramă cu mânere de aur greu. Eu, Călin, autorul basmului, vreau să mai spun că Elisabeta era o extraterestră. Pentru că atunci când Călin a atins-o din greșeală cu teaca sabiei, prințul cel tânăr i-a zis:

- Te-am lovit rău, mamă?

Steaua

O stea venea spre noi
O priveam cu gingășie uitându-ne la flori.
Clipea cu raze calde în a ei privire
Ca luna luminând a florilor câmpie

Și, prin noaptea- adâncă, steaua strălucea,
În pădure luna, nu se mai vedea,
Dar, spre dimineață, steaua cea mai mândră
Stătea supărată și era mai blândă.

În a doua noapte, stelele pâliră,
Steaua cea mai bună, totuși mai suspină,
Trece noaptea neagră, vine dimineața,
Stelei i se scurge, chiar și toată fața.

Croitor Valentin Tinel
clasa a IV-a

Primăvara

Se simte căldura
Cu soarele puternic
Și cerul senin cu stele.
De nici nu le poți număra.

Firul verde de iarbă,
Și-a scos capul la lumină
Și florile toate înfloresc
Cu mirosul lor de parcă te amețesc

S-a topit zăpada,
Și se vede curgând la vale
Ca un râu,
Încet și șopotind.

Ici colo, prin iarba care a crescut,
Se văd fluturi zburând lin
iar corul păsărelelor,
Se aude peste tot.

RODICA DASCĂL
Școala Generală „Justin Ilieșiu” Anieș

- N-am simțit, dragul mamei, pentru că eu sunt robot.

- Mamă, dar cine ești tu?

- Eu sunt Clentitera.

- Și cine e Clentitera?

- Clentitera este o extraterestră.

Călin a rămas uimit de mama lui.

(va urma)

CĂLIN URSA
cl. a IV-a B

Și ei vor fi elevi

foto: Login T. Berende

Nume proprii preluate și prelucrate de Rebrenu din propria-i familie (2)

Herdelea, Maria - nume folosit de Rebrenu în romanul *Ion* pentru mama sa, Ludovica Rebrenu. Încă din *Caiete*, p. 7-8, într-o scrisoare trimisă fiului ei, ea își schițează în linii mari un autoportret: „Viață grea cum am avut eu puține și rare mame există, cu deosebire mame cu spirit... De la începutul vieții am avut tot greutate, grijă, și într-ale mele și în ale bărbatului pe care tot eu a trebuit să-l conduc, să-l abat, să-l atrag cu multă forță de la ce el în a lui nesocoteală a apucat. După ce am fost destinată a fi mamă la multe capete de oameni, altele mai cu spirit, altele mai ușurele, am avut o învălmășeală, o trudă cu mici, cu mari lupte și sufletești și trupești, prin care puterile mi s-au slăbit, boalele m-au atacat, așa că, ca prin farmec, am trecut peste toate. Toată viața-mi pare acum numai un vis, un vis în care mi s-arată toate greutățile, toate suferințele vieții”². Frumoasa Ludovica Diugan pare mai puțin impulsivă în romanul *Ion* dar își păstrează alte calități ca și în realitate și anume înclinații literare și artistice, amatoare de teatru, cu o voce simpatică și duioasă. Mama scriitorului era obișnuită cu interpretarea teatrului popular și a unor piese de Alecsandri. În romanul *Ion* sunt menționate în portretul Mariei Herdelea, înclinațiile sale teatrale. Dorințele proprii neimplinite o îndemneau pe dascăliță să-i învețe pe numeroșii săi copii să recite și să cânte frumos¹. Cântecul ei preferat, patriotice și romanțe au fost strânse într-un caiet și se află la Muzeul din Năsăud. În romanul *Ion*, Maria Herdelea „era fată de țaran de pe la Monor dar pentru că umblase întotdeauna în straie nemțești și mai ales că s-a măritat cu un învățător, se simțea mult deasupra norodului și avea o milă cam disprețuitoare pentru tot ce e țărănesc”. Cu același nume este amintită în *Opere*, vol. 8 p. 672.

Herdelea, Titu - după mărturisirile scriitorului „are multe, toate sau numai unele trăsături ale lui”². Deși șters, fără personalitate în romanele *Ion*, *Răscoala* și *Gorila*, Titu va face legătura dintre oraș și sat, dintre țărani și orășeni de diverse nuanțe, iar pentru a se mișca mai ușor dintr-un mediu în altul, scriitorul l-a făcut pe poet, versificator patriot, dar sortit unei existențe mediocre. Acest „alter ego” al lui Rebrenu ca tânăr în căutarea rostului în viață, în conflict temporar cu generația părinților săi, deși sentimental și entuziast, este cel mai în drept să-l reprezinte pe scriitor la vârsta respectivă. Rebrenu ca scriitor realist și-a întrupat un frate geamăn, un poet care să exulte liric sau să paradeze metaforic. În romanul *Ion*, Titu avea 23 de ani și era înalt, cam deșirat, cu o față lătareasă, ochi albaștri spălăciți și o frunte largă. În romanul *Gorila*, Titu se menține ca nepot al moșierului Miron Iuga și este gardist. În *Caiete* apare și, sub numele Titu Taloș din *Minunea Minunilor* - roman proiect, sub forma Titu Alexe. Acest personaj straniu, de rangul al doilea ca importanță, compus din imaginația scriitorului are în alcătuirea sa numele latin Titu. El este reluat și în *Opere*, vol. 8. P. 593.

Herdelea, Zaharia - nume sub care apare tatăl scriitorului în romanul *Ion* ca dascăl umil și prudent în interesul familiei cu mici slăbiciuni, zbatându-se eroic între atâtea nevoi, sullet bun dar slab, oportunist din sărăcie, cu o casă de copii, cu fete romanțioase, duios și martir totodată. Vasile Rebrenu reușise să tipărească la Brașov în anul 1901, o broșură cu o prelucrare de folclor intitulată: „Armeanul neguțător și fiul său Gherghel”. Ambele nume sunt schimbate față de numele real. El este reluat și în *Opere*, vol. 8. P. 672. Numele de familie Herdelea este de origine maghiară.

2. Apud. Nicolae Gheran, *Cuvânt înalte*, Liviu Rebrenu, *Caiete*, Cluj-Napoca Ed. Dacia, 1974, p.8.

1. Stancu Ilin, *Liviu Rebrenu în atelierul de creație*, Ed. Minerva, Buc. 1985, p. 87
2. Liviu Rebrenu, *Jurnal*, vol. I, p. 403

Gândind la Rebrenu

S-ar zice că atunci a plouat cu stele. Stele la poale de munte. Stele desprinse din constelația ciobanului mioritic, revărsate peste întinderi pentru a-i lumina pașii. Stele tremurând deasupra munților, torțe vii, aprinse care salutau bucuria unei familii dar care va fi să fie bucuria unui neam întreg.

Și, ca la orice eveniment deosebit, a fost sărbătoare. Muntele l-a recunoscut bucuros, l-a ocrotit, l-a alintat și i-a dat putere, hărăzindu-i o coastă pe măsura piscului său.

Falnic se cutremurau codrii de brad sub pale de vânt. Sub geana de lumină a unei poieni se auzea atunci și glas de fluier. Glas blând, doinit, ca un cântec de leagăn îngânat de susurul apelor.

Amintirea celui născut acum mai bine de 100 de ani, primește valoarea unui simbol. Un simbol a ceea ce înseamnă truda scrisului dar și biruința lui.

Multe și anevoioase i-au fost drumurile. Dat i-a fost, însă, să răzbească în șlefuirea slavei românești căreia i-a adăugat sclipirile unei nestemate.

Cutezător și mândru s-a ridicat din ținuturile noastre năsăudene și bistrițene, pentru a se dăruii întregului popor, ca o ploaie binefăcătoare de vară.

A iubit și a crezut în cuvântul sincer, în adevărul artei și în revărsarea tumultoasă a vieții. A îndrăgit și a respectat pe cei „mulți și umili” cărora le-a închinat imnuri veșnice.

Acum, la ceas de aducere aminte și de sărbătoare, se cuvine să ne reamintim că opera literară rebreniană rămâne un model al unei conștiințe și că numele „celui care a dat vieții o operă și operei o viață”, va străluci întotdeauna ca stelele dintr-o noapte senină de noiembrie.

prof. OVIDIU PETRI

„Bătrânețe, haine grele...”

foto: Larion Cărbune

MAIERU - file de monografie (7)

Cu privire la originea numelui comunei Maieru, publicăm în revista noastră, după cum ați constatat, stimați cititori, un amplu și aprofundat studiu al D-lui dr. Valer Scridonesi - Călin, fiu al satului. Într-un episod următor ne propunem să sintetizăm constatările cercetătorului amintit, coroborându-le și cu alte date pe care le-am cules în cursul documentării.

În continuare, ne vom referi tot la istoria îndepărtată a localității. După afirmațiile lui Emil Boșca - Mălin și ale preotului Iuliu Pop, documentate în valoroasele lor lucrări monografice, este de crezut că vechile mine în cariere deschise din hotarul comunei, situate la poalele Măgurii din Sus, precum și urmele cetății de la Anieș/2 dovedesc că începuturile comunei noastre trebuie căutate „în negura vremurilor”.

Așa cum am mai spus, unele tradiții locale dublează cu îndestulare aceste dovezi istorice și arheologice, indicând că cea dintâi așezare a satului a fost locul numit „Drogomana”, o mică adâncitură între colinele din nord ale teritoriului de azi al comunei și Șesul din Sus, un loc bine adăpostit de pădurile existente atunci până în întinsul luncii Someșului. Acolo, „pe Drogomana”, cum spun localnicii, a fost atestată existența unei vechi mănăstiri și a unui cimitir.

Cu siguranță că satul exista, ca o mică așezare de munte, încă înainte de anul 1440, când, alături de Rodna și alte câteva localități menționate într-o diplomă de „donăție”, scrisă în latină, în care Elisabeta, regină a Ungariei, a dat ordin să fie pus un oarecare Mihail Jakab, comite al secuilor, în posesiunea castrului părăsit de la Rodna și a satelor aparținătoare pe atunci: Maier, Năsăud, Telciu, Zagra, Mocod, Salva și Rebra, „... care în mare parte sunt goale și despuiate de locuitori”. Prin urmare, satul exista cu mult înainte de anul amintit, ba chiar a invaziei mongole din 1241, când Rodna a fost distrusă aproape în întregime. Argumente ale vechimii rămân și toponimele noastre dintre care unele provin chiar din substratul dacic, ori din contactul cu slavii migratori: Runc, Haj, Balsâna, Vernerea, Butiana, Hargiula, Cormana (Cormaia), Jăreada, Colnic, Vărăriște ș.a.

Remarca de mai sus cu privire la satele „goale și despuiate de locuitori” se explică prin pustiitoarea invazie mongolă, dar și prin epidemia de ciumă neagră care a bătuit Transilvania în anii 1349-1350/3.

Obiectele din colecțiile muzeului nostru sătesc, dovezi ale unor ocupații străvechi ca: păstoritul, lucrarea pământului, minierul, stupăritul, piuăritul, morăritul, plutăritul, etc. sunt reflectate și în miezul unor balade și obiceiuri arhaice, alături cu atâtea imagini înfiorate ale unor evenimente cumplite care au plămădit din moși strămoși dârzenia proverbială a oamenilor acestui meleag de vatră străbună.

SEVER URSA
(va urma)

- 1) Milu Mălin, *Contribuții la monografia comunei Maieru - Însemnări pe răbojul vremii*, Cluj, 1936, Tipografia „Românul”, pag.9
- 2) Iuliu Pop, *Istoricul parohiei Maieru*, manuscris, 1938, pag.1-2;
- 3) Boca, Pompei, *Rodna în orânduirea feudală*, în vol. Ms. „Rodna la 750 de ani”, p. I, pag 41-95

Poezi maireri

Dor de trecut

Lumini jucăușe în codrii dansând
Prin vântul ce-adie pierdut,
Mă-ndeamnă să beau efemerul în gând
Că-n vene mai simt pulsul lumii bătând
Și-n inimă Dor de Trecut.

Tu stai visătoare cu gândul răpus
De veșnicul Mare Durut.
Noi știm fiecare că totul e Sus,
C-aici pe pământ răsăritu-i apus,
Plăcerea e doar un minut.

Văpaia din tine ce-ardea luminând
Întreaga mea viață, cu dor,
Precum lumânarea s-a stins: fumegând,
De-aceea armură de lauri nicicând
N-oi mai avea, căci toate mor ...

În noaptea târzie aștept gânditor
Să curgă lumina din stea,
Fiindcă-s cuprins de tăcere-n pridvor,
Iar dorul din mine m-apasă ușor
Spre glia hidoasă și grea

Drd. GRIGORE AVRAM

Sg. Băi, 19.X1997

ȘTIRI

Director nou

Începând cu data de 21.12.1997, noul director (cu delegație) al Școlii Generale „Liviu Rebreanu” din Maieru este dl. prof. Larion Cărbune. Îi dorim succes! (I.C.)

Drușca

foto: Iacob Hangea

Opinii

Biblioteca și bibliotecarul

Despre valoarea educativă și formativă a cărții și a bibliotecii au scris prin vreme, harnic și cu dăruire, multe figuri de seamă, cărturari de vocație, literați și pedagogi, oameni de știință și politici, subliniind infinitele cuprinsuri de adevăr și de frumos ale cuvintelor tipărite. Prelungindu-se în lucrări cu toate simțurile, omul a adus în câmpul comunicării purtători noi de informații, adâncind, diversificând colorând și particularizând mesajele în funcție de scopuri și de nevoia lui de a prelua mai deplin lumea de semne care-l înconjoară. Dar, oricâte cărări noi s-au deschis pentru această veșnic neobosită sete de drumuri către alții și către sine, cartea a rămas imperiul solar al totalei biruințe și libertăți, miracolul care așază împreună clipa cu vremea și autorul cu lumea, lăsând fiecărui cititor dreptul de a rămâne el însuși, filtrând, adoptând, refuzând sau combătând, mereu supus chemării și totdeauna stăpân pe răspunsuri.

Cât despre bibliotecă, cu toată aparența lor de dinozauri stranii și greoi într-o lume atât de dinamică, cine se mai îndoieste de forța lor educativă și formativă, cine le mai poate ignora existența indispensabilă progresului uman?

Biblioteca publică nu este o lume a spectacolului și a spectaculosului zornăitor, dar oare ce spectacol poate fi mai cuceritor ca jocul sublim al adevărului, și al frumosului la care actorii sunt marile spirite ale umanității, iar scena - adesea modestă dar cât de feeric luminată - este cea reprezentată de pereții ei de esențe?

Biblioteca nu este o lume a gloriei răsunătoare sau a fastului, dar care victorie e mai de preț decât cea împotriva uitării? Odată cu primul semn de dincolo de memorie, omenirea a inventat, fără să știe, bibliotecile tuturor vremurilor. Imaginările mașini ale timpului există de mult în liniștea lor înțeleaptă și oamenii au învățat să colinde înfiorați, cu ajutorul lor, meleagurile de azi dar și de mâine.

Biblioteca nu este un câmp al rodului care se măsoară cu puterea numărului așezat sub lucruri, dar ce rodire e mai de preț decât cea a gândului răsărit dintre umbre? A avea bibliotecă și a le cinsti cum se cuvine cu vorba și cu fapta înseamnă a potoli și a întepi cea mai arzătoare sete a omului: aceea de a trăi prin veșnicia de dinaintea lui și de dincolo de el chemarea clipei pe care o străbate.

Dacă știm atât de bine ce putere are cartea și ce hotărâtoare în viața unui popor poate fi puterea de ape adânci și line ale bibliotecii, nu știm însă întotdeauna să așezăm împreună componentele aceluiaș întreg, să călăuzim pe aceeași cărare pașii. Bibliotecile nu trebuie considerate doar un izvor al educației, ci și ca un obiectiv important, profund generativ, al acestui proces.

Educația bibliotecii este o parte integrantă a educației culturale, un câmp larg în care se întâlnesc linii de forță pornind din zăcăminte inepuizabile ca: iubirea de artă, cultul muncii, al valorilor, al măsurii, simțul critic, disponibilitatea pentru nou, respectul pentru celălalt, apărarea bunurilor obștești, admirația pentru frumos, dragostea pentru noblețea și măreția pătimășilor ideii - și multe alte trăsături pe care le vrem în noi și-n cei din jurul nostru. Așadar bibliotecile publice dobândesc caracterul de unelte de mare productivitate intelectuală, de instrumente de reflectare și diseminare a documentelor și informațiilor pe care acestea le elaborează. Educația bibliotecii nu răspunde doar unor nevoi culturale și comportamentale, acestea putând deveni împlinitoare atât pentru colectivitate cât și pentru formația fiecărui om al zilelor noastre.

Modelele educaționale ale bibliotecii publice sunt cele ale culturii, umanismului, ale valorii și perenității.

Biblioteca este privilegiată în raport cu alte rețele și instituții deoarece în colecțiile ei se găsesc cumulate valorile care orientează interesele culturale, atât cele profesionale cât și cele spirituale, revendicate de omul contemporan. Ea a fost dintotdeauna un focar al culturii, rol pe care nu-l poate substitui și nici echivala nici una din rețelele așa-zisei culturi de consum. Nici chiar în epoca în care precumpănesc sursele de informare mass-media. Și exemple în acest sens ne oferă din belșug chiar țările cu intense programe de acest fel: S.U.A., Japonia, Germania, Franța etc.

Completarea culturii și îmbogățirea ei se fac și trebuie să se facă paralel, atât în perioada școlarizării, cât și întreaga perioadă adultă, evident în și prin instituțiile extrașcolare. Educația adulților ca și cea a „vârstei a treia”, într-un cuvânt, **educația permanentă**, se sprijină, cu prioritate, pe bibliotecă. Sau cel puțin așa ar trebui să fie. Se spune că biblioteca reprezintă trecutul și prezentul culturii, că este o școală căreia se cuvine a-i cunoaște rosturile. Dacă este vorba de biblioteca personală, trebuie să știi s-o alcătuiești, s-o reîmprospătezi cu cărțile la care revii din nevoi profesionale sau pentru plăcerea de a reciti cărțile de cultură generală preferate. Ea devine astfel o parte din bibliografia vieții noastre, a familiei, a personalității noastre. Biblioteca, în sine, este un act de cultură și, așa cum îl poate exprima pe un individ, poate exprima și o comunitate: școală, sat, comună, oraș sau țară. Ea a devenit o instituție fiindcă de ea sunt legate o serie de norme, un adevărat ethos. Sunt legate pasiuni, așteptări, comportamente și atitudini. Și, pentru ca să-i îndeplinească această misiune, ea trebuie să aibă, deplin conștientă, nu numai prin forța lucrurilor, funcțiile explicite ale educației permanente.

Observațiile făcute din perspectiva sociologiei culturii ne îndreptătesc să spunem că segmentul de populație tânără din școli, întreprinderi și instituții, ba chiar și din sistemul învățământului superior, prezintă carențe vizibile în ceea ce privește cultura generală, umanistică și artistică. În perioada de tristă amintire a dictaturii s-au redus până și orele de limba și literatura română, ceea ce n-a întârziat să se oglindească atât în exprimare, cât și în mentalitate și în cunoașterea precară a valorilor țării noastre sau ale altor culturi. În acest caz, nu totdeauna familia poate prelua sarcina de a stimula interesul pentru aceste domenii ale creației și cunoașterii umane. Este chiar cazul să depășim o anumită prejudecată. Educația artistică, în perioada de formare a tinerilor, nu are drept scop îmbrățișarea profesiunilor artistice și, cu atât mai mult, nu poate fi o modalitate distractivă, de petrecere a timpului liber. Cultura umanistă, inclusiv cea artistică, are darul de a stimula creativitatea, de a fi un real „antrenament” pentru dezvoltarea aptitudinilor intelectuale, ce urmează a fi mai apoi fructificate în variate împrejurări legate de producție, de proiectare sau de conducere eficientă. Studii de pedagogie și psihologie au dovedit că și acuratețea în realizarea produselor industriale depinde de educația artistică prin ceea ce numim în general simțul frumosului, al finisării, al bunului gust, al calității și inventivității.

(urmăre în nr. viitor)

MIRCEA PRAHASE

Stiri

— In memoriam —

Niculae Gheran la Maieru

În contextul „Zilelor Rebreanu” din luna trecută, organizate de Casa de Cultură a Sindicatelor din Bistrița, din inițiativa inimosului director Al. Cățcăuan, ne-a onorat cu vizita la Maieru cunoscutul istoic și critic literar NICULAE GHERAN, editorul operei marelui romancier, însoțit de d-na Mariana Nela Zare, actriță, d-l Ion Moise, redactor la „Răsunetul” și d-l I. Cățcăuan.

După vizitarea muzeului, unde oaspeții au fost întâmpinați de elevii-ghizi reuniți într-un grup vocal, condus de către profesorul de muzică Mircea Pioraș, care au prezentat un emoționant mini-concert cu colinzi. A urmat apoi la Căminul Cultural „Gr. Hangea”, o masă rotundă cu tema: „Cuibul visurilor” - de la realitate la ficțiune. Dl. Niculae Gheran a binevoit să răspundă întrebărilor puse de participanți și să aducă multe informații inedite despre viața și opera lui Rebreanu. (S.U.)

CONCURS

În perioada 25-26 septembrie, 1997 s-a desfășurat în localitatea Bușteni, județul Prahova, „CONCURSUL FASONATORILOR MECANICI - FORESTIERI”, - FAZA NAȚIONALĂ la care au participat și doi concurenți de la Sectorul forestier de Exploatare și Transport Anieș:

Pop George, în vârstă de 19 ani, clasat pe locul III la faza pe sector și locul I la faza pe societate. La Campionatul Național s-a clasat pe locul 6, cu 1568 de puncte din 44 de concurenți.

Vărtic Ioan, în vârstă de 23 de ani, clasat pe locul I la fața pe sector, se clasează pe locul 8 cu 1553 puncte la Campionatul Național.

Menționăm că ambii concurenți au fost la prima participare.

VASILE CREȚU,

Incompatibilitate

foto: Larion Cărbune

Dialog

cu dl. Prof. Augustin Rațiu,
directorul S.C. RAC S.R.L.

Redacția: D-le profesor, iată că visul măierenilor de-a avea TV CABLU s-a realizat. Avem în Maieru, la ora actuală TVR 1, TVR 2, Antena 1, RTL 2, Rai Due, Eurosport, Pro 7, Cartoon Network, Kabel 1 și TVE. Ce intenționați să faceți în continuare, pentru extinderea rețelei de CATV?

Rațiu Augustin: Intenționez să extind rețeaua spre Anieș și spre zonele Purcioaia, Valea Caselor, Haj precum și mărirea numărului de programe cu DISCOVERY și AMEROM. De asemenea, voi urmări îmbunătățirea calității programului TVR 2. În legătură cu programul PRO TV țin să subliniez faptul că mă voi strădui în lunile care urmează să contactez conducerea filialei PRO TV din Cluj-Napoca pentru obținerea aparatului necesare, în limita posibilului.

R: Ce greutăți întâmpinați la ora actuală?

R.A.: În general, nu sunt greutăți deosebite. Pe această cale anunț că taxa de deschidere se poate achita în două rate, prima rată fiind de 150000 lei. Cei interesați vor depune o cerere la sediul societății, care se află la Căminul Cultural „Gregoriu Hangea”.

R: Mulțumesc.

A consemnat ICU CRĂCIUN.

Vești bune

Consiliul Local Maieru și Primăria comunei, în frunte cu dl. primar Cărbune Ioan și dl. viceprimar Andronesi Ioan, au trecut la fapte; conductele pentru apa curentă au ajuns până la școală, s-a asfaltat Ulița Gării și se renovează Căminul Cultural „Emil Boșca - Mălin” dn Anieș; de asemenea, tot cu ajutorul Primăriei se zgrăvește Muzeul „Cuibul Visurilor”. Urmează asfaltarea altor străzi. (I.C.)

Sfințirea Bisericii Greco-catolice

În data de 26 octombrie a.c., a avut loc sfințirea noii biserici greco-catolice din Maieru. Au participat înalte fețe bisericești, oficialități din comună și din țară, invitați din comunele înconjurătoare. În numărul viitor vom reveni cu un reportaj despre acest mare eveniment. (I.C.)

Expozitie

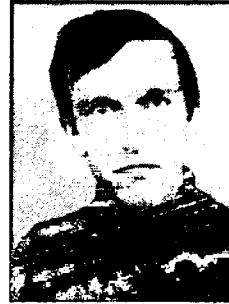
Joi, 23.10.1997, în sala mică a Căminului Cultural „Gregoriu Hangea” din Maieru a avut loc expoziția de grafică naturistă a clubului C.P.N. SCATIII, club condus de dl. Ilie Hoza. Publicul, în număr destul de mare, a apreciat lucrările expuse. Menționăm că expoziția s-a desfășurat sub genericul „Expo-grafica NATURA NORD” (I.C.)

Unitate de produse lactate la Maieru

S.C. Comeus S.R.L. din Maieru (manager dl. Hădărău Eusebiu) produce: brânză dulce, telemea dulce și sărată, smântână și cașcaval. Unitatea are trei puncte de colectare a laptelui: unul în Anieș, unul la sediul și unul la Vasilca Maria (pentru partea din jos a comunei). Prețul de achiziționare este următorul: lapte până la 3% grăsime: 1200 lei, între 3-4% grăsime 1250 lei, peste 4% grăsime 1300 lei. La cantități de peste 500 l/lună se acordă o primă de 50 lei/l. Menționăm că acesta era prețul pe luna octombrie, dar, din dialogul purtat cu dl. Hădărău Eusebiu, s-ar putea ca prețul să crească. (I.C.)

HORIA - RADU TELCEANU

(1946 - 1997)

Vineri, 31 octombrie, 1997, ne-a părăsit colegul, prietenul și consăteanul nostru, Dușu Telceanu (cum îi spuneam cei care l-am cunoscut).

După peste 30 de ani de muncă la școlile din Anieș și din Maieru,

profesorul de limba și literatura română a plecat dintre noi pedepsindu-ne etern cu o lacrimă de dor în sufletele noastre. În memoria noastră, dar și a celor ce vor veni după noi, vor rămâne sunt convins, altruismul, generozitatea, ambiția și optimismul său proverbial, virtuți rar reunite într-o personalitate. Generațiile de elevi trecute prin sufletul său devotat materiei predate nu-i vor uita truda și scrupulozitatea demonstrate în miile de ore dedicate lor.

Cu Dușu Telceanu, limba română de la Maieru a pierdut unul din cei mai merituoși profesori. Ca lider de generație, el a demonstrat prin atitudine și faptă ce înseamnă păstrarea demnității de intelectual. Menționez faptul că a fost cel mai tânăr profesor cu gradul I la școala din Maieru, o bună parte din lucrarea sa „Terminologia oierească în comuna Maieru” (avându-l prof. coordonator pe regretatul Romulus Todoran, de la Universitatea de Litere din Cluj) a fost publicată în „Arhiva someșană” vol. 3, 1975, la aceasta se adaugă și articolul publicat în „Cuibul Visurilor”: „Terminologie locală din Maieru în nuvelele lui Liviu Rebreanu” (nr. 1/ 1996).

Dușman al compromisului și al minciunii, el va rămâne un model de dascăl, pedagog și lingvist, care nu și-a greșit vocația. Preocupările sale extraprofesionale din domeniul muzicii, picturii, fotografiei, limbilor străine au fost un imbold spre autodepășire pentru cei care au trăit în jurul său. Satisfacția sa a fost întotdeauna mare când - vorba sa - ucenicul l-a întrecut pe maestru. Îmbinarea frumosului cu utilul l-a călăuzit întruna. Dragostea pentru carte, pentru spirit s-a împletit cu necesarul, reușind alături de devotata sa soție, profesoara de limba franceză, Cătălina să consruiască pentru fiu (acum student la Politehnica clujeană) și „nepoți” - cum îi plăcea să spună - două case. Oricare dintre colegi sau cunoscuți au găsit în casele familiei Telceanu Radu ospitalitatea și sfatul venite întotdeauna la timp.

Pentru angajații școlilor din Anieș și Maieru, dar și a altora care l-au cunoscut, însoțirea pe ultimul drum a profesorului Radu Telceanu a reprezentat un semn de respect și prețuire.

Fie ca memoria lui să rămână vie în sufletele noastre!

ICU CRĂCIUN

— Dreptul la replică —

Traduceri

Bryan Appleyard

Despre geniu

Conform Dicționarului explicativ al limbii române ADEVĂR înseamnă: 1. Concordanță între cunoștințele noastre și realitatea obiectivă; oglindire fidelă a realității obiective în gândire; ceea ce corespunde realității, ceea ce există sau s-a întâmplat în realitate. Adevăr obiectiv = conținutul obiectiv al reprezentărilor omului, care corespunde realității, lumii obiective, independent de subiectul cunoscător. Adevăr relativ = reflectarea justă dar aproximativă, limitată a realității.

MINCIUNA - 1, Denaturarea intenționată a adevărului având de obicei ca scop înșelarea cuiva; neadevăr; ... a duce cu vorba; ... înșelăciune, vicieșug. În interviul d-lui Ureche Ioan, din numărul trecut, interviu luat de către domnul Ursa Sever era vorba despre activitatea sportivă din trecut și prezent din comuna Maieru. Din acest interviu reiese că toate meritele pentru rezultatele sportive din școală și comună revin unei singure persoane.

A prezenta un adevăr trunchiat și a exagera anumite aspecte sau merite cu bună știință și în interesul „cuiva” este clar ca bună ziua că este o minciună.

Pentru a respecta adevărul să nu uităm că în vremea comunismului erau mai multe instituții cu atribuții în domeniul sportului: P.C.R., U.T.C., învățământ, sindicat, pionieri, Consiliul județean pentru Educație fizică și Sport, instituții care aveau sarcini precise în privința sportului de masă, sportului de performanță și nu în ultimul rând al selecției sportului de performanță.

După revoluție, singura instituție care mai face ceva în domeniul educației fizice și sportului la nivel local este Inspectoratul Școlar și pe ici pe colo câte un sponsor sufletist.

Având în vedere că în curtea școlii noastre este un mare șantier Construcție școală, sală de sport și centrală termică) neavând nici cele mai elementare condiții de lucru cu elevii, fiind nevoiți dascălii de sport să se transforme în paznici pentru a evita accidente, mă mir că cineva poate folosi această situație pentru a-și crea în sau altora anumite avantaje publicitare.

Dacă expresiile și cuvintele domnului Ureche Ioan îi aparțin întru totul, ori că suferă de amnezie (ceea ce nu prea cred), ori că cineva i-a pus obloane ca la cai pentru a vedea lucrurile în avantajul „dumnealui”.

Din moment ce este vorba de un mic istoric al educației fizice și sportului în comuna Maieru, ar trebui să ne fie rușine să nu amintim măcar doar câteva nume de profesori și activiști voluntari care și-au dăruit mult din timpul lor acestor activități. Să amintim doar numele câtorva inimoși voluntari ai sportului din Maieru, Bozbiți Emil, Voicu Gheorghe, Hădărău Ioan (decedat), Mihuț Ioan (preot în SUA), Petri Vasile, Sidor Alexandru fără a mai vorbi de profesorii de educație fizică, începând cu distinsul profesor Circu Maxim din Sângeorz Băi, cel care a inoculat „microbul” handbalului în școală și comună.

Sunt, foarte mulți cei care ar trebui amintiți aici, mă gândesc la sportivii amatori care își cumpărau echipamentul pe banii lor, își plăteau transportul și masa numai în ideea ridicării steagului sportiv măierean. Nu știu cum de a uitat domnul Ureche Ioan că a fost sportiv, antrenor la echipa de fotbal „Silvicultorul Maieru” și că a avut și el merite în domeniul sportiv. Mă gândesc, de asemenea, la profesorii de sport și elevii sportivi care au adus multe laude comunei Maieru prin activitatea lor.

Consider că era mult mai corect, mai echitabil și mai cinstit dacă ne-am fi întâlnit toți cei despre care am vorbit și împreună să fi organizat o analiză a activității sportive din Maieru.

Nu vreau să amintesc rezultatele deosebite obținute de Școala Generală Maieru, nu mă interesează publicitatea, de aceea vorbesc în numele catedrei de educație fizică a școlii.

Chem pe această cale, cu sufletul deschis pe toți profesorii de educație fizică, pe inimoși susținători ai sportului din comuna noastră, eventual sponsori, să ne întâlnim la o consfătuire amicală în vederea conjugării eforturilor spre mai bine, spre mai mult, spre mai frumos în domeniul sportului.

Prof. IONEL HORDOAN

În zilele noastre, conotațiile noțiunii de geniu se deosebesc de cele vehiculate în secolul trecut. Se vorbește astăzi despre comicii geniali: John Cleese, Rowan Atkinson și Tommy Cooper sau despre genialii sportivi George Best, Muhammad Ali și Ayrtton Senna. Extrapolarea semnificațiilor în aceste domenii pare oarecum forțată gândindu-ne la ideea de superartist întrucât de un Leonardo da Vinci și Albrecht Dürer din perioada Renașterii. În secolul al XVIII-lea, cuvântul a primit o conotație magică; înainte de această perioadă se credea că fiecare individ își are „geniul”, prin spiritul său însoțitor. Cu timpul, atributul a fost aplicat doar câtorva persoane. Eroii, sfinții și savanții au fost înlocuiți de către misteriosul artist de geniu, modelul ființei umane, reprezentat de Beethoven, Mozart sau Goethe. Romanticii au considerat că un geniu nu poate fi decât un artist. Savanții n-au mai fost încadrați în această noțiune, întrucât Immanuel Kant, de altfel el însuși un geniu, a sugerat faptul că știința poate fi învățată, neputând fi creativă, fiind supusă utilului. Dar apariția lui Albert Einstein a schimbat această concepție. Se crede că teoriile sale asupra relativității au fost primite asemenea unei inspirații artistice; de data aceasta nu mai este vorba de supunerea științei utilului, ci despre un geniu creativ. Șocul einsteinian, al omului cu părul dezordonat, a devenit imaginea standard a ideii de geniu. În felul acesta, în mod retrospectiv, marii savanți Darwin, Newton și Galilei au fost canonizați, astfel că, acum, trăim la umbra unei catalogări discutabile a sublimului din artă, știință, politică, război, comedie și sport.

Odată cu acceptarea geniului, s-a simțit nevoia studierii acestei categorii. La sfârșitul secolului al XIX-lea, Francisc Galton, cel care a descoperit rolul eredității în formarea personalității, a schițat istoriile marilor oameni de seamă, iar Freud a descoperit în biografiile genilor deosebirile dintre instincte, emoții și imaginație.

Cercetările de mai târziu au scos la iveală corelații și mai bizare. Reprezentanții geniului erau evreii și pozitiviștii, catolicii nefiind reprezentativi. În 1962 s-a publicat un studiu din care reieșea că 75% din 400 de eminente figuri istorice proveneau din familii dezorganizate, părinți vitregi sau tirani; alți 50% aveau probleme financiare, iar 25% aveau handicapuri psihice.

Personalitatea lui Leonardo da Vinci pare să sugereze că aberațiile comportamentale sunt legate de genii. El a fost homosexual, așa cum au fost: Alexandru Macedon, Iulius Caesar, Michelangelo, Ceaicovsky sau Proust (mai nou se acreditează ideea că Shakespeare ar fi fost la rândul-i homosexual, după modul cum este descrisă „Doamna în negru” din „Sonete”). În plus, a fost și stângaci, asemenea lui Michelangelo, Tiberius, Nelson sau Carlyle. Să poată fi legate aceste deprinderi de inspirație?

Eforturile științifice de testare a inteligenței au oferit alte date. Ele au destul de multe lacune. Indicele IQ i-au acordat lui John Stuart Mill 190 p., lui Goethe 185 p., iar unui poet minor romantic, Thomas Chatterton, i-au fost date 170 p., în timp ce lui Beethoven și Leonardo doar câte 135 p. Chatterton a fost inteligent, dar Beethoven sublim. Ceva nu a fost clar în acest calcul.

Nici scara Brunler nu a dat informații suficiente. După aceasta, cine înregistrează peste 500 p. poate fi considerat geniu. Aici, într-adevăr, Leonardo da Vinci primește 720 p., dar Cheiro 675 p. și mistica Helena Blavatsky 660 p., Picasso coboară la 515, Einstein la 469, iar Freud doar 420 p.

Toate aceste măsurători nu-și au rostul. De la Galton, Freud și până la Brunler, acești savanți au găsit doar ceea ce doreau ei. Galton a descoperit genetica, Freud a descoperit traumele infantile, iar Brunler mințile strălucitoare. Criteriile pot fi schimbate, iar geniu poate fi oricine dorești.

Dar ceea ce subminează toate aceste încercări cvasiștiințifice este încercarea de a despărți geniu de biologia și mediul său. Fiecare epocă își are caracteristicile sale. Între 1880 și 1920 a existat modernismul cu apariția materialismului, dar și a marilor artiști; epoca romantică s-a caracterizat prin muzicieni și poeți; Renașterea prin pictori, sculptori, iar în Anglia s-au adăugat și autorii dramatici, iar epoca de aur ateniană a dat marii filozofi ai lumii.

Toate aceste trăsături sunt daruri ale individului, dar nu pot fi determinante unice ale

geniului. Esențial poate fi și contextul. Ar fi ajuns Leonardo da Vinci un geniu dacă s-ar fi născut în Penge în 1997? Probabil nu.

R.A.Ochse, în cartea sa „Before the Gates of Excellence” („Înainte de porțile perfecțiunii” - 1990), scria: „Dezvoltarea creativității presupune acumularea științei în cultură; modelele devin standarde; știința și valorile culturale oferă satisfacții suplimentare aceluia care le aplică efectiv”. Există, uneori excepții care își găsesc inspirația în contexte cu totul neobișnute (vezi cazul lui Samuel Becket și al poetului american John Ashbery). Normalitatea alungă geniu. Mozart a avut ceva în plus în afară de talent, după cum Becket este mai mult decât inteligent. Vizionând „Așteptându-l pe Godot” vom observa că Becket a fost mereu în contact direct cu ritmurile tragice ale condiției umane.

Geniul este un om neobișnuit. Pe Internet, cuvântul „geniu” primește și explicația de „neapreciat”. Geniile au fost un fel de intruși, rătăciți, atinși de nebunie și prea buni pentru timpul lor. Ei sunt prea ciudați și prea dificili. Aceasta este aparența; în realitate, sunt mult mai integrați în epocă și înțeleg condiția umană mai bine decât noi. Într-adevăr, un Mozart a fost un straniu, dar Leonardo și Michelangelo au fost pricepuți în politica socială a timpului lor, Shakespeare a aspirat la condiția unui burghez umil, Kant a fost foarte plictisitor, iar Aristotel și Platon, inițial au fost preocupați de întărirea structurilor politice ale cetății. Demența și disidența sunt excepții, nu o regulă. Aceasta pentru că lucrul adevărat despre geniu este universalitatea sa. El este un fenomen integrat, sugerează că integrarea este posibilă, că mintea poate înțelege aproape toate lucrurile.

„Să crezi în ideile tale - scria Emerson - să crezi că ceea ce este adevăr în sufletul tău, este adevăr pentru toți oamenii, acesta este geniu”. „Începutul geniului este să vedem întotdeauna generalul în particular” - scria Schopenhauer.

Totuși, trebuie să facem distincție între experiența privată a geniului de cea a lumii. În ultimă instanță, geniu este un fel de paria. Condiția sa interioară este reflectarea directă a lumii și invers.

T.S. Eliot, aflat pe plaja deprimantă a orașului Kent, a ajuns la concluzia că trebuie făcut ceva pentru colapsul în care a intrat cultura vestică și a scris „The Waste Land”, iar Ernest Jones a scris despre imaginația freudiană astfel: „Când și-a descoperit teama de castrare, instinctiv a simțit că același lucru trebuie să fie adevărat pentru toți bărbații, iar când și-a dat seama despre complexul oedipian nu a ezitat să-l aplice atât celor care au trăit cu mii de ani în urmă, cât și contemporanilor săi”.

(continuare în pag. 11)

Traducere de ICU CRĂCIUN

Bărbăție

foto: Login T. Berende

Lumea păsărilor

Un trio C.P.N.
formidabil!

Iată că - ceea ce pentru un anume fel de sceptici părea doar „o păsărică” iluzorie - întâlnirea celor două cluburi naturaliste din Franța: C.P.N. PICNOIR și C.J.N.A. cu SCATIII din România a devenit clară realitate în acest august verde și „fierbinte”.

După o săptămână - adevărat regal ornitologic - petrecută în Delta Dunării, având ca însoțitori PELICANII din Galați, prietenii noștri naturaliști au petrecut o săptămână de ... vis în compania membrilor clubului C.P.N. Scatiii, la o cabană de pe valea Anieșului și acasă la ei. Aceste prea scurte zile de „Camp” au fost bine umplute cu excursii, cântece vesele și seri în jurul focului cu prietenii noi și interesante descoperiri naturaliste. Imnul taberei - „Cui nu-i palce dragostea și ... natura”? a fost repede învățat, iar Ciuleandra a devenit tot atât de îndrăgită ca și Bolerouii lui Ravel.

Românii au oferit o sinceră lecție de ospitalitate primind în schimb o veritabilă lecție de protecție a naturii. Dragii noștri amici naturaliști ne-au învățat că o orhidee nu se atinge nici măcar cu privirea (sic!); la noi culegătorii sălbatici fac buchete uriașe de floare de colț. De la ei am aflat că firul care ne leagă de natură poate fi tot atât de fragil ca aripa unui fluturaș pe când la noi ignoranța, indiferența și o tot mai sporită agresivitate împotriva naturii strivesc totul. Ne-am convins împreună cât de trist este un cer fără păsări pentru că la noi ele zac mute și răstignite pe pereți .. și îți vine să plângi pe umerii lui Goga.

Naturaliști adevărați, ei ne-au învățat aici, la noi, acasă, cum să observăm, să ocrotim, să înțelegem și să iubim fiecare fărâma vie, orice grăuncior de viață spre a face mai dulce și mai rotund sămburele vieții ce ne înconjoară dar și grăuntele propriei vieți. Când aceste învățături vor începe să vină din inima noastră, când ele vor fi rodul propriilor căutări și descoperiri, atunci ele vor deveni mai profunde și mai trainice. Și ... nu vom mai lipsi atunci din peisajul care ne înconjoară.

„Biensur” ... nu a lipsit sarea și piperul unor asemenea acțiuni: mici încercături și neîmpliniri, mici deraieri de la program, datorate lipsei de experiență, conservatorismului, indiferenței, neimplicării ori pur și simplu din cauza veșnicului imprevizibil.

Și ... vreau să termin cu o invitație. Chemăm pe toți cei dornici să afle câte ceva despre clubul de CUNOAȘTERE ȘI PROTECȚIE A NATURII SCATIII, despre cum să organizeze un club naturalist, despre cum să-și rostuiască activitățile, să scrie pe adresele:

C.P.N. Scatiii - I. Hoza, Anieș, 345,
Bistrița Năsăud 4531 sau
pe adresa: LA MAISON des C.P.N.
08240 BOULT - AUX - POIS
FRANCE.

Noi vă așteptăm poate nu peste mult timp în locul unui trio C.P.N. să avem (și asta-i dorința mea cea mai fierbinte) o veritabilă orchestră a C.P.N. - urilor din România.

N.B. Clubul nostru pregătește primul număr din „Gazeta scatiilor”, mică foaie pentru minte inimă și natură.

ILIE HOZA

„Cicălitoarea ...”

foto: Iacob Hangea

Continuări

Despre geniu

Mulți oameni pot face legături între ei și lumea înconjurătoare. Dar geniul o face și să fie înțeleasă. Obsesiile sale au un anume sens și o rezonanță specială. Pe scurt, el este acela care pune corect întrebările. Dar, atât întrebările cât și răspunsurile sunt descoperite înaintea celorlalți. Oricine poate găsi plaja Margate deprimantă, dar numai Eliot a scris „The Waste Land” pentru că numai el a putut să preia însușirile universale și să le combine cu experiențele personale cu atât de mult talent. Operele geniului sunt dovada că adevărul va fi scos la iveală, că există condiția umană și prin ea suntem împreună.

Cuvântul „geniu” este rezervat numai artiștilor (și aici sunt de acord cu Kant), care, cu toate ciudățeniile lor, ne fac să ne cunoaștem mai bine.

Stângaci

Leonardo da Vinci
Michelangelo
Iulius Cezar
Hans Holbein
Bach
Horatio Nelson
Napoleon
Thomas Carlyle
Charlie Chaplin
Pablo Picasso
Pele
Norman Schwarzkopf
Jimi Hendrix

Homosexuali

Alexandru Macedon
Iulius Cezar
Hadrian
Leonardo da Vinci
Michelangelo
Bötticelli
Francis Bacon
Jean Baptiste Lully
H.C. Andersen
Ceaicovski
Oscar Wilde
Marcel Proust
J.M.Keynes

Scara lui Brunler
(500=geniu)

Leonardo da Vinci, 720
Michelangelo, 688
Helena Blavatsky, 600
Tițian, 660
Francis Bacon, 640
Rembrandt, 638
Napoleon, 598
Chopin, 550
Picasso, 515
Einstein, 469
Freud, 420

Traducere și adaptare din The Sunday Times,
Culture de ICU CRĂCIUN

Amintiri (1982). Dascăli măiereni și sângerzeneni înaintea unui meci de fotbal.

Fotografie oferită redacției de dl. prof. Iosif

Panes

Rebus

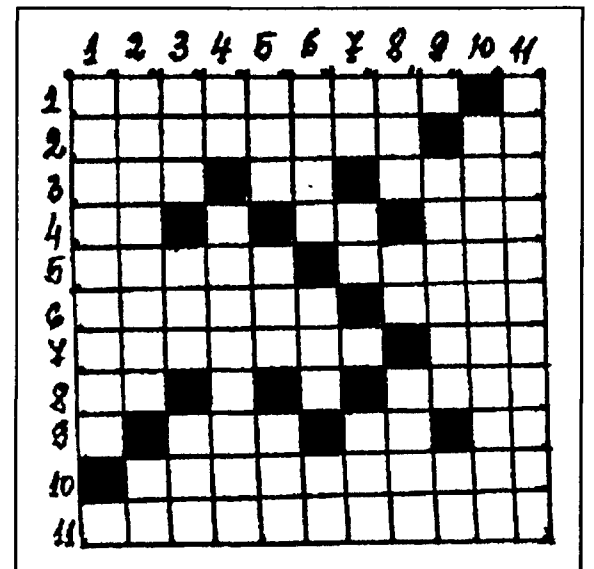
George Coșbuc
131 ani de la naștere

Orizontal:

1. Idilă coșbuciană circumscrisă bucuriei regășirii (2 cuv.). 2. Poezie patriotică de Coșbuc cu un pronunțat îndemn revoluționar (2 cuv.) - Început de vuiet! 3. Orașel în Camerun - Rece! - Organisation des pазs exportateurs de pétrole (abr.) 4. Asia! - Găvozd domnesc - Est (inv.) 5. Dispozitiv optic pentru polarizarea luminii - Lăsprai de tablă. 6. „..... lui Rumi” baladă coșbuciană, având ca motiv sau pretext un mod original de testare a virtuții la genul frumos. - Grămadă de lemne. 7. Prins de mal - Denumirea unui trib tracic. 8. Bătuță să precepă iapa! - Plantă exotică. 9. A brazda pământul. - Unitate de măsură pentru brazdele de mai sus. - 13 roți de telegușă! 10. Element de distincție pentru orice stat tot astfel și titlul unei poezii de Coșbuc raportată la cel element (2 cuv.). 11. Poezie de Coșbuc purtând numele unui personaj de basm concepută cu un dialog între un tânăr fecior cu dragoste de viață și acel personaj (2. cuv.).

Vertical:

1. Baladă inspirată de Războiul de Independență al românilor din secolul trecut, având titlul unui general turc (2. cuv.) 2. Idilă coșbuciană mustind de dragostea unui flăcău pentru o fată, poezie din care redăm versurile, „Mi-e dragă una și-i a mea/ Decât să mă dezbar de ea”/ Mai bine-aprind tot satul”! (2. cuv.). - Început de șipot! 3. Literă din alfabetul arab - Abreviere pentru constelația Cancer - Oază în Kuwait. 4. Frumoasele din portul popular! - Porecla arhicunoscută în lume a măierenilor (sg.). 5. Ligan Națională Română (abr.) - Cuptorul de fript cartofi la țară - Agenția națională de presă din Mauritania. 6. Conjunție purtătoare de accent tonic din cadrul unei propoziții sau al unei fraze - Abr. lat. pentru „Anno ante Christum” - Abis! 7. Noroi - Capetele jocului! - Abreviație lexicală cehă pentru „etcetera”. 8. Localitate în India. - Sfârșit de vers! - Oraș în Elveția. 9. Poezie dezvăluind o adevărată profesiune de credință sau ars poetica a lui George Coșbuc din care redăm: „Sunt suflet în sufletul neamului meu/ Și-i cânt bucuria și-amarul”. - Bir! 10. Pastel coșbucian din care transcriem versurile: „Străinilor, voi nu le-ați spus/ că doine ca a noastre n-u-s?” „.... primăverii” 11. Poezie cu formă (gazel), un real îndemn la un mod de viață - realist eficient - poetul spunând: „O luptă-i viață; deci te luptă/ Cu dragoste de ea, cu dor.” (2. cuv.).

DICTIONAR: MME, UTI, TSE, CNC,
AAC, ATD.

Procuror MACAVEI AL. MACAVEI

*Sedintele
consiliului local*

Consiliul local Maieru a hotărât:

- 1) Hotărârea nr. 18/10.09.97 privind structura organizatorică, statutul de funcții și salarizarea aparatului executiv al Primăriei Maieru.
- 2) Hotărârea nr. 19/10.09.97 privind rectificarea bugetului local majorat cu 6 milioane lei.
- 3) Hotărârea nr. 20/10.09.97 privind concesionarea unei suprafețe din Colnic pentru un cimitir al Congregației Iehoviștilor.
- 4) Hotărârea nr. 21/31.10.97 privind atribuțiunile directorului de cămin Cultural „G. Hangea”.

Prin dispozițiile primarului în aceeași perioadă s-au:
 - indexat salariile cu 15% respectiv 14%;
 - s-a numit comisia de organizare concurs pentru ocuparea unui post femeie de serviciu la casa de nunți, Cămin cultural și piață.
 - s-a numit un curator pentru două minore: Măgurean Onița + Reghina pentru dezbateră succesiunii după tatăl lor.

A consemnat CLARA RAȚIU

Interviu

**Dialog cu dl. părinte
VASILE BOTIȘ, consilier
comunal MAIERU**

S-a născut la 1.01.1957 în comuna Bogdan Vodă, sat Bocicoei, jud. Maramureș; clasele primare le-a urmat în satul natal la Școala generală din localitate. După absolvirea Școlii generale a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj între anii 1972-1977. În urma examenului de admitere a fost declarat reușit la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, după care a satisfăcut stagiul militar T.R. 9 luni în municipiul Zalău. În toamna lui 1978 și-a început studiile la Institutul Teologic Sibiu timp de 4 ani. În vara anului 1982 și-a susținut teza de licență la catedra de PATRIȘTICĂ fiind declarat licențiat în TEOLOGIE. S-a căsătorit în iarna anului 1983, după care a fost hirotonit preot pe seama parohiei Anieș, care la data respectivă era vacantă.
 Deci, din 1983 este preot în această parohie... Are un copil, Bogdan, în clasa a VI-a, soția lucrează la Sg. Băi. ca funcționară.

**În lunile
august și septembrie**

S-au născut:

Niculai Leon Cristian • Scridonesi Ionela • Bontaș Vasile Daniel • Ureche Pandora Viorela • Timiș Dorina Anghifira • Domide Florina Maria • Vârtic Vasile Alexandru • Cacioc Vasile Gheorghe • Raluca Anamaria Elena • Jarda Teodor Ionuț • Pop Silvestru Virgil • Croitor Pavel • Buia Florica • Ureche Lenuta Margareta Deac Simona • Rauca Ionuț • Ureche Ramila • Mihăilă Marin Tinuț • Căcioc Mariana • Dumitru Maria

S-au căsătorit :

1. Ureche Vasile cu Croitor Victoria
2. Ureche Viorel cu Bontaș Viorela
3. Cărbune Ioan - Cărbune Elena-Victoria
4. Lorințiu Lazăr cu Pățitu Lucreția
5. Dumitru Valer cu Berende Mihaela
6. Cărbune Ioan cu Motofeala Florica
7. Rauca Radu cu Motofeala Maria
8. Ciobotar Petrică cu Muran Domnica - Ana
9. Candale Gavril cu Pop Ana - Maria
10. Varvari Grigore cu Partene Ilișca
11. Opineă Florin cu Măgurean Ilișca Rodica
12. Lorințiu Dorel cu Berende Lucreția - Ionela
13. Pop Iosif cu Dumitrean Floarea Angela
14. Ursa Vasile cu Pop Alina - Anca
15. Roman Silviu Horațiu cu Buia Mariana - Ecaterina
16. Buia Aurel cu Croitor Elisabeta - Maria
17. Ureche Dumitru Sorin cu Cărbune Ana - Maria
18. Ureche Avram cu Zora Silvia - Marinela
19. Cobzalău Ioan cu Varvari Dorina
20. Vârtic Ioan cu Hădărău Onița
21. Barna Grigore cu Ștefan Maria Lucreția
22. Ometiță Augustin cu Sângeorzan Arsinica
23. Mihăilă Dumitru cu Pățitu Elena
24. Zavaschi Ioan cu Bolfa Voichița
25. Rauca Viorel cu Partene Cristina

Au plecat dintre noi:

1. Bizău Paraschiva - 77 ani
2. Rus Ana - 83 ani
3. Pop Ioan - 53 ani
4. Sângeorzan Aurelia - 77 ani
5. Nuțiu Cosma - 70 ani
6. Marc Varnavă - 71 ani
7. Varvari Dumitru - 68 ani
8. Ureche Cătălina - 89ani
9. Deac Emil - 73 ani
10. Vărașian Rareș Emanuel - 3 anișori
11. Barna Vasile - 89 ani
12. Telcean Radu - Horia - 51 ani

Redacția: Sunteți de 15 ani preotul acestei parohii, trup din trupul Maierului străbun. Cum v-ați integrat sufletește și gospodărește în viața densă a anieșenilor? Cum ați găsit din punct de vedere economic și spiritual Anieșul?

Răspuns: Da, într-adevăr se împlinesc anul viitor, mai precis în aprilie, 15 ani de când am sosit împreună cu soția în acest sat frumos din Nordul țării. Eu cred că m-am integrat destul de bine, așa spune, atât sufletește cât și gospodărește în această parohie de oameni harnici și buni la suflet. Am avut mult de muncă în toți acești ani, deși biserică și casa parohială erau gata - au mai fost multe de făcut și numai acela care construiește poate ști cât de greu este să pui totul la punct. La început nu a fost ușor, veneam dintr-o altă zonă a țării. Nu mi-a fost însă greu să mă alătur gândurilor și năzuințelor locuitorilor din Anieș. Aș vrea să menționez faptul că din punct de vedere spiritual credințioșii din Anieș erau într-un stadiu de avânt, erau foarte bucurăși și mândri că au reușit să-și ridice o biserică catedrală într-un timp record (aproximativ 2 ani de zile). Erau doritori de cele sfinte frecventând și participând activ la toate serviciile religioase, ceea ce era o mulțumire sufletească pentru preot.

Redacția: În dubla Dvs. calitate, de preot ortodox și de consilier comunal, faceți, Vă rugăm, câteva precizări privind viața religioasă și culturală a sătenilor și faceți unele propuneri de urmat în viața culturală și economică

Răspuns: Este o întrebare care mi-a mai fost pusă și pot să vă răspund că această dublă calitate despre care vorbiți se înmănunchiază, așa zice cu, în mod fericit în preocupările unui preot al păstoriților săi și poate să-și ajute și în calitate de consilier comunal. Sunt multe lucruri de pus la punct mai ales în Anieș dar de fiecare dată ne-am lovit de tot felul de bariere potrivnice năzuințelor noastre. Să nu mai vorbim de activitatea culturală care este ca și inexistentă, în afară de câteva acțiuni sporadice din partea unor oameni de bine, cum ar fi lansări de carte, câte un spectacol, expoziții, vizionări de filme și... cam atât, dar aceasta nu este vîna numai a noastră ci și a vremurilor în care trăim, această „delăsare” culturală se manifestă pe plan național. Din lipsa banilor ne lipsim, nevoim firește și de cultură. După ce vom termina Căminul cultural va exista cu siguranță și posibilitatea de a angrena tineretul nostru în activități culturale, avem profesori, învățători buni care, nu mă îndoiesc, vor pune umărul la redresarea (dezmoșirea) noastră a tuturor din punct de

vedere al vieții culturale.

Redacția: De curând ne-am întors împreună dintr-o vizită oficială de înfrățire, din Franța, localitatea Nort-sur-Erdre (Bretania). Împărtășiți-ne câteva impresii din această vizită și spuneți câteva învățăminte practice și utile consătenilor noștri, desprinse din colaborarea noastră cu frații francezi.

Răspuns: În cadrul festivităților de înfrățire cu Nort-sur-Erdre, am avut fericitul prilej de a participa în mod nemijlocit la această sărbătoare comună. Am fost primiți cu un deosebit entuziasm și cu multă bucurie de către gazdele noastre. Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit la gazdele noastre a fost punctualitatea în toate privințele. Timpul de muncă este timp de muncă și nu m-a mirat deloc de unde le vine acea bunăstare. După muncă și răsplătit. Totul este impecabil, începând de la curățenia străzii și până la tunderea gazonului pe fiecare m de iarbă. Le plac festivitățile și sunt maeștri în a le organiza. Pot să vă spun că punctul culminant l-a constituit după mine, legalizarea acestei înfrățiri în biserică, în rugăciunea ecumenică la care am participat cu toții într-o zi de duminică în localitatea Nort-sur-Erdre. Și le-am spus și lor, atunci, cu această ocazie că noi am ridicat un pod peste timp între cele 2 localități și că urmează ca tinerii noștri să aibă grijă ca acest pod să nu cadă niciodată implicând în felul acesta, sper eu, întreg tineretul.

Redacția: Exprimați-vă pe scurt părerea asupra prestației revistei noastre și dați-ne câteva sfaturi pentru optimizarea mesajului acestei publicații locale.

Răspuns: Cu privire la această întrebare, pot să vă spun doar cuvinte de laudă, deoarece se pare că singura activitate culturală care există la ora actuală în Maieru, cu adevărat este această apariție în peisajul gazetăresc Cuibul visurilor. Se tot vorbește mereu că nu avem activitate culturală în comună și totuși apariția acestui ziar este după mine vitală pentru buna desfășurare a activităților culturale. Mă bucur să spun că suntem mândri să avem în Maieru un ziar local care trăiește de la o zi la alta datorită lipsurilor financiare în care se zbate. Poate că ar fi bine ca echipa redacțională să antreneze și alți colaboratori și să nu uite de tineri pentru că a lor este viitorul și pentru ei ne zbatem.

În încheiere, aș dori să urez redacției să ajungă la cât mai multe numere să iasă din impasul financiar în care se află și pentru că suntem la sfârșitul anului un călduros și fericit La mulți ani!

A consemnat SEVER URSA

Mulțumire

La începutul lui octombrie, delegația Maierului, care a participat la ceremonialul înfrățirii cu localitatea franceză Nort sur Erdre, se întorcea în țară.

La sugestia dlui consilier comunal Agustin Hădărău am făcut un popas în orașul german Heilbronn, la imobilul de pe strada Max-Planck 28, la tănărul nostru consătean Alexandru Pop și a simpaticiei sale familii. După ce, cu o generozitate rar

întâlnită, ne-au primit pe toți în casă, douăzeci, câți eram, plus inginerul Cirilă Mureșan al lui Vărzari, trăitor și el în Germania, cam însetați și cam flămânzi după două zile de drum, ne-au ospătat cu bunătați și bere nemțească. Ba mai mult, la despărțire, dl. Sandu, fostul nostru elev de merit, a găsit de cuviință să ne mai facă o surpriză, sponsorizându-ne cu suma de 250 de mărci „pentru menținerea în viață a revistei noastre „Cuibul visurilor””.

Îi mulțumim din toată inima și pe această cale, promițând că vom reveni cu alte precizări interesante.
 (S.U.)

**„Stimați cititori, colaboratori și susținători, redacția noastră vă urează
SĂRBĂTORI FERICITE și LA MULȚI ANI!”**

Cuibul visurilor

Informații
Învățământ
Cultură
Sport

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursa
 Corespondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (S.U.A.)
 Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.
 Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA - NĂSAUD

Machetare: Aurel Podaru
 Tehnoredactarea computerizată: Nagy Marius - Zsolt
 Tiparul executat de S.C. „IMPRES” SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al S.C. ILEXIM - IMPORT, SRL, Bistrița ISSN: 1224-643

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Liviu Rebreanu

SCURTUL

Director: SEVER URSA

PERIODIC DE INFORMARE ȘI CULTURĂ AL CONSILIULUI LOCAL MAIERU

ANUL II Nr. 8 (15) *** DECEMBRIE 1997 *** 8 PAGINI *** 1000 LEI

ÎNCERCARE DE ÎNTEMEIERE MITICO-LINGVISTICĂ A TOPONIMULUI MAIERU (4)

Valea Streiului, aparținând perimetrului inimii Daciei, ne-a conservat și ne-a transmis prima cheie găsită prin motivul **fata de maior**, cheie ce ne va deschide seiful lingvistic Maieru. Este vorba de substantivul comun **măier** (ulterior **maier**) consemnat de Romulus Vuia cu sensul de "țărani mai înstăriți, cu oi mai multe, din Valea Streiului, care plăteau arenda și stabileau aruncui, contribuția fiecăruia pentru cheltuielile muntelui" /4/(s.n.). Din atribuțiile pomenite de colaboratorul lui Emm. de Martonne (v./41/p.246-48 (Anexă)), încă din anii 1922-1925, prin revista "Lucr. Inst. de Geogr. Univ. Cluj" (voi. I (1922) și vol.II (1924-25)), și dezvoltate amplu în "Tipuri de păstorit la români" (1964), rezultă că **măierii** din vechime erau un fel de căpetenii ale obștilor păstorești, cu atribuții instituțio-sociale, similare celor ale baci-ilor ori ale celnicilor (v./17/p.287), având competențe dintre cele acordate Sfatului /15/, așa termenul de **măier** desemnându-l pe mai marele păstorilor. Poate fi acesta un argument dintre cele mai greutate pentru propagarea, spre noi, a termenului de **măier**, din vremi în care păstoritul era foarte intens pe întreg cuprinsul ariei pe care a fost înregistrat motivul **fetei de maior** /fetei de maier /14/, începând cu pomenita zonă de pătrundere din Banat în Ardeal (sau invers) și terminând cu Maramureșul și Oașul, adică de pe întreg versantul transilvan al Carpaților.

Există rațiuni (v./15/p.236) a căuta vechimea cuvântului **măier** - mai marele păstorilor, chiar înaintea desprinderii dialectului dacoromân (din nordul Dunării) de cel aromân (din sudul Dunării), desprindere remarcată de invazia - stabilirea și asimilarea /asimilările slavilor în secolele VII-X. Dovada cea mai elocventă în acest sens este cuvântul **măireasă** prezent în dialectul aromânilor nordici, intrat în prețiosul dicționar general și etimologic al lui Tache Papahagi (/5/p.777) și explicat drept **mireasă** (v./9/p.354), fără a i se da în /5/ vre o etimologie. **Măireasa** "ar putea fi perechea motională a lui **măier** sau **maier**, neglosat de dicționar (nici de cele privitoare la dialectele sud-dunărene și nici de cele ale dialectului dacoromân" /15/.

Valea Streiului (cu **măieri** ei cercetați etnologic de Romulus Vuia /4/, dar și cu "**fata de maier**" din variantele "Mioriței" - colind / "Colindul păcurarului" culuse de însuși, excepționalul cercetător al "Mioriței", Adrian Fochi (/14/p.1032-34)), împreună cu Valea Timișului (cea cu multe nume de familie **Maier** în localitățile sale de munte), izvorătoarea din munții Godeanu (având creștetul pe vârful Gugu (2291m) - dacicul Kogaion, după unele surse /47/ masivul adăpostind sanctuarul natural și locuința marelui preot dac Zaimoxis/Zamolxis), alcătuiesc, urmărind fibrele lor geologice, un "arc" lingvistic a cărui săgeată își are capătul în oronimele cu rădăcina **Măieru** din munții Almăjului (zăriții de pe Gugu prin culuarul Timiș-Cerna, ușor spre sud-vest), și vârful în Ardealul de nord-est în viul toponim Maieru (nu de mult Măieru).

Excepționala coincidență a străromânescului **măier** (devenit prin evoluție fonetică **maier**) cu germanicul Meier (pronunțat Maier) n-a făcut decât să încâlcească înțelegerea problemei, cu atât mai mult cu cât scrisul maghiar **Májor** (pronunțat Maier) pare să "întinerească" sintagma **fată de măier**, devenită ulterior **fată de maier**, născând-o **fată de maior**, teoretic, posibilă odată cu înregistrarea scrisă a lui **Măier/Măieru** în forma **Májor**, "întinerirea" apropiind-o ulterior de relativ recentul în limba română produs lingvistic **maior** (în limba maghiară **örnagy**/48/, aflăm chiar din scrierile budapestane ale lui Liviu Rebreanu - schița "Az örnagy" ("Maierul", 7.02.1909)), desemnând cunoscutul grad militar. O asemenea apropiere se poate produce, mai ales, atunci când graba și superficialitatea în receptarea colindului-baladă, cu "**fata de maior**" în text, uită că o creație populară de anvergura "Colindului păcurarului" / "Mioriței"-colind s-a elaborat și perfecționat aproape cât geneza și întemeierea poporului și a limbii române, asemeni întemeierii și consolidării noastre creștine, colindul baladă conținând elemente chiar mai vechi, precreștine /42/.

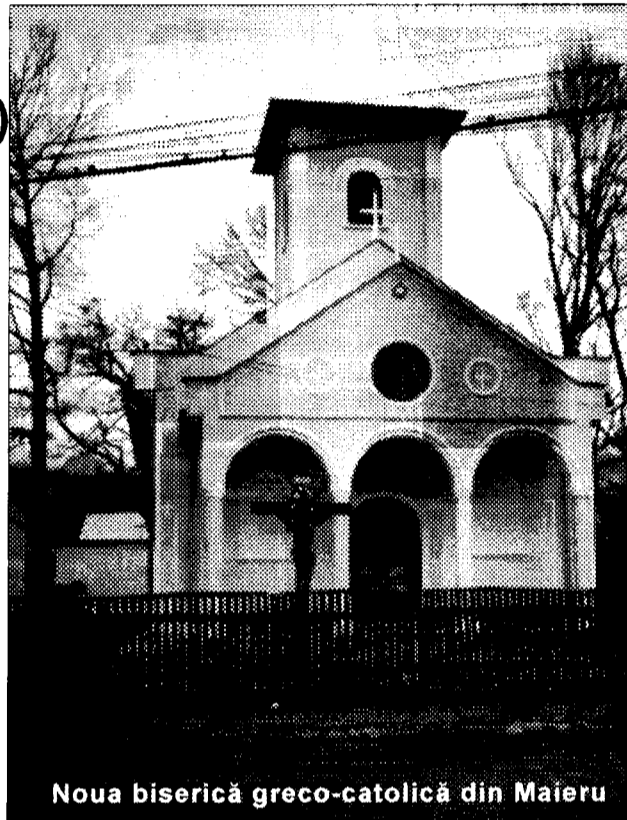
Cum discutăm despre o străveche creație orală, transmisă exclusiv oral, latinescul **maiores** (comparativul lui **magnus**, însemnând **strămoși** sau **bătrâni** /43/ (p.725)) ar fi putut intra în joc, de vreme ce în romanitatea ibe-ică "mai marele peste turmele de oi" s-a consemnat a fi purtat numele de **mayoral** /23/. Totuși, Vasile Ioniță /15/ ne atrage atenția că "**formal, măier, se aseamănă cu atâția termeni pastorali: oier, bârcer, căier, sărcier, brucer ș.a. încât modificarea latinizată maior s-a putut datora analogiei, sau poate fi o acomodare ulterioară**", iar maior cu sensul din colindul-baladă

este "o etimologie populară a unui inițial **măier**", de vreme ce "**fata de maior**" din "folclorul românesc nu este un motiv străin de mediul păstoresc".

7. Explicarea termenului măier ca stăpân. PETRU MAIOR cu ascendent MAER

Întâia explicație a termenului **măier**, tulburătoare coincidentă, a fost dată, înainte de anul 1821, de un învățat român purtând numele **Maier**, și a fost publicată, după moartea lui la Buda(pesta) în 1825, în ceea ce curent este desemnat "Lexiconul de la Buda" /24/, coordonat, elaborat substanțial, redactat în mare parte și cu etimologiile (ne-o spune mai întâi B.P.Hașdeu /8/ și apoi I.I.Rusu /9/ (p.19)) elaborate de istoricul, teologul, ierarhul, filologul și scriitorul iluminist, Corifeu al Școlii Ardelene, între 1809 și 1821 cenzor al secției române a Tipografiei Universității din Buda, Petru Maier (Târgu Mureș - 1756, Buda(pesta) - 1821). După nume, probabil descendent dintr-un strămoș **măier/maier/maior**, nu trebuie uitat că familia **Maier** era atestată pe ia începutul secolului al XVIII-lea și avea o tradiție preoțească * și una mic-nobiliară, titlul de "nobil de Diciosânmartin"(actualui Târnăveni) fiind păstrat consecvent, inclusiv de Petru /28/. Înainte de a-l explica pe **măier** echivalându-l cu **stăpân**, Petru Maier consemnează termenul **măierie** cu sensul de **praedium rusticum**, explicându-l "prin analogie cu gospodărie" /25/. Echivalarea lui **Măier** cu **stăpân** a fost elaborată de Maier în /24/ ("Lexiconul de la Buda") în comparație cu termeni din limba albaneză, fapt ce argumentează în favoarea străvechimei termenului. Avem, astfel, o posibilă scală coborâtoare a sensului lui **măier**: **stăpân**, mai marele păstorilor, țărani cu oi mai multe, țărani mai înstăriți; mai apoi, agricultor ori fermier, remarcându-se o evoluție sărăcită de conținutul păstoresc, conformă evoluției istorico-sociale care, la "descălecarea" sașilor în Transilvania, conserva vagi calități ale inițialului **măier** (datorită decăderii institutiei păstoritului), sașilor căzându-le bine coincidența sonoră a lui **măier** cu **Meier** (pronunțat maier) ori **Meier (hof)** (doar până la - hof), dacă nu cumva sosirea lor împreună cu Meier face o întâlnire între două cuvinte surori, cu aceeași mamă - o rădăcină lingvistică indo-europeană evoluând paralel în spațiul dacic, respectiv germanic, (re)întâlnindu-se, în spațiul românesc, la data colonizării.

Așa vom putea explica desemnarea germanică prin **maier/maieri** a celor ce nu aveau acces în burg, ci doar înafara zidurilor lui, spre a fi de folos cu ceea ce știau să facă și făceau dintotdeauna pe pământurile lor: păstorit și cultivarea pământului. Este sensul pe care Iorga l-a dat prin conceptul-metaforă "**cîngătoare de verdeață**" /10/ în jurul cetății săsești, o extraordinară imagine a unei mulțimi de măieri cu toate ale lor, toate cele ținând de păstorit și viața lui,

Noua biserică greco-catolică din Maieru

de creșterea vitelor și schimburile cu cetatea, de cultivarea ogoarelor și alimentarea burgului, de viața de familie și nevoile ei. Astfel, decăzutul **măier** din condiția de stăpân și/sau mai marele păstorilor în cea de lucrător al pământului și/sau crescător de animale a putut apare drept **Meier**, involuntar insinuându-se, prin mulțimea de documente scrise de sașii evului românesc (ori de documentele scrise în limba maghiară) că **măierii** deveniții **maieri** ar fi, de fapt, împrumutații, lingvistic, din marea familie lingvistică germană Meier-Meierei-Meierei-Meierhof. De la pierdere a originilor străromânești și absorbție definitivă în abundența de documente săsești medievale, îl salvează pe **măier** dialectalul aromânesc **măireasă** /5/, după ce a fost recuperat și înregistrat în documente scrise de către Romulus Vuia /4/, vegheat îndeaproape de întreaga toponomie generată de rădăcina **Măier/Măieru**. De asemenea, ajutându-ne să-i înțelegem originile și să-i deslușim sensurile și locul în familia sa românească, îl aduce spre noi din negurile lingvistice și sociale memorarea lui în făptura orală a colindului-baladă, prin **fata de maier/maier, relicvă lingvistică**, mereu incomodă încercărilor oralității de a-i înțelege străvechimea, și de aceea mereu supusă unor încercări de înnoire. De aici, **fată de măier, fată de maier, fată de maior**. Drumul invers: **fată de maior-fată de maier-fată de măier**, în ipoteza apelării la "Diploma ioaniților" /42/ (p.112), spre a utiliza pe "**majores terae**" pomeniți la 1247 să-l explice pe **maior**, a fost deja explorat în /15/ cu argumente nefavorabile unei origini latine a lui **măier/maier**, fapt confirmat și de apelul lui Petru Maier, mai întâi la **măierie**, apoi ia mijloace comparative /58/, p.5-6, 23) cu limba albaneză /25/, spre a-l explica pe **măier ca stăpân**, fără a apela la limba germană, într-un "Lexicon-romanesco-latinescu-ungurescu-nemțesc", cum se întitula de fapt numitul "Lesicon de la Buda" /24/.

(va urma)

Dr. VALER SCRIDONESI-CĂLIN

*Episcopul Grigore Maer /37/ p.170, era ascendent al lui Petru Maier /45/ p.243

Cartea

Un alt Rebreanu

Când este vorba de Liviu Rebreanu, critica contemporană se preocupă, de obicei, de atelierul scriitorului, de construcția romanelor sale și mai puțin de analiza intrinsecă a acestora. Așa a procedat și domnul Adrian Dinu Rachieru în ultima sa carte "Liviu Rebreanu - utopia erotică" (Ed. Augusta, Timișoara, 1997). Astfel, capitolele "Paradoxul rebrenian", "Romanul << sferoid >> la ora postmodernismului" și "Liviu Rebreanu - un << creator de lumi >>" scot în evidență caracterul obiectiv, esențializator al scrisului rebrenian, rolul primordial căzând, evident, pe adevărul artistic. De aici și sintagma creatorul crează, nu judecă atunci când se referă la realismul de fond, transfigurat al operelor sale, realism care, după cum se știe, refuza idiliismul înaintașilor. De abia în subcapitolul "De la Ion la Apostol" ne vom găsi în fața unei analize subtile, referitoare la cele două personaje, fără a ne îndepărta de universul său epic, controlat de eros și thanatos, lucru demonstrat și în capitolul "Canapeaua psihanalitică" când vorbește despre tribulațiile bizare ale eroului din "Ciuleandra". Identic se va întâmpla când va vorbi și despre personajele din "Adam și Eva". Argumentele propuse de critic întăresc ideea iluziei și a neîmplinirii oricărui cuplu rebrenian. Chiar și Toma Pahonțu din "Gorila" va eșua atât în politică, cât și în dragoste. Nici omul Rebreanu nu a fost scutit de deziluzii. Jurnalul ne arată că însuși Rebreanu se considera un om fără noroc (excepție cariera sa scriitoricească).

Deși Rebreanu alege erosul ca realizare a bărbatului, acesta este fatal. Observația lui A.D.R. este pertinentă: "toate cărțile considerate << al doilea raft >> sunt răbufniri ale << glasului iubirii >>" care, "naufragiază lamentabil încercând să împace sufletul prin moarte". În fapt, ne găsim în fața unei reinterpretări a mitului androgenului, idee de care a fost obsedat și Mircea Eliade în "Noaptea de sănzâiene".

De aceea, cartea domnului A.D.R. scoate la iveală o altă ipostază a lui Rebreanu: aceea a unui solitar trist, aproape mizantrop, "în perpetuă căutare [...] pus pe împlânzirea hazardului", știind de la început că "sfârșește în moarte"; de aceea, majoritatea personajelor sale sunt "ispitite de thanatofilie", mântuirea prin iubire rămânând o himeră.

Alături de cărțile domnilor Mircea Muthu și Dan Mănuță, cartea domnului Adrian Dinu Rachieru intră în categoria celor mai bune închinare scrisului rebrenian.

ICU CRĂCIUN

MUZEUL SATULUI

Aci sunt numai bordeie
cât cuprind, unicate ...
pentru că țărani
n-au prefabricate!
Cămăși naționale, costume,
ca scoicile goale...
pentru că țărani ce le-au purtat
s-au dus în postume;
sau în sat la han,
după duhan.
Numai țestu-n ogradă,
stă trist,
ca un nou Crist;
Aci-i exponat, sîrsecură;
pentru că n-are azimă caldă,
care ține, la mulți la țară,
ca "drob" de cuminecatură!

AUREL CLEJA

CLIFE

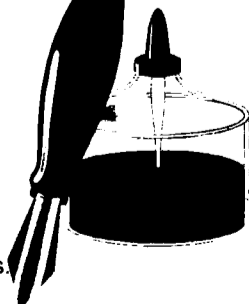
Un gând, o amintire, un dor
revin în minte și toate dor.
Chiar dacă-au fost frumuseți, suspini-
cum și delicate flori au spini.

Sau cum arome de crin candid,
grațioase-orhidee, acid.
Muzica-n vesele melodii
cuprinde tristeți, în parodii.

Desăvârșirea e cu revers.
Clife trec în al firii demers.
Doar cuvântul avansează-n mers.

OTILIA BARNA

Poezii noastre

prof.dr. Victor Urșă

O carte necesară

Universitarul clujean, prof.dr. Victor Urșă, originar de pe meleagurile ilevene, pune la îndemână cititorilor interesați o carte foarte utilă: "Drepturile de autor și protecția lor juridică în România" (Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 1977).

Mai întâi, alcătuieste într-un limbaj accesibil publicului larg istoricul dreptului de autor, un domeniu în care se petrec adesea ilegalități și confuzii. Astfel, aflăm că în 1862, în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, exista o Lege a presei din România care ne plasa în fruntea țărilor Europei; aceasta a fost reactualizată în anul 1923 cu Legea asupra proprietății literare și artistice. După război a apărut Legea nr. 596 din 24 iulie 1946 privitoare la contractul de editare și la dreptul de autor, abrogată parțial prin Decretul nr. 17 din 14 ianuarie 1949 când s-a început sovietizarea totală a culturii românești. Faimosul Decret nr. 321/1956 privind dreptul de autor făcea posibilă "naționalizarea" în profitul statului comunist a creației de opere literare, artistice sau științifice prin nu mai puțin de dezastruoase Norme de remunerare a autorilor din 24 aprilie 1957 la care s-au adăugat multitudinea de "reglementări" de nivel inferior: ordine, instrucțiuni, îndrumări metodologice, dispoziții și indicații privitoare la cenzurarea operelor în spiritul ideologiei socialiste, dintre care unele "strict secrete", "altele republicate și necunoscute mereu și mereu completate și << perfecționate >> în spirit socialist în scopul transformării dreptului de autor în unul dintre principalele instrumente de manevrare, aservire și exploatare a scriitorilor, artiștilor, oamenilor de știință și a altor categorii de creatori" (p.9).

Capitolele II-VII comentează chestiuni juridice legate de subiectul, obiectul, conținutul dreptului de autor, dar și de durata legală a protecției juridice a drepturilor acestuia sau de limitele legale ale exercitării drepturilor sale, încheindu-se cu drepturile conexe dreptului de autor.

Partea a II-a a cărții începe cu câteva considerații privitoare la apărarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe acestora prin mijloace juridice, continuându-se cu aplicații privitoare la cadrul legislativ general prin care se asigură apărarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe acestora, conform legislației române actuale, mijloacele juridice generale, cu caracter extrapenal de protecție a drepturilor de autor și a drepturilor conexe acestora și apărarea dreptului de autor prin mijloace de drept penal și de drept procesual penal.

La sfârșitul cărții este publicată Legea nr. 8/1996, lege privind dreptul de autor și drepturile conexe, așa cum a apărut în Monitorul Oficial nr. 60 din 26 martie 1996. Cu toate că aceasta are unele mici defecțiuni argumentate cu justețe de dl. Victor Urșă, noul act normativ este de strictă necesitate contribuind la "alinarea dreptului de autor român la dreptul țărilor civilizate și, probabil, încheierea și în acest domeniu a fazei comuniste de peste o jumătate de secol".

ICU CRĂCIUN

DEBUT KROLS WALTER

Poetul belgian Krols Walter iubește Valea Ilvelor, dovadă că a învățat limba română și scrie deja poezii în limba noastră. Poeziile trimise redacției "Cuibul visurilor" sunt pline de candoare și sensibilitate.

MARIA RUȘTI

Salut popor, salut Măgura, Salut Ilva
Ascuns printre coline, crezând tare în viitor
Binocuvântez Ilva, ce curge la vale în spume

Popor mândru, cu curaj necunoscut
Cu mâna pe inimă, așa vă iubesc. așa simt că lipsesc.
Nu sunt în țara leneșilor... nu.... nu
Ei toacă pâinea lor din piatră

Femei calde, tandre și frumoase. Nasc cu inimă de leu.
Împreună cu oamenii și caii și boii trag la căruță.
Te iubesc poporul meu!
Două picioare pe pământ două brațe larg deschise
spun: "Bine ai venit"
Vin vin

KROLS WALTER

SOLLOG

PROSTIA OMENEASCĂ

Prost nu este numai de omul de jos, trăitor în bordei. Prostia se lăfăie și în palate. Face prostavii în toate straturile sociale, nu numai în prostime, adică printre oamenii de rând, norod, sărăcime, gloată, cum se mai spune. Ca și genialitatea anonimă.

Prostia face casă bună cu fudulia. "Prostul, dacă nu e și fudul, Pacă nu e prost destul." Sau, vorba lui Coșbuc: "Cea mai infamă fiară e prostu-mbogățit, / Căci el se crede mare și vrednic în tot chipul / Vezi, soarele nu poate să ardă ca nisipul, / Deși nisipul este de soare încălzit". Prostia este un lucru lipsit de seriozitate, o absurditate, ceva nelaloc. Cuvântul ne-a rămas de la slavi și a proliferat în zeci de expresii, ca prostia însăși, omniprezentă și devastatoare... Ea se mai însoțește cu impertinența, cu insolența, în nenumărate nuanțe: nu fă pe prostul, lasă prostiile, nu mă prosti, bea și mănâncă în prostie, prost-crescut, răzi ca prostul, ori ca proasta-n târg; până la nuanțe de răsfăț și compătimire: prostuțule, prostănacule, prostovane, ești prost de bun etc. N-ar încapa toate sintagmele aferente în strâmtoarea unei rubrici...

Democrit zicea că mai mare pagubă decât proștii înșiși aduc cei care îi laudă, fiindcă îi împing spre închipuirea de sine cea mai trufașă, îi lipsesc și de ultimul rest de bun simț, cum comentează Tudor Vianu.

Câteva ipostaze ale prostiei ne-a dat Creangă în celebrul basm "Prostia omenească", de unde înțelegem că aceasta are diferite grade. Poți fi un prost și jumătate, ori prost de jumătate, prostul proștilor. Oricum, pagubele ieșite din prostie sunt incalculabile.

Necazul e că un prost găsește întotdeauna unul și mai prost ca el, care să-l admire și să-i laude prostiile, vorba lui Boileau.

Nu-i mai puțin adevărat că fiecare ne prostim câteodată. E imposibil să fim deștepti tot timpul. Totul e să te trezești, să nu persisti în ignoranță, cum i se mai zice prostiei prin saloane. Poetul Heine spune că proștii sunt de părere că pentru a cuceri Capitolul trebuie să ataci mai întâi găștele...

Naivitatea nu trebuie luată drept prostie. E doar o vecină credulă. Întâlnim câteodată culți proști, dar și analfabei deștepti.

Prostia autentică e boală gravă, incurabilă, veșnic amenințătoare. trebuie măcar incomodată, căci eradicarea e imposibilă. Ea se hrănește și din zicătoarea: prost să fi, noroc să ai!

A gândi că poți epuiza toată istoria prostiei în câteva rânduri ar fi o prostie și mai mare ...

ION DELAMARGINĂ

CÂNDVA ȘI MEREU

Cândva și mereu.....

Vise și idei mi-au dat și-mi vor da târcoale,
Care să-mi trezească dorul
de-a lua un condei în mână și de a gândi despre viață,
despre lume
Veșnicind astfel o picătură din Eu-l meu
Trecător vremelnice, călit și modelat prin viață.
Fiecare urcuș, fiecare unduire a gândului.
De fiecare dată am meditat cu un condei alături.
Culmile și văile minții mi-au rămas gravate adânc
Parcă pentru totdeauna pe imaculatul neant al foi.
Se pare că menirea ideilor imprimare pe hârtie
Este de a rămâne acolo pentru vecie.
Totuși, creierul meu va continua să procreeze idei,
În timp ce mâna nu-mi va șovăi,
Va urma îndemnul de-a îmbrățișa cea mai ușoară pană
Pentru a putea zbura odată cu gândul
Prin tot cuprinsul existenței, prin toată lumea,
Și de ce nu, prin tot UNIVERSUL.

AUGUSTINA HOZA

VII ȘI PLECI

Vii și pleci ca o nălucă
Nici nu știi de ce mai vii
Ochii tăi vâpăi aruncă
Sufletul de mi-l usucă
Și mi-l sfarmă-n cioburi mii
Mă rog brizei să te-aducă
Din atâtea zări pustii
Tu rămâi îns-o nălucă
Vii când dorul te apucă
Pleci când trebuie să vii.

IONUȚ TRUȘCĂ-BALȘ

Poezii noastre

Pedagogia familiei

MODELUL
FAMILIEI DEACMama Floarea cu gemenii
Agreia și Titus (1943)

Famiile unite în zilele bune, ca și în cele grele, constituie, nu numai simbolic, temelia, statornicia și puterea unui neam. În vremuri când atâtea bulversări și mutații rapide împing pe mulți părinți și copii la dezbinare și ură, la conflicte și înstrăinare, aducerea în fața ochilor tinerei generații a unor exemple de adevărate familie-lectie se impune cu necesitate.

De mai mult timp intenționez să scriu despre o asemenea familie.

Din mai multe pe care le cunosc, pentru motive sentimentale aleg deocamdată pe aceea a lui IOAN DEAC, care prin obârșie și viețuire se înscrie în triunghiul Maieru – Ilva Mare – Bistrița. Să mi se ierte îndrăzneala de a-mi dezvălui cu acest prilej o fărâma din începuturile mele autobiografice și de a le alătura acestei onorabile și puternice familii. Nu-mi pot reprimă nici mândria că "o țără" suntem și rude și că am fost și vecini, acolo în minunata poiană ilveană a zorilor vieții...

În vara anului 1931, doi tineri prieteni, Ion Deac din Maieru, fiul lui Toader și al Iftimiei, și Augustin Urșă, născut în Poiana Ilvei, un cismar și-un cojocar cu meseriile lor desăvârșite în Maieru, trec dealul și ajung în mirifica Poiană a Cătunilor. Se cunoșteau de prin 1926 și-l cunoscuseră împreună pe Liviu Rebreanu, la Maieru, în august 1927, amândoi fiindu-i pasionați cititori. Erau de-o vârstă și printr-un fericit joc al întâmplării au pețit și s-au căsătorit cu două fete vecine, verișoare: Ion cu Floarea lui Roman Cătuna iar Augustin, cu Victoria lui Trofim Cătuna, mama mea. Nunțile lor au avut loc doar la interval de o săptămână. Apoi destinele i-au distanțat, dar prietenia a rămas aceeași.

Ion și Floarea Deac, credincioși datinei măierene, au avut 11 copii dintre care 10 sunt în viață: Saveta (n. în 1933, în Maieru), căsătorită Cloțea, Teodor (1935, Maieru), urmând apoi șirul "bistrițenilor": Ioan (1940), Titus (1942), Aurelia (1942), căsătorită Moțoc, Florica (1944), căsătorită Bârca, Maria (1946), Radu (1949), Tiberiu Dan (1951) și Cornelia Rodica (1955), căsătorită Winkler.

Din anul 1937, familia Deac s-a mutat din Maieru, la Bistrița.

Cu o casă de copii, cei doi soți au răzbit încă aproape o jumătate de secol, prin dârzenie, prin trudă cinstită și prin nestrămutată credință, crescându-i și

De la stânga la dreapta: Ion, tatăl, Saveta, Teodor, Ioan, Titus, Aurelia, Floarea, Maria, Radu, Tiberiu și Cornelia - prezenți la moartea mamei Floarea (1977)

hrănindu-i din meserie, aplecați amândoi, zile și nopți peste măsură lor de cizmărie.

Toți cei zece frați au devenit oameni de nădejde și integritate morală, intelectuală de certă performanță, avându-și mereu în preajmă și în conștiință modelul luminos al părinților, muncitori până la epuizare, cum mai avem familii măierene...

Au făcut studii. Și-au clădit profesii temeinice. Anii au trecut, feciorii și fetele lui Ion și ai Floarei au împânzit țara și lumea, dar din conștiința lor n-a dispărut cultul

unității familiei și al părinților care, din lumea umbrelor, îi mai adună periodic la Bistrița lângă mormântul, lângă amintirile Mamei și Tatei... Pilda lor vie, de bunătate rară, de o generozitate funciară, neprefăcută, s-a mutat întregă în firea copiilor și va trece, suntem siguri, mai departe, în ființele nepoților și strănepoților.

"Au fost niște martiri care s-au dăruit pentru copiii lor și le-au insuflat marea dorință de carte și dragostea de muncă" – relatează într-o scrisoare doamna Saveta Deac Cloțea, sora cea mare din Brașov. "...Mama a

Frații Deac, cu trei dintre cumnate,
la mormântul părinților. Lipsește sculptorul
Ioan Deac (Bistrița, iulie, 1995)

murit în 1977, tata, în 1982. A fost ca un trăznet! Ei se bucurau de noi, începusem să-i ajutăm și erau nespuse de fericți. Nu aminteam niciodată munca cumplită pe care au făcut-o singuri, pentru ca noi, unul după altul să zburăm din cuibul familiei și să luăm drumul greu al facultăților, fiecare după aptitudinile sale... Până în 1970, cât a trăit, a locuit cu noi și bunica din Maieru, mama lui taticu, care ne-a iubit nespuse, ultimii cinci ani fiind paralizată".

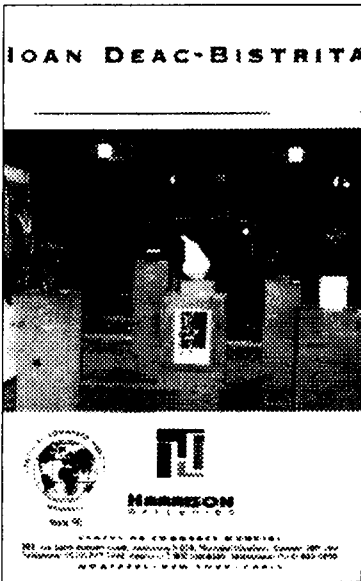
Astăzi, geografic, îi despart mii de kilometri pe frații Deac, dar sufletește, nimic nu e în stare să-i despartă.

Astfel, Saveta e la Brașov, Teodor, Maria și Rodica trăiesc în Germania, Ioan și Radu în București, Tiberiu la Oradea, Titus în Canada, Aurica în Bistrița, Floarea la Constanța. Profesori, economiști, ingineri, un sculptor, un arhitect... fiecare cu familiile lor frumoase, trăitori la mari distanțe, se ajută reciproc, comunică mereu și oferă cunoscuților un viu exemplu de solidaritate umană.

Ne cunoaștem mai bine cu patru dintre ei. Elly, "brașoveanca", o bună economișă, mi-a furnizat cele mai multe date despre familie. Are un stil epistolar de mare distincție și sensibilitate. Domnii Radu și Ioan, "bucureștenii", ne-au vizitat de câteva ori muzeul, făcând de fiecare dată donații, în pioasă amintire a părinților și strămoșilor măiereni. De asemenea, domnul Teodor, din Germania. Pe toți însă am avut onoarea să-i cunosc la o splendidă nuntă bistrițeană a ficei a lui Radu, un redutabil om, de afaceri. Sculptorul Ioan Deac-Bistrița, a donat pentru muzeu, încă în preajma Centenarului Rebreanu, un cap sculptat în ceramică al marelui romancier, lucrare de mare valoare artistică, admirată de vizitatori, alături cu câteva medaloane – basoreliefuli în bronz, cu chipul scriitorului.

"Neam de cinste și de omenie", cum spun bătrânii, Deacii sunt cunoscuți până departe pentru înzestrarea lor cu har artistic și științific, cu caracterele lor pilduitoare.

Povestea familiei Deac poate fi, așadar, tonifiantă, încărcată de învățăminte. Cu permisiunea dumnealor vom mai reveni cu prezentări individualizate. Alăturăm acestor cuvinte de binemeritat omagiu și recunoștință câteva fotografii și xerocopia unui pliant de prezentare artistică a uneia dintre numeroasele și mult apreciatele expoziții de sculptură ale domnului Ioan Deac – Bistrița, făcută de revista canadiană "Lucașfărul românesc" – magazin al românilor din străinătate, în aprilie 1996.

IOAN DEAC-BISTRITĂ

IOAN DEAC-BISTRITĂ

Rebreniana

Nume proprii preluate și
prelucrate de Liviu Rebreanu
din propria-i familie (3)

Lunceanu Remus – nume creat care se identifică cu cel al scriitorului începând cu inițialele, întâlnit în povestirea "Calvarul". Din anii ocupației și ai refugului, câteva linii desprinse din autoportretul acestuia sunt edificatoare: "Sunt de 31 de ani. Unii mă cred mai tânăr fiindcă sunt slăbuț, iar alții, mai bătrân pentru că părul mi-e alb ca oaia. Am fost modest și timid întotdeauna." Poet ca Titu Herdelea, Remus Lunceanu are o viață identică până la un punct cu cea a scriitorului. Deși însemnările par fidele din jurnal, sinuciderea acestuia face parte din imaginea scriitorului.

Oliver – prenume folosit de Rebreanu în piesa Vâltoarea, fiu de învățător între 22-24 ani, tânăr. Nume de proveniență străină.

Olly – pseudonim folosit de Rebreanu de la Oliver.

Pintea, George – nume folosit de scriitor pentru soțul Laurei în romanul Ion.

Puia – prenume îndrăgit de scriitor, preluat de la fiica acestuia, întâlnit în romanul Răscoala, varianta I-a, sub forma lui Puia Postelnicu. (Opere, vol. VIII, p.650. acest nume va fi înlocuit în varianta definitivă a romanului Răscoala, cu Olga, Puia ne este înfățișată astfel: "O fetiță de 19 ani, zgłobie, vioaie, veșnic cu răsul pe buze, care îi stătea și admirabil fiindcă avea o gură superbă și niște dinți ca mărgăritarele, era puțin mai scundă, avea ochii foarte albaștri, aproape verzi, mari, curioși, și un nas mic, obraznic." În portretul Puiei este creonat comportamentul ficei sale din realitate: "Puia e cuminte. Mai ales când doarme. Micuța e răsătată, tăticul o răzgăie." Portretul literar realizat după natură a constituit unul dintre exercițiile predilecte ale lui Rebreanu la începutul activității sale literare. Portretul creionat e cel al ficei scriitorului, Florica, alintată în familie cu numele de Puia. Schița arată primul an de școală, 1916, când scriitorul lucra romanul Ion. În manuscrisul "Cel dintâi examen" se descrie atmosfera febrilă cu ocazia examenului final la Școala Primară de Stat, dat de către aceea Puia, "Puia e cea mai draguță fetiță din lume și cea mai cuminte, poate" (Cf. Opere, vol.III, p.422).

Rădulescu Mărioara – nume întâlnit în romanul Răscoala, care pleacă de la sora lui Fanny, în roman fiind elevă aflată în gazdă la Gavrilaş. (Jurnal, L. 1932).

Rebreanu, Emil – frate al scriitorului, cel mai solicitat dintre toate prototipurile personajelor lui Liviu Rebreanu, se naște la 17 decembrie 1891 în comuna Maieru, unde tatăl său era învățător. Urmează clasele primare la Prislop și Năsăud, iar liceul în Năsăud, Bistrița, Turda, Șimleul Silvaniei, și iarăși la Năsăud, după mari încercări materiale, încercături de ordin politic. Își trece "matura" în primăvara anului.

Hortopan – numele aparține unui profesor din schița "Dincolo" – deși el este schimbat, reprezintă pe Liviu Rebreanu. Prin el scriitorul și-a exprimat alte gânduri, sentimente și aspirații: "Eram profesor. Deși împliniam 35 de ani, îmi păstrasem intactă pasiunea pentru meseria ce-mi alesesem. Mă socoteam în sine-mi și în taină, un fel de mic apostol al luminării neamului". E de prisos să spunem că scriitorul n-a fost niciodată profesor, că părinții lui au avut 12 și nu 7 copii, că tatăl lui a murit la Năsăud și, în consecință, amintirile scriitorului n-au nimic cu Maramureșul, că toate numele de persoane au fost schimbate în afară de prenumele tatălui -Vasile, și al sorei sale - Florica (Opere, vol.III, p.414).

Hortopan, Florica – nume împrumutat sub care apare sora scriitorului – Flora-Ecaterina, Florica, Rița, a zecea din familia rebrenilor, a cincea ca fată, în schița "Dincolo". Pe cea mai mică, Florica, am luat-o eu cu mine, la București. Numele Florica s-a preluat întocmai din realitate, iar numele de familie Hortopan este creat de Rebreanu.

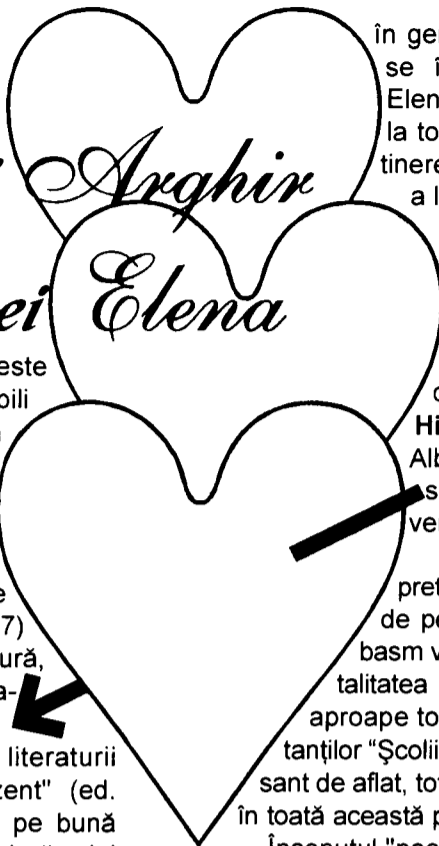
Hortopan, Maria – nume din schița "Dincolo" sub care apare mama scriitorului: "În căsuța mea, bunicul Vasile și bunicuța Maria, erau pomeniți zilnic cu o duioșie aproape idolatră". Prenumele Maria a rămas același ca și la Maria Herdelea din romanul Ion.

Hortopan, Vasile – nume sub care apare în schița "Dincolo", Vasile Rebreanu, tatăl scriitorului. Este localizat în Prislopul Maramureșului și este tot învățător. Se păstrează numele Vasile de la numele real. Pentru Rebreanu, "Tata rămânea părintele ideal, iubit și respectat mai presus de toate. L-am iubit parcă mai presus de toate. L-am iubit, parcă, în anumite privințe, mai mult decât pe mama, deși n-a fost sentimental cu noi când eram mici, nici pe urmă. Părea distanțat și mândru și de fapt era un timid, iar răceala lui relativă era sfiala de a-și manifesta sentimentele." Știm că în realitate scriitorul n-a putut participa la înmormântarea tatălui său, deoarece nu putea să se reîntoarcă în Ardeal din cauza maghiarilor. Sentimentele încercate de eroul povestirii, adică Liviu Rebreanu, la moartea tatălui său, au fost în bună măsură cele ale autorului, după cum ne încredințează corespondența și alte documente păstrate, sau amintirile familiei scriitorului. Ca elemente ce corespund realității amintim, în primul rând, reproșurile repetate făcute de părinți pentru îndelungata tăcere și uitare, apoi prezența Floricăi, sora mai mică a scriitorului la București, venită pentru studii în momentul morții tatălui lor, cât și senzațiile stranii pe care le încercase Rebreanu, precum și discuțiile purtate în ajunul morții tatălui său determinate și de vizita făcută câteva timp înainte de un prieten din copilărie, Dariu Pop. (Cf. Opere, vol.III, p.413).

Carti din secolul al 19-lea

Maiereni de seama

Istoria prea frumosului și a prea frumoasei

Ioan Popovici Barac (1776-1848) este considerat unul din cei mai remarcabili vulgarizatori din literatura transilvană a sfârșitului de secol XVIII și prima parte a secolului XIX. Traducerile și prelucrările sale din Homer, Ovidiu, Shakespeare, povești din ciclul "o mie și una de nopți", dar și activitatea de ziarist (a editat **Foaia Duminicii**, 1837) ni-l recomandă ca un om de înaltă cultură, ținând cont și de faptul că se specializase în științe juridice.

George Călinescu în "Istoria literaturii române de la origini până în prezent" (ed. Minerva, București, 1985, p.73) arată, pe bună dreptate, că "scrierea cu adevărat populară a lui Barac, care a avut o răspândire extraordinară și a întreținut gustul de poezie al păturei de jos și mijlocii, este "Istoria despre Arghir cel frumos și despre Elena cea frumoasă", publicată în 1801 (noi ne-am folosit de ediția apărută la Sibiu în 1863)*.

Ioan Barac atribuie poveștii despre Arghir și Elena o însemnătate istorică națională: "istoria prea frumosului Arghir și a prea frumoasei Elena cea măiastră și cu părul de aur, adică o închipuire sub care se înțelege luarea țării Ardealului prin Traian, cezarul Râmului [...]. Întru această poveste se înțelege sub Arghir Traian, iară sub fecioara măiastră cea cu părul de aur se înțelege Ardealul, pentru băile lui cele de aur, care demult au fost vestite. Numai într-al doilea rând poate Arghir, ca și Traian Ardealul să-și dobândească pe Elena, care cu moarte pedepsește pe sluga sa care l-a împiedicat, ca și Traian pe împiedicatorii săi".

În 1859, At.M.Marinescu în prefața intitulată "De elementele constitutive ale poeziei române vechi și nouă" la cartea sa "Balade populare" (Pesta, 1859, p.12) este de acord cu interpretarea lui Barac: "Arghir și Elena e tradițiunea noastră cea mai veche și mai frumoasă în Dacia. Obiectul ei e ocuparea Daciei prin Traian și colonizarea strămoșilor noștri aici. Această tradițiune își joacă rolul său în Transilvania, sub Arghir se înțelege Traian; sub Elena fatagi'a Daciei, ființa cea frumoasă din cetate, respective Dacia singura - Mărul de aur al Daciei e tributul ce l-au plătit romanii sub Domițian, dacilor - pieirea mărului e ștergerea tributului".

Până în 1879, explicațiile lui Barac și At.M.Marinescu au rămas de neclintit. Începând cu acest an au început să apară și alte interpretări. Petre Dulfu (el însuși un mare prelucrător de folclor) în articolul "Arghir și Elena" din "Amicul familiei" (nr.1, 1/13 ianuarie, 1879) considera cartea lui Barac "cea mai plăcută carte de lectură a poporului român", dar că, această explicațiune e frumoasă din punct de vedere național și e foarte bună pentru poporul român, care necunoscând istoria trecutului său, are ocaziunea, cetind această poemă a-și cunoaște cel puțin originea sa", însă, "examinând mai de aproape povestea lui Arghir și Elena, vom afla că explicațiunile [...] sunt cam forțate și nu se pot deplin motiva." Povestea celor doi este "cea mai poetică și mai perfectă alegorie a vieții omenești

în genere, în care sub Arghir se înțelege tot omul, sub Elena fericirea ce ni se arată la toți prin visurile de aur ale tinereții și după care în zadar alergăm pe acest pământ". "Divinul" Călinescu merge mai departe cu "explicațiunile" arătând că "povestea e o prelucrare după "Argirus Historiaja" a ungerului Albert Gergey, deși cuprinsul aparține basmului universal." (op.cit., p.73).

În ciuda acestor interpretări, de la tipărirea sa, timp de peste o sută de ani, acest basm versificat a influențat mentalitatea românilor din Ardeal, cât aproape toate scrierile reprezentanților "Școlii Ardelene." Ar fi interesant de aflat, totuși, câte ediții a cunoscut în toată această perioadă de timp.

Începutul "poemei" este identic cu basmul lui Ispirescu "Prăslea cel voinic și merele de aur"; un împărat avea trei feciori și o grădină în care se afla un măr ce făcea mere de aur. El nu se putea bucura de roadele mărului pentru că dispăreau în noaptea coacerii lor. Multă lume stă de pază, dar nimeni nu reușește să prindă hoțul. Încearcă și frații lui Arghir, însă nu reușesc. Evident, Arghir este cel care prinde un păun care se transformă într-o fată frumoasă, Elena. Petrec noaptea împreună, adorm, iar dimineața o babă urâtă taie pe furiș câteva suvițe din părul fetei. Când se trezește, aceasta plânge și pleacă rușinată spre o cetate neagră. Arghir va rămâne cu inima zdrobită și va pleca în căutarea Elenei. După multe peripeții ajunge într-o cetate și va poposi la o văduvă. Aceasta îi dă slujitorului lui Arghir niște leacuri cu care îl adoarme pentru a nu putea vorbi cu Elena. Trei zile de-a rândul Elena vine la el, dar îl găsește dormind. De fiecare dată lui Arghir i se spune că fata a fost lângă el, dar că el dormea. Dându-și seama de viclenia văduvei, el își ucide slujitorul, iar pe văduvă o blestemă:

"Să pățești și tu ca mine
Când va fi să-ți fie bine"

Dorește să se sinucidă, însă aude "un zbie-rat cumplit" și pleacă într-acolo. Găsește trei drăcușori care se certau pentru că nu știau să-și împartă lucrurile primite de la tată lor: "un paliu, niște papuci și un zbici, cu care, cine le are, poate fi într-un minut acolo unde voiește". Arghir păcălește dracii și, cu lucrurile lor, ajunge la palatul Elenei și totul se sfârșește ca-n povești. Acesta este subiectul basmului versificat pe care l-a cules și Eminescu cu titlul "Basmul lui Arghir", ajungând să circule și pe cale orală asemenea unei balade populare care i-a tulburat și l-a determinat s-o noteze în caietele sale.

ICU CRĂCIUN

* Sunt convins că Eminescu a cunoscut ediția din 1863, întrucât în 1866 se afla la Blaj, iar binecunoscutul său epitet **prea frumoasă** i-a fost sugerat din acel titlu al lucrării lui Barac.

Olimpiu Barna

- profesor
și
folclorist -

prof. Olimpiu Barna

Olimpiu Barna a fost primul copil al învățătorului Ioan Barna. S-a născut în 1907 la Maieru. A urmat școala primară în sat la școala tatălui său, după care a plecat la liceul din Năsăud unde a studiat primele clase (1918-1920). Următoarele două le-a parcurs la Cluj, după care a trecut la școala superioară comercială (1922-1926). După absolvirea acestei școli s-a înscris la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj (1926-1929). Foarte bun elev, foarte bun student, și-a însușit temeinic profesia, dovădindu-se un pasionat al cifrelor, promovând cu succes examenul de capacitate și gradele didactice.

După ce încercase profesii practice în specialitate, nepotrivite firii lui, a intrat în învățământ în 1931 la Școala comercială din Turda. După un an s-a transferat la Blaj, tot la Școala comercială unde va funcționa până în 1943. A funcționat între 1943-'45 la Hateg. Din 1945 s-a întors în Clujul tinereții sale unde va lucra până la pensionare (1968), mai întâi la un liceu comercial și apoi la Școala tehnică financiară, postliceală, unde între anii 1960-1968 a fost director adjunct. Câțiva ani a predat cursuri de contabilitate la Institutul Politehnic Cluj. A devenit specialist și lector la diferite forme de învățământ, la examene de grad. În acest domeniu a scris și publicat articole și studii în "Revista generală de comerț și contabilitate", a litografiat Cursul de contabilitate generală, a formulat proiecte pentru organizarea practică a instituțiilor și serviciilor comerciale.

Olimpiu Barna, urmând exemplul tatălui său și al altor intelectuali măiereni, și-a îndreptat încă la vârsta liceală atenția spre comorile folclorului poetic. A început să scrie la diferite ziare, reviste și studii cu teme culturale-științifice, cum au fost "Unirea", "Vatra", "Unirea Poporului", "Timpul", "Făclia" ș.a.

A tipărit o broșură, un fel de note de călătorie. De la munte la mare.

Olimpiu Barna a scos de sub tipar în anul 1843 cartea **Veseliu, dor și jale**, închinată, după cum spune "scumpilor mei părinți" VICTORIA ȘI IOAN, în semn de sincer omagiu.

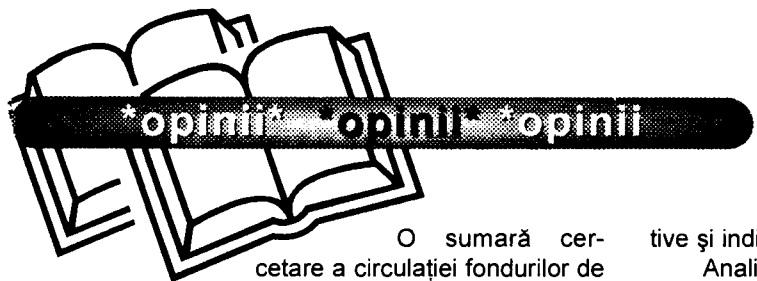

Prietenjele familiei Rebreanu. Neni Mariti (Maria Pop) și Lucretia-Rusu (1903)

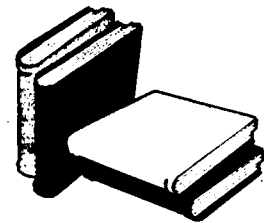
Lucrarea beneficiază în partea întâi de o succintă prezentare monografică a vetrei folclorice Maieru. Principiul călăuzitor al culegătorului rezultă din Cuvânt înainte în care se spune: "Am cules acest folclor din gura poporului, așa cum l-am auzit, așa cum este trăit, fără a schimba nimic din originalitatea lui, căci după noi, valoarea lui, cu atât este mai mare, cu cât culegătorul păstrează această notă caracteristică a originalității lui. Am redat acest folclor în graiul fidel al satului"

Olimpiu Barna rămâne în memoria prezentului și peste timp prin altceva decât a fost și a profesat o viață. Scriind articole și alcătuind o culegere de folclor, revine în atenția contemporanilor și multă vreme i se va scrie numele de către urmași.

prof. VALER BONTAȘ

Biblioteca și bibliotecarul (2)

O sumară cercetare a circulației fondurilor de publicații arată că, în bibliotecile noastre publice (chiar în cele universitare), cartea de artă, albumele de tot felul, cartea muzicală sunt foarte puțin cercetate sau solicitate. Chiar și în cazul cărților beletristice sunt multe lucruri de spus. De pildă, nu circulă cu aceeași dinamică majoritatea operelor clasice și moderne, din păcate nici cele mai valoroase. Sunt supralicitați cartea și autorii ce figurează în bibliografia școlară sau cei aflați "la modă", cărțile din colecțiile de aventuri sau de dragoste. În schimb, circulă foarte puțin cartea de teatru, cea științifică, ba chiar și clasicii literaturii universale. Toate aceste fapte reprezintă tot atâtea direcții în care bibliotecile, deci bibliotecarii, trebuie să acționeze conjugat, printr-o mai bună "canalizare" a gustului de lectură nu numai al tinerilor, ci și al celorlalte categorii de vârstă.

Se impune ca "meseria" de bibliotecar să stea mereu sub semnul înnoirilor. Conservator al prețioaselor achiziții ale gândirii omenești din trecut, bibliotecarul contemporan nu este și nu trebuie să fie doar posesorul unei temeinice culturi clasice generale, ci și un element activ în propagarea și implementarea noului la toate nivelurile de cititori. Mai ales tineretul trebuie îndrumat și format, bibliotecarul să-i pună la dispoziție tot ceea ce este mai util din tezaurul de creație acumulat de-a lungul veacurilor, ca și din ceea ce se elaborează în prezent. Bibliotecarul are menirea, prin contactul direct sau prin instrumentele pe care le întocmește (recenzii, prezentări, bibliografii, expoziții de carte etc.), să ajute la dezvoltarea științei și culturii acolo, la locul lui de muncă, oricât de modest ar fi el.

Cultura bibliotecarului de la sfârșitul acestui mileniu doi este amplă, dar diferită de cea a unui erudit în sens clasic. Cultura sa nu poate fi rodul unei absorbții totale a cunoștințelor (ceea ce în prezent este o adevărată imposibilitate), ci al unei **selecții inteligente și metodice**. De altfel, fizionomia cunoștințelor omenești azi este mult deosebită de cea din secolele trecute, când noțiunea de bibliotecar se confundă cu cea de erudit. Din surse U.N.E.S.C.O. știm că există în momentul de față 1.200 discipline științifice. Fiecare disciplină științifică, la rândul ei, se amplifică și se diversifică continuu. Dăm un singur exemplu. În evul mediu se menționau 4 discipline matematice: aritmetice, geometrice, astronomie și muzica. În secolul XIX matematica include 17 ramuri și 38 de subramuri. Astăzi ea numără 60 de ramuri cu peste 3.400 de subramuri.

Iată, deci, încă o cerință a componentei de care trebuie să dea dovadă bibliotecarul. Conceptul de competență, așa cum apare prezentat în dicționarele de specialitate, exprimă acea capacitate individuală sau de grup de a interpreta un fenomen, de a soluționa o problemă, de a lua o decizie sau de a efectua o acțiune. Această capacitate permite obținerea unei eficiențe deosebite în sfera respectivă de activitate umană. Iată de ce conceptul de competență este perfect aplicabil de activitatea pe care o desfășoară bibliotecarul, ca principal păstrător al tezaurului de cultură și ca mijlocitor interesat în răspândirea achizițiilor provenite din eforturile colec-

tive și individuale ale oamenilor de știință și artă.

Analiza conceptului specific de competență a bibliotecarului se supune aceluiași rigori științifice ca și analiza conceptului generic, în sensul cuprinderii celor două laturi ale acestuia: **latura obiectivă**, care privește sistemul complex de sarcini care alcătuiește conținutul sferei de activitate a bibliotecarului, și **latura subiectivă**, ca expresie a profilului de personalitate a acestuia, în care se includ: cunoștințele, deprinderile, trăsăturile de temperament și de caracter.

Așadar, atunci când vorbim de competența bibliotecarului, avem în vedere întregul sistem de îndatoriri ce revin acestuia, îndatoriri ce privesc achizițiile de carte, prelucrarea fondului, cotearea, clasificarea, inventarierea, depozitarea la locul corespunzător, reclama cărții, împrumutul, precum și alcătuirea de bibliografii, organizarea unor expoziții de carte și a unor acțiuni cu cititorii. Fiecare dintre acestea implică un complex de sarcini obiectiv cerute de profesie, care totalizează conținutul activității propriu-zise într-o bibliotecă, precum și aspectele specifice ale diferitelor funcții și responsabilități ale bibliotecarului.

Această latură **social-obiectivă** a competenței profesionale este completată, pentru a fixa cadrul funcțional al competenței, de către **latura psihologică**, prin care ni se dezvăluie competența individuală, personalitatea sa, care diferă de la caz la caz. Noile condiții în care este chemat să activeze bibliotecarul în epoca modernă, în care domină explozia informațională, fie necesară modificarea cerințelor față de bibliotecar și implicit manifestarea unui profil de personalitate diferit de cel al bibliotecarului tradițional.

Asistăm, cum este și firesc, la o transformare a profesiei de bibliotecar și, totodată, a competenței sale profesionale. Principala transformare a sistemului motivațional al bibliotecarului modern privește ieșirea sa din izolare și orientarea către partenerul său principal – cititorul. Formula ingenios și concis exprimată: "de la bibliotecarul – om printre oameni" s-a dovedit utilă și expresivă nu numai pentru a semnala lărgirea ariei de cuprindere a activității bibliotecarului, ci și pentru a marca pertinent cotitura ce se impune în preocuparea păstrătorului tezaurului scris.

Avem, deci, în vedere o formă specifică de **competență profesională** a bibliotecarului și anume interpersonală, capacitate care îl face pe acesta apt de a realiza activități care presupun relații interpersonale.

După opinia mai multor cercetători ai domeniului, principalele elemente psihologice care concură la formarea competiției bibliotecarului sunt: **intuiția cognitivă, tactul pedagogic și spiritul de cooperare**.

Intuiția cognitivă ne apare ca o însușire fundamentală a competenței și acesta se exprimă, în principal, prin capacitatea de a cunoaște oamenii. Aproximarea cu dragoste, cu răbdare și înțelegere de cititori nu se consumă numai în vederea unui serviciu exemplar, ci și scopul cunoașterii și anticipării preferințelor acestuia. Bibliotecarul nu trebuie să se grăbească să-și formeze o părere despre cititori la prima vedere, căci aceasta l-ar putea duce deseori la erori. El trebuie să facă un efort de a sesiza preocupările de cunoaștere ale cititorilor, de a intui intențiile sale, de a se transpune în psihologia acestuia, pentru a veni în întâmpinarea opțiunilor sale, deci de a aprecia și din unghiul de vedere al cititorului, nu numai al său propriu, căci numai astfel va putea să câștige încadrarea solicitantului și să consolideze relația atât de necesară dintre bibliotecar și cititor.

În ceea ce privește **tactul pedagogic**, acesta constituie un alt element important al competenței bibliotecarului. Altfel spus, bibliotecarul nu trebuie să se transforme într-un simplu mecanism de distribuție a cărților, ci trebuie să dobândească și calitatea de bun pedagog, să știe să se apropie cu inteligență de cititor, să evite răceala în relațiile cu acesta, să manifeste inițiativă în comunicare, să știe să-l îndrume, să-i trezească interesul și dragostea față de carte și respectul față de cuvântul scris, să-l inițieze cum și

ce să citească. Toate acestea cer **răbdare și pricepere**, iar condiția necesară este ca însuși bibliotecarul să practice o lectură bogată, să aibă un punct de vedere competent, o pregătire temeinică și o **cultură elevată**.

Referitor la **spiritul de cooperare**, ca aspect caracteristic al competenței, avem în vedere manifestarea unor însușiri psihice, dintre care amintim: altruismul, bunăvoința, inițiativa în relațiile cu cititorul, dragostea față de semeni, autocontrolul față de profesie, capacitatea de deschidere față de partener, firea echilibrată și o mare mobilitate.

Rolul de mediator al bibliotecarului între beneficiar și mereu crescându-l fond al cunoștințelor umane îl face pe acesta apt de a trăi interesul și satisfacția împlinirii unui adevărat act de cultură, a unei profesii frumoase și demne.

MIRCEA PRAHASE

Sfințirea noii biserici unite cu Roma, greco-catolică, din Maieru

Ziua de 26.10.1997 va rămâne timp îndelungat în sufletul celor prezenți la sfințirea noii biserici greco-catolice din Maieru. Construirea ei într-o perioadă atât de grea și atât de scurtă (8 luni de muncă efectivă) cu sacrificii imense din partea credincioșilor greco-catolici, demonstrează credința și unirea de care s-a dat dovadă, mai ales în acești ultimi șapte ani. **Măierenii s-au ajutat și se vor ajuta, indiferent de confesiune, indiferent de voința celor care mai doresc vrajbe machiavelice.**

Cred că părintele Augustin Partene a fost ales de Dumnezeu pentru această lucrare. Câte zile și nopți dedicate ridicării bisericii, doar domnia sa le știe. Faptele sale, începute încă înainte de a se pune temelie și până în prezent, merită respectul și stima nu numai a contemporanilor, ci și a celor ce vor veni după noi.

Suferințele și prigoanele la care au fost supuși mai cu seamă martirii greco-catolici (9 episcopi au fost uciși în temnițele comuniste) în regimul securisto-comunist de după 1948 și până în decembrie 1989 și-au găsit alinare în credință. Triada BISERICĂ-ȘCOALĂ-NAȚIUNE impusă în istoria noastră de învățării Școlii Ardeleni a funcționat pe pământul românesc când liber, când subteran. Numai atunci când nu vor mai fi falsificate identitatea și conștiința de sine a poporului român, adevărul istoric despre Biserica Română Unită cu Roma (nu cu Moscova!) va renaște și se va afirma.

Înainte de venirea **hienelor roșii** la putere cu ajutorul tancurilor sovietice, înțelegerea între greco-catolici și ortodocși intrase în normalitate. Dovadă este faptul că în 1943, la Cluj, când episcopul greco-catolic Iuliu Hossu a împlinit 25 de ani de păstorie arhierescă, a venit și episcopul ortodox Nicolae Colan, care i s-a adresat public cu cuvintele: "Eu ți-s frate / Tu-mi ești frate, / În noi doi o inimă bate" De ce, astăzi, nu se poate aceeași bună înțelegere?

Revenind la sărbătoarea din 25.10.1997, amintesc faptul că, printre altele, în discursul său, dl părinte Augustin Partene a mulțumit tuturor celor care au ajutat și au contribuit la ridicarea noii biserici. De asemenea, a mulțumit și celor prezenți la sfințire în frunte cu dl. primar Ioan Cărbune și cu protopopul Bembea Teofil, precum și preoților: Jarda Nicolae, Boroș Gheorghe, Moholea Dorin, Avram Gavril, Vranău Ioan, Vranău Vasile, Oțoi Liviu, Mureșan Marius, Silaghi Romulus și diaconului Scridon Emil.

ICU CRĂCIUN

O IDEE...
O IDEE...
O IDEE...

Ospitalitatea românului a devenit proverbială și rămâne, poate, una dintre cele mai constante virtuți ale acestui popor.

Ușa ne rămâne deschisă celui care vrea să ne treacă pragul. Cunoscut sau străin va găsi totdeauna o bucată de pâine și un locușor unde să se odihnească.

Prin comparație, la alte popoare ușile ospitalității se deschid din ce în ce mai greu sau chiar de loc. Ai nevoie de multe recomandări ca o familie germană, să zicem, să converseze cu tine la poartă ori să te primească în casă. Chiar și italienii, francezii, spaniolii, frații noștri de gintă, au devenit mai circumspecți în această privință.

Această caldă ospitalitate a noastră ni se trage, poate, și de la locul unde ne-am născut pe harta lumii; noi am trăit și trăim la "răscruce de drumuri", unde, bunii și răii ne-au trecut mereu pragul...

Atunci de ce să nu ne "alinăm" contemporaneității, iar casele, locurile și datinile noastre fără pereche, aici, unde ni se perindă generațiile, să nu constituie surse de "ajustare" a propriilor câștiguri?

Agroturismul, turismul nostru, cum vreți să-i spunem, ar putea să îmbine benefic și pe aceste meleaguri ale noastre, ospitalitatea tradițională cu oferirea unor servicii plătite de către turiștii doritori să facă un popas de vacanță pe la noi. Desigur, nu ne referim aici la frații nortezi, din Franța, care ne sunt adesea și oaspeții, dar și gazdele noastre de suflet. Ei au devenit de-ai noștri!

Cunoaștem că s-au făcut și se fac experiențe reușite, mai ales pe Valea Prahovei și ținutul Sibiului, zone geografice cu nimic mai pitorești decât ale noastre.

Turistul, cu precădere turistul străin, este sătul de hotelurile cu două sau mai multe stele din zone supraaglomerate. El caută liniștea și ineditul unui locușor ce-i poate oferi un minimum de confort, unde să doarmă într-un pat românesc și să guste bucătăria locală, să ne cunoască meșteșugurile și obiceiurile, frumusețea peisajului. Și unde să se întoarcă de fiecare dată cu plăcere. Or, la noi sunt zeci și zeci de familii, unele cu mulți copii care se mândresc cu casele lor arătoase și cărora le place să se compare cu cei de la oraș. O odaie luminoasă și curată, îmbrăcată cu tot simțul artistic al cusătoreșelor și țesătoarelor măierece, la care se adaugă o bunică ori o stăpână cu inventivitate culinară, găsești pretutindeni și pe la noi. Și dacă la toate acestea se mai alătură și o baie, cu atât mai bine. Că pe badea Ion, Vasile sau George, căraușul, îl găsim oricând dispus să-i plimbe pe "domni" cu ștraifui ori sanceul până la Borcut, sau către splendida frumusețe sălbatecă a Văii Anieșului... Că doar n-o face "pe gratis".

Printr-o asemenea nouă preocupare am pune și umărul la schimbarea imaginii noastre în lume, că tot se vorbește de lucrul acesta, dar se face atât de puțin. Săteanul a fost și rămâne cel mai convingător ambasador al stabilității și demnității morale, al hărniciei și intransigenței neamului nostru.

Cu un pic de inițiativă și cu mai multă publicitate este posibil.

Ar fi o idee. Ce ziceți, stimați cititori conștienți?

LIVIU URSA

Viata Astei

PERIPLU ASTRIST

ASTRA – Asociația Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român a lăsat în urma ei, pe filele calendarului 1997, un bogat bilanț de împliniri. Mă voi referi, foarte pe scurt, la câteva în care a fost implicat și cercul din Maieru.

De neuitat vor rămâne în amintirea numeroșilor participanți emoționantele Denii Eminesciene, a III-a ediție, în zilele 12-15 iunie la Iași și în Basarabia, consacrată comemorării a 108 ani de la trecerea în neființă a poetului nostru nepereche.

Itinerarul basarabean, memorabil în întregul lui parcurs, ne-a oferit cunoașterea, la ei acasă, a fraților de peste Prut, cu toate năzuințele și valurile lor. Chișinăul ne-a întâmpinat cu marile sale monumente; am depus flori la statuile scriitorilor de pe Aleea Clasicilor și a iui Ștefan cel Mare și Sfânt. Ne-am întâlnit cu membrii Societății Culturale "Limba Noastră cea Română" și cu pasionații aștrști din Crăuleni, am vizitat și alte localități purtând pechețele unei istorii de zbucium și luptă. Am pășit pe urmele lui Tudor Șoimaru, către Orhei, am vizitat muzeul "Al. Donici", apoi Orheiul Vechi și surprinzătorul muzeu etnofolcloric din satul Ivancea.

Au avut loc schimburi de daruri. Elevii noștri, membrii cercului "Liviu Rebreanu", au transmis colegilor lor, alături cu frumoase simboluri artizanale, calda invitație de a-i găzdui în Maieru. Înregistrate pe casetă, salutarile lor au fost aplaudate la Stânceni, la Onițcani... Se știe că în inimile elevilor din cele 16 familii măierece care au reușit să primească atât de frumoși și frățește pe cei 25 de elevi și profesori basarabeni și români din Ucraina, vor rămâne multă vreme amintiri plăcute. Le transmitem încă o dată mulțumirile și întreaga noastră grație. S-au legat prietenii care, de ce nu, ar putea dura o viață. Pagina aceasta va rămâne printre cele mai emoționante în cronica Astei locale. Am mai scris despre ea.

În zilele de 17-19 octombrie, la Sfântu-Gheorghe –Covasna, a avut loc a 93-a Adunare Generală a Astei. Delegația noastră nășăudeană a avut prilejul să-i cunoască pe bravii români ai acelor locuri. Uniți sub steagul Astei și având în frunte oameni de vocație și dărzenia unui Ioan Lăcătuș, își împlinesc chemarea în condiții de adevărată luptă. Lista personalităților participante din țară și străinătate e prea lungă pentru spațiul de care dispunem. Destul să subliniem din nou că la aproape toate manifestările astriste iau parte distinși reprezentanți ai forurilor academice. Este un deliciu sufletesc să-i asculți.

La simpozionul ținut cu această ocazie mi s-a făcut onoarea să susțin comunicarea "Astra și revistele culturale", prezentând, firește, și revista noastră, care se bucură de bune aprecieri.

Nu întâmplător, Adunarea Generală a adoptat ca temă de dezbatere: "Păstrarea identității naționale în contextul integrării europene". Pe aceste plaiuri ale Covasnei și Harghitei am cunoscut mulți oameni de bine, care înfruntă greutatea specifică, având în vedere că românii trăiesc aici condiții de minoritate.

Și, de asemenea, tot nu întâmplător, următoarea Adunare Generală va avea loc la Blaj, exact în zilele de 15-17 mai 1998, când se vor împlini 150 de ani de la istorica adunare de pe Câmpia Libertății. Încă odată, Blajul, "mica noastră Romă" va demonstra, prin oamenii lui de marcă, valoarea de cetate-simbol al luminii noastre transilvane.

După cum se poate vedea, ASTRA, fără a adera politic la un partid sau altul, își potrivește pașii urcușului ei cu aceia ai istoriei, și ai oportunităților spirituale ale Țării.

Oricât de sumară, însemnarea noastră nu poate lăsa în afara cronicii astriste Adunarea Generală a Despărtământului nășăudean, care a avut loc la Rebrșoara, în zilele de 25-26 octombrie 1997. Subliniem bogăția programului care a cuprins, printre altele, simpozionul cu tema: "Cărturari rebrșoreni de seamă" și dezvelirea de plăci comemorative, inaugurarea noilor firme ale Școlii Generale "Ioacob și Ioachim Mureșanu" și a Căminului Cultural "Anton Precup". Printre distinsele personalități întâlnite și aici, cum sunt universitarii ieșeni: Gavril Istrate și Alexandru Husar, fii ai văii noastre și printre înflăcărații intelectuali ai locurilor, să remarcăm numele a cel puțin trei proeminenți fii ai Rebrșoarei, trei prezențe de înalt merit ale Astei contemporane: conf.univ.dr. Dumitru Acu, președintele activ al Asociațiunii, prof. Ioan Seni, președintele D.N.A. și prof.drd. Nicolae Trifoiu, președintele Despărtământului clujean.

De bunăseamă, spectrul manifestărilor și suprafața infinit mai mare a acțiunilor Astei nu se pot reduce la formula celor câteva notații de evenimente la care, însoțit de alți colegii, am avut satisfacția de a lua parte.

Nutrim mai departe speranța că, în 1998, participarea cercului nostru să se facă și mai mult simțită.

SEVER URSA

Istorie

MAIERU

(8)

-file de monografie-

Parcurgând o vastă bibliografie, domnul dr. Valer Scridonesi-Călin, eminent cercetător, fiu al Maierului, în studiul-eseu intitulat "Ispita dacică la Maieru – încercare de întemiere mitico-lingvistică a toponimului Maieru", în curs de publicare episodică în revista noastră, reușește să ne convingă în legătură cu străvechimea numelui comunei.

Cum promiteam în episodul anterior, încercăm acum să rezumăm argumentele invocate în partea pe care am publicat-o până în prezent din această cercetare de bază, adăugând și alte dovezi, probabil, de mai mică importanță, dar care pot întregi demersul nostru comun.

Autorul descoperă și propune mai întâi sursa săsească a numelui, adică Maierien, tradus metaforic de marele învățat Nicolae Iorga prin sintagma "cîngătoare de verdeață", raportată, în cazul nostru, la prelungirea periferică sud-vestică a Rodnei. În românește i s-a zis "maierii Rodnei celei vechi", ca și în cazurile "maierii Sibiului", "maierii Bălgradului", (Alba Iulia), "Maieruș-ul Brașovean" etc. În documente se întâlnește și denumirea germană "Meierhof", însemnând fermă, gospodărie țărănească etc.

Mergând apoi, mult mai adânc, în "negura veacurilor", se analizează, cu aceeași meticulozitate științifică, ipoteza dacică, străromânească a toponimului, consemnat în versiunea maghiară de mai târziu, Major. Plauzibilă și argumentarea că ar fi putut să fie chiar un împrumut invers, dinspre populația autohtonă spre cea "descălecată" (ungurii și sașii, n.n.). Fiindcă în străvechiul fond lingvistic mai avem cuvinte cu rezonanțe asemănătoare cu "maier" (baier, caier ș.a.).

O altă ipoteză, cu mai mulți sorți de credibilitate, este cea cu privire la celebrul vers "fată de maior" din colindul nostru mioritic, coborând astfel în îndepărtate și mitice vremi dacoromane, un concept-metaforă cu adevărat extraordinar și cu o stufoasă argumentare, cercetată, parțial, și de noi.

Evident, lucrarea domnului Scridonesi este mult mai amplă, glosând mereu sub semnul unei inteligente și pasionante pledoarii, presărate ici-colo cu irizări de spontaneitate, dar strunite în limitele rigurozității științifice, catalogând o foarte lungă listă de nume topice, de surse și de variante. Teza sa vă va dezvălui în continuare, pe măsura publicării, aspecte deosebite de interesante cu privire la numele cel vechi al "Cuibului visurilor" într-un foarte larg context istorico-lingvistic.

Cu privire la versul "fată de maior" adăugăm că noi am descoperit și o altă formă a lui, și anume "fata lu' maior", adică fata celui mai mare, a stăpânului de oi. Probabil, sintagma "de maior", în loc de "lu'maior" sau "lu maier", să se fi împământănit doar târziu, în perioada graniței militare nășăudene (1763-1851), prin contaminarea cu denumirea gradului militar respectiv, cu care sătenii se familiarizaseră ca grăniceri. Desigur, maior ne poate întoarce la latinescul maior, adică "cel mare", sau mai marele turmelor. Considerațiile acestea rămân în domeniul ipotezelor și numai din motive de spațiu tipografic nu le extindem acum.

Cunoscutul academician Nicolae Drăganu, într-o lucrare a sa 1/ explică oarecum contradicțiilor, numele Maierului "în legătură cu colonizarea sașilor la Rodna pentru a exploata băile și apăra pasul. Din săsește ne-ar fi venit Maieru (ung. Major) din Meier (Meiergut, Meierei, Meierhof), care era "măierștea Rodnei". Tocmai aici e contradicția: în tradiția orală exista din vechime cuvântul "măierște", ne-au confirmat-o de atâtea ori și bătrânii satului, prin umare, sașii, care au ajuns târziu la Rodna (sec.al XIII-lea) au preluat termenul direct din tradiția orală, transformându-l, convenabil, conform uzanței, în substantiv propriu: Maier (Meierhof) cum au făcut, de pildă, și din vechiul "ferdra", Feldorf (Feldru), deci nu s-ar putea spune că toponimele aceste sunt de origine germană, ci sunt doar germanizate parțial, cu atât mai mult, cu cât cuvintele cu sufixul "iște" sunt foarte vechi în limba noastră: cânepiște, codoriște, vărăiște, jeliște (cimitir), săliște, goliște și, bineînțeles, măierște.

De asemenea, mai nou, ilustrul istoric clujean David Prodan 2/, întocmind o convingătoare statistică demografică a oierilor transilvăneni pentru anii 1639-1674 consemnează de mai multe ori cuvântul "maieri" fără să-i explice proveniența în diferite sintagme: "maier de oi", "maier al oilor", "un maier la oile de muls" chiar și "o maierită la oile principelui", toți aceștia pe domeniile Vinț, Cistei, Chioanului, Apor, Sâmpetru de Câmpie, Luieru, Giău, Deva, Hunedoara. Se pomenește și "măierștea" din Șercaia din Făgăraș.

E limpede că măierște înseamnă ioc de pășune a oilor, în primul rând. În legătură cu etimologia Maieru, vom mai reveni.

(Va urma)

SEVER URSA

1/ Nicolae Drăganu, "Toponimie și istorie", capitolul: Vechiul castru de la Rodna și Toponomia Văii Someșului de Sus, Ed. "Cartea Românească" București, 1924, pag. 258.

2/ David Prodan, "Transilvania și iar Transilvania – considerații istorice", Ed. Enciclopedică, București, 1992, pag. 66-69.

FOTBALUL MĂIEREAN

Echipa "Silvicultorul" Maieru care a încheiat ediția de campionat 1996-1997. De la stânga la dreapta, rândul de sus: Ioan Isip, Ionică Vertic, Ioan Lorințiu, Ulerici Bilman-sponsor, Viluț Boșca, Sorin Duca, Gavril Bumbu, Nelu Motofelea, Vasile Ureche-fost președinte, Săndel Vasile, Ioan Vilinschi-antrenor; rândul de jos: Viluț Cărbune-sustinător, Lazăr Sângeorzan, Filip Negrușer, Uțu Ștefan, Silviu Motofelea, Iacob Varvari.

Revenim în acest număr și cu rezultatele înregistrate în ultimele cinci jocuri disputate de echipa noastră locală, două contând pentru turul campionatului 1997/98, respectiv etapa a XII-a și a XIII-a și, de asemenea, cu primele trei etape din returul acestei ediții de campionat.

În etapa a XII-a echipa măiereană a făcut deplasarea pe terenul liderului, respectiv echipa Mecanica Bistrița, obținând un foarte bun rezultat de egalitate (1-1), depășind și cele mai optimiste pronosticuri.

A urmat ultima etapă din tur când echipa noastră a trecut la pas de o echipă cu pretenții la primul loc, numim aici echipa progresiștilor din Năsăud cu scorul de 5-2.

Având în vedere că în anul 1998 se desfășoară campionatul mondial de fotbal din Franța și starea terenurilor a fost bună s-au programat și trei etape din returul campionatului.

Prima etapă a returului aduce la Maieru o echipă din partea inferioară a clasamentului pe care silvicultorii noștri o depășesc fără prea mari emoții cu scorul de 6-1.

În etapa a XV-a, "Silvicultorul" Maieru face deplasarea la Dumitra, unde, după un joc crâncen, cedează în extremis cu scorul de 2-1.

În cea de-a III-a etapă a returului și ultima a sezonului echipa noastră primește vizita echipei A.S.Archiud, aceasta venind la Maieru doar pentru o mică excursie și, cum era firesc, măiereni administrându-le un sec 7-0.

Clasamentul la data de 12.12.1997:

1. M.Bistrița	33 p.	+5
2. V.R.G. Vișoara	29p.	+4
3. L.Beclean	28p.	+4
4. P.Năsăud	27p.	+7
5. M.Rodna	26p.	+5
6. S.MAIERU	26p.	+5
7. A.S. Archiud	20p.	-1
8. V.Dumitra	19p.	-5
9. C.Rebrișoara	18p.	-6
10. E.F.Telciu	15p.	-9
11. A.S.Teaca	13p.	-7
12. H.Sângeor-Băi	13p.	-8
13. V.Le...	6p.	-12

Vă prezentăm și echipa actuală "Silvicultorul" Maieru: Sorin Duca, Emil Niculai – portari, Viluț Boșca, Simion Frunză, Ionică Vertic, Dan Luchi – fundași, Niculiță Boca, Dan Partene, Dorin Berende – mijlocași, Ion Lorințiu, Ioan Isip, Iacob Varvari – atacanți.

Dan Pop Buia – președinte, Iacob Varvari – vicepreședinte, Paul Bolfă – susținător, Ioan Vilinschi – antrenor.

VASILE CROITOR
VASILE AVRAM

LIVIU REBREANU 113 ani

ORIZONTAL:

1. Localitatea copilăriei rebreniene despre care însuși marele scriitor spune: "în... am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele... Pare că instinctul mi-ar fi spus că nu voi mai avea niciodată bucuria de viață ce am simțit în comuna bogată, mare, de la poalele Ineului cel cu zăpadă eternă." – Titlul unui faimos articol semnat de un alt mare scriitor, francez de această dată – Emil Zola – ce pleda pentru nevinovăția lui Alfred Dreyfus. 2. Unitate militară (abr.) – Personaj rebrenian ("Cuibul visurilor", "Hora Morții" ș.a.) despre care se spune că era un fecior voinic și tare ca un urs, cel mai temut om din sat. 3. Sloi de gheață ce se scurge primăvara și pe Someș – Reprezentantă feminină din creațiile literare (schiță, nuvelă, roman). 4. Râu și oraș cu același nume din Austria – Prenumele redactorului șef al revistei "Cuibul Visurilor" din Maieru – La poalele pălării. 5. Oraș italian din N-E republicii – Localitate-martir din județul Sălaj, titlul acordat ca prețuire a luptei eroice a românilor împotriva ocupației fascistă-horthyste din august 1940 până în octombrie 1944 – Marginile veacului. 6. Început de otrăvire – Casă! – Localitate în insula Japonieză Honshu. 7. Cămăși țărănești pentru fete – Teapăn și inflexibil – Cap de slugă! 8. Maimuță fără urechi din America – Ocazie de "ieșire în lume" prin care Rafila din "Răfuiala" se reîntâlnește cu Tănase, fostul iubit, întâlnire care se va sfârși tragic pentru ei pe calea Poeniei într-o zi de cășlegi (pl). 9. Nadina pentru Miron iuga, marele proprietar de pământuri din "Răscoala" lui Rebrenu – Roman de dragoste scris de L.Rebreanu – Pudră pentru fete. 10. Din masă de țărani-personaj colectiv- ai "Răscoalei" ies din când în când în relief câteva figuri printre care și cel care o simuiește pe Nadina. 11. Schiță de Rebrenu circumscrisă unui fapt cât se poate de banal, însă cu consecințe dezastruoase față de iluziile create de tânăra domnișoară Didi, eroina schiței.

VERTICAL:

1. "Cuibul Visurilor" din Maieru. Instituția creată de cel care a constituit rampa de lansare a generațiilor de intelectuali măiereni din ultimele 3-4 decenii – Capodoperă rebreniană despre care E.Lovinescu spune: "Apariția lui... a fost privită de umanitatea criticească ca o dată în istoria literaturii române contemporane ca și prima mare creație obiectivă a sa". 2. Roman polițist de L.Rebreanu – Cifră superioară cu o unitate a

- Opinii pentru
revista noastră -

Gânduri la un An Nou 1998!

De la număr la număr și de la lună la lună se simt creșteri valorice importante ale revistei "Cuibul Visurilor" din Maieru.

Deși publicația s-a născut la sat, precum veșnicia și credința, ia fel ca cinstea și adevărul, rândurile apărute până acuma sunt încărcături ale unei neliniști permanente și totale.

Literatura veche sau modernă, folclorul, istoria sau știința sunt tot atâtea moduri de prezentare a unei realități trăite de măiereni și de prietenii lor.

Cine îl cunoaște pe cărturarul Sever Ursa ori pe filologii Iacob Naroș și Icu Crăciun (prea repede ai plecat dintre noi, prietene Dușule Telcean!), pe cojocarii Hodoroga ori Filon, sau pe simpaticul meșter Toader Berendea, nu se va despărți niciodată de acești fii vrednici ai Maierului.

Cunoscându-i pe ei, dar și pe alții, cutreierând drumurile satului cu minunile pieței, trecând obligatoriu pe la muzeu, dar și pe la școală sau pe la biserică, vei rămâne un pățimaș veșnic al satului dintre măguri.

Umbra lui Rebrenu plutește pretutindeni ca o mireasmă binefăcătoare și aceasta de când marele prozator a trecut pe aici nemurind așezarea.

Acestea dar și altele adaugă vieții noi frumuseți ce-și așteaptă veșnicia.

... Și-ar mai fi atâtea de văzut și-ar mai fi atâtea de auzit!

Vom reveni.

Profesor OVIDIU PETRI

ȘTIRI - știri - știri

COLOCVIILE

CENACLULUI CAMERA

Inspectoratul pentru Cultură Bistrița-Năsăud, Casa de Cultură din Sângeor-Băi și Cenaclul "Camera" din aceeași localitate au organizat între 5-7 decembrie 1997 la hotelul "Someșul" Colocviile cenaclului CAMERA. Acestea au constat din vizitarea galeriei Urma a pictorului și sculptorului Marcel Lupșe și o masă rotundă la care au luat cuvântul: Mihai Ursachi, Cornel Cotuțiu, Alexandru Uiuiu, Mihai Dragolea, Nicolae Bosbicu, Florica Dura și Icu Crăciun. Moderator a fost domnul Marin Malaicu-Hondrari. Întâlnirea s-a încheiat cu prezentări de cărți semnate de Mihai Ursachi și Gratiu Ilie Simion. Au prezentat Aurel Podaru, Cornel Cotuțiu și Alexandru Uiuiu. (I.C.)

O NOUĂ PUBLICAȚIE LA MAIERU

Domnul Ilie Hoza a reușit să scoată (deja!) patru numere din GAZETA SCATIILOR (Foaie pentru minte, inimă și natură a clubului C.P.N. SCATIII). Aranjamentul grafic și machetarea aparține aceluiași Ilie Hoza, mare iubitor de animale și păsări, sufletul noii reviste. Îi dorim succes!

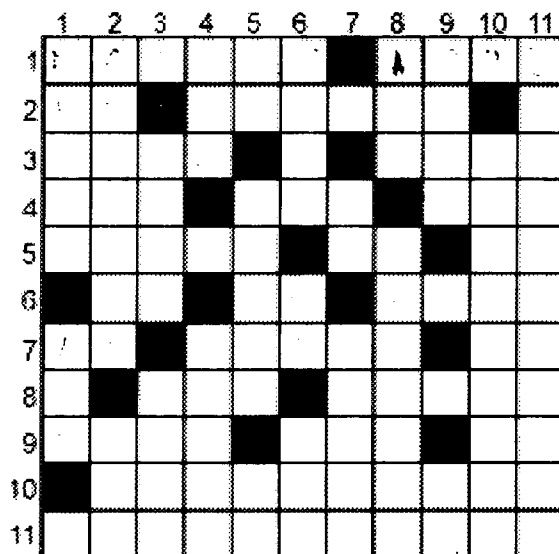
Notă: Clubul ornitologic C.P.N. SCATIII caută sponsori generoși pentru organizarea și finalizarea unei excursii în Franța. Contactați:

C.P.N. SCATIII
Y.Hoza. ANIEȘ, 345
B.-N. 4530

numărului de capitole și subcapitole în care este conceput sau construit de L.Rebreanu al său cel mai drag roman-după mărturisirile autorului "Adam și Eva". 3. Titlul cap. II din sus citatul roman – Autoatelier pentru reparații electrice și radio (abr. milit.) 4. Râu în Camerun – "... morii", poezie de G. Coșbuc. 5. România în lume pe autoturise – Antonimul intratului – Rea!. 6. Act de proprietate din trecut, actual titlu de proprietate după Legea nr. 18/1991 – Simbolul argintului – Sticlă imitată. 7. A chiu la horă sau la nunți – Incapabil. 8. Usturoiat – "... spânzuraților", cel mai bun roman psihologic românesc, în sensul studierii evolutive a unui singur caz de conștiință-studiu metodic alimentat de fapte precise și de incidente și împins dincolo de țesătura logică în adâncul inconștientului-arată același mare critic literar, Eugen Lovinescu. 9. "... visurilor", nuvelă cu caracter evocator despre oameni (prieteni, rude sau viitori eroi literari, dragi autorului) sau locuri ale copilăriei, scumpe lui Rebrenu, în primul rând Vărarea, nimeni altul decât Maieru (neart.) – Cap de tren!. 10. Specie a genului epic abordată și de Liviu Rebrenu, un volum al său numindu-se "Trei nuvele" sau "Trei ..." (sg.). 11. Cap. II al părții întâi – Glasul pământului din capodopera rebreniană "Ion".

Dicționar: ZAlA, ENS, AGEO, AOT, ARER, EBA, URIC, JEU.

MACAVEI AL. MACAVEI

- Sedințele Consiliului local -

Consiliul local Maieru a hotărât

În ședința sa ordinară din 15 noiembrie 1997, Consiliul Comunal Maieru a alcătuit un proiect-program cuprinzând primele măsuri de organizare și pregătire a ceremoniei de înfrățire a localității noastre cu localitatea franceză Nort-sur-Erdre. Au fost invitați membrii Comitetului de înfrățire și au fost prezenți domnii Berende T. Login, Ursa Liviu, Cărbune Titus, Hoza Ilie, precum și domnul Sever Ursa, directorul revistei locale "Cuibul visurilor".

S-a stabilit, cu 16 voturi pentru, din 17 consilieri prezenți, ca această importantă ceremonie să aibă loc în zilele de 29-30-31 mai 1998, prin înțelegere cu partea franceză.

Enumerăm câteva dintre propunerile făcute cu acest prilej, citându-le din procesul-verbal:

- să se facă o excursie la Rotunda, pentru a cunoaște frumuseților turistice;

- în această perioadă să se organizeze jocul popular în parc, în costume naționale, iar la ceremonia religioasă oamenii să fie, de asemenea, îmbrăcați în port popular;

- cu această ocazie să se dea unei străzi denumirea "Înfrățirea";

- comunicarea cu cetățenii să fie permanentă și explicativă;

- vizite la mine, baza de tratament din stațiune, centrul de fructe, sector-lemn, apoi în Maramureș, Moldova etc.;

- folosirea inițiativelor din școli pentru amenajări, curățenie, sculptură, pictură, program artistic;

- expoziție de fotografii privind activitatea Comitetului Maieru-Nort-sur-Erdre;

- medaliile jubiliare să fie confecționate, fie din ceramică, fie din metal iar cutiile și diplomele să fie create de artiști plastici;

- expoziții covoare, țesături, pictură naivă etc.;

- album-fotografii și o casetă video cu desfășurarea evenimentului;

- mapă cu monografia localităților în ambele limbi;

- organizarea unui concurs pentru crearea unui imn al înfrățirii;

- spectacol cu oamenii locului, cor adulți, Cununa etc.;

- oaspeții norvezi să fie primiți la intrarea în sat de un grup de călători îmbrăcați în costume tradiționale;

- pavoazarea generală cu drapelul ambelor țări și al Comunității Europene.

Toate aceste propuneri, și altele care se vor mai face, se vor contura în hotărâri la ședința din 16 ian. 1998 pentru perioada următoare, cu responsabilități bine precizate pentru fiecare consilier, membru din Comitet, sub îndrumarea directă a lui d-lui primar Ioan Cărbune.

CLARA RAȚIU și SEVER URSA

S-au căsătorit în decembrie

ANDRONESI DUMITRU cu POP VIORICA
MUREȘAN SIMION cu BUIA IFTINIA

Le dorim "Casă de piatră"!

Au plecat dintre noi în decembrie și ianuarie

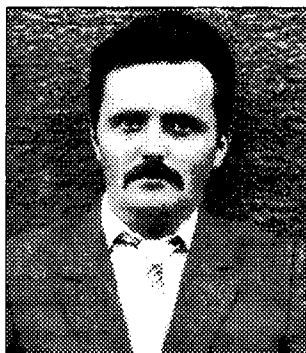
HUCI IOAN	84 ani
IRINI POMPEI	74 ani
CĂRBUNE LUCREȚIA	84 ani
CROITOR AUREL	78 ani
BONTAȘ IOAN	74 ani
DUMITRU IOAN	72 ani
URECHE IOAN	74 ani
CĂRCEIE VASILE	52 ani
DUMITRU TIMOFTEI	48 ani
VARVARI IONEL	76 ani

Să le fie țărâna ușoară !

interviu - interviu - interviu - interviu

Dialog cu domnul Ioan Candale

- consilier comunal -

S-a născut la Maieru, la 11 octombrie 1963. Este cel mai tânăr dintre consilierii noștri. În anul 1978 a absolvit școala generală din Maieru, iar în 1982, liceul "George Coșbuc" din Năsăud.

În prezent lucrează ca gestionar la Uzina de preparare Făget.

Este căsătorit. O pasiune a sa mai veche: interesul pentru istorie.

Redacția: Fiind la început de an, vă rugăm să faceți o scurtă privire asupra modului în care, la nivelul Consiliului Comunal, s-au rezolvat unele propuneri. - Cum vă apreciați propria contribuție în raport cu cea a colegilor de consiliu privind îmbunătățirea stilului de muncă și respectarea legalității?

Ioan Candale: Vreau să profit de această ocazie și să fac redacției și tuturor consătenilor sincere urări de sănătate și prosperitate, acum la început de an. Despre lucrurile bune s-a mai vorbit. Mie îmi place adevărul și de aceea voi arăta și unele aspecte negative în munca noastră, pe care ar trebui să le înlăturăm în anul care abia a început. Aș dori ca în consiliul nostru să nu predominie niciodată interesele de grup și chiar cele personale, înaintea celor obștești. Să ne scuze colegii de bună credință, dar adevărul trebuie spus. Dacă unora le mai este frică de adevăr, este regretabil. Nu vreau să dau nume, dar la propunerea mea de a respecta legea, nu putem admite răspunsuri ca acesta: "noi facem legea!". Noi suntem aleși pentru a respecta legea și a apăra interesele comunei. Nu vreau ca, spunând aceasta, să se creadă că sunt împotriva actualei conduceri sau a unora dintre colegi. Au fost aleși prin voința oamenilor, dar nerespectarea legilor duce la unele nedreptăți. În unele dintre interviurile lor din această pagină, activitatea și realizările au fost prezentate prea "în roz" de către câțiva colegi. Vreau să le amintesc că "lauda de sine nu miroase bine" și că măierenii vor ști să sancționeze la timpul potrivit. Din lipsă de spațiu, voi enumera doar câteva dintre propunerile mele, care încă nu au fost realizate: amenajarea centrului comunei, respectarea proprietății particulare, reactivizarea ansamblului "Cununa Maierului", punerea la dispoziția fiecărui consilier a dosarului cu proprietățile primăriei și modul de administrare a acestora, rezolvarea iluminatului (mult promisiile transformatoare) și, ce mă nemulțumește cel mai mult, că încă nu avem asigurarea unei transparențe reale în activitatea primăriei noastre.

Red.: Ați afirmat la început că în comună s-au făcut și unele lucruri bune. Dezvoltați puțin această idee și exprimați-vă părerea în legătură cu dificultățile întâmpinate de către edilii comunei în rezolvarea unor probleme edilitar gospodărești, amenajări de străzi etc.

I.C.: Așa după cum ați spus și dvs., comuna noastră se confruntă cu o serie de dificultăți, mai ales în ce privește amenajarea străzilor. Îmbucurător este faptul că s-au depus eforturi și s-a reușit asfaltarea Străzii Gării, chiar dacă exe-

cutarea lucrărilor din punct de vedere calitativ lasă de dorit. S-a făcut și amenajarea altor străzi mai importante, dar suntem încă departe de a rezolva în mod satisfăcător, pentru toți cetățenii, această problemă care ne dă bătaie de cap de multă vreme.

Red.: Referiți-vă, vă rugăm, și la alte aspecte de bună gospodărire pe plan local; cum credeți că ar putea fi atrași și unii sponsori în acest domeniu și dacă mai aveți și alte propuneri.

I.C.: Cred că aspectele de actualitate pentru noi sunt tot cele pe care le-am relatat și le voi repeta pe scurt. În atenția imediată a edililor ar trebui să intre amenajarea centrului de comună și curățenia. Dorim să se reînființeze ansamblul "Cununa", aceasta este o dorință a multor consăteni. Totodată, este nevoie să se amenajeze terenul nostru de fotbal. Cred că este unul dintre cele mai impracticabile terenuri de fotbal din județ.

Mi-aș permite să recomand conducerii primăriei să pună și mai mult suflet și să dea dovadă întotdeauna de maturitate de gândire în tot ce face. Numai astfel se vor rezolva cele mai multe și mai arzătoare probleme ale localității noastre.

Red.: Ca unul care ați făcut parte din delegația comunei noastre în localitatea franceză Nort-sur-Erdre, cum credeți că ar trebui să ne pregătim să iasă cât mai bine întâlnirea de înfrățire de la sfârșitul lui mai, 1998?

I.C.: Ar fi mai multe de spus la această întrebare. Mă rezum să spun că dacă noi toți, întregul consiliu în frunte cu domnul primar, ne vom ști mobiliza din timp pentru o pregătire serioasă, totul va reuși bine. Este necesar ca toți locuitorii să fie bine informați și să înțeleagă că această înfrățire nu este făcută doar între cele două primării, sau numai între anumite persoane, ci că beneficiari vor fi toți cetățenii din Maieru și Anieș, atunci vom reuși să ieșim cu fruntea sus.

În încheiere urez încă odată tuturor locuitorilor și conducerii primăriei noastre multă sănătate și să aibă parte numai de succese.

Red.: Vă mulțumim.

Consemnare de SEVER URSA

Precizare pentru cei ce, încă, nu înțeleg: numai întrebările aparțin reporterului, răspunsurile revin în exclusivitate partenerului de dialog.

Redacția

Redactor șef: ICU CRĂCIUN

Redactori: Login T. Berende, Ilie Hoza, Liviu Ursa

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Ieronim Andronesi (SUA)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA-NĂSĂUD

Machetare: Aurel Podaru

Tehnoredactare computerizată: SC "SELT COMPUTER" SRL Bistrița

Tiparul executat de SC "IMPRES" SRL Bistrița

Acest număr apare cu sprijinul financiar al domnului ALEXANDRU POP din Germania

Informații

Învățământ

CUIBUL VISURILOR

Cultura

Sport